
C. M. Veerabhadraiya

శ్రీమన్మరుళాచార్యాయనమః

శ్రీమద్వీరశైవమతోద్ధారక ప్రతిపాదిత వేదాగమ
పురాణోక్త ప్రామాణ్యనివహాని సంగృహ్య
వీరశైవాచార ప్రవర్తకా నామః లాచా
ర ప్రదర్శనోపయోగార్థమయం

వీరశైవాచారప్రదీపిక.

శ్రీమద్రంభాపురీ వీరసింహాసనాధ్యక్షాణామాజ్ఞా విరా
జిత రుద్రవర్ణస్వామినాం శ్రీమద్వీర మాహేశ్వరాచా
ర ప్రవిష్ట కొత్తపేటసిద్ధరామాభిధానాద్యార్యా
ణాం సమ్మతేన

శ్రీమన్మరుళాచార్య పీఠాధికారివరేణ్య పరతర
ప్రణవస్వరూప శివయోగిభ్యః కుమార
స్వామిభ్యః పరిశోధనంభూత్వా

☞ హైద్రాబాద నామ భాగ్యనగరస్థిత పంచాక్షరి
ముద్రాక్షరశాలాయాం — గణపతి ముద్రాక్షరశా
లాయాంచ ముద్రయిత్వా ప్రకటితమభూత్.

శుభకృన్నామ సం॥ భాద్రపద కృష్ణ ౧౦.

1902.

శ్రీమద్వీరశైవమతాభిమానధురీణ మహానీయగుణజ్ఞ శిరోమణులేతద్గ్రంథోద్ధారణార్థము పోషకులుగాను చందాదార్లుగాను సాహాయకులయి గ్రంథముల పొందినవారి నామావళి.

*** హైద్రాబాదు.

౪ శ్రీ॥ చరమూర్తి మహాంతస్వా
(ములవారు.
౨ మఠము వీరభద్రయ్యగారు బము
(రసుపేట.
౨ మడుపతి రాజయ్య,, మహారాజు
౧ దుగ్గి సంగయ్య ,, (గంజు.
౩ ఆశీలు గురుబసప్ప ,,
౪ బాపురావు దేశముఖు ,,
౧ వుమ్మెంతల నాగన్న ,, అబ్జల్
౧ ఆకుల వీరుబసప్ప ,, (గంజ్.
౨ బాజారు వీరమ్మ తూపురాణి.
౧ మెగూరు చన్నయ్య ,, గౌలి
(గూడెం.
౨ మేదుల వీరణ్ణగారి రాజన్న ,,
(ముఖ్త్యారుగంజ్.
౧ మంచనపల్లి శంకరప్ప,,
౪ ఖేణిమహారుద్రప్ప ,, బషీర్గంజ్.
౨౪ రేకెళ్ళి గెమఠముసిద్ధయ్య ,, వుం
౨౪ జడలబసవణ్ణ ,, (దాబాజార్.
౧ సూగూరు రాచణ్ణ ,,
౧ మడుపతి కోటయ్య,, శక్కరుగంజ్
౩ వెదిరెలింగయ్య,, శంషర్గంజ్.
౧ వీరణ్ణ వ॥ బుడ్డప్ప,, ఖాజీపురం.
౧ హుండేకారి వీరణ్ణ ,,

౨ శక్కరి వీరణ్ణ ,, బాలాగంజ్.
౨ మడుపతి వీరయ్య ,, సుల్తాన్షాహి.
౨ శెట్టి నాగన్న ,, మహబూబ్గంజ్.
౧ మేదుల మునెప్ప ,, పె॥ మహ
(రాజుగంజ్.
౧ కొండ లింగన్న ,, పొన్నకల్.
౪ చిదంబరయ్య ,, రాచర్వకట్ట.
౧ దేశవీరణ్ణ శెట్టి ,, బేగంబజార్
౨ కొప్పూరు వీసంగప్ప ,,
౧ మాహేశ్వరపు రాచణ్ణ ,,
౧ కాసులమల్లయ్య ,, చందూర్.
౧ మఠము సిద్ధయ్య ,, ధూల్పేట.
౨ గణాచారి శంభులింగయ్య ,,
౧ శికిరిబసవయ్య ,, దిలావరుగంజ్.
౧ మేదుల గురుబసప్ప ,, మేక్నా
౧ ఆకుల బసవలింగప్ప ,, (గంజ్.
౧ మీనెపల్లి వీరణ్ణ ,, కార్వాన
౧ అంగడి వీరణ్ణ ,,
౩ మడుపతి రాజయ్య ,, మలక్పేట
౧ గోగుల ఆగన్న ,, చేసర్.

*** శికింద్రాబాదు.

౩ వి॥ నిరంజనప్ప స్వాములవారు.
౨ మఠము సారంగయ్య ,,
౬ కర్పూరం సోమయ్య ,,
౩ మడుపతి రేవయ్య,, కొ॥ మల్లయ్య,,

౧ మడుపతి సిద్ధయ్య.గారు
౧ వీభూతి కోటయ్య ,,
౧ పురాణం నమస్కారయ్య ,,
౧ గుమ్మి వీరణ్ణ శెట్టి ,,
౫ వైద్యాం రామలింగప్ప ,,
౧ నూదారం వీరణ్ణ ,,
౨ దుగ్గు వీరణ్ణ,,
౧ సలుగరి భద్రప్ప,,
౧ గంజి వీరణ్ణ ,,
౧ మటికె రాజన్న,,
౧ నరసాపురం మల్లయ్య ,,
౧ కప్పెర సిద్ధలింగప్ప,,
❋ ❋ ❋ సరూర్నగరం.
౧ మడుపతి సిద్ధరామయ్య ,,
౧ శెట్టి రాచణ్ణ,,
౧ పొట్టిపల్లి వీరణ్ణ ,,
❋ ❋ ❋ సాహెబ్నగరం.
౨ నరుకూడే నాగన్న,,
౧ బండి రామన్న ,,
౧ సుంకరిసంగణ్ణ,విబురాంపట్నం
❋ ❋ ❋ శంషాబాద్.
౧ శ్రీ॥ మ॥ తోట స్వాములవారు.
౨ శ్రీ॥ మ॥ చనుబసవ స్వాములవా
౨ మఠము సిద్ధమల్లయ్య,, (రు.
౨ మఠము చను వీరయ్య,,
౨ శక్కరి మఠము మల్లయ్య,,
౧ శెట్టిగోల కంఠయ్య ,,
౧ గవ్వా పెద్దచన్నయ్య

౧ మడుపతిబుగ్గయ్య ,,
౧ దుత్తూరు సిద్ధరామప్ప,,
౨ దరుగ పాపయ్య,,
౧ కంఠప్పగారి సంగణ్ణ,,
౧ కొట్టె సిద్ధణ్ణ,,
౧ అడియాల సంగణ్ణ,,
౧ దడివె బసవణ్ణ,,
౨ బూరుగుపల్లి బసవణ్ణ,,
౧ కొట్టెశరణప్ప,,
౧ మెదులాపురం కోటయ్య,,
❋ ❋ ❋ అత్తాపురం.
౧ మఠము బసవలింగయ్య,,
౧ గౌరాపురం లింగయ్య,,
❋ ❋ ❋ నారుసింగి.
౧౦ శెట్టి శివ్వన్న,,
౫ సాయం నాగన్న,,
౧ మదారం బసప్ప,, మొ॥ దరుగా
❋ ❋ ❋ పరీదాబాద.
౧ ప్రసాదము చనువీరయ్య,,
౧ మఠము మహంతయ్య,,
౨ కాడాది కోటయ్య,,
౫ సాయముసిద్ధణ్ణ,,
౧ యట్టి వీరణ్ణ,,
౨ కర్పూరం మల్లణ్ణ,,
౨ పూసల వీరణ్ణ,,
౧ బీరెల్లి పాపయ్య,,
౨ సింగితం నాగన్న,,
౧ గడ్డ వీరణ్ణ,,

37 13

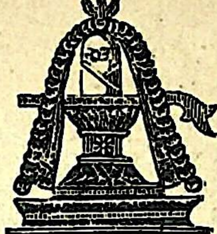
౧ చెవెళ్ల సంగన్న గారు.
౧ కోవా లింగన్నగారు.
౧ ఖిలా నాగన్నగారు.
౨ గాండ్ల వీరణ్ణగారు.
౧ గాండ్ల పాపన్నగారు.
* * * మహారాజ్పేట.
౫ శెట్టి బక్కన్నగారు.
౫ అందెల చిన్నయ్యగారు.
౧ గొల్లెన వీరణ్ణగారు.
౨ యంబడి బండప్పగారు.
౧ యల్లకొండవీరణ్ణగారు.
౧ దుకాణం వీరణ్ణగారు.
౧ నవాబుపేటబసవరాజయ్య,,
౧ ఇప్పనూరి వీరణ్ణగారు.
౧ పూబా వీరణ్ణగారు.
౧ చెల్మెడ వీరబసప్పగారు.
౧ చిప్పె భూమన్నగారు.
౧ కల్వగూరి వీరణ్ణగారు.
* * * వెంకటాపురం.
౧ శెట్టి బుగ్గయ్యగారు.
౧ సుంకరిబక్కన్నగారు.
౧ పూలపల్లి చంద్రయ్యగారు.
౧ అకుసాని గారప్పగారు.
౧ మాదారం పుల్లయ్యగారు.
౧ న్యాలాటి మల్లయ్యగారు.
౧ లోకయ్యగారి నాగన్నగారు.
౧౫ గిరిమఠముచంద్రశేఖరప్ప,,
(బొం[illegible]గడ్డ.

౧ ఆకులవీరణ్ణ,,కైలాబాద్.
౧ పురె మడెప్ప ,, యెముజాల.
౫ శెట్టి వీరణ్ణ ,, బీరెంగూడా.
* * * కంది.
౨ మంగ సిద్ధణ్ణగారు.
౧ కవులె బక్కణ్ణగారు.
* * * దౌల్తాబాద్.
౨ చరమూర్తి బక్కయ్య స్వామి
(శిష్యుడు రాచయ్యగారు.
౩ కూర గుండప్పగారు.
* * * డాకూరు.
౧ వి॥ మఠము నాగయ్య గారు.
౧ గు॥ మఠము రాజయ్యగారు.
౩ అడ్డంకివీరణ్ణ,, పెదరెడ్డిపేట
౨ చౌదరి శివ్వన్నగారిసంగణ్ణ,,
(కవుడిపల్లి.
౨ బాజారు శివ్వయ్యగారి రామ
(న్నగారు తూపురాణి.
౧ ప్రవాళం వీరయ్యగారు పాపిరె
(డ్డిగూడెం.
* * * సదాశివునిప్యాట.
౧ వైరాగ్య బసవలింగస్వాముల
(వారు కోడంగల్.
౫ చౌకిమఠము చను మల్లప్పస్వా
౨ శెట్టివీరుబసప్ప,, (ములవారు.
౨౫ దేశెట్టి శరణప్పగారు.
౧౫ సిందోలు రామన్నగారు.
౧ దేశెట్టి [illegible]గారు.

౨ పొగాకుబసవణ్ణగారు చెల్మెడ.
౫ వుల్లిగడ్డ చనుబసప్పగారు.
౧ దూది భద్రప్ప,, తుమ్మలపల్లి.
౧ మఠమునీలకంఠయ్యగారునూరె
౧ శెట్టిభద్రప్ప,, కొహీరు(ప్యాట.
* * * పెదలోడి.
౧ సంగన్న మొకద్ధంగారు.
౧ వుప్పు వీరుపాక్షప్ప గారు.
౧ బెమిలిగె యీశ్వరప్పగారు.
౧ భద్రప్ప మొ॥ ముసులాపురం.
* * * వీచర్యాగడి.
౨ గులిబి వీరుశెట్టిగారు.
౨ వుటుకూరు రాచణ్ణగారు.
౫ వుటుకూరు వీరుసంగప్పగారు.
* * * శిరిపురము.
౫ జూలకంటి రాచణ్ణగారు.
౫ కల్లపల్లి మల్లణ్ణగారు.
౫ గాండ్ల వీరణ్ణగారు.
౧ వెనికెపల్లి బసప్పగారు.
* * * కోటమష్పల్లి.
౧ కేసవరం పరిదేశయ్యగారు.
౧ అల్లిబాద బక్కయ్యగారు.
౩ నూలి వీరణ్ణ గంగ్యాడగారు.
౧ యల్లవరంచద్రయ్యగారు మెబ్బ
(నూరు.
౧ మంగలిగె చనుబసప్పగారుపిని
(వెముల.

౨ ఘంటామఠముచోళయ్యగారు
(యాలాల.
౧ గంతలపొడప్ప,,కుదురుమళ్ళ.
* * * తాండూరు.
౩ గణాపురం వీరభద్రప్పగారు.
౨ యెరూరు సిద్ధరామప్పగారు.
౧ మొంబాపురం చనుబసవయ్య
౧ నిణ్ణి శివలింగప్పగారు.
౧ పటేలు బసవణ్ణగారు.
* * * కోశిగె.
౧ ఘురుస్థలమఠము వీరుపాక్షయ్య
౧ బొట్ట చంద్రయ్యగారు.
౧ మదుపతి నాగయ్యగారు.
౧ మోళిగె మల్లప్పగారు.
౧ అంబరుప్యాట లింగప్పగారు.
౧ మెడ్డెల్లి బసప్పగారు.
౧ లక్కాకుల నాగన్నగారు.
౧ కేణ్యాం వీరణ్ణగారు.
౧ గణాచారి విభూతి చన్నయ్య.
౧ కూర నాగన్న,,సజాఖాని పేట
౧ రగిటె శంభప్ప ,, మద్దులపల్లి.
౨ బోనాలమల్లణ్ణ ,, గొమారం.
౧ వీరుపాక్షప్ప,, కు॥ ముకుంది.
౧ చనుబాలనాగన్న ,, గౌడవెల్లి.
* * * మంగంపేట.
౧ జంగం నాగయ్యగారు.
౧ గాండ్ల వీరణ్ణగారు.

—(సమాప్తము.)—

గ్రంథానుక్రమణికా.

శ్రీమద్వీరశైవధర్మంబు వేదాగమైకమత్యానోక్త శాస్త్రోపాదిత ప్రామాణ్యానుసారతా చరణానాద్యాగతాద్యాపి ప్రసిద్ధంబై యుండి తచ్ఛాస్త్ర నిరూపణ వివిధాచార నిబంధనంబులు కొందరికగోచరంబులు గాభోవునను వాంఛచే ప్రథమత కొన్ని సాధారణాంశంబులు వాతూల సుప్రభేద స్వాయంభువ విజయ దివ్య వీరాదిపటలంబుల క్రియాసార దీక్షాభిధాన వీరశైవప్రదీపిక వీరశైవచింతామణి లింగార్చనవిధి శివప్రసంగరత్నాకర సిద్ధాంతశిఖామణి వీరశైవాన్వయచంద్రిక శివానుభవసూత్ర శాంకరసంహితా విశేషార్థప్రకాశికాది గ్రంథములయందు లభ్యమైనమాత్రము ప్రమాణసూక్తంబులు సంగ్రహించి యాగమవతరణాది కలశారాధనాంత మాదికాండ, శీలప్రకరణాది సమాధిక్రియాంత మాచారకాండ, భవిస్పర్శన మాద్యతిథ్యనాదరణాంత మపరాధకాండమని, కాండత్రయము విభాగించి శ్రీమన్నిరాభారవిశిష్ట వీరశైవాచార్యాగ్రగణ్యులగు శ్రీమదఖండచిన్మయానంద స్వరూపులైన రట్కల్ మురిగిస్వాములవారి శ్రీమద్వీరశైవసిద్ధాంత ప్రతిపాదకులైన సుత్తకల్ విరూపాక్ష శాస్త్రులవారి శ్రీమద్విశిష్టాచారాన్విత శైవశాస్త్రార్థవేదులైన నాల్వారజగదేవ శాస్త్రులవారి యనుజ్ఞచే బ్ర॥ శ్రీ॥ వే॥ మ॥ భగవచ్ఛాస్త్రులవారి సాహాయముచే ముద్రారంభించబూని కేవలమూలగ్రంథంబు సామాన్య జనోపయోగంబుగాదని పూర్వోక్త మహనీయులాజ్ఞచేత నాచారాపరాధ కాండద్వయంబునకు భావసూచిక దేశీయ వ్యవహారభాషతో తాత్పర్యమని వ్రాయబడినది (గనక) సద్గుణసంపన్నోర్జిత విద్యాసులైనవారు దృష్టిముద్రస్ఖలనములైన వ్యత్యాసార్థంబునందు శుద్ధసూచికప్రయుక్త మూలము ప్రధానముగా భావించి భావసూచిక వ్యత్యాసగల దేని ముఖ్యార్థంబు గ్రహించి మన్నింతురని స్మరించుచున్నాను.

—(*) ప్రథమాదికాండ (*)—

పుట.	పజ్త్కి.	అశుద్ధం.	శుద్ధం.
౧	౧	పీఠక	పీఠికా
,,	౧౮	వాక్మకం	వాత్మకం
౪	౫	విరాణాం	వీరాణాం
,,	౧౩	స్యక్త	స్త్యక్త
,,	౧౫	వక్షామః	వక్ష్యామః
౫	౩	జ్యోతిస	జ్యోతిస్స
,,	౧౫	ద్రిభవతి	ద్రీభవతి
౬	౧౫	గురుమభి	గురుమేవాభి
,,	౧౬	శ్రోత్రీయః	శ్రోత్రియం
		బ్రహ్మనిష్ఠః	బ్రహ్మనిష్ఠం
౯	౧౭	కట	కఠ
౧౧	౧౫	న్యాశౌ	ద్యాశౌ
,,	౧౮	పీఠికసమాప్తం	పీఠికాసమాప్తా
౧౪	౮	జగం	జంగ
౧౬	౧	సర్యజ్ఞ	సర్వజ్ఞ
,,	౨	దేహీ	దేహి
,,	౨౪	ప్రభు	ప్రభుః
,,	౨౮	పృష	వృష
౧౮	౩	క్షత్రి	క్షత్ర
,,	౫	చక్ర	చక్రు
,,	౧౦	వీణర	వీణారా
,,	౧౩	వాం	వా
,,	౨౧	ధంమ	ధమ
౧౯	౧౭	భస్మద్ధా	భస్మధా
౨౦	౧౯	శ్వరరం	శ్వరీరం
,,	౨౦	శృణు	శ్శృణు

,,	౨౬	మేకి	మేకీ
౨౧	౨౨	న్యసేత్	న్యసేత్
౨౨	౧౪	రోహాం	రోహాం
౨౩	౧౬	ప్రథమ	ప్రథమొ
౨౪	౫	నూత్రం	సూత్రం
౨౬	౨౫	స్మరారితథా	శ్చస్మరారిచ
౨౭	౧౨	గర్భే	గర్భే
,,	౨౭	గ్నామ్న	జ్ఞామ
౨౯	౨౨	కార్యం	కార్యంహి
౩౦	౨౨	సయుత	సంయుత
౩౧	౧౬	మఖ్యై	ముఖ్యై
౩౫	౨౨	దృత్వా	ధృత్వా
౩౭	౪	పైశా	పైశాచ
,,	౮	ప్రవిష్ఠా	ప్రవిష్ఠా
,,	౯	ష్టోడశ	షోడశ
౩౯	౧౯	తవ	తపవి
,,	౨౨	సమస్థా	సమాస్థా
౪౦	౧	శంబు	శంఖు
,,	౧౫	విదై	విధై
౪౧	౧	మహా	మహ
,,	౧౮	థాంస	థాస్స
,,	౨౬	జ్ఞానీ	జ్ఞాని
౪౨	౬	స్యసేత్	న్యసేత్
౪౪	౧౫	క్షరీ	క్షరి
,,	౨౫	నరక	నరకం
౪౮	౪	పపద్యా	ప్రపద్యా
,,	౨౪	నూక్ష్మ	నూక్ష్మ
౪౯	౨౨	ద్గొ	దో

౫౦	౮	ధిశ్వ	ధీశ్వ
౫౨	౧౫	న్నిదో	న్నదో
౫౮	౭	ప్రష్ఠా	ప్రతిష్ఠా
,,	౧౬	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ

—(*) ద్వితీయాచారకాండ (*)—

౨	౨౫	రైర్యుక్తా	రైర్యుక్త్రా
౪	౧౪	పరద	తెర
౫	౮	ఆలంకార	అలంకార
,,	౧౧	నిరాటంకము	నిరటంకము
౬	౨౧	ఆనగా	అనగా
౭	౨	పచంముద్రా	పంచముద్రా
,,	౧౮	మహాప్రాజ్ఞా	మహాప్రాజ్ఞ
౯	౫	ప్రసంసింప	ప్రశంసింప
౧౦	౩	నరకంవజేత్	నరకంవ్రజేత్
౧౨	౨౪	యుతమెన	యుతమైన
౧౩	౬	ఈగెలచే	ఈగలచే ఇతరత్రయి॥
౧౫	౨౬	సర్వాధైమ	సప్తాధైవమ
౧౬	౧౫	పాదిశేత్	పాదిశత్
౧౭	౯	గురో క్త్తవలన	గురో క్తివలన
౧౮	౧	చేయునటువ	చేయనటువ
౧౯	౧౬	పవితంచ	పవిత్రంచ
౨౦	౨౨	వ్రంతుండు	వ్రతుండు
౨౨	౧౪	పరిజర్జితం	పరివర్జితం
౨౭	౧౧	యుహంకార	యునహంకార
,,	౨౨	త్యక్త్వా	త్యక్త్వా
౨౮	౨౩	యస్థ్యాపయ	యస్థాపయ
,,	౨౫	ఎశ్వా	ఎన్వా
౩౫	౭	ఓర్వతి	ఓపార్వతి

,,	౧౧	యొముగతో	యోగముతో
౩౬	౧౧	ప్రతీ	ప్రతీ
౩౮	౧౯	సమిపతః	సమీపతః
,,	౨౬	నిత	నిత్య
౩౯	౧౧	పెత్తలం	పైత్తలం
౪౩	౧౧	వెంగిలి	ఎంగిలి యితరత్రయి దే రీతి
,,	౨౩	శో - పా	శోధ్య పా
౪౬	౭	కా - య	కాదుయ
౫౦	౬	కనిష్టాన్యాచ	కనిష్టాయాచ
౫౧	౧౩	చేతులో	చేతితో శ్లో॥ తృతీయ్యావి॥
౫౪	౨౧	స్నానమునకు	స్నానమునకుగాను శ్లో॥ద్వి
,,	౨౬	త్తలింగా	త్తల్లింగా
౫౯	౨౬	వళుల	నిటల
౬౩	౧౯	ష్ఠి	ష్ఠ
౬౬	౨	పూ్ణత్వా	పూర్ణత్వా
౬౭	౨౪	విమోక్ష	మోక్ష
౬౮	౧	స్వివంసర	వంసర్వసి
౭౩	౯	ఆఘ్యాణం	అఘ్యాణంఇతరత్రయి దేరీతి
౭౪	౨౭	ద్రవ్యము	ద్రవము
౮౫	౧౭	వేత్కలు	వేత్తలు
౮౬	౧౫	హాసంచ	హాస్తంచ
౮౯	౩	కాని	కాదు
,,	౧౬	ఘట్టి	గట్టి
౯౧	౨౮	తతతోదూరరే	తతోదూరతరే
౯౮	౯	చారాద్రై	చారాద్ర్యైః
౧౦౧	౫	జిహ్వాస్యా	జిహ్వాస్వా
౧౦౨	౧౧	నాయకం	దాయకం
౧౧౨	౧౯	క్రియాచార	క్రియజ్ఞాన

,,	౨౪	జ్ఞానచార	జ్ఞానాచార
,,	౨౭	తత్ప్రాణ	తత్ప్రాణ
౧౧3	౭	వుస్నవి	వున్నది
౧౧౮	౧౧	ముఃవిశ్యే	ముఃవిశ్యే
౧౧౯	౧౧	చకక	చమక
౧3౭	౧౪	నిశ	నిశ్చ
,,	౨౨	దాతు	దాత్మని
౧౪౦	౨౫	శిలింవ	శివలిం
౧౪౬	౧౦	ఉపవాస్యే	ఉపాస్యే
౧౪౮	౮	వలన	వలన
,,	౨౬	వర్ణతాః	వర్ణితాః
౧౬౦	౨౭	తస్వా	తస్నా

—)(తృతీయాపరాధకాండ)(—

౧౦	౨౦	యుదావా	యుదహ ఇతరత్రయిదే॥
౧౭	౯	సూకరః	శూకరః
౨3	౧3	వసిన	వలసిన
౨౬	౧౪	సంశా	సంశ్రా
,,	౨౪	వల్లడగ్ని	వల్లనగ్ని
౨౯	౨౫	శస్త్రయో	శస్త్రప్రయో
3౦	౧౦	వారివల	వారివల్ల

మరియు క్రియాశబ్దము, ఉదాహరణ శబ్దములు, సంస్కృతమె ప్రయోగమైనవి, వెంగిలి, ఈగె, మజ్జిగె, మొదలైన రూఢివాక్యప్రయోగమైనవి, కొన్ని వృక్షనామములు ప్రస్థశబ్దము తద్వతే నుంచనైనవి.

...)(వీరశైవోత్కర్ష పరగ్రంథదృష్టాంతము)(...

శ్లో॥ శ్రేయాన్స్వధర్మోవిగుణః పరధర్మాత్స్వనుష్ఠితాత్।
స్వధర్మేనిధనం శ్రేయః పరధర్మోభయావహః॥

—(మహాభారతేను శాసనపర్వణి)—

కిమావాంభర్ణ ... శ్రేష్ఠపాత్రం విప్రాఃసనాతనాః। బ్రాహ్మణం

లింగినంచైవ బ్రాహ్మణంవాహ్యలింగినం ॥
స్వవృత్తిమభిపన్నాయ లింగినేచేతరాయచ । దేయమాహు
ర్మహారాజ ఉభావేతౌతపస్వినా ॥

—(స్కాందెశంకరసంహితాయాం)—

ధృతలింగంసదాచార నిరతద్విజపుంగవం । వీరమాహేశ్వరం
సమ్యక్ పూజయేద్భక్తిమాన్నరః ॥

.. (*) శంకరవిజయె పు ౩౨ (*)...

ఆక్షిప్యపాశుపత వైష్ణవ మాహేశ్వరాశ్చవిజితాహి సురేశ్వరాద్యైః॥

...) నీలకంఠవిజయె పు ౪౨ (...

వీరమాహేశ్వరెమునా (యొ ... ... వః) పునః(౮౭ పేజి
—కదాచిదన్యథా భాషితాని మాహేశ్వరస్య జాతునతుమాహే
శ్వరాణాం॥ (* స్కాందె *)

భక్తానాంగణమూర్తీనాం ప్రాణలింగాంగసంగినాం । అతిథీనాంద్విజా
గ్ర్యాణాం ప్రాజ్ఞస్సన్మానమాచరేత్ । శిరసిలింగధారిణోజంగమస్త
థా ॥ —*(శివగీతాసు)*—

అజ్ఞోపహాసోభక్తాంశ్చ భూతిరుద్రాక్షధారిణః లింగినోయశ్చ
వాద్వేష్టి తైనైవాత్రాధికారిణః ॥

—*భాగవతె(౮౩౧) ౬ శ్లోకె*—

అన్యేచసంస్కృతాత్మానో విధినావిహితేనతె । యజంతిత్వ
న్మయాస్త్వాంవై బహుమూర్త్యైకమూర్తికం। త్వామేవాన్య
శివోక్తేనమార్గేణ శివరూపిణం । బహ్వాచార్యవిభేదేనభగ
వన్ సముపాసతె ॥ —(లైంగెషోడశాధ్యాయె)—

లోకాశ్చయత్రతిష్ఠంతి సూత్రేమణిగణాఇవ। తత్సూత్రమితివిజ్ఞే
యం రూపమద్భుతమైశ్వర్యమితి। తదాహబాయమునింద్రష్ట్వా
భజధ్వంమునిపుంగవాః। భస్మరుద్రాక్షనిష్ఠాతా స్ఫాటికంశై
లజంతువా । శివవిష్ణుమయంలింగమ్రతి వృత్సూత్రంసనాతనం।
యజ్ఞోపవీతంపరమం పవిత్రంశ్రద్ధయాసహ । కరాబ్జపీఠేపి శ్లో
వా భజధ్వం శ్రుతిలోవివాః ॥

Veerabhadra Sharma

(పీఠికప్రారంభః)

—(*) సిద్ధాంతశిఖామణౌపంచమపరిచ్ఛేదె (*)—

అథాగస్త్యవచశ్శ్రుత్వా రేణుకో గణనాయకః । ధ్యాత్వాక్షణం మహాదేవంసాం బమాహసమాహితః । అగస్త్యమునిశార్దూల సమస్తాగమపారగ । శివజ్ఞానకరం వక్ష్యేసిద్ధాంతం శృణుసాదరం । అగస్త్యఖలుసిద్ధాంతా విఖ్యాతారుచిభేదతః । భిన్నాచారసమాయుక్తా భిన్నార్థ ప్రతిపాదకాః । సాంఖ్యంయోగః పాంచరాత్రంవేదాః పాశుపతంతథా । ఎతానిమాన భూతానినోప హన్యానియుక్తిభిః । వేదః ప్రధానం సర్వేషాం సాంఖ్యాదీనాం మహామునే । వేదానుసరణాదేషాం ప్రామాణ్యమితినిశ్చితం । పాంచరాత్రస్యసాంఖ్యస్య యోగస్యచతథామునే । వేదైకదేశవర్తిత్వా శైవంవేదమయంమతం । వేదైకదేశవర్తిభ్యస్సాంఖ్యాదిభ్యోమహామునే । సర్వవేదానుసారిత్వాచ్ఛైవతంత్రంవిశిష్యతె । శైవతంత్రమితిప్రోక్తం సిద్ధాంతాఖ్యంశివోదితం । సర్వవేదార్థరూపత్వా త్ప్రామాణ్యంవేదవత్సదా । ఆగమాబహుధాప్రోక్తాశ్శివేనపరమాత్మనా । శైవంపాశుపతం సోమంలాకుళంచేతి భేదతః । తేషుశైవంచతుర్భేదంతంత్రంసర్వంవినిశ్చితం । వామంచదక్షిణంచైవమిశ్రంసిద్ధాంతసంజ్ఞికం । శక్తిప్రధానంవామాఖ్యం దక్షిణం భైరవాత్మకం । సప్తమాతృపరంమిశ్రం సిద్ధాంతంవేదసమ్మతం । వేదధర్మాభిధాయిత్వాత్సిద్ధాంతాఖ్యశ్శివాగమః । వేదబాహ్యావిరోధిత్వాద్వేదసమ్మతఉచ్యతె । వేదసిద్ధాంతయోరైక్యమేకార్థప్రతిపాదనాత్ । ప్రామాణ్యంసదృశంజ్ఞేయంపండితైరేతయోస్సదా । సిద్ధాంతాఖ్యేమహాతంత్రె కామికాద్యేశివోదితె । నిర్దిష్టముత్తరేభాగేవీరశైవమతంపరం ॥౧౪॥

—(*) నీలకంఠభాష్యేఏకోనత్రింశదుపదెశె (*)—

ఆగమానాంతుసర్వేషాంస్వతఃప్రామాణ్యముచ్యతె । ఏకోనత్రింశతా పునరుపదేశేసమాసతః । కామికాద్యావాతులాంతాశ్శివేనోక్తాశ్శివాగమాః । ఈశానవక్త్రసంజాతాస్సాక్షాద్దేవస్యశూలినః ।

తాల్పర్యదంతవ్యాపారపురస్సరమిమేసమే । సర్వేషాంధర్మపుంజా
నాంబోధకాశ్శబ్దరాశయః । స్వతః ప్రమాణభూతాస్తే వేదేభ్యస్స్ఫుట
మేవహి । ఆగతాశ్శివవక్త్రేభ్యోగతాశ్చగిరిజాముఖం । మతాశ్చవాసు
దేవేనహ్యాగమాఇత్యుదీరితాః । సిద్ధాంతాఇతివాహ్యన్యైశివోక్తాబహ
వస్స్ఫుటాః । చర్యాయోగక్రియాజ్ఞానప్రతిపాదనభేదతః । తత్తన్నా
మాంకితాఃపాదాశ్చత్వారస్తేషువిశ్రుతాః । చర్యపాదేశివాచారాబ
హవఃకామమోక్షదాః । వైదికాచారసదృశాః క్వచిత్తేషూపవర్ణి
తాః । క్వచిద్వేదవిరోధాశ్చప్రాయంతేతత్రతత్రతు । యోగపాదేతు
బహవోయోగాః శ్రుతివిరోధినః । క్వచిద్వేదానురూపేణయోగాశ్శ్రుతి
షుచోదితాః । క్రియాపాదేత్యేవమేవప్రాతికూల్యానుకూల్యతః । జ్ఞాన
పాదోదితంజ్ఞానంసర్వథాగ్రాహ్యమేవహి ॥౯॥

—(*) సూతసంహితాయాం శివమాహాత్మ్యఖండే (*)—

—(*) ప్రథమోధ్యాయః (*)—

అష్టాదశపురాణానాంకర్తాసత్యవతీసుతః । కామికాదిప్రభేద
స్యయథాదేవోమహేశ్వరః । ఆదికర్తాశివస్సాక్షాచ్ఛూలపాణిరితి
శ్రుతిః । కథ్యతేదశభిర్వ్యాపీ పురాణైఃపరమేశ్వరః । చతుర్భిఃకథ్యతేవి
ష్ణుర్ద్వాభ్యాంబ్రహ్మజగత్పతిః । ఏకేనాగ్నిస్తథైకేనభగవాన్చండభా
స్కరః । అష్టాదశపురాణానిశ్రుత్వాసత్యవతీసుతాత్ । అన్యాన్యుప
పురాణానిమునిభిఃకీర్తితానితు ॥౪॥

—( ) యజ్ఞవైభవఖండేవింశోధ్యాయః (*)—

స్వమనీషికయోత్పన్నో నిర్మూలోధర్మసంజ్ఞితః । శ్రద్ధయాన
హితోయస్తుసోపిధర్మఉదాహృతః । నిర్మూలోపిస్వబుద్ధ్యావకల్పితోపి
మహాపణయః । దేవతారాధనాకారోధర్మఃపూర్వోదితాధ్వరః । దేవ
తారాధనాకారాన్నిర్మూలాద్బుద్ధికల్పితాత్ । ధర్మాచ్ఛ్రేష్ఠస్సమా
ఖ్యాతస్సమూలోధర్మఆస్తికాః । సమూలేషుచధర్మేషుబుద్ధాగమసమ
న్వితః । ధర్మశ్శ్రేష్ఠఇతిప్రోక్తోమయావేదార్థపారగాః ॥ బుద్ధాగమో
దితాద్ధర్మాన్నహ్యాగమసమీరితః । ధర్మశ్శ్రేష్ఠఇతిప్రోక్తోధర్మతత్వవి
శారదైః । అహ్యాగమోదితాద్ధర్మా[illegible] ప్రాజాపత్యాగమోదితః ।

ధర్మశ్శ్రేష్ఠ ఇతి ప్రోక్తో సర్వధర్మార్థ వేదిభిః । పాశుపత్యాగమప్రోక్తా ధర్మాద్వైవ విదాంవరాః । మయా శ్రేష్ఠ ఇతి ప్రోక్తా ధర్మా విష్ణ్వాగమోదితః। విష్ణ్వాగమోదితాద్ధర్మాద శేషాదాస్తికోత్తమాః । శైవాగమోదితో ధర్మో వరిష్ఠో నైవసంశయః । శైవాగమోదితో ధర్మో ద్విధా పూర్వముదీరితః । అధఃస్రోతోద్భవ స్త్వేక ఊర్ధ్వస్రోతోద్భవః పరః । అధఃస్రోతోద్భవాద్ధర్మాదూర్ధ్వస్రోతోద్భవః పరః । కామికాదిప్రభేదేన సంభిన్నో నేకధా ద్విజాః। సద్యోజాతముఖాజ్జాతాః పంచాద్యాః కామికాదయః । వామదేవముఖాజ్జాతాః దీప్తాద్యాః పంచసంహితాః। అఘోరవక్త్రాదుద్భూతాః పంచా విజయాదయః । పుంవక్త్రాదపిచోద్భూతాః పంచ వైకారణాదయః। ఈశానవదనాజ్జాతాః ప్రోద్గీతాద్యష్ట సంహితాః॥

—(*) వాయవీయసంహితాయాం (*)—

శివాగమస్తు ద్వివిధః శ్రౌతో శ్రౌతశ్చ సంస్మృతః । శ్రుతిసారమయః। శ్రౌతః స్వతంత్ర ఇతరో మతః । స్వతంత్రో దశధా పూర్వం తథాష్టదశధా పునః । కామికాదిప్రభేదేన సిద్ధసిద్ధాంతసంజ్ఞికః । శ్రుతిసారమయో యస్తు శతకోటిప్రవిస్తరః । సూతసంహితాయాం। త్రిపదార్థం చతుష్పాదం మహాతంత్రం జగద్గురుః। ప్రోక్తవాన్ హిమవత్పుత్ర్యై నమాన్మత్రైకసాధనాన్ । క్రియాసారే । అథవా శివనిశ్వాస శ్రుతిభ్యస్తే శైవాగమాః। అధికా శివవక్త్రేణ సాక్షాదేవ వినిర్గతాః । పరస్పరావిరుద్ధార్థాః శివోక్తా నిగమాగమాః । అల్పబుద్ధిభిరన్యోన్యవిరోధః పరికల్ప్యతే । నిగమానామాగమానాం పరమాప్తోపదేశతః । సామాన్యవిశేషేణ జ్ఞాతవ్యం తత్త్వదర్శిభిః । బహుభిర్యుక్తిభిస్స్పష్టం విరోధః పరిహార్యతే । గ్రంథవిస్తరభీత్యాహం ప్రకృతార్థముపక్రమే॥

—(*) నీలకంఠకారికాయాం వ్యాససూత్రార్థే (*)—

భస్మధారణముఖ్యం హి కాలాగ్న్యుపనిషన్ముఖైః । బృహజ్జాబాలముఖ్యైశ్చ విహితం తత్ప దేపదే । రుద్రాక్షధారణం చైవ దహరోపాసనాదికం। కాలయోశ్శివపూజా చ త్రిషు కాలేషు వా సదా। విద్యాసు శ్రుతిరుత్కృష్టా రుద్రైకాదశినీ శ్రుతౌ । త్రిపంచాక్షరో మంత్రశ్శివ ఇత్యక్షర

ದ್ವಯಂ। ಇತಿಶ್ರುತಿಶಿರೋರತ್ನ ಶಿರೋರತ್ನಮನೋಜ್ಞಪಃ। ಆಚಾರ್ಯಾದೇವಣಿತ್ಯುಕ್ತ ಮಂತ್ರದೇಶಿಕಪೂಜನಂ। ಪ್ರಸಾದಗ್ರಹಣಂ ತಸ್ಯೇತ್ಯಾದ್ಯಾಃ ಪಾಶವಿಮೋಚಕಾಃ। ಪಣಿಧರ್ಮಾಇಮೆಜ್ಞೇಯಾಸ್ತದಾನಂತರ್ಯಮತ್ರಚ॥

—(*) ತಥಾಪ್ರಥಮೋಪದೇಶೆ (*)—

ಅಥಾಭಿಧಾಸ್ಯೆವೀರಾಣಾಂ ಶೈವಾನಾಂ ವೇದಮೂಲತಾಂ। ವ್ಯಾಸನಿರ್ಣೀತಸೂತ್ರಾರ್ಥತತ್ತಾತ್ಪರ್ಯಾನುಸಾರತಃ ।ವಿಶಬ್ದೆನೋಚ್ಯತೇವಿದ್ಯಾಶಿವಜೀವೈಕ್ಯಬೋಧಿನೀ।ತಸ್ಯಾಂರಮಂತೆಯೇಶೈವಾವೀರಶೈವಾಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ। ವಿಶಬ್ದೋವಾವಿಕಲ್ಪಾರ್ಥೋರಶಬ್ದೋರಹಿತಾರ್ಥಕಃ।ವಿಕಲ್ಪರಹಿತಂ ಶೈವಂವೀರಶೈವಂಪ್ರಚಕ್ಷತೇ। ವಿರೋಧಾರ್ಥೋ ವಿಶಬ್ದಸ್ಸ್ಯಾದ್ರಶಬ್ದೋರಹಿತಾರ್ಥಕಃ । ವಿರೋಧರಹಿತಂಶೈವಂವೀರಶೈವಂ ವಿದುರ್ಬುಧಾಃ । ತತ್ರಾಮೃತಸ್ಯವಾಕ್ಯೋಕ್ತಲಿಂಗಧಾರಣವೈಭವೆ। ಲಿಂಗಾಂಗಸಾಮರಸ್ಯೇಚಫಲಂಮೋಕ್ಷಂಪ್ರಚಕ್ಷತೇ । ಪಿಂಡಾದಿಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯಾಂತಮೇಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲಂ । ಷಟ್ಸ್ಥಲಂಲಿಂಗಭೇದಂಚ ಜಿಜ್ಞಾಸುರ್ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕಂ । ಅಧಿಕಾರೀಸವಿಜ್ಞೇಯಸ್ತ್ಯಕ್ತಸರ್ವೇಷಣಸ್ಸ್ವಯಂ। ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗವಾಞ್ಜ್ಞಾನೀಪಂಚಾಚಾರಪರಾಯಣಃ। ಭಕ್ತಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಶುಶ್ರೂಷುಶ್ಚಿಕೀರ್ಷುರ್ಮೋಕ್ಷಸಾಧನಂ।ಅಥಶ್ರುತಿಸಾರಮಯತ್ವಂವಕ್ಷ್ಯಾಮಃ। ಅಷ್ಟಾವರಣಸಂಪನ್ನಃ ಪಂಚಾಚಾರಪರಾಯಣಃ । ವೈದಿಕಂಕರ್ಮಕುರ್ವೀತಜ್ಞಾನೈಕಫಲಸಾಧನಂ॥ ಇತಿ

ಯಜುರ್ವೇದೆ। ಭೂತ್ಯೈನಪ್ರಮದಿತವ್ಯಮಿತಿ ಅಥರ್ವಶಿರಸಿ। ಅಗ್ನಿರಿತ್ಯಾದಿನಾ ಭಸ್ಮಗೃಹಿತ್ವಾವಿಮೃಜ್ಯಾಂ ಗಾನಿ ಸಂಸ್ಪೃಶೇತ್ (ತಸ್ಮಾತ್) ವ್ರತಮೇತತ್ಪಾಶುಪತಂ

ಭಸ್ಮಪ್ರತಿಪಾದನಂ.

ಪಶುಪಾಶವಿಮೋಕ್ಷಯಾ ॥ ಋಗ್ವೇದೆ ॥ ಭಸ್ಮಜಾಬಾಲೆ । ಅಥಜನಕೋಹ ವೈದೇಹಃ ಪೈಪ್ಪಲಾದೇನಸಹಪ್ರಜಾಪತೆರ್ಲೋಕಂಜಗಾಮತಂಗತ್ವೋವಾಚ। ಭೋಃಪ್ರಜಾಪತೆತ್ರಿಪುಂಢ್ರಸ್ಯವಿಧಿಂಬ್ರೂಹೀತಿಪ್ರವಾಚ। ಪ್ರಜಾಪತಿರಬ್ರವೀತ್ —ಯಥೈವೇಶ್ವರಮಹಾತ್ಮ್ಯಂತಥೈವತ್ರಿಪುಂಢ್ರಸ್ಯಮಹಾತ್ಮ್ಯಮಿತ್ಯಾದಿಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರೋಪನಿಷದಿ।ಅಥಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರಂಭಗವಂತಂಸನತ್ಕುಮಾರಃಪಪ್ರಚ್ಛ। ಅಧಿಧೇಹಿಭಗವಞ್ಯದ್ರವ್ಯಂವಾಗ್ನೇಯ್ಯಂಭಸ್ಮ। ಸದ್ಯೋಜಾತಾದಿಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಮಂತ್ರೈಃಪರಿಗೃಹ್ಯಮಾನಸ್ತೋಕೇತಿಸಮುದ್ಧೃತಂ । ತ್ರಿಯಾಯುಷಂ ಜಮದಗ್ನಿರಿತಿಶಿರೋಲಲಾಟಸ್ಕಂಧೇಷುತ್ರಿಯಾಯುಷೈಸ್ತ್ರಿ

యంబక్త్రైస్త్రిస్రో రేఖాః ప్రకుర్వీత వ్రతమేతచ్ఛాంభవం। సర్వవేదేషు వేదవాదిభిరుక్తం। తత్సమాచరేన్ముముక్షురపునర్భవాయ। భస్మజాబాలె - సఏషభస్మజ్యోతిసఏషభస్మజ్యోతిరితి। శ్వేతాశ్వతరోపనిషది। మానస్తోకేతి మంత్రేణమంత్రితం భస్మధారయేత్। కాత్యాయనె - త్రియాయుషం త్రియంబక్త్రైస్త్రిస్రా రేఖాః కుర్వీతమేతచ్ఛాంభవమితి - బృహజ్జాబాలోపనిషది। ఏషాంనాస్తిమునేశ్రద్ధాశ్రౌతేభస్మనిసర్వదా। గర్భాధానాదిసంస్కారస్తేషాంనాస్తిన సంశయః। ఇత్యేవంఋుగ్యజుస్సామాథర్వణాదినానాశాఖోపనిషత్సు వేదాంగేషు కల్పసూత్రేషుమన్వాదిస్మృతిషుస్కాందాది మహాపురాణేషుప్రసిద్ధం॥

రుద్రాక్షప్రతిపాదనం.

యజుర్వేదె। బోధాయనశాఖాయాంతాసీహవా - ఏతానిరుద్రాక్షాణిత్ర యోవేదాధారయంతితస్మాద్దేవాధారయంతియస్మాద్ధారయన్ గచ్ఛన్ తిష్ఠన్ ఖాదన్ ఉన్మిషన్ - నిమిషన్ - వసన్ - సర్వావస్థాస్వనాంసితరతి రుద్రోభూత్వావపద్రిభవతి - బృహజ్జాబాలెపురాత్రిపురవధాయో న్మీలితాక్షోహంతేభ్యోజలబిందవోభూమాపతితాః। తెరుద్రాక్షాజాతాః। సర్వానుగ్రహార్థాయ తేషాంనామోచ్చారణేనదశశతగోదానఫలంభవతి। దర్శనస్పర్శనాభ్యాంద్విగుణంత్రిగుణంఫలంభవతి। అతఊర్ధ్వంవక్తుంనశక్యమితి। రుద్రాక్షజాబాలె। సహస్రరుద్రాక్షంవర్షమేకంధరేత్ బ్రహ్మత్వంగచ్ఛతి। ద్విసహస్రరుద్రాక్షం ద్వేవర్షేధరేత్ - విష్ణుత్వంగచ్ఛతి। త్రిసహస్రరుద్రాక్షంత్రీణివర్షాణిధరేత్। సదాశివత్వంగచ్ఛతి। సపునరావర్తతె। సఏషభస్మజ్యోతిరుద్రాక్షీతిఏషాంఅంత్యామీముక్తిదః పరశివః। శ్రుతిః। యోరుద్రాక్షంధత్తె ససత్యంపరశివః ససత్యంపరశివేతికాలాగ్ని రుద్రోపనిషదితథైవ। ఇత్యాదిశ్రుతిస్మృతిపురాణేషురుద్రాక్షమాహాత్మ్యంవక్తుంనశక్యతె॥

మంత్రప్రతిపాదనం.

యజుర్వేదె చతుర్థాష్టకశతరుద్రియేష్టమానువాకె మధ్యస్థానె నమశ్శివాయచశివతరాయచేత్యుక్తం॥రుద్రె॥

వ్యాసస్మృతౌ యత్కృష్టా రుద్రైకాదశినీస్త

తౌ । తత్రపంచాక్షరీతస్యాంశివఇత్యక్షరద్వయమితి । ఋగ్యజుస్సామ వేదానాంశతరుద్రియ్యముత్తమం। ఏకాదశానువాకానామష్టమంచేష్ట దంభ వేత్ । ఏషాపంచాక్షరీ విద్యాశతరుద్రీయ మధ్యగాపంచాక్షరే మహాదేవసర్వదాసు ప్రతిష్ఠితః ॥ అథర్వణే ॥ యోవైరుద్రస్స భగ వానిత్యుపక్రమ్య ॥ యఓంకారస్సప్రణవోయః ప్రణవస్ససర్వవ్యాపి యస్సర్వవ్యాపిసోనంతో యోనంతస్తత్తారం యత్తారంతత్సూక్ష్మం యత్సూక్ష్మంతచ్ఛుక్లం యచ్ఛుక్లం తద్వైద్యుతం యద్వైద్యుతం తత్ప రంబ్రహ్మసఏకసఏకోరుద్రః సఈశానస్సభగవాన్సమాహేశ్వరః స మహాదేవఇతి - శ్వేతాశ్వతరశ్రుతౌ । రుద్రయత్తేదక్షిణంముఖం తేన మాంపాహినిత్యమితి । పిప్పలాదశ్రుతేః । శివఏవసదాధ్యేయస్సర్వసం సారనాశనఇతి । ఓంకారపూర్వఃషడక్షరఇతిశివాగమేషు వేదేషుస్మృ తః । శ్రీరుద్రె । నమస్తారాయనమఃశంభవేచేతి । ఈశానమంత్రాంతె మెఅస్తుసదాశివోమితిచశ్రూయమాణత్వాత్ ఇత్యాదిశ్రుతిస్మృతిపు రాణేషుశివమంత్రమహాత్మ్యంప్రసిద్ధం॥

గురుప్రతిపాదనం.

మహాముండకోపనిషది॥తద్విజ్ఞానార్థంగురుమభిగచ్ఛేత్సమిత్పా ణిఃశ్రోత్రీయఃబ్రహ్మనిష్ఠః। శ్వేతాశ్వతరోపనిష దియస్యదేవేపరాభక్తిర్యథాథాభక్తిస్తథా గురౌ। సూక్తావళ్యాం । శివతాభరితె భువనత్రితయెశివతాంజనతానత థాపిగతా । గురుదర్శనతశ్శివతామగమద్గురుతశ్శివతోగురురేవగురుః భోగమోక్షలక్షణసిద్ధికర్మణాంగురురేవకారణం నగురోరధికంనగురో రధికమితిసమస్తవేదాగమపురాణేషుగురురేవకారణమితిస్పష్టం॥

లింగప్రతిపాదనం.

ఋగ్వేదెసప్తమాంశె।పవిత్రంతెవితతంబ్రహ్మణస్పతే-ప్రభుర్గా త్రాణిపర్యేషివిశ్వతః । అతప్తతనూర్నతదా మోఅశ్నుతె-శృతాసఇద్వహంతస్తత్సమాశత అస్మిన్నర్థేస్కాందపురాణె। బ్రహ్మణస్పతిరీశోవైబ్రహ్మైతల్లింగము చ్యతె ।పవిత్రంతద్ధివిఖ్యాతంతత్ప్రభువిశ్వతస్స్వయం ।తత్సంపర్కాత్ప విత్రత్వాంగాత్రాణికురుతెస్వయం । అతప్తతనురజ్ఞోవైఆమస్సంస్కార వర్జితః । దీక్షయారహితస్సోస్నూ లింగమ్ [illegible] యొల్లింగముత్తమం। శివ

ధనూర్జ్ఞాశ్రితాశ్చాం తాశ్శివార్చనపరాయణాః । యేవహంతస్సదా
శింగం తెయాంతిపరమంపదం । అన్యథానహిమాం ప్రాప్తుంశక్యం దేవి
తథా శ్రుతిః । తథాహిప్రదేశాంతరే । అయం మేహస్తోభగవాన్ అయం
మేభగవత్తరః । అయం మేవిశ్వభేషజో అయంశివాభిమర్శనః అయం
మాతాఅయంపితా । అయంజీవాతురగమత్ -యజుర్వేదారణ్యేనారా
యణప్రశ్నే-నారాయణోపనిషది । నిధనపతయేనమః నిధనపతాంతికా
యనమః ఊర్ధ్వాయనమః । ఊర్ధ్వలింగాయనమః ఇత్యుపక్రమ్య
సర్వలింగంస్థాపయేదిత్యంత్యేనవాక్యేన లింగస్థాపనంవిధాయ । లింగ
స్థాపనస్యాదికారణం కిమిత్యాకాంక్షాయాం పాణిమంత్రంపవిత్రమితి-
లింగవిశేషణాత్ పాణ్యాదౌధారణం విధీయతే - పాణౌమననాత్త్రాయ
త ఇతిపాణిమంత్రం । పవిత్రమిత్యనేనయజ్ఞోపవీతం పరమం పవిత్రమితి
వత్ । శౌచాచమనాద్యపవిత్ర్యప్రసక్తిసమయేపవిత్రత్వవిధానాత్
సర్వథాపిధార్యత్వం ప్రతీయతే । శతరుద్రీయే । యాతెరుద్రశివాత
నూరఘోరాపాపకాశినీ । తయానస్తనువాశం తమయాగిరిశంతాభి
చాకశీహి । లింగశబ్దస్యోదాహరణం । లింగంశివాతనుః ప్రోక్తంమూ
ర్తిర్ఘోరతనుస్మృతా । అపాపేషుచభక్తేషుతయోర్మధ్యేశివా
తనుః । కాశ తేపరమేశస్యశిష్టాస్తేలింగధారిణః । అధర్వశిరసి । ప్రాణే
ష్వంతర్మనసోలింగమాహుః । సకలందృక్కలాగ్రాహ్యమిష్టలిం
గస్థలంమహత్ । ఇష్టసిద్ధికరంశశ్వదనిష్టపరిహారకం । ఇష్టమూర్జంతు
తపసాప్యనుయచ్ఛతియద్యతః । తదిష్టలింగమిత్యాహతతఅధర్వణీశ్రు
తిః । నారాయణోపనిషది తథాతైత్తిరీయేప్యపి । ఓంధారణంమెఅస్త్వ
నిరాకరణం । ధారయితాభూయాసంకర్ణయోశ్శ్రుతం । మాచ్యో
ఢ్వంమమాముష్యఓం । అస్యార్థః । ఓంధారణం । ఓంపరబ్రహ్మ
ణః । శివలింగస్యధారణం । మెమమ । పురాణాగమోక్తేషుపంచ
స్థానేషు - అనిరాకరణం । కదాచిదప్యజహానం - అస్తుభూయాత్ ధా
రయితాభూయాసమితిశ్రుతిః ॥ శ్రుతిః ॥ నిష్కళంనిష్క్రియంశాం
తంనిరవద్యంనిరంజనం । ప్రాణలింగమనోగ్రాహ్యం భవేత్సకళని
ష్కళం । తత్ప్రాణేష్వంతర్మనసోలింగమాహుస్తత్శ్రుతిః । ఇత్యా

దినిగమాగమాది పురాణేషుప్రసిద్ధం॥

ఋగ్వేదారణ్యా । ఈశ్వరోతిథిరేవచరితస్తముపాస్మహే॥ యజుర్వేదె॥ దేవానాం దేవో తిథిః । శ్రుతిః । ఆచార్యః పూర్వరూపంఅంతేవాస్యుత్తరరూపం

జంగమప్రతిపాదన.

విద్యాసంధిరితి । తస్యభాసాసర్వమిదంవిభాతీతిశ్రుతేః విరాగమె। సర్వలోకోపకారాయ యో దేవః పరమేశ్వరః। చరత్యతిథిరూపేణనమస్తె జంగమాత్మనె॥

ఋగ్వేదె। త్వాదత్తేభిరుద్రశంతమేభిశ్శతంహిమా । అశీయ్యభేషజేభిర్వ్యా అస్మద్ద్వేషానిత ॥ ముండకశ్రుత్రౌ పాదౌజ్ఞాతేద్వైతంసవిద్యతఇతి । బోధాయన

పాదతీర్థప్రతిపాదన.

శాఖాయాం। శ్రీరుద్రేణపవిత్రేణ శతధారేణ చిత్రమపరిమితమవిఘ్నమక్షతమభీష్టదమచ్యుతం పరమంపవిత్రంభగవంతమేవాస్నాపయిత్వా సర్వైర్వైరుద్ర యితిద్వాభ్యాంఋతం సత్యంపరబ్రహ్మేతి ప్రాశయేత్ జాబాలశాఖాయాం । భగవతఃపాదౌప్రక్షాళ్యశంఖంప్రపూర్య గంధపుష్పాక్షతాదిభిరభ్యర్చ్య చరుంనివేద్యఇమంమె గంగేయముణేత్యభిమంత్ర్యకద్రుద్రాయేతిమత్వారుద్రేణ సమ్మార్జనంకృత్వాఋతగ్ సత్యంపరంబ్రహ్మేతిప్రాశయేత్ ॥తత్రహి॥ పాదోదకంపాశహరంనిర్మాల్యంచైహికప్రదం । గురోర్భుక్తంసదాకాలమాముష్మికఫలప్రదం యఃసభుక్తిగణోచ్ఛిష్టంసోపిమాయాంతరిష్యతి। ఇత్యాదిప్రమాణానిబహవస్సంతిపరంతుగ్రంథబాహుళ్యభీత్యానలిఖ్యంతె॥

యజుర్వేదె । రుద్రేణాన్నమమృతం । దేవావైభోక్తుకామాః వేదాఃకామయంతే । అస్యార్థః । అన్నమితి - అదభక్షణే - అదఇత్యస్యధాతోః

ప్రసాదప్రతిపాదనం.

కర్మణినిష్టా - తద్రూపమన్నం। నవిద్యతెమరణంయేన ।తదమృతంతస్మాత్కారణాత్ తత్ప్రసాదం - దేవావైభోక్తుకామాః వేదాశ్చకామయంతే - తదమృతమభిలషంత్యర్థః । పునఃస్థానాంతరె । ఇమంపశుంపశుపతె । తె - అద్యబధ్నామి । యజ్ఞేషు - తస్యమధ్యె - అనుమన్యస్వ - సుయజామః - జుష్టందేవానామిదమస్తుహవ్యం - ఇ

త్యేవంయజ్ఞేషు ప్రథమభాగాహేణ రుద్రేణ సేవితం ద్రవ్యం పశ్చాత్ప్ర
సాదరూపేణ సర్వేపి నారాయణాదయః భక్షయామాసురిత్యర్థః॥ అ
స్మిన్నర్థే । యజ్ఞమంత్రాఊచుః తమధ్వరే ప్రథమం సందధాన । హ
వీరుద్రంచకితానమోభిః । యేనపూర్ణం జగృహుర్విరూపాజుష్టం
దేవాఅమృతత్వంభజంతే ॥ తథాజాబాలశాఖాయాం ॥ రుద్రేణా
త్తమశ్నంతి । రుద్రేణాపీతంపిబంతి - రుద్రేణాఘ్రాతంజిఘ్రంతి - త
స్మాద్బ్రాహ్మణాః ప్రశాంతమనసోవిద్వాంసో నిర్మాల్యమేవభక్షయం
తినిర్మాల్యమేవాశ్నంతి । నిర్మాల్యమేవనిషేవంతఇతి । తతశ్చపర
మేశ్వరోపభుక్తనైవేద్యోపభోగేనసకలపురుషార్థసామగ్రీలభ్యత
ఏవనశంకనీయం । అస్మిన్నర్థే స్కందపురాణే । శిష్టాశ్శాంతాశ్చరు
ద్రేణభుక్తమేవహిభుంజతే । ఘ్రాతమేవహిజిఘ్రంతి పీతమేవపిబంతిచ।
కటవల్లిశాఖాయాం ॥వా॥ త్రిగుప్తస్యత్తమశ్నీయాద్యదిపాపాచ్ఛ్వా
నపీతంభుక్త్వా। కృమింభుక్త్వా। మలంభుక్త్వా- అఘంభుక్త్వాఅధోగ
చ్ఛాధోగచ్ఛ। అస్మిన్నర్థే పద్మపురాణే । అసమర్ప్యపదంశంభోర్భు
క్త్వాఖాదతిపాతిచ। శ్వమాంసమస్థిమాత్రంచ భుక్త్వాఖాదతిపాతిచ । త
థాశతరుద్రీయే । నమోబభ్లుశాయవివ్యాధినేన్నానాంపతయే నమో
నమః । భవంతయేవారివస్కృతాయౌషధీనాంపతయె నమోనమః।
ద్రాపేఅంధసస్పతే అన్నపతేన్నస్యనోదేహి । ఇత్యాదిప్రసిద్ధత్వా
ద్రుద్రప్రసాదమనంతలక్షణాభిధానపురస్సర మవాంతర భేదమాహ
ఏవమష్టావరణ ప్రతిపాదన వేదాగమపురాణద్యఖిలప్రామాణ్యాస్యనే
కశాఃగ్రంథవిస్తరభయాన్నలిఖితం । మహావాక్యార్థరూపలింగాం
గసంబంధస్యజ్ఞానస్య ఈశకేనోపనిషదాది సకలవేదాంతరహస్యభూత
స్యప్రతిపాదనాత్। జాబాలకాలాగ్నిరుద్రోపనిషదాది పాశుపతశాంభ
వాది సంజ్ఞాపురస్సరంభస్మధారణాది వ్రతస్యప్రతిపాదనాత్। కాత్యా
యనలేఖాసిద్ధరుద్రాక్షధారణస్యప్రతిపాదనాత్ । తస్మాద్రుద్రఃపశూ
నామధిపతిరసావితి - జ్ఞాత్వాదేవంసర్వపాశాపహానిరితి - జ్ఞాననిర్మ
థనాభ్యాసాత్పాశందహతిపండితఇత్యాది కర్మకాండశ్వేతాశ్వతరకైవ
ల్యోపనిషదాదిప్రతిపాదితానాం పశుపాశపతిసంజ్ఞితానాం జీవప్రపంచ

పరమేశ్వరాణాంతత్తత్సంకేతపురస్సరంతదుక్తార్థజ్ఞస్యనిరుక్తత్వాత్ అథర్వశిరోథర్వశిఖా కైవల్యోపనిషద్బృహజ్జాబాలోపనిషద్గర్భోపనిషదాదిసిద్ధత్రిలోచన నీలకంఠత్వాదిమన్మూర్త్యుపాసనాయాః తత్సిద్ధత్వేనతదుక్తార్థజ్ఞస్యప్రతిపాదనాత్ । హంసపరమహంసోపనిషదాదిసిద్ధషట్చక్రన్యాసాది ప్రతిపాదనాత్ । యజురారణ్యసిద్ధపంచబ్రహ్మత్ర్యంబకాఘోరజాత వేదసాదిప్రతిపాదనాత్ । అధ్వనామధ్వపతిరితిసిద్ధషడధ్వప్రతిపాదనేన నమకాదిసిద్ధ పంచాక్షరగాయత్రి మంత్రప్రతిపాదనాత్ । మాండూక్యాది శ్రుతిసిద్ధవిశ్వతైజసప్రాజ్ఞాదిమంత్రశబ్దసంకేత జీవస్వరూపస్యతత్తత్సంకేతపురస్సరంప్రతిపాదితత్వాత్ । బృహదారణ్యకాద్యనేకోపనిషత్సిద్ధ సచ్చిదానంద పరబ్రహ్మమాయావిద్యాహంకారాదిసంకేతపురస్సర బ్రహ్మస్వరూపస్యజీవ ప్రపంచరూపయోశ్చప్రతిపాదనాత్ । ఏవంసతిఏతదాచారైకథం రజస్వలాదిసూతక రాహిత్యమిత్యాకాంక్షాయాం - పరాశరస్మృతౌ । శైవంలింగార్చనం యస్యయస్యచాగ్ని పరిగ్రహః । వానప్రస్థయతీనాంచ శరీరేనాస్తిసూతకం । షడశీతిస్మృతౌ । ప్రేతకార్యనివృత్తానాం పతితానాంచపైతృకే । భూమిరక్షణకృత్యేషురాజ్ఞాత్వేషితస్యచ । జన్మప్రభృతిపాపానాం వినా శేవిచరిష్యతః । ప్రేతకార్యాధికారార్థంకర్మణ్యపిచపైతృకే । ఉత్క్రాంతివైతరణ్యోశ్చదానే ప్రేతోదకస్య చ । ఏవంవిధానమన్యేషాం నాశౌచంనచసూతకం । కర్తవ్యాన్యేవకర్మాణి యథాపుణ్యస్తథైవసః ।సిద్ధాంతశిఖామణౌ॥ గృహే యస్మిన్ప్రసూతా స్త్రీసూతకంనాత్రవిద్యతే । లింగార్చనరతాయాశ్చబుధౌనార్యానసూతకం । తథాప్రసూతికాయాశ్చ సూతకం నైవవిద్యతే । వీరాగమే । లింగార్చనరతానారీ సూతకీతురజస్వలా । రవిరగ్నిర్యథావాయుః కోటికోటిగుణశ్శుచిః । తద్ధారణాత్ప్రముంచంతియువతిః సూతకాదయః । పద్మపురాణే । యదాహ్యగ్ని సహావేశాన్నాయోభవతికేవలం । తథైవమమసాన్నిధ్యాన్న తే ప్రకృతిమానుషాః ।శివరహస్యే తైలయుక్తంతుకారార్చా సంజ్యోతిస్పర్శాత్ తథైవతత్ । స్నేహాయుక్తస్యసద్భక్తైర్లింగస్పర్శనలింగతః । తథాపి । నకర్మణానప్రజయాధ

సేనత్యాగే నైకె అమృతత్వమానశుః । నాన్యత్రకర్మసంత్యాగాన్మో క్షం విందంతిమానవాః । ఇత్యాదినాత్యం తాభ్యర్హితముఖ్యపురుషా ర్థ ముక్తిజనకత్వ ప్రతిపాదనే పినహింస్యాత్సర్వభూతాని న శూద్రంసమశ్నీయాత్ । నోచ్ఛిష్టం కస్యచిద్దద్యాన్నాద్యాచ్చైతత్త థాంతరా । న చైవాత్యశనం కుర్యాన్న చోచ్ఛిష్టం క్వచిద్వ్రజేదిత్యా ది శ్రుతిమనుస్మృతిభ్యా నిషిద్ధత్వేపిపశు విశసనమాంసభక్షణ సోమ పానాదేః ప్రత్యక్షవిరుద్ధత్వేపిచ । సోమేనయజేతసోమేనోచ్ఛిష్టం య దగ్నీషోమీయం పశుమాలభేతేత్యాది విశేషవాక్య విహితతత్తద్ధర్మ కర్తవ్యత్వవత్ । సర్వలింగంస్థాపయతీత్యాది నిత్యవిధినాలింగధా రణ తత్పూజాదేయావజ్జీవకర్తవ్యత్వవిధానె ॥ శ్లోకం ॥ తనుత్రయ గతానాదిమలత్రయమసౌగురుః । దీక్షాత్రయేణ నిర్దగ్ధ్వాలింగత్రయ ముపాదిశత్ । యావజ్జీవమిదంలింగంశరీరాన్నవియోజయేతి । గురుకృ తలింగధారణదీక్షాయాః నిత్యంస్వవామహస్తాగ్రె సావధానేన పూజ యేదితితత్పూజాదీక్షాయాశ్చ యావజ్జీవభావిత్వేనతాదృశదీక్షా విష యె రజస్వలాన్యాశౌచానాం అపవాదకత్వా భావస్యాభ్యుపేతవ్య త్వాత్ - ఎతత్సిద్ధాంతం వైదికాచారదృష్టాంత ప్రయుక్తగ్రంథబా హుళ్యభీత్యానలిఖితం॥

—(*) పీఠికసమాప్తం (*)—

ఓం

శ్రీమన్మరులాచార్యాయనమః

యద్బ్రహ్మ ప్రవదంతి విధిమతయస్సర్వాంతరస్థం శివం। యస్మాజ్జాత మనేకతత్వ నిచయంయస్మిన్పునర్లీయతే। యేనేదం ప్రతిబింబితం బహుంతరం విశ్వం జగస్థీయతే। తత్తత్వం సతతం భజేన్మృతమయం తేజోమయం చిన్మయం॥

—✻ ఆగమావతరణం ✻—

భగవన్శ్రోతుమిచ్ఛామిసర్వేషాంశీఘ్రముక్తిదం। వేదోక్తమార్గమథవాపాశుపత్యమథాపివా ॥ ౧ ॥ కుత్రవేదాస్సముద్భూతాఆగమాఃకుత్రసంభవాః। వేదోక్తేనకథంముక్తిరాగమైస్తుకథంపద ॥ ౨ ॥ కిమర్థంవేదముత్సృజ్యఆగమేషుప్రవర్తతే। యత్సర్వంపదవిస్తారంశ్రోతుమిచ్ఛామిసాంప్రదం ॥ 3 ॥ ఈశ్వరోవాచ॥శృణుదేవిప్రవక్ష్యామిశీఘ్రముక్తిప్రదాయకం। భగవన్నాసికోచ్ఛ్వాసాత్సర్వే వేదాస్సముత్థితాః ॥ ౪ ॥ అష్టావింశత్యాగమాస్తైవదనాదేవనిర్గతాః। వేదోక్తమార్గతోముక్తిస్తారతమ్యానుసారతః ॥ ౫ ॥ తస్మాద్వదనసంభూతాఆగమాశ్శీఘ్రముక్తిదాః। కర్మకాండయుతానాం తుశతజన్మనిముక్తిదాః ॥ ౬ ॥ పంచజన్మనిముక్తిస్స్యాన్ముముక్షూణాంతథైవచ। అభ్యాసీనాంత్రిజన్మాంతేతథాచైవానుభావినాం ॥ ౭ ద్విజన్మని తథాముక్తిరారూఢస్యైక జన్మని। ఇత్యుక్త్వా వేదమార్గాంతు విహాయపరమేశ్వరః ॥ ౮ ॥ కామికాది న్వాతులాంతాన్ స్వముఖా దేవసంభవాన్।ఉపాగమాన్దశవిధాన్ దైత్యమోహనకారిణః ॥ ౯ ॥ పరిత్యజ్యాల్పతపసా మహాఫలసుధాయకాన్। సదాగమాన్స్వీర శైవ ప్రతిపాదన తత్పరాన్ ॥ ౧౦ ॥ఉపాదిశత్పరబ్రహ్మ పం

చాచార్యసుసంజ్ఞకాః । అత్యాశ్రమాఖ్యాశ్చైకద్విత్ర్యక్షరాశ్చతతః
పరం ౧౧॥చతుఃపంచాక్షరాఖ్యాంశ్చ భిన్ననామభిరేవచ। సృష్టాస్తే
షాంకామికాది వాతులాంతాగమాదిషు । అష్టావింశతిభేదేషు క్రి
యాపాదస్తథైవచ । చర్యాపాదో యోగపాదో జ్ఞానపాదస్తథైవచ
౧౨ ॥ చతుర్థాస్సంస్థితాఃపాదాస్తేషు కుండలినీతథా । పతిర్మా
యాపశుః పాశదీక్షాచేతితతః పరం ॥ ౧౩ ॥నిర్ణయం షట్పదార్థా
నాం బోధయిత్వాతతఃపరం । పశుపతిః పక్షపాతాయ ప్రతిష్ఠతిభా
మినీ ॥ ౧౪ ॥ సపవభూక్త్యాక్రియాపాదం చర్యాపాదం బ్రవీమితే। శి
వతత్వాభివ్యక్తిశ్చ నిత్యకర్మాధికారతా । ప్రతిపాదయతీయత్ర చ
ర్యపాద ఇతీరితః । ధ్యాయంతి స్వస్వరూపం యద్యోగపాదం విదా
విదుః ॥ ౧౫ ॥ ఈశ్వరస్యక్రియాశక్తి రూపదీక్షాసమన్వితః । ధార
యేల్లింగ మతులమితి యత్రసవిత్పదః ॥ ౧౬ ॥ అథాతస్సం ప్రవ
క్ష్యామితం త్రాణాముద్భవంపరం । తనోతివిపులానర్థాంస్తత్వ
మంత్రసమాశ్రితాః ॥ ౧౭ ॥ త్రాణంచకురుతేఘంసాం తేనతంత్ర
మితిస్మృతం ॥

కామికం యోగజంచిత్యం కారణంత్వజితంతథా । దీప్తం
సూక్ష్మం సహస్రంచ అంశుమాత్సుప్రభేదకం ॥ విజయంచైవ ని
శ్వాసం స్వాయంభువమథానలం ॥ ౧౮ ॥ వీరంచరౌరవంచైవమా
కుటం విమలంతథా । చంద్రజ్ఞానంచబింబంచ ప్రోద్గీతంలలితం త
థా ॥ ౧౯ ॥ సిద్ధసంతానశర్వోక్తం పారమేశ్వరమేవచ । కిరణం వా
తులం త్వేతాస్త్వష్టావింశతి సంహితాః ॥ ౨౦ ॥

—(*) సృష్టిలక్షణం (*)—

భగవన్ శ్రోతుమిచ్ఛామి మయావక్తుంత్వమర్హసి । బ్రహ్మ
విష్ణుమహేశానాం మధ్యేకః ప్రవరోభవేత్ ॥ ౧ ॥ కస్సర్వజ్ఞఃకస్స్వ
తంత్రోజగచ్ఛృష్ట్యాచకోభవేత్ । జగత్పాలనశీలః కోజగతామం
తకశ్చకః ॥ ౨ ॥ కిమర్థంచజగత్సృష్టంకఃకఃకంకమప్యసృజత్। ఏ
వంగిరిజయాపృష్టః కించిద్ధాస్యముఖాచ్ఛివః ॥ ౩ ॥ సమాచష్టేపురా
వృత్తం పాశుపత్యాగమాదిషు । అహమేవపురాబ్రహ్మ[illegible]ణశ్చని

రాకృతిః ॥ ४ ॥ అప్రమేయోఽప్రమేయాత్మా నిరాలంబో నిరాకులః
నిష్కించనంచ నిర్వైరోప్యవాఙ్మానసగోచరః ॥ ౫ ॥ విరాడ్రూపః పర
వస్స్వతంత్రస్సర్వ విత్స్వయం । పరంజ్యోతి స్వరూపంచ మమ
జ్ఞానవిద్యతే ॥ ౬ ॥ సనాతనమాద్యంచ వైపరతత్వాపరాత్పరం । ప
రంజ్యోతిస్వరూపంచ స్వలీలార్థంచ ఇచ్ఛతి ॥ ౭ ॥ పరమాత్మస్వరూ
పేణ ద్విపక్షం చిత్స్వరూపకం । ప్రథమం భక్తరూపంచ ద్వితీయం త్రివి
ధాకృతి ॥ ౮ ॥ భవేత్పరాత్పరం చైవ త్రివిధం చిత్స్వరూపకం। ఇష్టం
చగురుగర్భంచ గురుశ్చ జగంమోద్భవం ॥ ౯ ॥ జంగమోత్పత్తిస్సాన్ని
త్వాంతచ్ఛాన్యాచరలింగకం । పరంజ్యోతిస్వరూపంచ ద్విపక్షంచిత్స్వ
రూపకం ॥ ౧౦ ॥ నందినం పూర్వపక్షంచ త్రివిధం చేతరంపరం । జం
గమంచ గురులింగం త్రివిధంచిన్మయాత్మకం ॥ ౧౧ ॥ ఆపూర్వమధ్య
యానూనంచతుర్వర్ణేతరంచరం । దేవానాం త్రితయాత్పూర్వం పై
పూర్వం పూర్వపూర్వకం ॥ ౧౨ ॥ పునః పూర్వంచ పూర్వంచ పూర్వ
మాహేశ్వరోద్భవం । తతః పూర్వంచ శరణోగోచరాచర ముద్భవః
౧౩ ॥ జంగమం గురురూపంచ గురుర్హి లింగముచ్యతే । ఇత్యేతచ్ఛ
రణోత్పత్తి ఇచ్ఛామాత్రం మహామునే ॥ ౧౪ ॥ శరణోత్పత్తిమాత్రేణ
ఊర్ధ్వసృష్టిర్మహాద్భుతం । ప్రమథోత్పత్తిచిత్రంచ చిత్రంచిత్రంవి
చిత్రితం ॥ ౧౫ ॥ పంచభౌతికహీనంచ తద్రూపం శరణాకృతి । తండో
పతండ సమ్మేళ వినోదార్థంచ జాయతే ॥ ౧౬ ॥ లీలార్థమల్పమా
త్రేణ అధోసృష్టిశ్చ జాయతే । పరాసంకల్పమాత్రేణ పంచబ్రహ్మాది
యం భవేత్ ॥ ౧౭ ॥ పంచబ్రహ్మమయం సర్వం సర్వకార్యంచ కారణః
తదంశ పంచతత్వేన సర్వసృష్టిరధోముఖం ॥ ౧౮ ॥ విష్ణుబ్రహ్మాతథే
శానో మత్స్వరూపామదంశజాః । జగత్సృష్ట్యాదివిషయే మయాసృష్టా
త్రిమూర్తయః ॥ ౧౯ ॥ సృష్టా బ్రహ్మాః పాలనేతు విష్ణుర్లయేరుద్రస్త
థా । ఎతోపసగుణ బ్రహ్మా నిర్మాయశ్చ సదాశివః ॥ ౨౦ ॥ జగత్సృష్ట్యా
దివిషయే మయైవ నిహితాశ్చతే । తైరేవ సంయుతస్సోహమసృజం సుర
యూథపాన్ ॥ ౨౧ ॥ అన్యాన్మనూన్వసూంశ్చైవ సృష్టవాన్ గణదేవ
తాన్ । విద్యాధరాన్ సగంధర్వాన్ గుహ్యకాన్ కిన్నరాన్ ॥ ౨౨ ॥ పిశా

చాస్సుహ్యకాన్సిద్ధా దనుజేంద్రాన్మహాబలాన్ ।మూలరూపేణసంసృ
ష్టావముఖతోబ్రాహ్మణాఇమే ॥ ౨౩ ॥ బాహుభ్యామథరాజన్యాఊ
రుభ్యాంవైశ్యసత్తమాః । పద్భ్యాంశూద్రాశ్చసంసృష్టామనసా
మృగలాంఛనః ॥ ౨౪ ॥ చక్షుర్దివాకరశ్చైవఇంద్రాగ్నీముఖతశ్చ
షే । ప్రాణాద్వాయుస్సముత్పన్నోనాభేశ్చైవాంతరిక్షకం ॥ ౨౫ ॥ శీ
ర్షేణ స్వర్గలోకశ్చపాదాభ్య భూమిరేవచ । శ్రోత్రాద్దిశసముత్ప
న్నాస్తథాలోకానేవాసృజమ్ ॥ ౨౬ ॥ సత్వతస్సురముఖ్యాంశ్చఋ
షీంశ్చాపితపోధనాన్ । రజోగుణశ్చ రాజన్యాన్ తమసోప్యసురానపి
౨౭ ॥ సమాహారాన్మానవాంశ్చమదంగేభ్యస్తథాపరె । అష్టాదశ
కులాన్యేకశతసంఖ్యకులాన్యపి ॥ ౨౮ ॥

—)*(విజయతంత్రె)*(—

అస్తిసచ్చిత్సుఖాకారమలక్షణపదాస్పదం । నిర్వికల్పంనిరా
కారం నిరస్తాశేషవిప్లవం । పరిచ్ఛేదకథాశూన్యం ప్రపంచాతీతవైభ
వం ॥ ౧ ॥ ప్రత్యక్షాదిప్రమాణానామగోచరపదేస్థితం । స్వప్రకా
శంవిరాజంతమనామయమనూపమం ॥ ౨ ॥ సర్వజ్ఞంసర్వగంశాంతం
సర్వశక్తినిరంకుశం । శివరుద్రమహాదేవభవాదిపదసంజ్ఞికం ॥ ౩
యదస్తితత్పరంబ్రహ్మస్వయంభురనాదిస్తథా ॥ ౪ ॥ సాసాబ్రహ్మే
తిసంప్రోక్తశ్శివతత్వార్థవేదిభిః । తత్రలీనమభూత్పూర్వంచేతనాచే
తనంజగత్ ॥ ౫ ॥ స్వాత్మలీనంజగత్కార్యంస్వప్రకాశంతదద్భుతం
శివాభిధంపరంబ్రహ్మజగన్నిర్మాతుమిచ్ఛయా ॥ ౬ ॥ స్వరూపమా
దధేకించిత్సుఖస్ఫూర్తివిజృంభితం । నిరస్తదోషసంబంధంనిరుపాధి
కమవ్యయం ॥ ౭ ॥ దివ్యమప్రాకృతంనిత్యంనీలకంఠంత్రిలోచనం । చం
ద్రార్థశేఖరంశుద్ధంశుద్ధస్ఫటికసంన్నిభం ॥ ౮ ॥ శుద్ధముక్తాఫలా
భాసముపాస్యంగుణమూర్తిభిః । విశుద్ధజ్ఞానకరణంవిషయంసర్వయో
గినాం ॥ ౯ ॥ కోటిసూర్యప్రతీకాశంచంద్రకోటిసమప్రభం । అప్రాకృ
తగుణాధారమనంతమహిమాస్పదం ॥ ౧౦ ॥ తదీయపరమాశక్తిస్స
చ్చిదానందలక్షణా । సమస్తలోకనిర్మాణస్సమవాయస్వరూపిణీ
౧౧ ॥ తదిచ్ఛయాభవత్తాస్మాత్తత్స్వరూపాసమవాయినీ । పశంభుభర్

గవాన్ దేవస్సర్వజ్ఞస్సర్వశక్తిమాన్ ॥ ౧౨ ॥ జగత్సిసృక్షుః ప్రథమం బ్రహ్మాణం సర్వదేహినాం । కర్తారం సర్వలోకానాం విదధే విశ్వనాయకః ॥ ౧౩ ॥ తస్మై ప్రథమపుత్రాయ శంకరశ్శక్తిమాన్ విభుః । సర్వజ్ఞస్సకలావిద్యాస్సానుగ్రహముపాదిశత్ ॥ ౧౪ ॥ ప్రాప్తవిద్యో మహాదేవాద్బ్రహ్మా విశ్వనియామకాత్ । సమస్తలోకాన్నిర్మాతుముద్యోగే తత్పరో భవేత్ ॥ ౧౫ ॥ కృతోద్యోగేపి నిర్మాణే జగతాం శంకరాజ్ఞయా । అజ్ఞాతోపాయసంపత్తిరభవన్మాయయావృతః ॥ ౧౬ ॥ విధాతుమఖిలాన్ లోకానుపాయం ప్రాప్తుమిచ్ఛయా । పునస్తం ప్రార్థయామాస దేవదేవం త్రియంబకం ॥ ౧౭ ॥ నమస్తే దేవదేవేశ నమస్తే కరుణాకర । అస్మదాదిజగత్సర్వం నిర్మాణనవిశక్షమ ॥ ౧౮ ॥ ఉపాయం వద మే శంభో జగత్స్రష్టా జగత్పతే । సర్వజ్ఞస్సర్వశక్తిస్త్వం సర్వకారణకారణః ॥ ౧౯ ॥ ఇతి సంప్రార్థితశ్శంభు బ్రహ్మణా విశ్వనాయకః । ఉపాయమవదత్తస్మై లోకసృష్టిప్రవర్తనం ॥ ౨౦ ॥ ఉపాయమీశ్వరేణోక్తం లబ్ధ్వాపి చతురాననః । నసమర్థో భవత్కర్తుం నానారూపమిదం జగత్ ॥ ౨౧ ॥ పునస్తం ప్రార్థయామాస బ్రహ్మా విహ్వలమానసః । దేవదేవమహాదేవ జగత్ప్రథమకారణ ॥ ౨౨ ॥ నమస్తే సచ్చిదానంద స్వేచ్ఛావిగ్రహరాజిత । భవచ్ఛర్వమహేశాన సర్వకారణకారణ ॥ ౨౩ ॥ భవదుక్తో హ్యుపాయో మే నకించిజ్జ్ఞాయతేధునా । సృష్టిం విదేహి భగవన్ ప్రథమం పరమేశ్వర ॥ ౨౩ ॥ జ్ఞాత్వోపాయస్తతః కుర్యాం జగత్సృష్టిముమాపతే । ఇత్యేవం ప్రార్థితశ్శంభుర్బ్రహ్మణా విశ్వయోనినా ॥ ౨౪ ॥ ససర్జాత్మసమప్రఖ్యాన్ సర్వజ్ఞాన్సర్వశక్తికాన్ । ప్రబోధపరమానందపరివాహితమానసాన్ ॥ ౨౫ ప్రమథాన్విశ్వనిర్మాణప్రళయాదివిధిక్షమాన్ । సృష్టః ప్రమథవర్గేషు వర్ణాశ్రమపరిక్రమాన్ అప్రాకృతసదాచారముపాదిశదథప్రభు॥ ॥ ౨౬ ॥

—*) సుప్రభేదాగమె (*—

మజ్జ్ఞానమేవనందిస్స్యాద్భృంగి వైరాగ్యమేవచ । ప్రతాపోవీరభద్రస్స్యాత్సద్ధర్మస్తు వృషభస్స్మృతః ॥ ౧ ॥ కీర్తిస్స్కంద ఇతి ప్రోక్తం.

చైతేమత్స్వరూపిణః। నందిభృంగీతథావీరోవృషభస్కందఏవచ॥ ౨
మత్స్వరూపాస్సముత్పన్నాః పంచగోత్రాధికారిణః। రేణుకోదారుక
శ్శంఖుఃకర్ణశ్చధేనుకర్ణకః ॥ 3 ॥ విశ్వకర్ణశ్చపంచైతేపంచగో
త్రసముద్భవాః। ఏతేషాంపంచనామానియుగభేదేనసర్వశః ॥ ౪ ॥
పునః। ఘంటాకర్ణగణశ్చాద్యోగజకర్ణః ద్వితీయకః। తృతీయో వ్యా రే
ణుకః ఖ్యాతోచతుర్థోదారుకస్తథా ॥ ౫ ॥ పంచమోవిశ్వకర్ణ
ఇతిపంచారాధ్యాఇతిస్మృతాః। స్వముఖోద్భూతపంచానాంమతసంస్థా
పనాయచ ॥ ౬ ॥ నిర్మితైర్యుగభేదేన చైకద్విత్ర్యక్షరాహ్వయైః।
చతుఃపంచాక్షరాఖ్యైశ్చకృతేనీలమయంతథా ॥ ౭ ॥ ఇష్టలింగంచతె
ధృత్వామోక్షమార్గంచతత్పదం। ఏకాక్షరస్తుత్రేతాయామేకవక్త్రో
గణేశ్వరః ॥ ౮ ॥ ద్వ్యక్షరోద్విముఖశ్చాసీత్త్ర్యక్షరస్త్రిముఖశ్చసః
చతురక్షరశ్చచతుర్వక్త్రస్తథాపంచాక్షరశ్చసః ॥ ౯ ॥ పంచవక్త్రే
తిసంభూతాస్త్రేతాయాం తెగణేశ్వరాః। తైరేవకౌశికశ్చైవకశ్యపశ్చ
తథైవచ ॥ ౧౦ ॥ గౌతమశ్చవశిష్ఠశ్చవిశ్వామిత్రస్తథైవచ। గార్గేయ
ప్రముఖాశ్చైవచత్వార్యాశీతికోటయః ॥ ౧౧ ॥ మనవోమునయశ్చై
వ యక్షగంధర్వకిన్నరాః। కృతేయథామరగణానీలలింగమధీధరన్
౧౨ ॥ ఇతిశ్రుత్వామునిగణాఃపంచబుఋగ్భిరేవచ। ఆగమోక్తవిధా
నేనరత్నలింగమధీధరన్ ॥ ౧౩ ॥ ద్వాపారేచైకవక్త్రోపిరేణుకఃపరికీ
ర్తితః। ద్వివక్త్రోదారుకశ్చైవత్రివక్త్రోశంఖుకర్ణకః ॥ ౧౪ ॥ చతు
ర్ముఖోధేనుకర్ణఃపంచాస్యోవిశ్వకర్ణకః। ఏతైఃపంచభిరాచార్యై
ర్ద్వాపరేరాజసత్తమాః ॥ ౧౫ ॥ హరిశ్చంద్రోనలశ్చైవపురుకుత్సపు
రూరవాః। సగరఃకార్తవీర్యశ్చఅంబరీషస్తథైవచ ॥ ౧౬ ॥ శిబిం
దుర్ధృతిపృథుమరుత్వన్మఖరాఅపి। తథైవరాక్షసాస్సర్వేరావ
ణప్రముఖైరపి ॥ ౧౭ ॥ కృతేత్రేతాయుగేచైవసురాశ్చమునయో
యథా। నీలరత్నమయంలింగంధృతవంతఇతిశ్రుతాః ॥ ౧౮ ॥ తథారా
జన్యకాస్సర్వేపంచబుఋగ్భిరేవచ। అధీధరన్వజ్రమయంలింగంశాస్త్రో
క్తమార్గతః ॥ ౧౯ ॥ కలౌయుగేరేణుకోసౌరేవణారాధ్యనామ
వాన్। దారుకారాధ్యఏవాసౌమరుళారాధ్యనామతః ॥ ౨౦ ॥ శంఖు

కర్ణారాధ్యఏవపకారామేత్రివిశ్రుతః । ధేనుకర్ణాచార్యఏవపండితా
రాధ్యనామవాన్ ॥ ౨౧ ॥ విశ్వకర్ణాచార్యఏవవిశ్వారాధ్యఇతిస్మృ
తః । కలౌయుగేమనుష్యాణాంబ్రహ్మక్షత్రవిశామపి ॥ ౨౨ ॥ శూద్రా
దీనామష్టదశజాతీనాంచతథైవచ । తథాశతైకకులజమనుష్యాణాంత
దేవచ ॥ ౨౩ ॥ ఏతేజగద్ధితార్థాయసంచారంచక్రురంజసా। అతఏ
వమనుష్యాశ్చబ్రహ్మక్షత్రవిశస్తథా ॥ ౨౪ ॥ విచారంచక్రిరేతస్మిన్వి
షయేసర్వఏవహి । పూర్వంత్రిమూర్తిభిర్దేవైర్మనుభిర్మునిభిస్తథా
౨౫ ॥ షట్చక్రవర్తిభిశ్చైవతథారాజకులోద్భవైః । సర్వైనీలమయం
లింగంలింగంరత్నమయంతథా ॥ ౨౬ ॥ తథావజ్రమయంలింగంధృతం
చేణిచవిశ్రుతాః । తత్రైకజన్మనాముక్తిర్వీరణాంచమహేశ్వరి ॥ ౨౭
ఇతరేషాంతుశైవానాంముక్తిర్జన్మత్రయేభవేత్ ।లింగధారణమా
త్రేణశివత్వంప్రాప్య తెనరైః ॥ ౨౮ ॥ శైవంమమ మతం దేవిసద్యో
ముక్తిర్నసంశయః । నకైలాసాత్పరోలోకోనదైవాంశంకరాత్పరం
౨౯ ॥ నవీరశైవాచ్చమతంనముక్తేఃపరమంపదం । ఇతినిశ్చిత్యమనసా
చాగమోక్తవిధానతః ॥ ౩౦ ॥ పంచసింహాసనారూఢైరేవణారాధ్య
ముఖ్యకైః । దీక్షాంప్రాప్యశిలాలింగమిష్టలింగమధీధరన్ ॥ ౩౧ ॥

(ఇతిసుప్రభేదాగమెషష్ఠమపటలె)

—)*(శైవవీరశైవభేదం సుప్రభేదాగమె)*(—

భగవన్ శ్రోతుమిచ్ఛామిశైవానాం భేదమాదరాత్ । తేషాం
తేషాంలక్షణానితత్కార్యాంతదైవచ ॥ ౧ ॥ఏకోవీరశైవశ్చచతుర్వి
ధంమభూత్కథం । చతుర్విధానాంభేదస్తుతేషాంకార్యాంచమేవద
౨ ॥ ఇతిసంప్రార్థితశ్శంభుస్తత్ప్రభేదంప్రచక్రమే । ఈశ్వరోవాచ॥
ఆదిశైవంద్విధాప్రోక్తంశైవతంత్రేషునిశ్చితం ॥ ౩ ॥ శైవంచవీరశై
వేతిశైవంసప్తవిధంస్మృతం । చతుర్విధంవీరశైవంఅనాదిశైవమేవ
చ ॥ ౪ ॥ ఆదిశైవంమహాశైవమనుశైవమతఃపరం । అవాంతరంచశై
వేతిప్రవరంశైవమేవచ॥ ౫ ॥అంతరశైవమేవేతిసప్తధాపరికీర్తితం ।
అహమేవపరబ్రహ్మఅతస్సర్వోత్తమోనహి ॥ ౬ ॥ ఇతినిర్ణీతవా
నసావనాదిశైవఉచ్యతె । పంచాక్షరీదీక్షితస్యఆదిశైవ మితీరితం

౭ ॥ శివస్యముఖరూపంయఃధ్యాత్వామనసిపూజితః ।మహాశైవమితిప్రోక్తంపరస్యాజ్ఞికలింగకం॥ ౮ ॥ యోఽసౌసమర్చయేన్నిత్యమనుశైవఇతిస్మృతః । పరేశస్యస్వరూపోయఃభేదాభేదవివర్జితః ॥ ౯ ॥ యోఽసౌసమర్చయేన్నిత్యమవాంతరఇతీరితం। పరస్యమూర్తిమావాహ్యచవిసర్జనపరశ్చయః ॥ ౧౦॥శైవప్రవరమితిప్రోక్తంసర్వతంత్రేషుతత్వతః। పరస్యలాంఛనందృష్ట్వానమస్కృత్యసునిశ్చితః।అంతరశ్శైవషువేతిసప్తానాంలక్షణంత్విదం ॥ ౧౧ ॥ పునరేవహిశైవోఽసౌచతుర్విధమనంతరం । వామదక్షిణమిశ్రేతిసిద్ధాంతేతిచతత్వతః ॥౧౨॥ శక్తిస్సర్వోత్తమాయత్రతద్వామఇతికథ్యతే। యత్రోత్తమోభైరవోభూద్దక్షిణఃపరికీర్తితః॥ ౧౩ ॥ సప్తమాత్రుపరోయస్తుమిశ్రమిత్యభిధీయతే । శివస్సర్వోత్తమోయత్రసిద్ధాంతోవీరశైవకః ॥ ౧౪ ॥ వాతూలే॥ శైవంచతుర్విధంజ్ఞేయంసమాసాచ్ఛృణుషణ్ముఖ । సామాన్యంమిశ్రకంచైవశుద్ధంవీరంయథాక్రమం ॥ ౧౫ ॥

—(*) సామాన్యశైవం (*)—

తత్రాదౌసంప్రవక్ష్యామిశైవసామాన్యలక్షణం । శివలింగంతుదాపశ్యేత్తదాకుర్యాత్సమర్చనం ॥ ౧౬ ॥ ప్రదక్షిణంనాప్రణతిందర్శనంవాత్రకారయేత్ । భస్మధారణమాత్రేణశుద్ధోభవతిసర్వదా ॥ ౧౭ ॥ శివతీర్థేతదాలాపేప్రీతిమాంచ్ఛివభక్తికే । ఏతేషాంనియతిర్నాస్తియథాలబ్ధంసమాచరేత్ ॥ ౧౮ ॥ సామాన్యంలక్షణంప్రోక్తంవక్ష్యేమిశ్రస్యలక్షణం।

—)*(మిశ్రశైవం)*(—

శైవంచవైష్ణవంశాక్తంకౌమారంగణపత్యకం ॥ ౧౯ ॥ సౌరంచాఖిలదైవత్యంపూజనంచసమాచరేత్ । ఏతేషూక్తేషుసర్వేషుతత్తన్మంత్రేషుమిశ్రణాత్ ॥ ౨౦ ॥ సమభక్తింసమాయుజ్యసర్వాన్‌లింగేషుభావయేత్ । మిశ్రశైవమితిప్రోక్తంశుద్ధశైవమథశృణు ॥ ౨౧ ॥

—)*(శుద్ధశైవం *(—

శుద్ధత్వంశివముద్దిష్టాచ్ఛివజాతాత్తుశైవకం । శుద్ధశైవసమ

ణ్యోగాచ్ఛుద్ధశైవమితిస్మృతం ॥ ౨౨ ॥ శుద్ధశైవాన్మహాసేనతస్మా జ్జాతశివద్విజః।వీరాగమే।శివద్విజాస్తువిప్రేంద్రాఆదిశైవాఃప్రకీర్తితాః ౨౩॥ కౌశికఃకశ్యపశ్చైవభారద్వాజోఽత్రిరేవచ। గౌతమశ్చేతిపఞ్చైతే పంచవక్త్రేషుదీక్షితాః ॥ ౨౪ ॥ కామికాదిషుతంత్రేషుచాష్టవింశతిషు క్రమాత్ । వేదశాస్త్రాదిసర్వేషుకృతాభ్యాసశ్శివప్రతీ । ౨౫ ॥ క ర్షణాదిప్రతిష్ఠాంతంప్రతిష్ఠాద్యుత్సవాంతకం । ఉత్సవాత్ప్రాయశ్చి త్తాంతంజ్ఞాత్వాసర్వంసమాచరేత్ ॥ ౨౬ ॥మంత్రయంత్రక్రియాము ద్రాన్యాసావాహనకాదిభిః । ఉపచారైర్బహువిధైర్లింగంసింహా సనేయజేత్ ॥ ౨౭ ॥ ఆత్మార్థంచపరార్థంచపూజాద్వివిధముచ్య తే। దత్తేచగురుణాలింగేస్థండిలేస్వయమాత్మని ॥ ౨౮ ॥ ఆత్మార్థ మిదమాఖ్యాతంపరార్థంచతతశ్శృణు। గ్రామాదౌస్థాపితేలింగేయ ద్వాదైవాదినిర్మితే ॥ ౨౯ ॥ పరార్థమితివిజ్ఞేయంసర్వప్రాణిహి తావహం । శివద్విజేనకర్తవ్యాద్వివిధాపూజేతిచోదితా ॥ ౩౦ ॥ అ న్యేషాంస్వార్థయజనంనకుర్యాత్తుపరార్థకం । మోహాల్లోభాత్తు కుర్వీతరాజ్ఞోరాష్ట్రస్యదుస్థితిః ॥ ౩౧ ॥ శివావరణదేవాంశ్చసర్వా త్సంపూజయేద్గుహ । పృథక్స్థానస్థితాంత్సర్వాన్నార్చయేదన్యదే వతాః ॥ ౩౨ ॥ మంత్రపిండేహృదంభోజేవాసమాత్రస్యభావతః । ఆ వాహనాత్సమాయోగేలింగపూజాదికంచరేత్ ॥ ౩౩ ॥ మంత్రలింగ శ్శరరంస్యాత్సఏవపరమశ్శివః । శుద్ధశైవమిదంప్రోక్తంవీరశైవమథ శృణు ॥ ౩౪ ॥

—(*) వీరశైవం (*)—

సిద్ధాంతోవీరశైవస్యపునశ్చాపిచతుర్విధాః । ధర్మార్థకా మమోక్షేతియథాముక్తిశ్చచతుర్విధాః ॥ ౩౫ ॥సామాన్యవీరశై వేతివీరశైవమతఃపరం । విశేషవీరశైవేతినిరాభారీత్యథైవచ ॥ ౩౬ యథాక్షీరేతత్రదధినవనీతంఘృతాదికం।ఏకైకస్యాధికోభూత్వాప్యే కస్యగుణంపృథక్ ॥ ౩౭ ॥ ప్రదర్శయిత్వాత్త్రపశ్యాంతేసర్వమేకీభ వంతిహి । తథైవవీరశైవోసౌవ్యవహారికభేదవాన్॥ ౩౮ ॥ ఏకస్యక ర్మశ్చైకస్యనవేదశితశైవత । ఏకస్మిన్నపిశైవస్యమిశ్రభావోనచేదపి

౩౯ ॥ పునః। వాతూలె॥ ఏకఏవాయమస్మిన్హిసర్వేస్మిన్జగతీతలే। విశేషఈరితెయస్మాద్వీరఇత్యభిధీయతె ॥ ౪౦ ॥ శివేనసహసంబంధం శైవమిత్యుదితంబుధైః। ఉభయోస్సంపుటీభావాద్వీరశైవమితిస్మృతం ౪౧ ॥ శివార్థార్పితజీవత్వాద్వీరతంత్రసముద్భవాత్ । వీరశైవసమాయోగాద్వీరశైవమితిస్మృతం ॥౪౨॥ వీరమాహేశ్వరంతంత్రం జ్ఞాతవ్యంత్రివిధంస్మృతం । సామాన్యంచవిశేషంచనిరాభారంక్రమాద్భవేత్ ॥ ౪౩ ॥ తత్రాదౌచప్రవక్ష్యామివీరసామాన్యలక్షణం ।

—॥(వీరసామాన్యలక్షణం)॥—

హస్తమస్తకసంయోగాద్భూతిపట్టస్యధారణాత్ ॥ ౪౪ ॥ శివదేహీతివిజ్ఞేయస్సర్వపాపైఃప్రముచ్యతె । గురుణాదత్తలింగంతుసావధానేనధారయేత్ ॥ ౪౫ ॥ మూర్ధ్నికంఠేభుజెహస్తేహృత్సలెనాభిమండలే । ఏతేషామేకదేశేతుధారయేచ్ఛివలింగకం ॥ ౪౬ ॥ ఏకకాలంద్వికాలంవాత్రికాలంవాసమర్చయేత్ । గురౌలింగెసదాభక్తింకుర్యాత్తద్భసితవ్రతీ ॥ ౪౭ ॥ వీరసామాన్యమాఖ్యాతంవిశేషంచతతశ్శృణు ।

—)॥(విశేషవీరశైవలక్షణం)॥(—

శివకుంభంతుసంస్థాప్యస్థండిలాదిషుపూర్వవత్ ॥ ౪౮ ॥ శివకుంభేశివంపూజ్యభక్తానన్యాన్ప్రతోషయేత్ । శేషందీక్షోక్తవత్కృత్వామలత్రయవిమోచనం ॥ ౪౯ ॥ గురుశ్శిష్యంసమాలోక్యతత్వదేహంవిచింతయేత్ । శివకుంభస్థతోయేనవ్యభిషించేచ్ఛివాజ్ఞయా ॥ ౫౦ ॥ నాదుబిందుకలాసీత్వాతత్తత్స్థానేషువిన్యసేత్ । షట్చక్రంచషడంగంచషడధ్వానంషడాసన ॥ ౫౧ ॥ తత్తత్స్థానేషువిన్యస్యపంచబ్రహ్మాన్యసేత్తతః । మూలమంత్రంతూపదిశ్యతతొలింగం ప్రదాపయేత్ ॥ ౫౨ ॥ శేషాణిసర్వకర్మాణిదీక్షాంవిధ్యుక్తమాచరేత్ । దేహప్రాణంసమాయోజ్యప్రాణలింగెప్రకల్పయేత్ ॥ ౫౩ ॥ అవినాభావసంయోగాత్తస్మాదైక్యంప్రకల్పయేత్ । అన్యదృష్టినిపాతంయత్తద్ద్రవ్యంపరివర్జయేత్ ॥ ౫౪ ॥ శుద్ధద్రవ్యంసమాదాయ లింగానాంచసమర్పణం ... ప్రసాదం... తద్వైశివవిశిష్యతె

౫౫ ॥ విశేషవీరమాఖ్యాతంనిరాభారంతత్రశృణు॥

-: నిరాభారవీరశైవలక్షణం :-

సర్వసంసారసౌఖ్యానిత్యక్త్వాచిత్తంశివేలయేత్ ॥ ౫౬ ॥ దండకౌపీనకాషాయజటావల్కలధారకః। ముండీవాశివచిహ్నానిధారయేదజినాదికం ॥ ౫౭ ॥ భిక్షాశీనియతాహారస్సుఖస్సంసారవర్జితః। నిరాభారీతివిజ్ఞేయస్సఏవపరమశ్శివః ॥ ౫౮ ॥

—(*) జంగమోత్పత్తిః (*)—

స్వాయంభ్వాగమె॥ మచ్ఛిఖాచక్రమధ్యస్థంచపలింగంనిరంజనం। కృత్వాబహిర్గతంతేభ్యోపంచమేభ్యోమయాపురా ॥ ౧ ॥ భవద్భిఃశ్రూయతామేతజ్జంగమలింగమేవచ। చరాచరద్వయంలింగమితిఖ్యాతంగణాధిపాః॥ ౨॥తయోరచరలింగాచ్చరలింగంతువిశిష్యతే।మమైతచ్చరలింగంచమత్తశ్శతగుణాధికం॥ ౩॥యుక్తోహంపరయాశక్త్యానిష్కలోహిస్వయంవిభుః। అసౌతునిష్కలంజ్ఞేయంసకలోహంగణేశ్వరాః॥ ౪॥ప్రపంచభరభారోహంప్రపంచహేయవానసౌ।వర్ణనామరూపమాయుక్తోవర్ణాతీతమిదంగణాః॥ ౫ ॥ చరలింగంమమప్రాణోచరలింగంమమప్రభుః। చరలింగంతుమద్ధాతాచరలింగంచమద్గురుః॥ ౬ సర్వప్రాణిహితార్థాయముద్రాఃపంచవిధారకః। షట్స్థలజ్ఞానవానాదిజంగమోజగదీశ్వరః॥ ౭॥ అతఏవతత్పాదాబ్జంనిధాయమమమస్తకే।ఏతజ్జంగమలింగస్యతీర్థమేవామృతంపరం ॥ ౮॥ ప్రసాదస్తుగణశ్రేష్ఠాఃమమసంజీవనౌషధం। చరస్యపాదతీర్థేనమజ్జనంచముదాకరం ॥౯॥ భూమౌచచరలింగస్యతదంఘ్రిస్పర్శనాద్వినా । ప్రతిష్ఠితంయదిభవేత్తల్లింగేనాస్తిమత్కళా ॥ ౧౦ ॥ సర్వేషుస్థిరలింగానాంప్రమథానాంమమాపిచ। చరపాదాబ్జజాతంచతీర్థంజీవనమేవచ ॥ ౧౧ ॥ ఏతచ్చరమహాలింగంసర్వానుగ్రహకారకం। ప్రశస్తంసర్వజంతూనాంసత్యంసత్యంనసంశయః ॥ ౧౨ ॥ ఏతజ్జంగమలింగేనసాకంగత్వామహీతలే। దీక్షాంకృత్వాపంచమానాంలింగానాంజంగమస్యచ ॥ ౧౩ పాదతీర్థప్రసాదాభ్యాంస్నాపనంచనివేదనం। ఇత్యుక్తంతుమయాపూర్వంప్రేషితంధరణీతలే ॥ ౧౪ ॥ అష్టమపటలె॥ యుష్మద్వంశసము

ఖ్యాతంముద్రధర్మవిరాజితం । యుష్మాభిఃపూజ్యతాంనిత్యమేతజ్జంగమలింగకం ॥ ౧౫ ॥ ప్రేషితంధరణీభాగంశృణుపర్వతనందనె। మమజంగమలింగేనసాకంపంచగణాధిపాః ॥౧౬ ॥ ఆవిర్భూతామహీభాగె మదనుజ్ఞానుసారతః । అథతచ్చరలింగస్యమహాత్మ్యం శృణుపార్వతి ౧౭ ॥ ఆదౌతచ్చరలింగంతునిరంజనమితిశ్రుతం । త్రేతాయాంతుత త్తైవైతన్నిర్మాయమితికీర్తితం॥౧౮ ॥ద్వాపరేనిష్కళంచేతివిశ్రుతం చతదేవహి। కలౌప్రభురితిఖ్యాతంతస్యనామానివైక్రమాత్ ॥ ౧౯ కలౌతత్ప్రభుదేవస్యపీఠంకల్యాణపట్టణే । శూన్యసింహాసనంచేతితదేవ్యవధితంభువి ॥ ౨౦ ॥ ప్రభోర్హస్తాబ్జజాతానాంచరాణాంలక్షణంశృణు । కలశోవజ్రరూపస్తుగోప్యాననసముద్భవః ॥ ౨౧ ॥ మూలప్రణవసంయుక్తఃగంగాతోయప్రపూరితః। జటినోముండినోవాపిశిఖినోవా సంతతం ॥౨౨॥ భిక్షాశినోభయాతీతకాషాయవసనాన్వితాః। నిష్కామానిరహంకారానిరుత్సేకానిరామయాః ॥౨3 ॥ నిస్పృహానిజలింగైక్యానిరపేక్షానిరాకులాః।సర్వభూతదయాయుక్తానిరాభారా ఇతిస్మృతాః ॥ ౨౪ ॥

—)*(ఆచారోత్పత్తిః)*(—

సుప్రభేదాగమె ॥సద్యోజాతశ్చప్రథమవామదేవోద్వితీయకః॥ అఘోరశ్చతృతీయస్తుతత్పురుషశ్చతుర్థకః ॥ ౧ ॥ ఈశానోపంచమశ్చేతిముఖానిమమసర్వశః । తాన్యాననానిగోత్రాణివేదోక్తానినసంశయః॥ ౨ ॥ నందీభృంగిస్తథావీరోవృషభస్కందఏవచ। మత్స్వరూపాత్సముత్పన్నాఃపంచగోత్రాధికారిణః ॥ 3 ॥

రేణుకోదారుకశ్శంఖుకర్ణశ్చ ధేనుకర్ణకః।విశ్వకర్ణశ్చ పంచైతెపంచ గోత్రసముద్భవాః ॥ ౪ ॥ ఏతేషాంపంచనామాని-యుగభేదేనసర్వశః। ఏకాక్షరోద్వ్యక్షరశ్చత్ర్యక్షరశ్చతురక్షరః ॥ ౫ ॥ పంచాక్షరఃకృతయుగేపంచనామానిసర్వశః।

ఏకవక్త్రోద్వివక్త్రశ్చత్రివక్త్రశ్చతురాననః॥౬॥పంచవక్త్రే త్రేతాయాంపంచనామానిసర్వశః । ద్వాపరేరేణుకశ్చైవదారుకశ్చద్వితీయకః॥ ౭ ॥ శంఖుకర్ణస్తృతీయశ్చధేనుకర్ణశ్చతుర్థకః । విశ్వ

కర్ణశ్చపంచైతె పంచనామానిసత్వశః॥౮॥ రేవణోమరుళుశ్చైకో రామేత్రిపండితస్తథా । విశ్వారాధ్యఇతిప్రోక్తః కలౌపంచార్యనాయకాః ॥ ౯ ॥ వీరశైవమతోద్ధారహేతవెపంచమానపి । మన్ముఖేభ్యస్సముత్పాద్యాస్తైరేవాకర్షణమంజసా ॥ ౧౦ ॥ తేషాంనామానిగోత్రాణిసూత్రందండకమండలూః । మంత్రబీజంచప్రవరః కంథాశాఖాథవర్ణకం॥ ౧౧ ॥ప్రత్యేకంసంప్రవక్ష్యామిప్రతినామానిచశృణు॥

సద్యోజాతముఖోత్పన్నోరేణుకః పరికీర్తితః ॥ ౧౨ ॥ తన్నామరేవణారాధ్యస్సూత్రంపాడవడిత్యపి । ప్రవరోవీరశైవేతిఅతివర్ణశ్చవర్ణకః ॥ ౧౩ ॥ కమండలుంచరజతమశ్వద్ధోదండమీరితః । సకారోమంత్రబీజశ్చరేణుకశ్శాఖఈరితః ॥ ౧౪ ॥ కలశస్తస్యరజతం సద్యోజాతముఖంతథా । తస్యశ్వేతమయీకంథాలక్షణంనందిగోత్రిణః ॥ ౧౫॥

వామదేవముఖోత్పన్నోదారుకఃపరికీర్తితః । తన్నామమరుళారాధ్యస్తస్యసూత్రంచవృష్టికం ॥ ౧౬ ॥ ప్రవరోవీరశైవేతిఅతివర్ణశ్చవర్ణకః। తస్యదండశ్చపాలాశస్తస్యతామ్రకమండలుః॥౧౭ మకారోమంత్రబీజశ్చదారుకశ్శాఖఈరితః । కలశస్తస్యతామ్రంచవామదేవముఖంతథా ॥ ౧౮ ॥ తస్యకంథాచమాంజిష్ఠంలక్షణంభృంగిగోత్రిణః ।

అఘోరాఖ్యముఖోత్పన్నోశంఖుకర్ణేతినామకః ॥ ౧౯ ॥ ఏకోరామేతితన్నామతస్యసూత్రంచలంబకం । ప్రవరోవీరశైవేతిఅతివర్ణశ్చవర్ణకః ॥ ౨౦ ॥ వేణుదండస్తస్యదండస్తస్యకాంస్యకమండలుః । శికారోమంత్రబీజంచశాఖాచశంఖుకర్ణకః ॥ ౨౧ ॥ కలశస్తస్యకాంస్యశ్చఅఘోరముఖమీరితం । హరిద్వర్ణస్తస్యకంథాలక్షణంవీరగోత్రిణః ॥ ౨౨ ॥

తత్పురుషముఖోత్పన్నోధేనుకర్ణఇతీరితః। తన్నామపండితారాధ్యస్తత్సూత్రంముక్తగుచ్ఛకం ॥ ౨౩ ॥ ప్రవరోవీరశైవేతిఅతివర్ణశ్చవర్ణకః।స్యగ్రోధస్తస్యదండోలోహస్తస్యకమండలుః॥౨౪ వకారోమంత్రబీజంచశాఖాగోకర్ణఈరితః।కలశస్తస్యకాపోతిలక్ష

ణాంవృషగోత్రిణః ।

ఈశానాఖ్యముఖోత్పన్నో విశ్వకర్ణేతివిశ్రుతః ॥ ౨౬ ॥ విశ్వారాధ్యశ్చతన్నామతత్సూత్రంపంచవర్ణకం । వీరశైవేతిప్రవరో అతివర్ణశ్చవర్ణకః ॥ ౨౭ ॥ దండోబిల్వమితిప్రోక్తస్సౌవర్ణశ్చ కమండలుః । యకారోమంత్రబీజంచశాఖాతువిశ్వకర్ణకః ॥ ౨౮ కలశస్తస్యసౌవర్ణమీశానోముఖమీరితః । తస్యకంథాపీతవర్ణా లక్షణంస్కందగోత్రిణః ॥ ౨౯ ॥ ఏతేషాంపంచగోత్రాణిభిన్నభిన్నాన్యసంశయః । ఏకైకస్యచగోత్రస్యశాఖాసూత్రాదికంపృథక్ ॥ ౩౦ యస్యగోత్రస్యయాశాఖాయత్సూత్రంయత్కమండలుః । యాకంథా యస్యదండశ్చగురుస్తైశ్చసమన్వితః ॥ ౩౧ ॥ ఏవమేవహిపంచానాం గోత్రాణాంగురురీరితః । సఏవపీఠాధికారీఆరాధ్యశ్చసఏవహి ॥ ౩౨ ॥ ఆచార్యశ్చసఏవాసౌసింహాసనపతిశ్చసః । ఏతానిపంచనామానిపంచానాంసూత్రిణాంపృథక్ ॥ ౩౩॥

(ఉపసూత్రోత్పత్తిః)

రేవణారాధ్యనామాచమూలసూత్రంతుపాడ్వడీ । తస్యపాడ్వడిసంభూతాదుపసూత్రాశ్చద్వాదశ ॥ ౧ ॥ పురాణఃపచ్ఛకంథాచపడంగస్సురగిస్తథా । దిగంబరంచమహిషీవేణిభిత్తిస్తథైవచ ॥ ౨ ॥ మొరటశ్చైవనాటశ్చశౌరిమర్కసిడికస్తథా । మహాసూత్రేణసంయుక్తాఉపసూత్రాశ్చవిశ్రుతాః ॥ ౩ ॥ త్రయోదశవిధాశ్చైతేరేవణారాధ్యసంభవాః ।

మరుళారాధ్యనామాచముఖ్యసూత్రంతువృష్టికం ॥ ౪ ॥ తద్వృష్టిసూత్రసంభూతాన్యుపసూత్రాణిద్వాదశ । కాభోగన్నస్వర్ణకంథాచశృంగంమసణిరేవచ ॥ ౫ ॥ కుఠారశ్చతథాఖైత్రిః కఠారశ్చ మరీతథా । కవాటకుక్షికంథాచజ్వలత్కంథాతథైవచ ॥ ౬ ॥ శృంగీతథామహాసూత్రం వృష్టియుక్తంత్రయోదశ । త్రయోదశవిధాశ్చైతేమరుళారాధ్యసంభవాః ॥ ౭ ॥

ఏకోరామార్యనామాచముఖ్యసూత్రంతులంబకం । తస్యసూత్రసముద్భూతాన్యుపసూత్రాణిద్వాదశ ॥ ౮ ॥ త్రిపుటిశ్చతథార

ఙ్గః కటభస్మత థైవచ । శిఖరీశాప్యక శ్చైవచంద్రగుండ స్తథాపరః ॥ హృత్కంథాకాష్ఠక శ్చైవవసనంచత థైవచ । ఖడ్గంరామగిరి శ్చైవమహాసూత్రేణలంబినా ॥ ౧౦ ॥ త్రయోదశవిధా శ్చైతేపణ్ణా శామార్యసంభ వాః ।

పండితారాధ్యస్యాదిసూత్రంముక్తగుచ్ఛమహాభిధః ॥ ౧౧ ॥ తస్మాక్తగుచ్ఛసంభూతాన్యుపసూత్రాణిద్వాదశ । గోణికంథాచదంతీ చజఠరస్త్రిగుణ స్తథా ॥ ౧౨ ॥ కేశకంథాలలాటశ్చవ్యాఘ్రకంథాత థైవచ । లోచనంభగినీచైవజాళకంథాతథాపరం ॥ ౧౩ ॥ నటనా బోదడిశ్చేతిమహాసూత్రేణసంయుతాః । త్రయోదశవిధా శ్చైతేపండి తారాధ్యసంభ వాః ॥ ౧౪ ॥

విశ్వారాధ్యస్యసూత్రంచమూలంతుపంచవర్ణకం । తత్పం చవర్ణసంభూతఃకంబాళోవృషభ స్తథా ॥ ౧౫ ॥ దశాస్యార్ఘుజర్జ రీకంథాఃపంచవక్త్రోగుహాగ్రకః ! గోచరోగగన శ్చైవముసలీలగుడి స్తథా ॥ ౧౬ ॥ శిథిలిపశుపతిశ్చైవపంచవర్ణేనసంయుతః । త్రయో దశవిధా శ్చైతేవిశ్వారాధ్యస్సముద్భవాః ॥ ౧౭ ॥

—(*) పంచగణోత్పన్నం (*)—

మమపంచముఖోత్పన్నాపంచాచార్యగణానపి । తన్ముఖేభ్యఃపం చశిష్యాణాముత్పత్తిఃప్రకీర్తితా ॥ ౧ ॥ పార్వత్యువాచా॥కస్మాత్క స్మాన్ముఖాదేవఉత్పన్నాఃపంచసూత్రికాః । తేషాంగోత్రాణిసూత్రా ణిశాఖాచప్రవర స్తథా ॥ ౨ ॥ఏతద్విస్తారమనఘవదసర్వంకృపానిధే॥ ఈ శ్వరొవాచ । పంచాస్యేభ్యస్సముద్భూతాయథాజాతా స్తథాధికాః ౩ ॥ పంచమాస్సర్వవర్ణేభ్యోమద్భక్తామత్ప్రియాస్సదా । అతివ ర్ణాశ్రమాచారాస్సంభూతాశ్చోర్ధ్వవక్త్రతః ॥ ౪ ॥ తేవైసాక్షా న్మహాదేవిమొదం తెలిగమేషుచ । పంచవక్త్రేభ్యఉత్పన్నా ఈశ్వర్యం తేపం చమాఇతి ॥ ౫ ॥ కాలారిశ్చమఖారిశ్చపురారిస్మరారీతథా । వేదా రిఃపంచమ శ్చేతిపంచనామానిపార్వతి ॥ ౬ ॥ తేషాంయోయశ్చోపదే శకర్తావై సగురుస్స్మృతః । గురుగోత్రంచతద్గోత్రంజ్ఞేయంసర్వప్రకార తః ॥ ౭ ॥ స్వగోత్రేతేషాం ... ప్రమాదాద్వా

ప్రకుర్వీతసంబంధంతుసదోషభాక్ ॥ ౮ ॥ ఎతస్మాత్పంచమానాంచ తేషాంగోత్రాదికంపృథక్ । ఏకైకస్యాపిప్రవరశ్శాఖాసూత్రాదికం పృథక్ ॥ ౯ ॥ గురవోపివిధీయంతెభిన్న భిన్నావరాననె ।

మఖారిపంచమాఖ్యస్యనందిగోత్రంవిధీయతె ॥ ౧౦ ॥ తచ్ఛాఖా రేణుకశ్చైవప్రవరోఏకవక్త్రకః । తత్సూత్రంపాడ్వడిశ్చేతిమ సువర్ణానకారకం ॥ ౧౧ ॥ కలశస్తస్యరజతంచాచార్య రేవణార్య కః । తస్యమంత్రంహిస్థూలాఖ్యంనవవర్ణాంమహామనుః ॥ ౧౨ ॥ ఓం హ్రాం హ్రీం హ్రూం నమశివాయేత్యుపదేశబోధకః । అత్యాశ్ర మిగృహస్థస్తుఇష్టలింగసమన్వితః ॥ ౧౩ ॥ ఏతేషాంలక్షణైర్యుక్తోమ ఖారిః పంచమస్తథా । తత్సూత్రేచసముత్పన్నాద్వాదశైవోపపంచ మాః ॥ ౧౪ ॥ పంచవక్త్రేషుచాద్యాతుసద్యోజాతముఖాచ్ఛివె । జా తోమఖారిగణపస్తస్యగర్భేచసంభవాః ॥ ౧౫ ॥ తేషాం తేషాంనామా నిచపృథగేవవదామ్యహం । శతాంగోప్రముఖశ్చైవశర్కరోవృషభా ఖ్యకః ॥౧౬॥సహస్రాక్షస్సధర్మాఖ్యోమొచకాఖ్యోవిషాననః । వృషభే దిఃకుంజరారిశ్చైవచూడోహిహారిద్విట్ ॥ ౧౭ ॥ ఇత్యేతెవీరశైవాశ్చ ద్వాదశైవోపపంచమాః । గురుగోత్రమేతేషాం వైజ్ఞాతవ్యంతువరాన నె ॥ ౧౮ ॥ స్వగోత్రంచపరిత్యజ్యకుర్యాదన్యైవివాహకం । ప్రమాదే నప్రకుర్వీతసంబంధస్తుసదోషభాక్ ॥ ౧౯ ॥

అతఃపరంప్రవక్ష్యామికాలారిఃపంచమస్తథా। వామదేవముఖో త్పన్నోభృంగిగోత్రః ప్రకీర్తితః ॥ ౨౦ ॥ తచ్ఛాఖాదారుకశ్చైవప్రవ రోద్వివక్త్రస్తథా।తత్సూత్రంవృష్టిసూత్రంచమూలవర్ణాంమకారకం ౨౧ ॥ కలశస్తస్యతామ్రంతుఆచార్యోమరుళుస్తథా । సూక్ష్మపం చాక్షరీమంత్రస్సప్తవర్ణామహామనుః ॥ ౨౨ ॥ ఓంహ్రాంనమశివాయే త్యుపదెశాద్యనుగ్రహవాన్ । అతివర్ణాగృహస్థస్స్యాదిష్టలింగార్చ నాపరః ॥ ౨౩ ॥ ఏతేషాంలక్షణైర్యుక్తః కాలారిః పంచమస్తథా వామదేవముఖోద్భూతః కాలారిగణశేఖరః ॥ ౨౪ ॥ తస్యగర్భె సముద్భూతాద్వాదశాఉపపంచమాః । తేషాంతేషాంపృథగ్నామ్నవ దామ్యహంవరాననె ॥ ౨౫ ॥ కేశరాక్షోమృగారిశ్చనాకేశోవృషణా

ఖ్యకః । శీలాంగంచశృంగశీర్షాచీలాంబరకుహాసనా ॥ ౨౬ ॥ శ
భుజాబహుజిహ్వానాగదంతోఫణావపుః । ఏతేహిపంచమాస్సర్వే
లారితనుసంభవాః ॥ ౨౭ ॥ గురుగోత్రంతుగోత్రమేతేషాంచశాస్త్ర
శ్చితం । స్వగోత్రంచపరిత్యజ్యకుర్యాదన్యవివాహకం ॥ ౨౮ ॥ ప్రమ
దాద్వాప్రకుర్వీతసంబంధస్తుసదోషభాక్ ।

స్మరారిపంచమస్యాథవీరగోత్రంతథైవచ ॥ ౨౯ ॥ తచ్ఛాఖ
శంఖుకర్ణశ్చప్రవరోథత్రివక్త్రకం । తత్సూత్రంలంబకంచైవమూల
ర్ణాంశికారకం ॥ ౩౦ ॥ తస్యకలశశ్చకాంస్యాంచాచార్యైకరా
స్మృతః । మాయాపంచాక్షరీమంత్రమష్టాక్షరమహామనుః ॥ ౩౧ ॥
హ్రాంహ్రీంనమశివాయేత్యుపదిశ్యగురుస్తథా । అతివర్ణాగృహ
స్యాదిష్టలింగేనసంయుతః ॥ ౩౨ ॥ ఏతేషాంలక్షణైర్యుక్తోస్మరారి
చమస్తథా । తత్సూత్రేషుసముత్పన్నాద్వాదశాఉపపంచమాః ॥ ౩
అఘోరాఖ్యముఖోద్భూతస్స్మరారిగణనాయకః । తస్యగర్భే
భవానాంతన్నామానిపృథక్పృథక్ ॥ ౩౪ ॥ అగ్నిభూతశ్చహా
జాబాలోనిర్జరస్తథా । నిశూరశ్చశశాంకశ్చలలాటాక్షోకరా
కః ॥ ౩౫ ॥ పాదస్యవిటంగశ్చైవశిలాదశ్చహారిణ్ముఖః । ఏతేహిద
దశగణాఃస్మరారిపంచమోద్భవాః ॥ ౩౬ ॥ గురుగోత్రంచతేషాం
జ్ఞాతవ్యంతుమనీషిభిః । స్వగోత్రంచపరిత్యజ్యకుర్యాదన్యేవివాహకం
౩౭ ॥ తస్మాత్కదాచిత్సంబంధోనకుర్యాత్తుప్రయత్నతః । ప్రమా
ద్వాప్రకుర్వీతసంబంధంతుసదోషభాక్ ॥ ౩౮ ॥

పురారిపంచమాఖ్యస్యవృషభస్తస్యగోత్రకం । తచ్ఛాఖా
నుకర్ణశ్చప్రవరోచతుర్వక్త్రకః ॥ ౩౯ ॥ తత్సూత్రముక్తగుచ్ఛే
మూలవర్ణాలవకారకం । తస్యకలశంలోహంచపండితాచార్యఏ
౪౦ ॥ ప్రసాదపంచాక్షరీతుదశవర్ణామహామనుః । ఓంహ్రాంహ్రీం
హూంహ్రైంనమశివాయోత్కృష్టమితిస్మృతః ॥ ౪౧ ॥ ఏతాదృ
మహామంత్రముపదేశాధికారకః । అతివర్ణాశ్రమీదేవిగృహస్థ
ష్టలింగధృత్ ॥ ౪౨ ॥ ఏతేషాంలక్షణైర్యుక్తోపురారిఃపంచమ
థా । తత్సూత్రేషుసముత్పన్నాద్వాదశాఉపపంచమాః ॥ ౪౩ ॥ తత

రుమముఖోద్భూతః పురారిగణపుంగవః । తస్యగర్భేసముద్భూతా ద్వాదశైవోపపంచమాః ॥ ౪౪ ॥ తేషాంనామానిసుమతేపృథగ్వచ్మివరాననే । సహస్రశీర్షాపీఠాంగోగణమాలోనిరాశనః ॥ ౪౫ ॥ సప్తాంగో వైయమద్వేషీ లలితాంగోమృత్యునాశనః । సుతనుర్ఘంటవక్త్రశ్చనిరోగాచభవాహ్వయః ॥ ౪౬ ॥ ఏతేషాంద్వాదశానాంచగురుగోత్రంస్వగోత్రకం । స్వగోత్రంచపరిత్యజ్యఅన్యేకుర్యాద్వివాహకం ॥ ౪౭ ॥ తస్మాత్కదాచిత్సంబంధోనకార్యశ్చమనీషిభిః । ప్రమాదాద్వాప్రకుర్వీతసంబంధంతుసదోషభాక్ ॥ ౪౮ ॥

వేదారిపంచమస్యాథస్కందగోత్రంహికథ్యతే । తచ్ఛాఖావిశ్వకర్ణశ్చప్రవరోపంచవక్త్రకః ॥ ౪౯ ॥ తత్సూత్రంపంచవర్ణశ్చ మూలవర్ణోయకారకః । తస్యకలశస్సువర్ణాంవిశ్వాచార్యోగురుస్స్మృతః ॥ ౫౦ ॥ మూలేమనుర్మహామంత్రంఓంనమశ్శివాయేతిసా । షడక్షరీతిసంప్రోక్తః క్రమాద్బోధయతిశివే ॥ ౫౧ ॥ అత్యాశ్రమీగృహస్థస్యలింగధారీసుధీఃపుమాన్ । ఏతేషాంలక్షణైర్యుక్తో వేదారిపంచమస్స్మృతః ॥ ౫౨ ॥ తత్సూత్రేచసముత్పన్నా ద్వాదశోపపంచమాః ॥ తేషాంనామానిప్రత్యేకంవదామ్యహంమమప్రియే ॥ ౫౩ ॥ పంచదృక్పంచాస్యాచగిరివక్త్రోగోముఖాహ్వయః । స్వర్ణనఖోబ్జాంఘ్రిశ్చైవదశాననవిషాననః ॥ ౫౪ ॥ ఉగ్రదేహశ్శ్వేతపాదోసహస్రస్కంధసంజ్ఞికః । త్రిపదనేత్రిఇత్యేతేద్వాదశశ్చోపపంచమాః ॥ ౫౫ ॥ ఏతేషాంపంచమాదయఃవేదారిగణసంభవాః । గురోర్గోత్రంచతేషాంతుగోత్రంజ్ఞేయంవరాననే ॥ ౫౬ ॥ స్వగోత్రంచపరిత్యజ్యకుర్యాదన్యేవివాహకం । తస్మాత్కదాచిత్సంబంధోనకార్యఃకదాచన ॥ ౫౭ ॥ ప్రమాదాద్వాప్రకుర్వీతసంబంధంతుసదోషభాక్ ।

—) (సుప్రభేదాగమేచతుర్విధవీరశైవలక్షణం) (—

చతుర్ణామపిముక్తాతుగతిరేకోనసంశయః । తస్మాత్సవీరశైవోసౌసర్వోత్కృష్టోభవేచ్ఛుసః ॥ ౧ ॥ పరబ్రహ్మముఖోద్భూతపంచఋత్విగ్భిరేవచ । దీక్షాంప్రాప్యాత్యాశ్రమీనర్గురుజంగమలింగకాః ॥ ౨ ॥ సేవయిత్వాయథాశక్తి [illegible] స్వాయం [illegible] దానవ

రోయస్తుసామాన్యోవీరశ్శైవకః ॥ ౩ ॥ పరబ్రహ్మస్వరూపేషుసద్యో
జాతాదిపంచసు । ముఖేషుజనితాచార్యైర్దీక్షితోత్యాశ్రమీచస
౪ ॥ లింగప్రాణమితిజ్ఞాత్వాపాశుపత్యాదికర్మసు । సునిష్ఠితఃపరబ్రహ్మ
పూజాయాంతత్పరశ్చయః ॥ ౫ ॥ సఏవవీరశైవేతిప్రథితస్తంత్రనిశ్చి
పరస్యబ్రహ్మణఃపంచముఖేష్వాద్భూతపంచకైః ॥ ౬ ॥ ఆచార్యైర్దీ
క్షితోభూత్వాపంచముద్రాంకితశ్చయః । మహావైరాగ్యశాలీచస
ప్రాప్తమనుభూయచ ॥ ౭ ॥ అప్రాప్తేనిరపేక్షస్స్యాత్సోహంబ్రహ్మే
తినిశ్చితః । త్యక్త్వాచలౌకికాచారంవిశేషావీరశైవకః ॥ ౮ ॥ విరాట్స్వ
రూపభగవద్బ్రహ్మణోముఖపంచమాత్ । సంభూతైర్దీక్షితోయః
దూరీకృతమలత్రయః ॥ ౯ ॥ షట్స్థలాంతపరబ్రహ్మసోహమేవేతినిశ్చి
తః । ముక్తిమార్గేషుసంస్థిత్వాలౌకికాచారవర్జితః ॥ ౧౦ ॥ ని
ష్ప్రపంచోజగత్త్యాజ్యోరాగద్వేషాదివర్జితః । సఏవచనిరాభారీవీ
శైవఇతీరితః ॥ ౧౧ ॥ ఇతస్తత్త్రత్ప్రభేదంచతత్తల్లక్షణమేవచ । తస్మై
కార్యంప్రవక్ష్యామిసావధానమనాశ్రుణు ॥ ౧౨ ॥

—(సామాన్యవీరశైవలక్షణం)—

సామాన్యవీరశైవానాంలక్షణంవక్ష్యతేమయా । పంచాక్ష
మంత్రయుతోభస్మరుద్రాక్షచిహ్నితః ॥ ౧౩ ॥ శుద్ధాంతఃకరణశ్చై
గురుదత్తేష్టలింగవాన్ ।తదన్యలింగవిష్ణ్వాదిదేవతాస్వప్యనాదరః ॥ ౧౪
స్వగోత్రప్రవరేనిష్ఠోగుశాతనుసమర్పకః । భూరుద్రేషుధనంచైవఇష్ట
లింగేమనస్తథా । యథానుసారతోదత్త్వానిర్వంచనపరోభవేత్ ॥ ౧౫
సద్భక్తేషుశివేహంచాశివధ్యానపరాయణః । శివానుకూలవ్యాపారీ
శైవశ్శివణతత్పరః ॥ ౧౬ ॥ ఇత్యష్టావిధభక్త్యాచసంయుక్తస్సాత్త్వికస్త
థా । శివస్సర్వాత్మకస్సర్వేష్వంతరాత్మసఏవచ ॥ ౧౭ ॥ ఇతిబుధ్వా
పురాణాదౌస్వమతానుగుణేషుచ । కర్మస్వాచార్యోదితేష్వనమమా
ణశివానుగః ॥ ౧౮ ॥ ఇష్టలింగంపతిశ్శైవగురురేవపితామహ । భూ
రుద్రాస్తుస్వద్రైవాశ్చఇద్ధంమనసినిశ్చితః ॥ ౧౯ ॥ స్వగోత్రాదన్యగో
త్రేషుచతుష్వేవవివాహవాన్ । ప్రమాదాదష్టలింగంతుచోరాద్యైర్న
ష్టంభవేత్ ॥ ౨౦ ॥ తదాఘోరమంత్రేణలక్షంజప్త్వాతలా

చిః। తతశ్చతుర్భిరాచార్యైర్యుక్తేనగురుణాతథా ॥ ౨౧ ॥ దత్తం
లింగంగృహీత్వాపునరష్టోత్తరంశతం। జప్త్వాతుశైవగాయత్రీంశుచి
ర్భూత్వాతతఃపరం ॥ ౨౨ ॥ వృత్తం ॥ ఆచార్యపాదోదకతత్ప్రసాదే
స్వీకార్యనిర్మాల్యధరస్స్వశీర్షే। తుర్యాశ్రమాణామయమేవధర్మస్త
థాపరేషాంనహినాస్తికానాం ॥ ౨౩ ॥ పాపాత్మపాషండకవేదబా
హ్యాస్సంస్కారహీనాఅపిశాపదగ్ధాః। తేషామిదంకర్మనచోదితంతు
సదాశివేనోదితమంత్రమానం ॥ ౨౪ ॥ ఇతిబుధ్వాపూర్వరీత్యాశు
ద్ధాంతఃకరణోభవేత్। హస్తమస్తకసంయోగాద్గురుణాభస్మధారి
ణా ॥ ౨౫ ॥ శివమంత్రోపదేశేనలింగాంగీచభవేత్తథా। భవిస్త్రీసం
గరహితఃకంఠవక్షస్థలాదిషు ॥ ౨౬ ॥ లింగంబధ్వాత్రికాలేషుజపస్నా
నపరాయణః। వృత్తం। ప్రసూతిదీక్షాసుతథావివాహేశ్రాద్ధేమహా
పర్వణిపుణ్యకాలే ॥ ౨౭ ॥ శవాదిసంస్థాపనముఖ్యకార్యేహిత్వాసపం
చార్యసముద్భవాంశ్చ। నకర్మకర్తాభవతిప్రసిద్ధేగురౌచలింగేపిచజంగ
మేచ ॥ ౨౮ ॥ తత్పాదతీర్థాదిషుభక్తియుక్తసదాసదాచారసమా
హితాత్మా। స్వగృహేగర్భిణీజాతాభార్యాపుత్రీతథానుజా ॥ ౨౯ ॥
తాసామాచార్యముఖ్యైశ్చమంత్రోక్తవిధినాతతః। కుష్మాభస్మాంచి
తంకృత్వారేఖాత్రితయసంయుతాం ॥ ౩౦ ॥ త్రిమాసేపిచషణ్మాసేన
వమాసేతథైవచ। శీర్షాదమేతథాలింగంబధ్వానాళంసుఛేదయేత్
౩౧ ॥ పంచవర్షేతథాకుర్యాద్దీక్షాంశాస్త్రోక్తమార్గతః। దంప
త్యోరేకనిష్ఠత్వమేకదేవార్చనంతథా ॥ ౩౨ ॥ ఉభయోరేకకర్మత్వ
మేకకర్మప్రసాదకం। ఉభయోరేకవర్ణత్వమేకమంత్రేషునిష్ఠితః
౩౩ ॥ ద్విభక్తేషుభిన్నత్వంతేష్వసంపర్కమాచరేత్। భూరుద్రసేవసం
కల్పారుద్రాక్షేవ్యాపినూత్నతాం ॥ ౩౪ ॥ మంత్రేష్వశుచితాభావ
మకల్ప్యచసమాహితః। అత్యాశ్రమీకర్మకాండీసామాన్యోవీరశైవ
కః ॥ ౩౫ ॥

(*) వీరశైవలక్షణం (*)

అథవక్ష్యేవీరశైవలక్షణంమోక్షదాయకం। లలాటేభస్మరేఖా
భిస్తిసృభిస్సంవిరాజితః ॥ ౧ ॥ పంచాక్షరీమంత్రజాపస్షడ్విధస్థానతత్ప

రః । పీఠాచార్యైసంధృతేష్టలింగబ్రహ్మసమాయుతః ॥ ౨ ॥ శిఖా
వాజటాభస్మశివలాంఛనలాంఛితః । గోత్రంసూత్రంచప్రవరవర్ణ
శాఖావినిర్ణయః ॥ ౩ ॥ అన్యగోత్రపరిత్యాగీస్వగోత్రేచసునిష్ఠితః॥
ఖేటఖడ్గాదిసహితస్స్వదారాదివ్రతాన్వితః ॥ ౪ ॥ పాశుపత్యాగమా
ఏవసర్వదాముఖ్యజీవనః । యెశివాచారసంయుక్తాస్తేష్వేవాభిరతస్స
దా ॥ ౫ ॥ శివాచారవిహీనాయెహిత్వాతేష్వప్రవర్తకః । దుష్టాన్ని
గృహ్యశిష్టానాంపరిపాలనతత్పరః ॥ ౬ ॥ గురురేవశరీరంమేలింగం
మేమనఏవచ । ధనంమేజంగమాఏవఆచార్యః ప్రాణఏవచ ॥ ౭ ॥ ఏ
వంమనసినిశ్చిత్యవర్తమానశ్చనిత్యశః । నిషిద్ధార్థపరిత్యాగీఅన్య
దేవాలయానిచ ॥ ౮ ॥ భవిసంబంధయుక్తాయెహిత్వాతేష్వప్రవర్త
కః । బ్రహ్మణ్యేవసదాకామక్రోధవాన్కరణాదిషు ॥ ౯ ॥ లోభిప్ర
పాదముఖ్యేషుభూరుద్రేషుచమోహవాన్ । అన్యత్రవతేషుమదవాన్మా
త్సర్యంచశివద్విషి ॥ ౧౦ ॥ అష్టావింశతిసంఖ్యాకాపాశుపత్యాగమా
దిషు । స్వమతానుగుణేష్వేవసత్కర్మసుసదారతః ॥ ౧౧ ॥ స్వగో
త్రాదన్యగోత్రేషుచతుష్వేవవివాహవాన్ । హిత్వాస్నానజపాదీని
అగృహీతాన్నపానవాన్ ॥ ౧౨ ॥ మలమూత్రోత్సర్జనానాంతెషుచి
భూర్ణతసదావ్రతీ । కాంస్యాంగులీయవలయశ్యామదంతాదిచిహ్ని
తైః ॥ ౧౩ ॥ స్త్రీజాతిభిఃకృతాన్నాదితిరస్కారీశివవ్రతీ । దీక్షితా
భిర్ణంపతిభిఃకృతనైవేద్యభోజనః ॥ ౧౪ ॥ సామాన్యవీరశైవేష
దీక్షాశ్రాద్ధాదికర్మసు । శవస్థాపనకర్మాదావపిస్థాతానసంశయః ॥ ౧౫
విరాగీకృతవాణిజ్య[illegible]రేషుసర్వదా । ద్రవ్యాశయాహీనజాతే
జాతిభ్రష్టకులేషుచ ॥ ౧౬ ॥ అగృహీతాన్నపానాదిదీక్షాకర్మసునిష్ఠి
తః । సత్యవాచీసదాచారీస్వధర్మనిరతస్సదా ॥ ౧౭ ॥ జితేంద్రియప
రోభూత్వాజగద్భరితకీర్తిమాన్ । అతిథీంశ్చనిరాభారాన్దృష్ట్వా
సంరక్షణపరః ॥ ౧౮ ॥ లుప్తవ్రతశివాచారదండశిక్షాదితత్పరః ।
ఇష్టలింగయుతానాంతుపితృవత్పరిపాలకః ॥ ౧౯ ॥ బహుళక్రియ
యానాల్పఫలభోగీభవేచ్చసః । అత్యల్పక్రియయానంతఫలభోగీన
సంశయః ॥ ౨౦ ॥ సదాలింగాంగసంబంధిలింగభోగోపభోగవాన్ ।

ఇష్టలింగేనచాహ్వానవిసర్జనపరోభవేత్ ॥ ౨౧ ॥ లింగవ్రతాదిలో
పేషుప్రాణత్యాగీనసంశయః । ఏతస్మిన్విషయేచాన్యప్రాయశ్చిత్తవివ
ర్జితః ॥ ౨౨ ॥ శివస్యజంగమస్యాపిరుద్రాక్షస్యతథైవచ । పాదోద
కప్రసాదస్యతథావై భస్మధారణే ॥ ౨౩ ॥ శివాగమేశివక్షేత్రేశివా
చారేతథైవచ । యోనిందాకురుతేతస్మిన్నసహిష్ణుర్భవేచ్ఛసః ॥ ౨౪
విష్ణ్వాదిదేవతాస్సర్వేనగణ్యానప్రవర్తకః । లింగలాంఛనహీనైశ్చన
శయ్యాసనభోజనః ॥ ౨౫ ॥ అనృతాస్థిరవాక్యేషువిప్రలంభేచనిర్ద
య । పఙ్క్తిభేదేప్యుదాసీనోనమనోద్ధారకస్సదా ॥ ౨౬ ॥ దృష్ట్వాచశి
వయోగీంద్రాన్ప్రత్యుత్థానపరాయణః । తైస్సాకంప్రియవాక్యాదీ
న్యుక్త్వాదత్త్వాసనశ్శుచిః ॥ ౨౭ ॥ అన్నపానాదికందత్త్వాముక్తేస్సో
పానసప్తభిః । సంయుక్తఃపంచదుష్ట్యాదివర్జితశ్చశివవ్రతీ ॥ ౨౮
లింగార్చనాఖ్యయజనంకర్తాకారయితార్చనే । శైవశాస్త్రోపదేశీ
చస్వోపదిష్టాతథైవచ ॥ ౨౯ ॥ శివప్రసాదదానీచపాదోదకగృహీత
థా । లింగభృత్యగణాశ్చైవసదాచారేషుపంచసు ॥ ౩౦ ॥ నిష్ఠావా
న్వీరదానత్వేదాసత్వాదాచషడ్విధే । నిష్ఠితఃపరయాభక్త్యావర్తమా
నస్సునిశ్చితః ॥ ౩౧ ॥ ముక్త్వాత్వభేదఏవేతిసునిశ్చిత్యముదాన్వితః । అ
త్యాశ్రమీజగత్పూజ్యోశ్రేష్ఠస్సత్కర్మకాండవాన్ ॥ ౩౨ ॥ ఏతా
దృశోవీరశైవలక్షణైర్లక్షితఃపుమాన్ ।

—[: విశేషవీరశైవలక్షణం :]—

విశేషవీరశైవస్యలక్షణంవక్ష్యతేమయా । ఫాలేభూతిస్త్రిపుం
డ్రంచముఖేషడ్వర్ణసంస్మృతిః ॥ ౧ ॥ తత్తత్స్థానేషురుద్రాక్షధార
కోజ్ఞానకర్మవిత్ । పరవిత్తేపరస్త్రీషుమనోనిగ్రహవాన్భవేత్ ॥ ౨
అహింసాపరమోధర్మోఇత్యంగీకృతమానసః । పూర్వాశ్రయగతాన్
మాతృపిత్రూనపిపరిత్యజేత్ ॥ ౩ ॥ స్థూలేసూక్ష్మేకారణేచశరీరేషు
చసర్వదా । విదిత్వాచేష్టలింగంచప్రాణభావంతథైవచ ॥ ౪ ॥ ఆధా
రచక్రకస్వాధిష్ఠేమణిపూరకఏవచ । అనాహతేవిశుద్ధేచఆజ్ఞేయాఖ్యే
తథైవచ ॥ ౫ ॥ ఏవంషట్చక్రమధ్యేషుషడ్విధాంశక్తిమేవచ । భక్తించ
షడ్విధాన్లింగాన్వర్ణాంషడ్విధమేవచ ॥ ౬ ॥ తథాదళస్యషడ్వి

ధంవిదిత్వాస్థలషడ్విధం । సగుణంనిర్గుణంచైవతదేవేష్టలింగక
౭ ॥ మమేత్యన్యోన్యభావేనఅఖండజ్ఞానవాన్భవేత్ । విముక్తా
ద్వేషరాగోభవేద్భూతదయాయుతః ॥ ౮ ॥ యాదృచ్ఛికపదార్థా
నిగృహీత్వావృత్తిమాచరేత్ । స్త్రీభిఃకృతాన్నపానాదివర్జితస్స
నపాణినా ॥ ౯ ॥ కృతాన్నపానీభూత్వైవచరేద్వ్రతపరాయణః ।
[illegible]భావాదాగతస్యవైరాగ్యఫలకస్యచ ॥ ౧౦ ॥ జ్ఞానోపదేశంకృత
తుసంచరేద్భగవత్పరః । అతిక్రాంతస్యమంత్రస్యనశిక్షాకరణోభవే
౧౧ ॥ యేనకేనచమంత్రేణకంథాదండకమండలూః । భైక్షాపాత్ర
తథాభస్మఘుటికాంపంచముద్రికాం ॥ ౧౨ ॥ ధారయేత్పంచసుశిఖా
పరమానందతత్పరః । ప్రమాదాదిష్టలింగంతుయత్రకుత్రగతంభవే
౧౩ ॥ నపునర్ధారయేల్లింగంప్రాణత్యాగీచనోభవేత్ । ధ్యానవాని
లింగస్యభక్త్యాభక్తాలయేసదా ॥ ౧౪ ॥ అన్యజాతిష్వన్నహీనోజా
ష్వేవాన్నపానవాన్ । భావయేత్ప్రాణలింగంతుఅంతఃపద్మేచసంస్థి
౧౫ ॥ సుజ్ఞానంతస్యనాళంస్యాద్దళాన్యేవాష్టమూర్తయః । కింజల్క
భూతరుద్రాంశాః వైరాగ్యంతస్యకర్ణికః ॥ ౧౬ ॥ చంద్రప్రభేచప
దయేసోమసూర్యాగ్నిమండలే । చిత్స్వరూపందివ్యమూర్తింపూ
యేన్మనసాతతః ॥ ౧౭ ॥ చిదేవదివ్యమూర్తిస్స్యాచ్ఛిత్ప్రాణశ్చత
వచ । ఆనందమేవలావణ్యప్రాణలింగస్యచోదితం ॥ ౧౮ ॥ షట్త్రింశ
త్త్వజాలేషుభాసమానముదాన్వితః । స్ఫటికాంతర్దీపఇవబాహ్యేచా
భ్యంతరేతథా ॥ ౧౯ ॥ ఏవంవిశిష్టప్రాణలింగచైకలింగంవిభావయేత్
సర్వవ్యాపీశ్వరశ్చేతిమతిరావాహనమేవచ ॥ ౨౦ ॥ జగచ్ఛివపద
వ్యాప్తమితిప్రజ్ఞైవపాద్యకం । ఈశస్సుఖాబ్ధిరేవేతిమతిరర్ఘ్యంప్ర
కీర్తితం ॥ ౨౧ ॥ పవిత్రజ్ఞానమేవాభూత్ ఆచమానంప్రకీర్తితం ।
త్యంనిర్మలరూపంతత్స్నానమాహుర్మనీషిణః ॥ ౨౨ ॥ అతిక్రమ్య
గత్సర్వంఇతివిద్యైవవాససి । త్రిగుణాతీతవిజ్ఞానంయజ్ఞసూత్రంవిదు
ర్బుధాః ॥ ౨౩ ॥ అకల్పకంతుచైతన్యంఅలంకారప్రభావతః । శృం
గారఃప్రతిభాతస్యచిచ్ఛక్తిరనులేపనం ॥ ౨౪ ॥ కారుణ్యమక్షతాన్యస్య
పుష్పంతత్రగుణవాత్మకం । విషయేషుచ[illegible]ఇత్యభిధీయ

౨౫ ॥ పరంజ్యోతిస్వరూపంతద్దీపఇత్యభిధీయతే । నిత్యతృప్తస్యసంవిద్యాతన్నైవేద్యముదీరితం ॥ ౨౬ ॥ షట్త్రింశత్తత్త్వవిజ్ఞానంనమస్కారక్రియోచ్యతే । సోహంబ్రహ్మేతివిజ్ఞానంప్రదక్షిణముదాహృతం ॥ ౨౭ ॥ అంతరాత్మజ్ఞప్తిరేవతాంబూలమితికథ్యతే । ఇతిమానసపూజాద్యైఃపూజితంచేష్టలింగకం ॥ ౨౮ ॥ హృత్కర్ణికామధ్యదేశేశూన్యసింహాసనేతథా । పూర్వాచార్యైర్దత్తమిష్టలింగంప్రాణేవిభావయేత్ ॥ ౨౯ ॥ నదీతీరేథవాగ్రామేక్షేత్రేశైవాలయేతథా ఆచరేన్మానసీంపూజాంలౌకికాచారవర్జితః ॥ ౩౦ ॥ వృషభంభాస్కరంవీరభద్రంమాతృగణస్తథా । స్కందంతథాక్షేత్రపాలంబ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాన్ ॥ ౩౧ ॥ స్వయంభులీలయాసమ్యగతిక్రమ్యముదాన్వితః । ప్రాణలింగేస్వమాత్మానమైక్యంతత్రాభిమానవాన్ ॥ ౩౨ ॥ ప్రాణలింగధ్యానపరస్త్వితరధ్యానవర్జితః । స్థూలేసూక్ష్మేకారణేత్రిలింగారాధనతత్పరః ॥ ౩౩ ॥ ప్రాణలింగప్రసాదేనవినాన్యప్రసాదభుక్ । విషయాసక్తిరహితోజగత్పూజ్యోభవేచ్చసః ॥ ౩౪ అంతేమంత్రోక్తమార్గేణసమాధౌస్థాపయేత్తనుం । జీవన్ముక్తోతిథిస్సోపిజ్ఞానకాండీనసంశయః ॥ ౩౫ ॥ విశేషవీరశైవోసావత్యాశ్రమగణోభవేత్ ।

—)(నిరాధారవీరశైవలక్షణం)(—

సర్వస్రక్చందనాదీనివనితాదిమహాసుఖం । తిరస్కృత్యస్వచిత్తంతున్యసేత్పరశివేసదా ॥ ౧ ॥ స్వాత్మనైక్యంవిదిత్వాతుసర్వసంగవివర్జితః । దండకౌపీనకాషాయజటాయోగకమండలుం ॥ ౨ ॥ ధృత్వాథవాశిరోముండీభూత్వావసనవర్జితః । అజినాసనయుక్తస్స్యాత్కాషాయాచ్ఛాదకశ్చరేత్ ॥ ౩ ॥ కూష్మాండకర్పరంధృత్వాభవేదేవదిగంబరః । యదృచ్ఛయాలభ్యశైవప్రసాదాస్వాదనేరతః ॥ ౪ ॥ కాయేనవాచామనసాత్యక్త్వాభూవిత్తకన్యకాః । త్యక్త్వాగృహమఠాదీనిమనుష్యాణాంగృహాణిచ ॥ ౫ ॥ ప్రవాసంతేనకర్తవ్యావనేగిరిగుహాదిషు । తృణీకృతజగజ్జీవోలౌకికాచారవర్జితః ॥ ౬ త్యక్త్వాప్రవరగోత్రాణిసూత్రవర్ణాదికాంస్తథా । స్వయంభులీలయా

సోహంబ్రహ్మేతివిదితాత్మవాన్ ॥ ౭ ॥ గృహస్థాచార్యాతిథీనాంనక
ర్తాకార్యమంజసా । నిర్నామానిర్గృహోభూత్వావధూసంగవివర్జి
తః ॥ ౮ ॥ నిష్కారణోనిష్కలంకోనిర్వికల్పశ్చనిష్క్రియః । నిష్ప్ర
పంచోనిరాశశ్చరాగద్వేషాదివర్జితః ॥ ౯ ॥ నిషేధవిధిరూపేచపక్ష
చిత్తోభవేచ్చసః । కర్మకాండిగృహస్థానాం మందిరేషుశుభాశుభే
౧౦ ॥ వివాహాదిషుకార్యేషుశవసంస్థాపనాదిషు । అగత్వాచైకదివ
సంపరగ్రామేవసేచ్చసః ॥ ౧౧ ॥ గృహత్రయేష్వన్నపానయాచమా
నోభవేచ్చసః । దత్తంచేదపిభుంజీతనోచేత్క్లేశంనకారయేత్ ॥ ౧౨
నాందోళికారోహయేచ్చఅశ్వారోహణవర్జితః । పాదచారీచసం
భూయచరేద్భూవలయేసదా ॥ ౧౩ ॥ అభక్తానాంచభక్తానాంశిక్షా
శాపవివర్జితః । ఏకభుక్తోభవేచ్చాపిసదావైరాగ్యవాన్భవేత్ ॥ ౧౪
మఠ్యస్థలాంతనిరాలంబస్థానేషూద్యమవాన్భవేత్ । సతీవిద్యాసుతస్తు
ష్టా వైరాగ్యోబాంధవస్మృతః ॥ ౧౫ ॥ క్షమైవపరివారస్తుసఖాశాం
తిరితీరితః । భక్తిర్మాతాసదాచారః పితాసత్యంసుతామతా ॥ ౧౬
స్నుషాశ్రద్ధేవసంప్రోక్తాపాత్రతామైత్ర్యాదిసద్గుణాః । జ్ఞానమేవశరీరం
స్యాద్విచారక్షేత్రమేవచ ॥ ౧౭ ॥ దాసీత్వహింసాసంప్రోక్తానాశా
దాసస్తథైవచ । ధర్మోవాహనఇత్యుక్తమాచారోదమమేవచ ॥ ౧౮
ముక్తిరేవపరోదేశఇతినిశ్చితధీస్సదా । కంథాకమండలుంచైవదం
డోవైభిక్షపాత్రకం ॥ ౧౯ ॥ భస్మపాత్రంచపంచైతాన్బాహ్యేషు
ద్రాశ్చధారయేత్ । తత్తన్మంత్రానుసారేణధృత్వాతుతదనంతరం
౨౦ ॥ తదన్యపంచముద్రాంతుఅంతరంగేపిధారయేత్ । సమతైవచ
కంథాస్యాద్దండోజ్ఞానంతథైవచ ॥ ౨౧ ॥ కమండలుర్దమైవాసీద్వై
రాగ్యంభైక్షపాత్రకం । క్షమైవభస్మఘుటికాత్వేవంచాంతేపిధార
యేత్ ॥ ౨౨ ॥ కేశగ్రంథీజటావాంశ్చశిరోముండీతథైవచ । మృగాజి
నచసంభూయభూత్వాచైవదిగంబరః ॥ ౨౩ ॥ ఏవంవిధాన్వీరశై
వాన్ అంగీకృత్యసదాచరేత్ । శివార్చనంత్రిపుండ్రాణాంధారణంభ
స్మధూళనం ॥ ౨౪ ॥ శివమంత్రజపశ్చైవశివధ్యానపరాయణః । షట్ప్ర
కేషుస్థలేజాతౌవిచారశ్చతథైవచ ॥ ౨౫ ॥ సదాలింగాంగసంయోగ

క్రియాజ్ఞానాదిసంయుతః । రసాయనాదికంకృత్వాతథావై క్రయవిక్రయా ॥ ౨౬ ॥ వైద్యవైశ్యజ్యోతిషంచవ్యవహారాంశ్చలౌకికాన్ । విషయాదీన్పరిత్యక్త్వావిరక్తస్తదనంతరం ॥ ౨౭ ॥ భవసాగరమధ్యస్థలోభపంకంపరిత్యజేత్ । తిరస్కృత్వేంద్రియరిపూన్మోహపైశాకంభయం ॥ ౨౮ ॥ తథైవక్రోధశార్దూలంమమతాంసర్పభీతికాం । మన్మథాఖ్యస్తేయినంచమదాఖ్యతిమిరంతథా ॥ ౨౯ ॥ తాపత్రయాఖ్యగర్తంచనప్రవిష్టోభవేచ్చసః । విషయాఖ్యైకంటకేపిపాదప్రక్షేపవర్జితః ॥ ౩౦ ॥ నప్రవిష్టోభవేత్సోపిఅహంకారమహాహ్రదే । సర్వావధానోభూత్వైవవిరక్తస్థాననిష్ఠితః ॥ ౩౧ ॥ ఉపచారైష్షోడశభిఃపూజితస్తోషవర్జితః ॥ అపూజితశ్చేన్నోదుఃఖీభవేదేకప్రకారవాన్ ॥ ౩౨ ॥ శీతోష్ణయోస్సుఖేదుఃఖేశిలావిగ్రహవద్భవేత్ । క్రియాదీక్షాదినాపూర్వైరాచార్యైర్ధృతమంజసా ॥ ౩౩ ॥ సత్క్రియాసంయుతంచేష్టలింగంబ్రహ్మమయంతథా । గురువక్త్రేణసూక్ష్మంతుశరీరేతుద్వితీయకే ॥ ౩౪ ॥ ఇదంప్రాణమయంలింగమితిసంభావయేత్తథా తదైవప్రాణలింగంతుశరీరేకారణాహ్వయే ॥ ౩౫ ॥ భావలింగమితిజ్ఞాత్వాచేష్టలింగంత్రిధాకృతం । మహాలింగమితిజ్ఞాత్వాతేషుభేదంనభావయేత్ ॥ ౩౬ ॥ ఇష్టలింగంతతోధృత్వాపంచాచార్యాస్తతఃపరం । అంతరంగేపితుర్భావంభావయిత్వానదూషయేత్ ॥ ౩౭ ॥ శిశుభావైష్షట్స్థలాంతనిరాలంబీవిలాసవాన్ । ఏతాదృశనిరాభారవీరశైవస్యకుత్రచిత్ ॥ ౩౮ ॥ కాంతారేత్విష్టలింగస్యవియోగేసతిదైవతః । సామాన్యవీరశైవవన్మాత్రోక్తవిధినాతతః ॥ ౩౯ ॥ నపునర్ధారయేల్లింగంవీరశైవఇవస్వకం । నప్రాణంవాపరిత్యజ్య వీరశైవవిశేషవత్ ॥ ౪౦ ॥ ఇష్టలింగంమానసేచప్రాణలింగంనభావయేత్ । తైలసిక్తావర్తికాతుజ్యోతిస్పర్శేనజ్యోతిషత్ ॥ ౪౧ ॥ నపునఃపూర్వభావేనవర్తతేచయథాతథా । పూర్వాచార్యైర్దత్తలింగంమమాంగస్పర్శనమాత్రతః ॥ ౪౨ ॥ సోహంభావేనైక్యభూతోమయాసార్ధంనసంశయః ఇతినిశ్చిత్యమనసానభేదశ్చాంగలింగయోః ॥ ౪౩ ॥ తస్మాల్లింగంగతంవాపిఅహామేష్టలింగకః । ఇతినిశ్చిత[illegible]వత్స్వాశ్రమేషుచ

౪౪ ॥ అత్యుత్కృష్టోభవేత్పూజ్యోనిరాభారీనసంశయః । క్రిమికీటపతంగేభ్యోప్యధికా పశవస్మృతాః ॥ ౪౫ ॥ పశౌస్సకాశాన్మనుజో మనుష్యాచ్చద్విజోధికః । ద్యజాదపిక్రతోఽకర్తాయజ్వానోయతయోధికాః ॥ ౪౬ ॥ యతిభ్యోజ్ఞానినశ్శ్రేష్ఠాజ్ఞానిభ్యశ్చశివార్చకః । శివార్చకాల్లింగసంగీతేభ్యష్షట్స్థలవేదినః ॥ ౪౭ ॥ తస్మాచ్ఛ్రేష్ఠానిరాలంబజ్ఞానిసర్వాధికోమతః । సుజ్ఞానకాండీ సోప్యేవనిరాభారిసుపూజితః ॥ ౪౮ ॥

—(*) అధికారలక్షణం (*)—

పార్వత్యువాచ ॥ సామాన్యవీరశైవశ్చ వీరశైవశ్చవిశ్రుతః॥ విశేషవీరశైవశ్చ నిరాభారశ్చతుర్విధాః । చతుర్విధానామేతేషామధికారంప్రశస్యతే । సామాన్యవీరశైవానాం దీక్షాలింగస్యబంధనే ౨ ॥ శిక్షణేరక్షణేచైవ కర్తారశ్చవదప్రభో ॥ ఈశ్వరోవాచ ॥ సామాన్యవీరశైవానాం దీక్షాలింగస్యధారణే ॥ 3 ॥ వీరశైవాశ్చగురవః శిక్షణేరక్షణేతథా । ఆచారప్రాయశ్చిత్తాదౌశుభాశుభవిధౌతథా ॥౪॥ పంచపీఠాధిపతయః పంచసంస్థాపనాశ్రితాః । శుద్ధవీరాశ్చాతిథయోనిరాభారస్తథైవచ ॥ ౫ ॥ సామాన్యవీరశైవానాం శిక్షణేరక్షణేతథా అచారప్రాయశ్చిత్తాదౌ శుభాశుభవిధౌతథా ॥ ౬ ॥ కర్తారోనభవంత్యేతే పంచముద్రాన్వితాఅపి । బలాదపిచకుర్వీతస చండాలోభవిష్యతి ॥ ౭ ॥ పార్వత్యువాచ । శుద్ధవీరశివాచార్యైః పంచముద్రాన్వితైస్తథా । కింకార్యంతన్మయా బ్రూహివిస్తరాచ్చమహేశ్వర ౮ ॥ ఈశ్వరోవాచ । శుద్ధవీరశివాచార్యాఃపంచముద్రాన్వితాభువి॥ సంచారంస్వేచ్ఛయా కుర్వన్భక్తైర్వాద్యాశ్చసర్వశః ॥ ౯ ॥ దైవాదాగచ్ఛతాంపుంసాముపదేశఃకృతోభవేత్ । జ్ఞానోపదేశంకర్తవ్యం నచక్రియోపదేశకృత్ ॥ ౧౦ ॥ అభక్తస్యనకర్తవ్యం శాపానుగ్రహకర్మతత్ । నిరాభారీవీరశైవైస్సర్వైర్వంద్యోనసంశయః ॥ ౧౧ దండఖండనకర్తృత్వం తేషాంనాస్తికదాచన । సామాన్యవీరశైవానాముపదిష్టాచయోగురుః ॥ ౧౨॥ గురోర్గోత్రంచ తద్గోత్రంజ్ఞేయం సర్వప్రకారతః। స్వగోత్రైస్సహాసంబంధోనకార్యస్తైఃకదాచన ॥ ౧3

ప్రమాదాద్వా ప్రకుర్వీత సంబంధస్తు సదోషభాక్ ॥

—(*) దీక్షావిధానం (*)—

ఏతైః పంచమహాచార్యైరుపదేశః కృతో భవేత్ । కేషాం కేషాం ప్రకర్తవ్యా సవిస్తారంచ మేవద ॥ ౧ ॥ ఈశ్వరోవాచ ॥ ఉపదేశస్స్వగోత్రాణాం కర్తవ్యో గురుసత్తమైః । ఉపసూత్రాశ్చ కర్తవ్యమహాసూత్రావలంబకైః ॥ ౨ ॥ తత్క్రమంతు సవిస్తారం పాశుపత్యాగమోదితం । ప్రోక్తనః పంచమాచార్యలీలయా భువి సంచరన్ ॥ 3 ॥ యత్ర సంస్థితిమాకర్ణ్య స్స ఏవ మఠ ఉచ్యతే । సింహాసనంత దేవాసోపంచానాం గోత్రిణాం పృథక్ ॥ ౪ ॥ తత్రకశ్చిన్నరో భక్త్యా స్వగురుం ప్రణిపత్య చ । ఉపదేశంచ దీక్షాంచ కురుమే గురుసత్తమ ॥ ౫ ॥ ఇతి సంప్రార్థితగురుః కారయేదుపదేశనం । దేవాలయే మఠే వాపి దేశికస్య గృహేపివా ॥ ౬ ॥ మంటపం కారయిత్వాతు చతురశ్రం సుభూషితం । షోడశస్తంభసంయుక్తమథవా ద్వాదశైరపి ॥ ౭ ॥ దర్భమూలసమాయుక్తం దిగ్ధ్వజైరుపశోభితం । ఘంటాతోరణసంయుక్తం పుష్పమాలావిభూషితం ॥ ౮ ॥ చూతపల్లవసంయుక్తం గంధపుష్పాక్షతైర్యుతం । పతాకధ్వజసంయుక్తం శంఖదుంధుభిఘోషితం ॥ ౯ ॥ వేదఘోషసమాయుక్తం మంటపం కారయేద్బుధః । తత్ర వేదిం కారయిత్వా చతురశ్ర సుశోభితం ॥ ౧౦ ॥ పద్మాకృతిం వాతద్వేదిం వర్తులాకారమేవవా । దర్పణోదరసంకాశం నిమ్నోన్నతవర్జితం ॥ ౧౧ అపసర్పంతు యే భూతా యే భూతా భువి సంస్థితాః । యే భూతా విఘ్నకర్తారస్తే గచ్ఛంతు శివాజ్ఞయా ॥ ౧౨ ॥ ఇతి మంత్రేణ భూశుద్ధిం పంచగవ్యైశ్చ మార్జయేత్ । తత్ర రంగం సమస్థాయ పద్మపత్రదళం న్యసేత్ ॥ ౧౩ ॥ సుస్నాత్వాచమ్య విధినా పుణ్యాహం వాచయేత్తతః । రుద్రసూక్తేన చాంగాని శిరః ఫాలం చ కర్ణయోః ॥ ౧౪ ॥ జిహ్వయాంచ భుజద్వంద్వం ద్వే కుక్షౌ నాభౌ చ పృష్ఠకే । కకుద్దేకాదశస్థానే విభూత్యా చిహ్నితం గురుః ॥ ౧౫ ॥ రుద్రాక్షధారణం కృత్వా కలశాన్ స్థాపయేద్బుధః । అచ్ఛిద్రాన్ బహుసంతప్తాన్ పాషాణస్ఫోటవర్జితాన్ ॥ ౧౬ ॥ [illegible] సూక్ష్మవర్జితాన్ ।

రేణుకస్యచరాప్యంచదారు కస్యచతామ్రకం ॥ ౧౭ ॥ శంబుకర్ణ
స్యకాంస్యంచకాపోతం ధేనుకర్ణకం । సువర్ణం విశ్వకర్ణస్యకల
శాన్ స్థాపయేద్బుధః॥ ౧౮ ॥ అథవామృణ్మయం కుర్యాత్తత్తద్వర్ణై
శ్చసంయుతాన్ । పంచమాచార్యమధ్యేతుయఃపీఠమధిరోహతె ॥ ౧౯
తదాసౌగురుశబ్దేనవాచ్య ఇత్యభిధీయతె । శేషాశ్చత్వారఆచార్యా
ఉపదేశస్యసాక్షిణః ॥ ౨౦ ॥ గురుస్తస్యాం వేదికాయాం తండులాన్
స్థాపయేత్తతః । తస్యోపరిస్వకలశం మధ్యేతుస్థాపయేత్తతః ॥ ౨౧ ॥
తచ్ఛేషాన్కలశాంశ్చైవ స్థాపయేచ్చయథాక్రమం । ఈశ్వరస్యము
ఖాన్యేవకలశానినసంశయః ॥ ౨౨ ॥ ఏతాదృశాన్కలశాంశ్చన వ
స్త్రాంశ్చవేష్టయన్ । ప్రత్యేకంనవవస్త్రేణ వేష్టయేద్దేశికోత్తమః
౨౩ ॥ గంగాదిసర్వతీర్థానామం భసాపరిపూరయేత్ । సంపూర్య
పంచకలశాన్ ఇమంమెఇతిమంత్రతః ॥ ౨౪ ॥ ఇమంమేయమునేగంగె
సరస్వతీశతుద్రితాన్ । తేషుతీర్థాంబుపూర్ణేషుసన్నిధాయామ్రపల్ల
వాన్ ॥ ౨౫ ॥ దూర్వాంకురాన్సపూగాంశ్చనాగవల్లిదళాన్వితాన్ ।
తేషుసంస్థాప్యరత్నానినిక్షిప్యపరిపూజయేత్ ॥ ౨౬ ॥ నానావిధైశ్చ
కుసుమైర్గంధపుష్పాక్షతాదిభిః । ఏవంశాస్త్రోక్తవిధినాపంచమా
న్కలశానపి ॥ ౨౭ ॥ సంపూజ్యఫలనైవేద్యైస్సతాంబూలైస్సదక్షి
ణైః । దశధాతత్రనిక్షిప్తైరర్హణైఃపరిపూజయేత్ ॥ ౨౮ ॥ పార్వ
త్యువాచ ॥ పంచైవకలశాంస్తత్రనిక్షిప్తైఃపరిపూజితాః । కిమర్థం
దశధాతేషామర్హణాదీనినిక్షిపేత్ ॥ ౨౯ ॥ ఈశ్వరోవాచ ॥ పం
చవిధామహాచార్యాఉపాచార్యాశ్చపంచధా । ఏవందశవిధానాంతు
భాగశ్చపరికీర్తితః ॥ ౩౦ ॥ తస్మాద్దశవిధంతత్రఫలనైవేద్యకంన్య
సేత్ । పంచపూర్ణానినిక్షిప్యతదర్థంపంచధాక్షిపేత్ ॥ ౩౧ ॥ పూ
ర్వభాగంమహాచార్యాశ్చాహరేయుర్యథాక్రమం । ఉపనూత్రైస్స
మాయుక్తాశ్చైవమేషవినిర్ణయః ॥ ౩౨ ॥ తదర్థంచైవగృహ్ణీయా
దుపాచార్యాతతఃపరం । ఏకస్యభాగమేకశ్చగృహీతుంనైవచార్హ
తి ॥ ౩౩ ॥ బలాదపిచగృహ్ణీయాత్సమానస్కందతాభవేత్ । తేన
దోషఫలంభుక్త్వానరకానేవ...యాతి ॥ ౩౪ ॥ ఉపాచార్యపదార్థంతు

సహాచార్యాయదాపహారేత్ । తదాతేషాంచమహాతాంన్యూనతాభవతిధ్రువం ॥ ౩౫ ॥ ఏవంశాస్త్రోక్తవిధినాపంచమానకలశానపి । ప్రాణప్రతిష్ఠాంకుర్వీతబ్రహ్మమంత్రైర్యథాసేదుబుధః ॥ ౩౬ ॥ పూర్ణకుంభంపరిగ్రాహ్యకరద్వయసమన్వితం । ఉత్తమాంగాదిసర్వాంగస్నానంతుశివశాసనాత్ ॥ ౩౭ ॥ విధాయమంగళస్నానంధౌతవస్త్రపరిచ్ఛదః । గృహీత్వాఫలపుష్పాదీన్విభూత్యాచసమన్వితాన్ ౩౮ ॥ గురుసన్నిధిమాసాద్యభక్త్యావిత్తానుసారతః । తదర్హణంగృహీత్వాథనిధాయగురుసన్నిధౌ ॥ ౩౯ ॥ సాష్టాంగేననమస్కృత్యసర్వేషాంబుత్విజామపి । గురుంసంప్రార్థయేచ్ఛిష్యస్త్వహంపాపమయోయతః ॥ ౪౦ ॥ తస్మాదుద్ధరపూర్వస్మాత్పాపాదేవమయకృతాత్ గురోఃకృపాంబుధేస్వాంతేమమలింగంప్రతిష్ఠితం ॥ ౪౧ ॥ ముక్తిదంధారయేద్దేవభవాబ్ధించసముద్ధర । ఇతిసంప్రార్థితగురుఉపదేష్టుంసమారభేత్ ॥ ౪౨ ॥ శిష్యదత్తఫలాద్యైశ్చకలశంసంప్రపూజయేత్ తతశ్చత్వారికలశాన్పూజయేచ్చయథాక్రమం ॥ ౪౩ ॥ పార్వత్యువాచ॥పూర్వోక్తానాంపంచానాంచకలశాః ప్రణవాన్వితాః । భిన్నభిన్నాశ్చసంత్యేతేవేదాద్యాశ్చతథాపరే ॥ ౪౪ ॥ తేషాంసంస్థాపనవిధింవక్తుమర్హసిసాంప్రతం । ఈశ్వరోవాచ ॥ ఉపదేశవిధింవక్ష్యేసుప్రభేదాగమోదితం ॥ ౪౫ ॥ తత్రపంచవిధాంసంతిప్రణవాఃకలశాఇమే । ముఖానివేదాఃపంచానామాచార్యాణాం పృథక్పృథక్ ౪౬ ॥ తేషాంసంస్థాపనవిధింవక్ష్యేశాస్త్రానునిశ్చితం । చరంతిపంచప్రణవాగురురాచార్యకాస్తథా ॥ ౪౭ ॥ వేదాఃపాశుపతంచైవఉపదేశానుసారతః । తేషాంపంచవిధానాంతుద్విప్రధానంనవిద్యతే ॥ ౪౮ గ్రంథాంతరేపివిద్యేతతద్గ్రంథంమోహకంభవేత్ । మయోదితంప్రధానంస్యాద్బహువేదేషుసమ్మతం ॥౪౯॥ తదేవతరణీయంస్యాత్స్వైరపినచాన్యథా । మోహకంతుప్రధానంచేజ్జాతిసాంకర్యతాభవేత్ ౫౦ ॥ తస్మాత్తదుక్తవిధినాద్విప్రధానంనకారయేత్ । జ్ఞానినాంమోక్షణార్థాయశైవానాంతారణాయచ ॥ ౫౧ ॥ ఏతన్మయోదితంగుహ్యంనచాన్యంయస్యకస్యచిత్ । రేణుకస్యస్వగోత్రాణాముపదేశో

యదాభవేత్ ॥ ౫౨ ॥ తదాత్ర్వణవంమధ్యేనకారంస్థాపయేద్బుధః
మకారంపూర్వతఃకృత్వాశికారందక్షిణేన్యసేత్ ॥ ౫౩ ॥ వకారం
పశ్చిమేవింద్యాద్యకారంచోత్తరంన్యసేత్ । దారుకస్యస్వగోత్రాణా
ముపదేశోయదాభవేత్ ॥ ౫౪ ॥ తదామకారంమధ్యేతుప్రణవంస్థా
పయేద్బుధః । శికారంపూర్వదేశేతువకారందక్షిణేన్యసేత్ ॥ ౫౫ ॥
యకారంపశ్చిమేవింద్యాన్నకారంచోత్తరేన్యసేత్ । శంఖుకర్ణస్య
గోత్రాణాముపదేశఃకృతోభవేత్ ॥ ౫౬ ॥ తదాశికారంమధ్యేచవకా
రంపూర్వమేవచ । యకారందక్షిణంకృత్వానకారంపశ్చిమేన్యసేత్
॥ ౫౭ ॥ మకారముత్తరంచైవక్రమేణస్థాపయన్సుధీః । గోకర్ణస్యో
దేశేతువకారంమధ్యతోన్యసేత్ ॥ ౫౮ ॥ యకారంపూర్వతఃకృత్వా
నకారందక్షిణంన్యసేత్ । మకారంపశ్చిమంవింద్యాచ్ఛికారంచో
రేన్యసేత్ ॥ ౫౯ ॥ విశ్వకర్ణస్యోపదేశేయకారంమధ్యతోవిమః
నకారంపూర్వతఃకృత్వామకారందక్షిణంన్యసేత్ ॥ ౬౦ ॥ శికారంప
శ్చిమంకృత్వావకారంచోత్తరంన్యసేత్ । రేణుకస్యనకారోయందా
రుకస్యమకారకం ॥ ౬౧ ॥ శంఖుకర్ణశికారోయంగోకర్ణస్యవకా
కః । యకారోవిశ్వకర్ణస్యప్రణవానాంప్రకీర్తితాః ॥ ౬౨ ॥ య
స్యాచార్యఃప్రణవయస్యాందిశిచవర్తతే । సాదిక్తస్యచవిజ్ఞేయాది
క్ప్రధానసవిద్యతే ॥ ౬౩ ॥ యస్మిన్దేశేయఃప్రణవస్సాదిక్తస్యవిని
ర్దిశేత్ । దిక్ప్రధానంచేత్తేషాంప్రణవేనైవనిర్ణయః ॥ ౬౪ ॥
శిష్యలింగగురూణాంచకలశానాంతథైవచ । ఏకసూత్రంవేష్టయిత్వా
శిష్యస్యాభిముఖోగురుః ॥ ౬౫ ॥ శుద్ధింకృత్వాపంచగవ్యైర్లింగేశి
ష్యకటిస్తథా । చతుర్ణాంచతయోశ్శుద్ధింతథామస్తకహస్తకం ॥
౬౬ ॥ ఏవమైక్యంవిచింత్యాథతయోర్గోళకయోరపి । మస్తకేహ
స్తపూజాంచకృత్వాహస్తంతథార్చయేత్ ॥ ౬౭ ॥ లింగంతథా
ర్చయేద్ధీమానేకవింశతిపూజనం । శాస్త్రోక్తవిధినాకృత్వాచతు
ర్భిస్తైశ్చసమ్మతః ॥ ౬౮ ॥ పంచాక్షరీమహామంత్రముపదిశ్యస్వశిష్య
కం । తల్లింగంచగళేబధ్వాగురుశ్శ్రీధర్మపదావృత ॥ ౬౯ ॥ తత్సూ
త్రందర్భసంయుక్తంకంకణంబధ్యతత్కరే । దండకమండలుంచై

నదత్వాభిక్షాంసమాచరేత్ ॥ ౨౦ ॥ తతోవిసర్జయేద్ధిమాన్సదాభి
క్షాటనాదిషు । ఉపదిష్టాశ్చసర్వేపిభిక్షుకాఃపరికీర్తితాః ॥ ౨౧ ॥ దే
హశుద్ధ్యర్థమేతేషాముపదేశఃకృతోభవేత్ । ఏతేషాంపంచమా
ర్యాణాంమధ్యేపీఠాధిరోహణం ॥ ౨౨ ॥ యఃకరోతితదాసోపిగురురిత్య
భిధీయతే । శేషాశ్చత్వారఆచార్యాఉపదేశస్యసాక్షిణః ॥ ౨౩ ॥ ఉ
పదేశానంతరంతేపంచాచార్యాభవంతిహి । పట్టాభిషేచనవిధింవక్తు
మిచ్ఛామిసాంప్రతం ॥ ౨౪ ॥ సింహాసనాధిపతయశ్శిక్యాముద్రాదిసం
యుతాః । పంచముద్రాన్వితోభూత్వాగురుపట్టాభిషేచనం ॥ ౨౫ ॥
పూర్వోక్తవిధినాసమ్యగుపదిష్టంస్వగోత్రజం । స్వశాఖాచస్వగోత్రం
చస్వదండకలశాన్వితం ॥ ౨౬ ॥ సంవిచిత్వాయథాశాస్త్రంకుర్యా
త్పట్టాభిషేచనం । స్వశాఖాంచస్వగోత్రంచస్వసూత్రంకలశానిచ ॥
౨౭ ॥ జటాకాషాయదండేషుచైకహీనోనపూజ్యతే । తస్మాదేతల్లక్ష
ణానిపూజ్యానిచవరాననే ॥ ౨౮ ॥ బహుభిస్సమ్మతోయస్తుగురుత్వే
నిహితఃపుమాన్ । పట్టాభిషిక్తోబహుభిస్సపూజ్యోభువినాపరః ॥ ౨౯

—] [పార్వత్యువాచ] [—

పట్టోపదేశయోర్మధ్యేప్రబలోదుర్బలశ్చకః । ఏతద్విస్తార్య
భగవన్వక్తుమర్హసిసాంప్రతం ॥ ౩౦ ॥ ఈశ్వరోవాచ ॥ ఉత్తమః
పట్టబద్ధస్స్యాదుపదిష్టస్తతోధమః । ఉపదేశఃపరోనాభూద్భువిపట్టాభి
షేకతః ॥ ౩౧ తస్మాద్దీక్షాపట్టబద్ధోగురురేవనసంశయః ।

—(*) పార్వత్యువాచ (*)—

గోత్రాదిలక్షణైర్యుక్తంగురుత్వేనప్రతిష్ఠితం ॥ ౩౨ ॥ హి
త్వాన్యంభజతేయస్తుతస్యపాపఫలంవద ॥ ఈశ్వరోవాచ ॥ అన్యశా
ఖాప్రసూతస్యదీక్షితస్యాపిభామినీ ॥ ౩౩ ॥ నతస్యగురుపీఠాధోవేది
కారస్తుశస్యతే । స్వశాఖాసుప్రసూతస్యయస్యాన్యత్రోపదేశతః ॥
౩౪ ॥ గురుపీఠాధికారస్తునాస్తిజన్మశతైరపి । పట్టబంధనమేకస్య
కృత్వాకాలాంతరేయది ॥ ౩౫ ॥ తదన్యస్యస్వగోత్రస్యత్వన్యగోత్ర
స్యవాపునః । మోపట్టబంధంకుర్వంతితేయాంత్యంధతమోధ్రువం ॥ ౩౬
యస్తుమోహాదహంకారాత్ప్రమాదాద్ధనదానతః । పునఃపట్టంప్రబ

ధ్నాతిసయాతినరకధృవం ॥ ౮౭ ॥ ప్రాక్తనంగురుముత్సృజ్యయశ్చ
గుర్వంతరంవ్రజేత్ । గుర్వంతరశ్చశిష్యోపిభుంజతేనరకంధృవం ॥ ౮౮
పార్వత్యువాచ ॥ పూర్వపట్టాభిషిక్తస్యమహిమానశ్రుతోమయా ।
ఇదానీంశ్రోతుమిచ్ఛామితస్యమాహాత్మ్యమంజసా॥ ౮౯ ॥ ఈశ్వరోవా
చ ॥ కృతోయుగానాంప్రవరస్తీర్థానాంజాహ్నవీయథా । శాస్త్ర
ణాంతుయథావేదాదేవానామీశ్వరోయథా ॥ ౯౦ ॥ గ్రహాణాం
చయథాసూర్యోవర్ణానాంబ్రాహ్మణోయథా । పుత్రాణాంయథా
ష్ఠాపత్నీచాదావివాహితా ॥ ౯౧ ॥ ధేనూనాంకామధేనుశ్చగజేష్వై
రావతోయథా । రసానాంలవణశ్శ్రేష్ఠమంగానాంమస్తకోయథా ॥
౯౨ ॥ ఇంద్రియాణాంయథానేత్రంసుందరాణాంచమన్మథః । వృక్ష
ణాంబిల్వవృక్షశ్చపత్రాణాంతులసీయథా ॥ ౯౩ ॥ విగ్రహాణాంయథా
లింగంనక్షత్రాణాంయథాగురుః । తథాపూర్వపట్టబద్ధస్సపూజ్యో
భువిసర్వతః ॥ ౯౪ ॥ పూర్వస్మిన్పట్టబద్ధోయఃబహూనామపిసమ్మతః
సఏవలోకపూజ్యస్స్యాద్దర్శనంతస్యముక్తిదం ॥ ౯౫ ॥ పాదస్పర్శ
నమేతస్యతీర్థస్నానఫలంభవేత్ । తేనైవసహసల్లాపః పంచాక్ష
జపోభవేత్ ॥ ౯౬ ॥ తస్మాత్ప్రథమబద్ధశ్చసర్వేషాముత్తమోభవేత్
తస్మాత్తద్గోత్రసంజాతశ్శిష్యైస్తంపరిపూజయేత్ ॥ ౯౭ ॥ అపూ
యిత్వాతచ్ఛిష్యనరకానేవవిందతి । కదాచిత్తువిహాయాథద్వితీయం
యదిసేవతే ॥ ౯౮ ॥ తేనసర్వేనరకంయాంతియావదింద్రచతుర్దశ
ఏతాదృశంవిహాయాథప్రమాదాదభిమానతః ॥ ౯౯ ॥ ధనాశయా
ట్టబద్ధంమోకుర్వంతిద్వితీయకం । తేనరాఃకుహకాఃప్రోక్తానశ్య
తిసత్కృతాఅపి ॥ ౧౦౦ ॥ ఏతేషాంత్రివిధానాంతుయదిసందర్శన
భవేత్ । తేయాంతినరకంఘోరంయావచ్చంద్రదివాకరా ॥ ౧౦౧
స్వయమేవాభిషిక్తోయఃపూర్వపట్టాదనంతరం । అసమ్మతశ్చపూర్వ
స్యసయాతినరకధృవం ॥ ౧౦౨ ॥ద్వితీయపట్టబద్ధస్యయదిసందర్శన
భవేత్ । శ్వానయోనిశతంగత్వాపశ్చాద్రౌరవమశ్నుతే ॥ ౧౦౩
పూర్వంప్రతిష్ఠితంలింగంబిల్వవృక్షమథాపివా । ఛేదితానాంతుయ
త్పాపంతత్పాపంలభతేనరః ॥ ౧౦౪ ॥ మోశృణ్వంతినరాస్సర్వేపా

తిచపునః పునః । తదుక్తమనుకుర్వంతి తెషామీశః ప్రసీదతి ॥ ౧౦౪

—)(మహాచార్యనామావళి పటము)(—

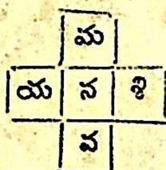
సంఖ్యా	యుగభేదనామాని			
	కృతయుగే	త్రేతాయుగే	ద్వాపరయుగే	కలయుగే
౧	ఏకాక్షరః	ఏకవక్త్రః	రేణుకః	రేవణసిద్ధేశ్వరః
౨	ద్వ్యక్షరః	ద్వివక్త్రః	దారుకః	మరుళాచార్యః
3	త్ర్యక్షరః	త్రివక్త్రః	శంఖుకర్ణః-ప్ర ఘంటాకర్ణః	ఏకోరామార్యః
४	చతురక్షరః	చతుర్వక్త్రః	దేనుకర్ణః-ప్ర గజకర్ణః	పండితార్యః
౫	పంచాక్షరః	పంచవక్త్రః	విశ్వకర్ణః	విశ్వారాధ్యః

—) కలశారాధనవిధి (—

రేవణసిద్ధాచార్యగోత్రాదివివరము - సద్యోజాతముఖము - నందిగోత్రము - ఏకవక్త్రప్రవర - రేణుకశాఖ - రజతకలశము - అశ్వద్ధదండము - నకారమాతృక - స్థూలపంచాక్షరిమంత్రము - పాడవడిసూత్రము - మఖారిడయుశిష్యుడు॥

గురుస్థలము	మహాసూత్రము-అనగా మహాచార్యచిహ్నముత త్సంబంధాధికారులకు గ్రహణము	ఋషిగోత్రము	మహాపంచగణము అనగా పంచాస్యాద్భవుడు
౧	పొడవడిసూత్రముఅన గాబగి	౧	మఖారి
	ఉపసూత్రములు అనగా మహాసూత్రాంతర్భవము లుగురుస్థలాదిమాహే శ్వరులకు గ్రహణము		ఉపపంచగణము అనగా మఖారివంశజులు
౧	పురాణసూత్రముఅనగా బగి	౧	శతాంగుడు
౨	పచ్చకంథసూ	౨	ప్రముఖుండు
౩	షడంగసూ	౩	షర్కరుండు
౪	సురగి - సూ	౪	వృషభుండు
౫	మహిషీ	౫	సహస్రాక్షుండు
౬	దిగంబర	౬	సధర్మండు
౭	వేణిసూ.	౭	విషాననుండు
౮	భిత్తిసూ	౮	మోచకుండు
౯	మొరట	౯	వృషభేది
౧౦	నాట	౧౦	కుంజరారి
౧౧	శౌరి	౧౧	శేషశిఖుడు
౧౨	ముసిడి	౧౨	హరిద్వేషుండు
౧౩		౧౩	

రేణుకాచార్యునియొక్క గోత్రజులకు నెప్పుడు నుపదేశమాచు న్నదో అపుడు - మధ్యమకలశముక్రిందనకారప్రణవము పూర్వమునమ కారము - దక్షిణశికారము - పశ్చిమవకారము - నుత్తరయకారము వ్రాయవలసినది

—(*) ఆచార్యావాహనః (*)—

సద్యోజాతకలశపూజార్థం సద్యోజాతముఖోద్భూతం రేవణారాధ్య దేవం త్వాంవృణీమహే॥ ఓంభగవతే రేవణ సిద్ధాచార్యాయ ఋక్శాఖాధ్యయనాయ గోక్షీరవర్ణాయ పూర్వకలశాధీశ్వరాయ లింగ యజ్ఞోపవీతినే శివలాంఛన ధారకాయద్వాదశస హస్రచరలింగాధ్యక్షాయ గురుధర్మభిక్షాం దేహీతి ముద్రాంకితాయగృహస్థాశ్రమాయ శివపంచాక్షరీ జాపకాయషట్త్రింశజ్జటా మకుటమండితాయ మృత్కంథాయ అశ్వత్థదండాయనమోనమః॥ ఇతిపూజయేత్

) (కలశార్చనం) (

అస్మిన్కలశేసద్యోజాతపూజాంకరిష్యే - తదంగత్వేనప్రాణ ప్రతిష్ఠాంకరిష్యే - సద్యోజాతప్రాణప్రతిష్ఠాపనమంత్రస్యబ్రహ్మ ఋషిః - ఉష్ణిక్ఛందః - సద్యోజాతమూర్తిర్దేవతా - సద్యోజాతమితి బీజం - ప్రపద్యామితిశక్తిః - భవోద్భవఇతికీలకం - సద్యోజాతప్రాణప్రతిష్ఠార్థేజపేవినియోగః - సద్యోజాతంఅంగుష్ఠాభ్యాంనమః - ప్రపద్యామితర్జనీభ్యాంనమః - సద్యోజాతాయవైనమోనమః - మధ్యమాభ్యాంనమః - భవేభవేఅనామికాభ్యాంనమః - నాతిభవేభవస్వమాంకనిష్ఠకాభ్యాంనమః - భవోద్భవాయనమః - కరతలకరపృష్ఠాభ్యాంనమః - సద్యోజాతంహృదయాయనమః - ప్రపద్యామిశిరసేస్వాహా - సద్యోజాతాయవైనమోనమః - శిఖాయైవషట్ - భవేభవేకవచాయహుం - నాతిభవేభవస్వమాంనేత్రత్రయాయావౌషట్ భవోద్భవాయనమః - అస్త్రాయఫట్ - ఓంభూర్భువస్సువరోమితి

దిగ్బంధః ॥ ధ్యానం ॥ ప్రాలేయాచలమిందుకుందధవళం - గోక్షీరఫే నప్రభం । భస్మాభ్యంగమనంగదేహదహనజ్వాలావళీలోచనం । విష్ణుబ్రహ్మమరుద్గణార్చితపదంబుగ్వేదనాదోదయం - వందేహంసకలంకలంకరహితంస్థాణోర్ముఖంపశ్చిమం ॥ సద్యోజాతం ప్రపద్యామి సద్యోజాతాయవై నమోనమః - భవేభవేనాతి భవేభవస్వమాంభవోద్భవాయనమః ॥ సద్యోజాతస్యప్రాణాఇహప్రాణాః - సద్యోజాతస్యజీవఇహాస్థితః - సద్యోజాతస్యసర్వేంద్రియాణికాయవాఙ్మనశ్చక్షుశ్శ్రోత్రజిహ్వాఘ్రాణ ప్రాణాఇహైవాగత్యసుఖంచిరంతిష్ఠంతుస్వాహా॥ ఆచారలింగాయనమః। - భక్తస్థలరూపాయనమః। - ఘ్రాణేంద్రియాత్మనేనమః।- నివృత్తికలాత్మనేనమః।- గంధగ్రహణసాధనాయనమః।- క్రియాశక్త్యైనమః।- కర్మసాదాఖ్యాయనమః।- సద్యోజాతమూర్తయే సాన్నిధ్యంకురుకురుస్వాహా॥ సప్తముద్రాః ప్రదర్శ్య॥ సద్యోజాతంప్రపద్యామిత్యాసనం। సద్యోజాతాయవై నమఃఇతిపాద్యం। భవేభవేనాతి భవేఇత్యర్ఘ్యం। భవోద్భవాయనమఃఇత్యాచమనీయం। వామదేవాయనమఃఇతిస్నానం।- జ్యేష్ఠాయనమఃఇతివస్త్రం।- శ్రేష్ఠాయనమఃఇత్యుత్తరీయం। రుద్రాయనమఃఇతిగంధం। కాలాయనమఃఇత్యక్షతాన్।- కలవికరణాయనమఃఇతీపుష్పం। బలవికరణాయనమఃఇతిధూపం। బలాయనమఃఇతిదీపం। బలప్రమథనాయనమఃఇతి కాలత్నైవేద్యం। సర్వభూతదమనాయనమ ఇతిప్రదక్షిణాద్యుపచారాన్। కృత్వామూలమంత్రమష్టోత్తరశతంజపేత్॥

—)"(మరుళసిద్ధాచార్యగోత్రాదివివరము)"(—

వామదేవముఖము - భృంగిగోత్రము - ద్వివక్త్రప్రవర - దారుకశాఖ - తామ్రకలశము - పాలాశదండము - మకారమాతృక - సూక్ష్మపంచాక్షరిమంత్రము - వృష్టిసూత్రము - కాలారియుశిష్యుడు

గురువు	మహాసూత్రముఅనగా మహాచార్యచిహ్నము తత్సంబధాధికారులకు గ్రహణము	[illegible]	మహాపంచగణుడు అనగా పంచాస్యోద్భవుడు

౧	వృష్టిసూత్రము అనగా మళిబగి	౧	కాలారి
	ఉపసూత్రములు అనగా మహాసూత్రాంతర్భవము లుగురుస్థలాదిమాహేశ్వరులకు గ్రహణము		ఉపపంచగణము అనగా కాలారివంశజులు
౧	కాబోన్నసూత్రములనగా బగి	౧	కేశరాక్షుండు
౨	స్వర్ణకంథసూ	౨	మృగారీ
౩	శృంగసూ	౩	నాకేశుండు
౪	మసణి	౪	వృషణుండు
౫	కుఠారసూ	౫	శీలాంగుడు
౬	భైత్రి	౬	శృంగశీర్షుడు
౭	కఠారసూ	౭	చీలాంబరుడు
౮	చమరీ	౮	కుహాసనడు
౯	కవాట	౯	శతభుజుండు
౧౦	కుక్షికంథ	౧౦	బహుజిహ్వుడు
౧౧	జలత్కంథ	౧౧	నాగదంతుడు
౧౨	శృంగి	౧౨	ఫణావపుడు
౧౩		౧౩	

దారుకాచార్యునియొక్క వంశీయుల కెపుడుపదేశమాచున్నరో అపుడుమధ్యమము మకారప్రణవము పూర్వము శికారము దక్షిణ వకారము పశ్చిమ యకారము నుత్తరము నకారము కల్పించవలసినది

	శి	
న	మ	వా
	య	

—(*) ఆచార్యావాహనః (*)—

వామదేవకలశ పూజార్థం మరుళాచార్యా త్వాంవృణీమహే। ఓంనమో భగవతే మరుళుసిద్ధాచార్యాయ యజుర్వేదాధ్యయనాయప్రణవాశివర్ణాయ వామదేవముఖోద్భూతాయ దక్షిణకలశాధీశ్వరాయ లింగయజ్ఞోపవీతినే శివలాంఛనధారకాయ షట్సహస్రచరలింగాధ్యక్షాయ దయాధర్మభిక్షాం ముద్రాంకితాయ వానప్రస్థాశ్రమాయ ఓంనమోహం సామెత్రిజాపకాయ ఏకాదశజటామకుటమండితాయ వ్యాఘ్రకంథాయ పాలాశదండాయ అతీతాయనమో నమః॥

)(కలశార్చనం)(

వామదేవకలశపూజాం కరిష్యే। తదంగత్వేనప్రాణ ప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే। అస్యశ్రీవామదేవ ప్రాణప్రతిష్ఠాపన మంత్రస్యబ్రహ్మర్షిః। శర్వరీఛందః। వామదేవోదేవతా। వామదేవఇతిబీజం రుద్రఇతిశక్తిః। సర్వభూతదమనాయనమ ఇతికీలకం। వామదేవప్రాణప్రతిష్ఠార్థే జపేవినియోగః। వామదేవాయనమో జ్యేష్ఠాయనమః అంగు। శ్రేష్ఠాయనమో రుద్రాయనమఃతర్జనీ। కాలాయనమః కలవికరణాయనమఃమధ్య। బలవికరణాయనమో బలాయనమఃఅనా। బలప్రమథనాయనమః సర్వభూతదమనాయనమఃకని। మనోన్మనాయనమః కరతలకర। ఏవంహృదయాదిన్యాసఃధ్యానం॥ గౌరీకుంకుమపంకిలంసు తిలకంవ్యాపాండు గండస్థలం। భ్రూవిక్షేప కటాక్షవీక్షణలసత్సత్కీర్ణకర్ణోత్పలం। స్నిగ్ధంబింబఫలాధర ప్రహాసితం నీలాలకాలంకృతం। వందేయాజుష వేదఘోషజనకంవక్త్రంపార్శస్య

త్తరం । వామదేవాయనమో జ్యేష్ఠాయనమః శ్రేష్ఠాయనమో రుద్రాయనమః । కాలాయనమః కలవికరణాయనమో బలవికరణాయనమో బలాయనమొ బలప్రమథనాయనమస్సర్వభూతదమనాయనమొమనోన్మనాయనమః । వామదేవస్యప్రాణా ఇహప్రాణాః వామదెవస్యజీవఇహస్థితః । వామదెవస్యసర్వేంద్రియాణి కాయవాఙ్మనశ్చక్షుశ్శ్రోత్రజిహ్వాఘ్రాణ ప్రాణాఇహైవాగత్యసుఖంచిరం తిష్ఠంతుస్వాహ । గురులింగాయనమః । జిహ్వేంద్రియాత్మనేనమః । మాహెశ్వరస్థలరూపాయనమః ప్రతిష్ఠాకలాత్మనేనమః । రసగ్రహణసాధనాయనమః । జ్ఞానశక్త్యాత్మనేనమః । కర్తృసాదాఖ్యాయనమః । వామదేవాయసాన్నిధ్యం కురుకురుస్వాహ । అథసప్తముద్రాప్రదర్శనపూర్వకంమూలమంత్ర మష్టోత్తరశతంజపేత్

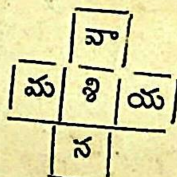
—)"(ఏకోరామార్య గోత్రాదివివరము)"(—

అఘోరముఖము - వీరగోత్రము - త్రివక్త్రప్రవర - శంఖుకర్ణశాఖ - కాంస్యకలశము - వేణుదండము - శికారమాతృక - మాయపంచాక్షరిమంత్రము - లంబసూత్రము - స్మరారియుశిష్యుడు.

సూత్రములు		పంచగణములు	
	మహాసూత్రము-అనగా మహాచార్యచిహ్నముతత్సంబంధాధికారులకు గ్రహణము		మహాపంచగణుడు అనగా పంచాస్యోద్భవుడు
౧	లంబసూత్రము అనగా ఉద్ధానబగి	౧	స్మరారీ
	ఉపసూత్రములు అనగామహాసూత్రాంతర్భవము లుగురుస్థలాదిమాహేశ్వరులకుగ్రహణము		ఉపపంచగణము అనగా స్మరారీవంశజులు
౧	త్రిపుటిసూత్రములనగా	౧	అగ్నిభ్రూణముంను

	ಬಗಿ		
೨	ರಜುಸೂ	೨	ಹಾಲಿತುಂಡು
೩	ಕಟಸೂ	೩	ಜಾಬಾಲುಡು
೪	ಭಸ್ಮಸೂ	೪	ನಿರ್ಜರುಡು
೫	ಶಿಖರಿಸೂ	೫	ನಿಶೂರುಡು
೬	ಕಾಷ್ಯ	೬	ಶಶಾಂಕುಡು
೭	ಚಂದ್ರಗುಂಡ	೭	ಲಲಾಟಾಕ್ಷುಂಡು
೮	ಮೃತ್ಯುಂಥಸೂ	೮	ಕರಾಕ್ಷುಂಡು
೯	ಕಾಷ್ಠ	೯	ಪಾದಾಸ್ಯುಡು
೧೦	ವಸನಸೂ	೧೦	ವಿಬಂಗುಡು
೧೧	ರಾಮಗಿರಿ	೧೧	ಶಿಲಾಮುಂಡು
೧೨	ಖಡ್ಗಸೂ	೧೨	ಹಂಸಿಸ್ಮುಖುಡು
೧೩		೧೩	

ಶಂಭುಕರ್ಣಾರ್ಯನಿಯೊಕ್ಕ ವಂಶೀಯುಲಕೆವ್ವುಡು ನುಪದೇಶಮಾಚುನ್ನಿದಾ ಅಪುಡುಮಧ್ಯಮಶಿಕಾರಮು ಪೂರ್ವವಕಾರಮು ದಕ್ಷಿಣಯಕಾರಮು ಪಶ್ಚಿಮನಕಾರಮು ತ್ತರಮಕಾರಮು ರಚಿಂಚವಲಯುನು

—(ಆಚಾರ್ಯಾವಾಹನಃ)—

ಅಘೋರಕಲಿಶಪೂಜಾರ್ಥಂ ಅಘೋರಮುಖೋದ್ಭೂತಂ ಏಕೋರಾಮದೇವಂತ್ವಾಂವೃಣೀಮಹೆ ॥ ಓಂನ್ನಮೊಭಗವತೆ ಏಕೋರಾಮಾಚಾರ್ಯಾಯ ಅಥರ್ವಣಶಿಖಾಧ್ಯಯನಾಯಶ್ಯಾಮವರ್ಣಾಯ ಪಶ್ಚಿಮಕಲಶಾಧೀಶ್ವರಾಯಲಿಂಗಯಜ್ಞೋಪವೀತಿನೆಶಿವಲಾಂಛನಧಾರಕಾಯತ್ರಿಸಹಸ್ರಚರಲಿಂಗಾ

ధ్యత్థాయభవతి బిక్షాం దేహీతి ముద్రాంకితాయ విరక్తాశ్రమాయ ఏకశిఖాయకాషాసకంథాయ వేణుదండాయనమోనమః ॥

—(కలశార్చనం)—

అఘోరకలశపూజాంకరిష్యే । తదంగత్వేనప్రాణ ప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే । ఓంఅస్యశ్రీ అఘోరమంత్రస్య బ్రహ్మాఋషిః త్రిష్టుప్ఛందః ।అఘోరోదేవతా అఘోరేభ్యఇతిబీజం । సర్వేభ్యఇతిశక్తిః । రుద్రరూపేభ్యఇతికీలకం । అఘోరప్రాణప్రతిష్ఠార్థేజపేవినియోగః అఘోరేభ్యఃఅంగు ॥ అథఘోరేభ్యఃతర్జనీ ॥ ఘోరఘోరతరేభ్యః మధ్య । సర్వేభ్యఅనా । సర్వశర్వేభ్యఃకని । నమస్తెఅస్తురుద్రరూపేభ్యఃకరతలక ॥ ఏవంహృదయాదిన్యాసః ॥ ధ్యానం ॥ కాలాభ్రభ్రమరాం జనద్యుతినిభంవ్యావృత్తపింగేక్షణంకర్ణోద్భాసిత భోగిభూషణ మణిప్రోద్భిన్న దంష్ట్రాంకురం । సర్పప్రోతకపాలశుక్తి శకలవ్యాకీర్ణతాశేఖరం । వందెదక్షిణమీశ్వరస్యవదనంచాథర్వనాదోదయం ॥ అఘోరేభ్యోథఘోరేభ్యోఘోరఘోరతరేభ్యః । సర్వేభ్యస్సర్వశర్వేభ్యోనమస్తెఅస్తురుద్రరూపేభ్యః । అఘోరస్యప్రాణాఇహప్రాణాఅఘోరస్యజీవఇహస్థితః । అఘోరస్యసర్వేంద్రియాణికాయవాఙ్మనశ్చక్షుశ్శ్రోత్ర జిహ్వాఘ్రాణప్రాణాఇహైవాగత్య సుఖంచిరం తిష్ఠంతుస్వాహా ॥ శివలింగాయనమః ॥ నేత్రాత్మనేప్రసాద స్థలరూపాయ । విద్యాకలాయై । రూపగ్రహణసాధనాయ మూర్తిసాదాఖ్యాయ । అఘోరమూర్తయెఇచ్ఛాశక్తయెసాన్నిధ్యం కురుకురుస్వాహా సప్తముద్రాప్రదర్శనపూర్వకంమూలమంత్రమష్టోత్తరశతంజపేత్ ॥

—)* పండితార్యగోత్రాదివివరము *(—

తత్పురుషముఖము వృషభగోత్రము చతుర్వక్త్రప్రవర ధేనుకర్ణశాఖ కాపోతికలశము న్యగ్రోధదండము వకారమాతృక ప్రసాదపంచాక్షరి మంత్రము ముక్తగుచ్ఛసూత్రము పురారియుశిష్యుడు

సూత్రలము	మహాసూత్రములనగా మహాచార్యచిహ్నము తత్సంబంధాధికారులకు గ్రహణము	సంఖ్యగణము	మహాపంచగణుషు అనగా పంచాస్యాద్భవుడు
౧	ముక్తగుచ్ఛసూత్రము అనగా ముత్తినకంథబగి	౧	పురారి
	ఉపసూత్రములు అనగా మహాసూత్రాంతర్భవములుగురుస్థలాదిమాహేశ్వరులకు గ్రహణము		ఉపపంచగణము అనగా పురారివంశజులు
౧	గోణికంథసూత్రములనగా బగి	౧	సహస్రశీర్షుండు
౨	దంతిసూ	౨	పీతాంగుడు
౩	జఠరసూ	౩	గణమాలుండు
౪	త్రిగుణిసూ	౪	నిరాశనుండు
౫	కేశకంథసూ	౫	యమద్విషుండు
౬	లలాట	౬	సప్తాంగుడు
౭	వ్యాఘ్రకంథ	౭	లలితాంగుడు
౮	లోచన	౮	మృత్యునాశనుడు
౯	భగిని	౯	సుతనుండు
౧౦	జాలకంథసూ	౧౦	ఘంటవక్త్రుడు
౧౧	నటన	౧౧	నిరోగుండు
౧౨	బోదడి	౧౨	భవుడు
౧౩		౧౩	

ధేనుకర్ణాచార్యునియొక్క వంశజులకెపుడు నుపదేశమాచు న్నదో అపుడు మధ్యమందు వకారము పూర్వయకారము దక్షిణన కారము పశ్చిమ మకారము త్తరశికారము వ్రాయదగును

	య	
శి	వా	న
	మ	

—(*) ఆచార్యావాహనః (*)—

తత్పురుషకలశపూజార్థం తత్పురుషముఖోద్భూతం పండితాచార్యం త్వాంవృణీమహే । ఓంనమోభగవతే పండితాచార్యాయ సామశాఖాధ్యయనాయ అరుణవర్ణాయ తత్పురుష ముఖోద్భూతాయ ఉత్తరకలశాధీశ్వరాయ శివలాంఛనధారకాయ లింగయజ్ఞోపవీతినే అసంఖ్యాతచరలింగాధ్యక్షాయలింగార్పిత భిక్షాం దేహీతి ముద్రాంకితాయ పంచశిఖాయస్వర్ణకంథాయ న్యగ్రోధదండాయ బ్రహ్మచారిణేనమః ॥

—) కలశార్చనం (—

తత్పురుష కలశపూజాంకరిష్యే । తదంగత్వేనప్రాణప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే । అస్యశ్రీతత్పురుష ప్రాణప్రతిష్ఠాపన మంత్రస్యబ్రహ్మర్షిః । గాయత్రిఛందః ।తత్పురుషోదేవతా । తద్బీజం । మహాదేవేతిశక్తిః । రుద్రఇతికీలకం । తత్పురుషప్రాణప్రతిష్ఠార్థేజపేవినియోగః । తత్పురుషాయఅంగు । విద్మహేతర్జ । మహాదేవాయమధ్య ధీమహిఅనా ॥ తన్నోరుద్రఃకని ॥ ప్రచోదయాత్ కరతల ॥ ఏవంహృదయాదిన్యాసః ॥ ధ్యానం ॥ సంవర్తాగ్నితటిత్ప్రదీప్తకనకప్రస్పర్ధితేజోరుణ। ద్గంభీరధ్వనిసామవేదజనకం తామ్రాధరంసుందరం। అర్ధేందుద్యుతిలోల పింగల జటాభారప్రబద్ధోరగం। వందేసిద్ధసురాసురేంద్రనమితం పూర్వంముఖంశూలినః ॥ తత్పురుషాయ విద్మహే మహాదేవా యధిమహితన్నో రుద్రఃప్రచోదయాత్ । తత్పురుషస్య ప్రాణాఇహప్రాణాః । తత్పురుషస్యజీవఇహస్థితః । తత్పురుషస్యసర్వేం

ద్రియాణి కాయవాఙ్మనశ్చక్షుశ్శ్రోత్ర జిహ్వాఘ్రాణప్రాణా ఇహైవా
గత్యసుఖంచిరం తిష్ఠంతుస్వాహా । త్వగింద్రియాత్మనేనమః । జంగమ
లింగాయనమః । ప్రాణలింగస్థలాయనమః । శాంతికలాయైనమః
ఆదిశక్త్యైనమః । స్పర్శవిషయాత్మనేనమః । అమూర్తసాదాఖ్యా
యనమః । తత్పురుషబ్రహ్మణేనమః సాన్నిధ్యంకురుకురుస్వాహా
సప్తముద్రాప్రదర్శన పూర్వకం మూలమంత్ర మష్టోత్తరశత
జపేత్ ॥

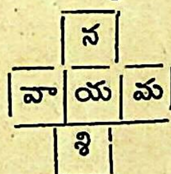
—(*) విశ్వాచార్యగోత్రాదివివరము ( )—

ఈశాన్యముఖము స్కందగోత్రము పంచముఖప్రవర విశ్వ
ర్ణశాఖ సువర్ణకలశము బిల్వదండము యకారమాతృక మూ
పంచాక్షరిమంత్రము పంచవర్ణసూత్రము వేదారియుశిష్యుడు

సంఖ్య	మహాసూత్రము-అనగా మహాచార్యచిహ్నముత త్సంబంధాధికారులకు గ్రహణము	సంఖ్యవిభాగ	మహాపంచగణము అనగా పంచాస్యోద్భవుడు
౧	పంచవర్ణసూత్రము అనగా .బగి	౧	వేదారి
	ఉపసూత్రములు అనగామ హాసూత్రాంతర్భవము లుగురుస్థలాదిమాహే శ్వరులకుగ్రహణము		ఉపపంచగణము అనగా వేదారిగణ వంశజులు

౧	కంబాళసూత్రములనగా బగి	౧	పంచదృగుండు
౨	వృషభసూ	౨	పృష్ఠాస్యుండు
౩	దశాస్యసూ	౩	గిరివక్త్రుండు
౪	ఝర్ఝరికంథసూ	౪	గోముఖుడు
౫	పంచవక్త్రసూ	౫	స్వర్ణనఖుండు
౬	గుహాగ్రసూ	౬	అబ్జాంఘ్రుడు
౭	గోచర	౭	దశాననుడు
౮	గగన	౮	విషాననుడు
౯	ముసలి	౯	ఉగ్రదేవ్యుడు
౧౦	లగుడి	౧౦	శతపాదుడు
౧౧	శిథిలి	౧౧	సహస్రస్కంధుడు
౧౨	పశుపతిసూ	౧౨	త్రివదనుడు
౧౩		౧౩	

విశ్వాచార్యునియొక్క గోత్రజులకెవుడు నుపదేశమొచున్నదో అపుడుమధ్యమయకారము పూర్వమునకారము దక్షిణమకారము పశ్చిమశికారముత్తరవకారము విన్యసించవలయును

—(ఆచార్యావాహనః)—

ఈశాన్యకలిశపూజార్థం ఈశాన్యముఖోద్భూతం గురుం త్వాంవృణీమహే। ఓంనమోభగవతె అగమాధ్యయనా యశుద్ధస్ఫటికవర్ణాయ ఈశానముఖోద్భూతాయ మధ్యమకలిశాధీశ్వరాయ లింగయజ్ఞోపవీతినే శివలాంఛనధారకాయ అపరిమితభక్తగణాధీశ్వ

శాయ చిహ్నద్రాంకితాయ అత్యాశ్రమాయ షట్కృతి ప్రణవజ్ఞా
య అపరిమితశిఖాయ క్రియాకంథాయజ్ఞానదండాయ నమోనమః

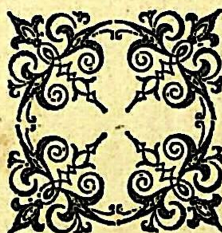
)(కలశార్చనం)(

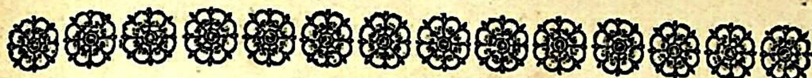
ఈశానకలశ పూజాంకరిష్యే । తదంగత్వేనప్రాణ ప్రతి
నం కరిష్యే ॥ ఈశానప్రాణప్రతిష్ఠాపనమంత్ర స్యబ్రహ్మర్షిః
హతీఛందః । ఈశానోదేవతా । ఈశానఇతిబీజం । ఈశ్వరీశ
సదాశివోమితికీలకం । ఈశానప్రాణ ప్రతిష్ఠార్థేజపే వినియో
ఈశానస్సర్వ విద్యానాం అంగు ॥ ఈశ్వర స్సర్వభూతానా
జణ్ణ ॥ బ్రహ్మాధిపతిః మధ్య ॥ బ్రహ్మణోధిపతిః అనా ॥ బ్ర
శివోమేఅస్తుకని ॥ సదాశివోం కరతల ॥ ఏవం హృదయాది
సః ॥ ధ్యానం ॥ వ్యక్తావ్యక్త సనాతనం చపరమంషట్త్రింశత
త్మకం । తస్మాదుత్తరతత్వమక్షర మితిజ్ఞేయంసదాయోగిభిః । ఓం
కారాదిసమస్తమంత్రజనకం సూక్ష్మాతిసూక్ష్మాత్పరం వందేపంచమ
శ్వరస్యవదనం ఖవ్యాప్తతేజోమయం ॥

ఈశానస్సర్వవిద్యానాం ఈశ్వరస్సర్వభూతానాం బ్రహ్మాధి
పతిర్బ్రహ్మణోధి పతిర్బ్రహ్మాశివోమే అస్తుసదాశివోం ఈశా
ప్రాణాఇహప్రాణా ॥ ఈశానస్యజీవఇహస్థితః । ఈశానస్యసర్వే
ద్రియాణి కాయవాఙ్మనశ్చక్షుశ్శ్రోత్ర జిహ్వాఘ్రాణాఇహైవాగత్య
సుఖంచిరంతిష్ఠంతుస్వాహా ॥ ప్రసాదలింగాయనమః । శ్రోత్రేంద్రి
యాత్మనేనమః । శరణస్థలస్వరూపాయనమః । శాంత్యాతీతకలాత్మనే
శబ్దగ్రహణసాధనాయనమః । పరాశక్త్యైనమః । శివసాదాఖ్యా
ఈశానమూర్తయేనమః । సాన్నిధ్యం కురుకురుస్వాహా । సర్వ
ముద్రాప్రదర్శనపూర్వకం మూలమంత్రమష్టోత్తరశతంజపేత్ ॥

ఇతి శ్రీమత్పర శివవామదేవా ననోద్భవదారు కాచార్యశాఖా
సంజనితసిద్ధ లింగాహ్వయాచార్య కరకంజాత భృం

గిగోత్రోత్పన్న గుడెపెల్లవంశవారధి సుధా
కరాయమాన వీరపాఖ్యతనూభవాగ్రజసిద్ధా
రామాభిధమద్భ్రాత్ర నుమత్యాఖ్యయా మడివాళాఖ్యేన సంయోజిత
కృతనిఖిలధర్మానుకూలాయాం
వీరశైవాచారప్రదీపికాయాం
ప్రథమాదికాండం
—(సమాప్తం)—

ఓం

వీర శైవాచార ప్రదీపిక.

—* ఆచారకాండె శీలప్రకరణం. *—

శ్లో॥ పురా కైలాస శిఖరె నానాముని గణావృతే।
సమాసీనం మహాదేవం గౌరీ పప్రచ్ఛ భక్తితః ॥౧॥

తా॥ పార్వతీదేవి పూర్వము కైలాస శిఖరమునందు అనేక ఋషి సమూహముచే పరివేష్టింప బడినట్టి సింహాసనా సీనుడయ్యున్న మహాదేవుని గూర్చి భక్తితో నడిగెను.

శ్లో॥ స్వామిన్ సర్వజగన్నాథ శీల సంపాదన క్రమం।
కథమిచ్ఛామ్యహం శ్రోతుం భక్త్యా వక్తుం త్వమర్హసి ॥౨॥

తా॥ ఓస్వామి సమస్త లోకములకు ప్రభువు శీల సంపాదనము యొక్క క్రమము, ఎట్లాగో నీవుచెప్పుటకు సమర్థుండ వౌచున్నావు, నేను భక్తితో వినుటకు కోరి యున్నాను.

—* ఈశ్వరోవాచ *—

శ్లో॥ సాధు పృష్టం త్వయా దేవి రహస్య మతిదుర్లభం
వాతూలాఖ్యే మహాతంత్రె భాగె చోత్తర నామని
॥౩॥ విశేష వీరశైవాఖ్య ధర్మె ప్రోక్తం మయా పురా॥

తా॥ ఓ పార్వతీ రహస్యము మిక్కిలి దుర్లభ మైనటువంటి (శీలసంపాదన క్రమమును) నీచేత విచారింప బడెను. ఉచితము నాతో పూర్వము వాతూల మనియెడి ఆగమ మందు మహాతంత్రమున ఉత్తర భాగమందు విశేష వీరశైవమనె ధర్మమునందున జెప్పబడి యున్నది.

శ్లో॥ లింగాచార స్సదాచార శ్శివాచార స్తథైవచ ॥౪॥
గణ భృత్యోభయాచారౌ పంచాచారాః ప్రకీర్తి
తాః ॥౪॥

తా॥ లింగాచారము, సదాచారము, శివాచారము, గణాచారము, భృత్యాచారమని పంచాచారములు జెప్పఁబడినవి.

శ్లో॥ ఏతదాచారసంయుక్తం శీల సంపాదనక్రమం ॥౫॥
సమాసతో విభజ్యాహం వదామి శృణు భక్తితః॥

తా॥ ఓపార్వతీనేను ఈపంచాచారములతో కూడుకున్న శీలసంపాదన క్రమమును, సంక్షిప్తముగా విభజించి చెప్పుచునాను, భక్తివలనవినుము-

—* లింగాచారః *—

శ్లో॥ లింగాచారం ప్రవక్ష్యామి ప్రథమం మంగళాలయం
॥౬॥ అనేక జన్మ సుకృత పరిపాక వశాజ్జనః గురుం
గురుజనోపేతం షట్స్థల స్థలవిత్తమం ॥౭॥ భస్మో
ద్ధూళిత సర్వాంగం ధృతరుద్రాక్ష భూషణం। దృ
ష్ట్వావినయసంపన్నః ప్రణామత్రయమాచరేత్ ॥౮॥

తా॥ (ఓపార్వతీ) మొదలు లింగాచారము చెప్పుచున్నాను (ఎప్పుడు) అనేకజన్మ పుణ్యకృత పరిపాక వశమువలన జనుడు అనగా సంస్కారా సక్తుడైన శిష్యుడు, శుభలక్షణాన్వితమైన గృహమును (గావించి) స్వసూత్రాధికారుడైనటువంటి చతురాచార్యులతో గూడుకొన్నటువంటి భక్తాద్యైక్యాంతషట్స్థల సామరస్యాత్మక జ్ఞానుడైనటువంటి సర్వాంగభస్మోద్ధూళితుడై నటువంటిరుద్రాక్ష భూషణుడైనటువంటిగురుమూర్తినిచూచి వినయసంపన్నుడగుచు నమస్కార త్రయమనగా దీర్ఘదండను శిరోఘట్టనము నేత్రస్పర్శ చేయవలయును-

శ్లో॥ గురుప్రాణ హేళ్య జైత్రో ... ర్య ... ॥ కామే

మనసిచ ప్రాణే తేషు దీక్షా త్రిధా మతా ॥౯॥ ఆజ్ఞోప
మాచ కలశైరభిషేకా తతఃపరం । స స్తికారోహణంభూ
తేః పట్టం లింగాయతం తథా ॥౧౦॥ లింగ స్వాయత మి
త్యుక్త మేతత్స ప్తప్రకారకం । ఏవం సల్లక్షణోపేతావపు
దీక్షా విధీయతే ॥౧౧॥

తా॥ గురువు చతురాచార్యుల గూడుకొన్నవాడై దీక్షను విధిప్రకారంగ, ఇవ్వవలయును- శరీరమందు, మానసమందు, ప్రాణమందు, శరీర మానస ప్రాణముల మూటి యందు మూడు విధముల దీక్షలు, ఒప్ప బడినవి. ఆజ్ఞా, ఉపమా, కలశాభిషేక, స్వస్తికారోహణ- భూతి పట్ట, లింగాయత, లింగ స్వాయతమని, ఈయేడు ప్రకారముల తత్తల్లక్షణముల గూడుకొన్నవై శరీర దీక్షయని విధింప బడ్డది.

శ్లో॥ దృఢవ్రత మహింసాచ తస్మై పంచేంద్రియార్పణం । ఏకా
గ్రచిత్తసంపత్తిః పరతత్త్వే సదా రతిః ॥౧౨॥ లింగే నిజమ
నోలీనం సద్యో ముక్తిశ్చ శాశ్వతీ । ఏవం సప్తవిధాప్రోక్తా
మనోదీక్షా విధీయతే ॥౧౩॥

తా॥ దృఢవ్రిత, అహింసా పంచేంద్రియార్పణ, ఏకాగ్రచిత్తసంపత్తి, పరతత్త్వము, లింగ నిజమనో లీనము సద్యోముక్తి ఈప్రకారము ఏడు విధముల మనో దీక్షయని చెప్పబడ్డది.

శ్లో॥ సమయశ్చా ప్యసంసార స్తత్త్వజ్ఞాన మనుగ్రహః । అధ్యా
త్మ శుద్ధ విద్యేచ నిర్వాణ స్సప్త భేదకాః ॥౧౪॥ ఇమాః
ప్రాణస్య సంబంధం గురుః కుర్యా ద్విచక్షణః । ఏకవింశతి
కా దీక్షా హ్యాగాదిషు సమీరితాః ॥౧౫॥ దేహాదభ్యంతరం
ప్రాణః ప్రాణాదభ్యంతరంమనః । తతఃకర్తా తతోభోక్తా
గుహాసేయం పరంపరా ॥౧౬॥ తనుత్రియ గతానాది మల
త్రయు మసౌగురుః । దీక్షాత్రయేణ నిర్దగ్ధ్వా లింగతయ
ముపాదిశేత్ ॥౧౭॥

తా॥ సమయ, అసంసార, తత్వజ్ఞాన, అనుగ్రహ, అధ్యాస్మ, శుద్ధ విద్యా, నిర్వాణమనే ఏడుభేదములివీ ప్రాణ మనసు సంబంధమైన దీక్ష చదువరి యైన గురుమూర్తి ప్రాణ దీక్షా చేయవలయును. ఇరువైయొక్క దీక్షలు శరీర మానస ప్రాణములయందు చెప్పబడినవి. దేహా భ్యంతరము- ప్రాణము, ప్రాణా భ్యంతరము మనస్సు (అమనస్సు) కర్తా భోక్తా అనుక్రమము త్యాగభోగ యోగతను త్రయముల బొంద బడిన అణమాయ కార్మికమల త్రయమును గురుమూర్తి వేధా క్రియా మంత్ర దీక్షత్రయముచేత దహించి, ఇష్టప్రాణ భావలింగత్రయమును, ఉపదేశించవలయును.

వత్స లింగార్చనం నిత్యం షట్కాలం కురు భక్తితః ! శివస్య
పూజవేళాయాం ప్రచ్ఛన్నః పటముద్ధరేత్ ॥ ౧౮ ॥

తా॥ ఓయి కుమారుడా లింగార్చనము ప్రతిదివసము ఆరుకాలము భక్తివలన చేయుము లింగార్చన యొక్క సమయమందు కనుపడకుండ పటమునగా పరద వేయవలయును.

బహిర్న్సరావ లోకేన మహాన్ దోషో భవేదయం । అన్యదృష్టే నిపాతస్యాత్తద్ద్రవ్యం పరివర్జయేత్ ॥౧౯॥

తా॥ లింగార్చన వెలుపటి జనులు చూచుటచేత గొప్ప దోషము కలుగును. (పదార్థములు) శివ సంస్కారరహితులదృష్టిలో పడునేని ఆ పదార్థము విడచి పెట్టవలసినది.

శుద్ధద్రవ్యం సమాసాద్య లింగానాంతు సమర్పయేత్ ॥౨౦॥

తా॥ పరిశుద్ధ పదార్థము సంగ్రహించి ఆచారాది షడ్లింగములకు సమర్పించ వలయును.

ఏకామూర్తి స్త్రయోభాగా గురు లింగ చరాభిధాః। జంగమం గురుం లింగం త్రివిధం లింగముచ్యతే। త్రీణ్ త్రిష్వపిచ సంభాష్య పూజాం సమ్యక్సమాచరేత్ ॥౨౧॥

తా॥ ఒకమూర్తి యందు గురు లింగజంగమములు మూడు భాగములు చెప్ప బడినవి- గురులింగజంగమ త్రివిధము లింగమని చెప్పబడ్డది (గనక) గురులింగ శివలింగ జంగమ లింగములను (ఒకమూర్తి) ఇష్ట ప్రాణభావముల యందే భావించి యథార్థముగా పూజయు చేయవలసినది-

శ్లో॥ఆచారఏవ సర్వేషా మలంకారాయ కల్ప్యతే। ఆచారహీనఃపురుషో లోకే భవతి నిందితః॥౨౨॥ జ్ఞానేనాచార యుక్తేన ప్రసీదతి మహేశ్వరః । మహేశ్వరప్రసాదేన భక్తి శ్శ్రద్ధ నిరంకుశా॥౨౩॥

తా॥ ఆచారమై నటువంటిది ఆలంకారము కొరకు సమస్తులకు కల్పింపబడినది ఆచారహీనుడైనపురుషుడు లోక మునందు నింద్యుడౌదున్నాడు జ్ఞానాచారము గలుగుటచే ఈశ్వరుడు ప్రసన్నుడౌచున్నాడు, ఈశ్వరానుగ్రహముచే భక్తిశ్రద్ధలకు నిరాటంకము.

శ్లో॥భక్తిస్థిరీకృతా యస్మిన్ మ్లెచ్ఛే పిద్విజసత్తమె । స మెప్రియశ్చతుర్వేదీ నప్రియో భక్తివర్జితః ॥౨౪॥

తా॥ భక్తి మ్లెచ్ఛునియందైన బ్రాహ్మణోత్తముని యందైన ఎవనియందు నిశ్చలముగా కలుగునో వాడు, నాకుప్రియుడు. భక్తివర్జితుడైన చతుర్వేద పారంగతుండైనప్పటికి ప్రియుడుకాడు-

శ్లో॥శివస్య భక్తిరాధారో హ్యాచార స్సర్వదేహినాం । సదాచారం పరంశైవం మామకం ప్రవదంతిహి ॥౨౫॥

తా॥ శివునికి భక్తియె ఆధారము సమస్త దేహధారులకు ఆచారమే ఆధారము (కనక) సదాచారము ఉత్కృష్టమైనశైవము నాయొక్క సంబంధమైనదని నిగమాగమ వేత్తలు, పలుకుచున్నారు-

శ్లో॥ఆచారః పరమో ధర్మ ఆచారఃపరమం ధనం। జ్ఞానమాచారహీనం చేత్తజ్జ్ఞా నంతు వృథా వృథా ॥౨౬॥

తా॥ ఆచారము పరమార్థ ధర్మము, అచారము పరమార్థ ధనము, (కాబట్టి, జ్ఞానముగలిగి ఆచార హీన మాయెనేని- అజ్ఞానము నిరర్థకము నిరర్థకము,

శ్లో॥ దుష్టచండాలభాండేషు యథా భాగీరథీజలం। ఆచారహీనం త్జ్ఞానం తథా సర్వేషు నిష్ఫలం ॥౨౭॥

తా॥ భాగీరథి తీర్థము అసహ్యమగు చండాల భాండముల యందున్నది యెట్లు అనంగీకారమో, అట్లాగె ఆచారహీనమైనట్టి జ్ఞానము సర్వములయందు నిష్ఫలము.

—సదాచారః—

శ్లో॥ శృణు తస్మిన్ సదాచారే శీలమష్టవిధాస్థితం। తస్య నామాని వక్ష్యామి చోత్పన్నం ప్రథమో భవేత్ ॥౨౮॥ ఆచారశ్చ ద్వితీయస్స్యా దుద్యోగంచ తృతీయకం। ఉత్కటలశ్చ చతుర్థస్స్యా త్సంబంధః పంచమో భవేత్ ॥౨౯॥ షష్ఠః ప్రసన్న శీలంస్స్యా దుత్తమస్సప్తమో భవేత్। జ్ఞానశీలం చాష్టమంస్స్యాత్ప్రత్యేకం శృణు సాదరం ॥౩౦॥

తా॥ ఓ పార్వతీ సదాచారమందు శీలము ఎనమిది విధముల చేతనున్నది దాని యొక్క నామములు చెప్పుచున్నాను వినుమీ మొదలు ఉత్పన్న శీలము, రెండవది ఆచార శీలము, మూడవది ఉద్యోగ శీలము, నాలవది ఉత్కల శీలము, ఐదవది సంబంధ శీలము, ఆరవది ప్రసన్న శీలము, ఏడవది ఉత్తమ శీలము, ఎనమిదవది, జ్ఞాన శీలము సాదరముగా ప్రత్యేకము వినుము.

శ్లో॥ ఉత్పన్నశీలం వక్ష్యామి పశుపాశ విముక్తయే। అజ్ఞాన దేహం భిందంతి శివదీక్షాధి కారిణః ॥౩౧॥ తస్మాత్స్థూలాంగ విత్సృజ్య లింగాంగమితి వేత్తిహి। తదేవ శీలముత్పన్నం శ్రేష్ఠమాహుర్మనీషిణః॥౩౨

తా॥ ఉత్పన్న శీలము పశు పాశ విముక్తి కొరకు అనగా) జీవభ్రాంతి విడుట కొరకు చెప్పుచున్నాను శివదీక్షాధి కారులు అజ్ఞానదేహము అనగా (పంచ భూతాత్మకమైన దేహముచు) భేదించుచున్నారు. అందువలన ఎవ్వడు స్థూలాంగము అనగా (కర్మేంద్రియాద్యాత్మాంత్యము పంచ వింశతి తత్వాత్మకమైన స్థూల శరీర భావము) విడిచి, అంగా దిప్రసాదాంతము షట్త్రింశత్ తత్త్వాత్మక లింగాంగమని నిజముగా తెలియునో వాడో

అదే యుత్పన్న శీలము శ్రేష్ఠమని విద్వాంసులు పలుకుచున్నారు.

శ్లో॥ సదాచార యుతో భక్తాః పతిపత్ని సుతాదయః। పంచముద్రాన్వితాస్సర్వే భవేయుః ప్రాణలింగినః ॥౩౩॥ తద్భక్తానాం సమాచారో హ్యాచారశ్శీలముచ్యతే ॥

తా॥ సదాచారయుతులైన భక్తులు అనగా మాహేశ్వరులకు గూడయు ర్థము) సతిపతి సుతాదులు (కంథాక మండలుం చైవ దండాౖ భిక్షపాత్రికం। భస్మఘుటికా పంచైతాః బాహ్యాముద్రాశ్చ ధారయేత్) పంచముద్రాన్వితులై యందరు ప్రాణ లింగులు కావలయు, ఆభక్తులయొక్క ఆచారము. ఆచారశీలమని చెప్పబడ్డది.

శ్లో॥ పునరుద్యోగ శీలంచ పశు పాశ విముక్తయే॥ ౩౪॥ పితృ భ్రాతృజనాదీనాం సముద్యోగ ప్రవర్తితం। ఉద్యోగ శీలం శీలజ్ఞాస్త దితిప్రవదంతిహి ॥౩౫॥

తా॥ పునః ఉద్యోగ శీలమునుపశు పాశ విముక్తికొరకు చెప్పుచున్నాను తండ్రియు నన్నదమ్ముల జనులందరికి (ఆపూర్వోక్తాచార శీలమందు) ప్రవర్తకము గలిగి యుండవలయు దానిని ఉద్యోగశిలమని శీలజ్ఞులు పలుకుచున్నారు.

శ్లో॥ పునరుత్కలితం శీలం ప్రవక్ష్యామివరాననే। సుతాదయోపి తత్సర్వ మర్చనం పూర్వ వత్తథా ॥౩౬॥ కుర్వంతోపి మహాప్రాజ్ఞా ఆధారం భక్తి కౌశలాత్। తటాకేవ నదీతీరే శుద్ధక్షేత్రేచ వాగృహే ॥౩౭ ధాత్రం భక్తః ఖనిత్వాతు శుద్ధమాదాయ తజ్జలం। ఘటస్యావరణం కృత్వా శుచివస్త్రేణ సర్వతః॥౩౮॥ భవిభిస్సహ సాంగత్యం భాషణం వర్జయేన్సదా। గురు జంగమలింగానాం కురుతే హ్యర్చనం సదా ॥౩౯॥ తమేవ భక్తం విందంతి వీరమాహేశ్వరాభువి। కలితోత్కలితం శీల మిత్యాహు స్తన్మనీషిణః ॥౪౦॥

తా॥ ఓ పార్వతీ మరల ఉత్కలిత శీలము చెప్పుచున్నాను కొడుకులు మొదలగు వారలందరు పూర్వమువలె ఆయుద్యోగ శీలప్రకారము

అర్చన చేయు చున్నప్పటికి. అతిశయ ప్రాజ్ఞుండైన భక్తుండు భక్తివి షయమైన నేర్పు వలన చెలిమెను చెరవు యందైన నదీతీరమందైన ప రిశుద్ధభూమి యందయిన ఇంటియందయిన భూమినిత్రవ్వి పవిత్రమై నటు వంటి ఆజలము తీసుక కడువకంతటను చివస్త్రముతో ఆచ్ఛాదించి భ వ్యులచేత గూడినసాంగత్యమును భాషణమును వర్జించ వలయు సంతో షముచే గురు లింగ జంగములయొక్క. ఆరాధనసదాకాలము చేయుచు న్నాడో లోకమందు అటువంటి భక్తుని గూర్చి వీరమాహేశ్వరులు ఆశ్ర యించుచున్నారు. (ఇది)కలితోత్కలితశీలమనిపండితులుపలుకుచున్నారు.

శ్లో॥ సంబంధశీలం వక్ష్యామి శృణుభక్తిపురస్సరం। పూర్వమార్గం సము త్సృజ్య శైవమార్గం సమాచరేత్ ॥౪౧॥ భవినా కృతపాకాని య వవ్రీహి తిలానిచ । ముద్గం మాషం గుడం క్షీరం సర్వముత్సృజ్య కే వలం ॥౪౨॥ పాదోదక ప్రసాదౌచ జంగమె దేశికేపివా। గ్రాహయే దీదృశం శీలం సంబంధమితిగీయతె ॥౪౩॥

తా॥ ఓ పార్వతీ సంబంధ శీలము చెప్పుచున్నాను భక్తిపురస్స రముగా వినుము పూర్వమార్గము (అనగా) సంసార పూర్వాచరణను విడిచి శివాచార ధర్మము నడువవలసినది. అలింగుని చేత. పండిన- వండిన. య వలు, వొడ్లు. నువ్వులు, పెసలు, మినుములు- బెల్లము, పాలు, విసర్జిం చి కేవలము జంగమ యందైన గురువుయందైన పాదోదకప్రసాద ములు తీసుకో వలసినది- ఇట్టిశీలమును సంబంధ శీలమని పలుక బడినది-

శ్లో॥ప్రసన్న శీలం వక్ష్యామి పశు పాశ విముక్తయె। షట్స్థల జ్ఞాన సిద్ధ్య ర్థం షడక్షరి మహా మనుః॥౪౪॥ చతుర్వృత్తి ర్విధానేన పునశ్చరణ మాచరేత్ । స్వగృహె లింగ సాహిత్యంసర్వదాపి ప్రశస్యతె ॥౪౫॥ జాయా పుత్రాశ్చ దాసీచపదాతిః పశు జాతయః। తెషాంలింగాం గినాం ప్రీతిం కుర్వన్ భక్తోపి సర్వదా ॥౪౬॥ క్షేత్రభాండాగ్ని తో యాని భూషణాని పటానిచ । పరే భ్యశ్చనదేయాని నదేయానికదా చన ॥౪౭॥ నదేయం ... త్యజేచ్చాపి సగాత్మజె । ప్రస

న్నశీల మిత్యుక్తం ప్రసన్నసుమేఘునా ॥౪౮॥

తా॥ ఓ గిరిరాట్పుత్రి ప్రసన్న శీలము పశుపాశ విమోచన కొరకు చెప్పుచున్నాను షట్థ్యల జ్ఞాన సిద్ధికొరకు షడక్షరీ మహామంత్రము. చతుర్వ్యృత్తి విధానము చేత పునశ్చరణచేయవలసినది. తన ఇంట్లో నిరంతరము భార్య పుత్రులు దాసిభట పశుజాతులు లింగ సాహిత్యులైప్రసంసింప మడుచున్నారో (అట్టి) భక్తుడు వారలకు ప్రియముసలుపుచు ఒకానొకప్పుడైనగృహము పాత్రలు అగ్నో ఉదకములు భూషణవస్త్రములు పరులకొరకు యివ్వకూడదు ఇతరుల కొరకు తృణమయిన ఇవ్వకూడదు ఇటువంటి ఆచారము అపుడుప్రసన్నశీలమని చెప్పబడినది.

శ్లో॥ వక్ష్యామీత్యుత్తమం శీల మాచరేద్యుత్తమంపతం । లింగ గురౌ చరే న్నిత్యం భక్త్యా సంపూజ్యదాసవత్ ॥౪౯॥ స్వహస్తేనార్చనం కృత్వా స్వయం పాదోదకం పిబేత్ । స్వయంప్రసాదం భుంజీయా జ్జాయార్థై యోనదీయతే ॥౫౦॥ తస్యాచారోప్యుత్తమస్యాదత్యుత్తమఇతి స్మృతః ॥

తా॥ ఇగడుత్తమ శీలమును చెప్పచునాను ఉత్తమము నంగీకరించి ఆచరించ వలసినది ఎవ్వడు అనుదినము భక్తిచేత లింగమందు గురువునందు జంగమందు సేవకునివలె తనహస్తముచే పూజించి తానే పాదోదకము పుచ్చుకొనవలసినది తానె ప్రసాదము భుజించవలసినది భార్యకొరకైన నివ్వడా వానియొక్క ఆచారము ఉత్తమమూను అత్యుత్తమశీలమని తెలియవలయును.

శ్లో॥ జ్ఞానశీలం ప్రవక్ష్యామి శైవజ్ఞానాస్పదంశృణు ॥౫౧॥ అభక్తజన సంస్పృష్ట పదార్థా దీక్ష విసర్జయేత్। అభక్తాలోకితం చైవ యద్ద్రవ్యం పరివర్జయేత్ ॥౫౨॥ శ్లేష్మాతకం విడ్వరాహం పలాండుం శిగ్రు మేవచ । లశునంమోచకం చాపివార్తాకం శ్వేతమేవచ ॥౫౩॥ అలాబువర్తులా లాకారం పక్వంచేదపి వస్తవః। ఉలూ ఖలం చమసలం ఘోషతాళంలవణమేవచ ॥౫౪॥ తిలేషు

యం త్రసం భూతద్రవ్యం మేఘుజలంమధు। చర్మపాత్రెజలం తైలంన గ్రాహ్యా ద్భక్తిత త్పరైః। గృహ్యాతె యదిభక్తే నరౌరవం నరకంవజేత్। ఏవం నిషిద్ధద్రవ్యాణి జ్ఞాత్వా భుక్తింసమాచరేత్ ॥౫౮॥ జ్ఞానశీల మితిప్రోక్తం నిగమాగ మవేదిభిః ॥౫౯॥

తా॥ జ్ఞానశీలము చెప్పుచున్నాను శైవజ్ఞానాస్పదమును వినుము భవియనగా మద్యపాని మాంసభక్షీ అన్యదేవస్య పాతకః।తత్సంగీః మహాద్రోహీన లింగీభవినాసమః)ఇట్టిభవిజనులు ముట్టబడినపదార్థము లువిడిచి పెట్టవలసినది భవిచూచి నటువంటి ద్రవ్యము వర్జించవలయును మరియు ఫలింపబడిన వస్తువులు శీలవ్రతునిచేత విరిగికాయ నీరుల్లి మునుగ వెల్లుల్లి అంటి తెల్లవంకాయ గుండానిగెపు కాయ వండిన వస్తువులు సూకరా మేధ్యసమము రోలు రోకలి చాట ఉప్పు నువ్వుగానుగ చనుకుగానుగచే గలిగిన నూనె పాలు వర్షోదకము తేనె సిద్దెలో నీరు నూనె తీసుకొన గూడదు తీసుకొన బడెనేని రౌరవనరకము కలుగును ఈప్రకారము నిషిద్ధ ద్రవ్యములు తెలిసి భుక్తను చేయవలసినది యిదిజ్ఞాన శీలమని నిగమాగమ వేత్తలచేత జెప్పబడినది.

శ్లో॥ జ్ఞాత్వాష్టవిధ సంభూతం సదాచారం చరేద్యది ॥౫౯॥ సలింగీ సచ శీలజ్ఞ స్సోపిహామేవ నసంశయః। సదాచారోమయా ప్రోక్తం శివాచారమథశ్రృణు ॥౬౦॥

తా॥ ఎనిమిది విధముల ఆచారములు గలిగినటువంటి సదాచారమును ఎరింగి భక్తుడు నడిచెనేని వాడులింగ వంతుడు వాడు శీలజ్ఞుడువాడె నేనున్న సంశయము లేదు నాచేత సదాచారము చెప్పబడినది ఇగశివాచారము వినుము.

— శివాచారః —

శ్లో॥ యస్శివాచార సంపన్నో హ్యనాచారయుతో భవేత్ । నాచారీ నప్రసాదీచ కాకవత్సర్వ భక్షకః॥౬౧॥

తా॥ ఎవ్వడు శివాచార సంపన్నుడై యనాచారముతో గూడు కున్నవాడౌనో వాడు ఆచారవంతుడు కాడు ప్రసాదికాడు కాకివలెస ర్వభక్షకుండు.

శ్లో॥ యస్యచిత్తం శివేలీనం తస్యజాత్యాది నస్మరేత్ । శివలింగే శి లాబుద్ధిం యఃకరోతిసపాతకీ ॥౬౮॥

తా॥ ఎవ్వనియొక్క మనుస్సుశివుని యందైక్యమై యున్నదో వా నియొక్క జాత్యాది ధర్మముంద లంపవలదు ఎవ్వడు శివలింగమందుశిలా యనేజ్ఞానముచేయుచున్నాడో వాడుపాపిష్టుండనబడును.

శ్లో॥ గురుం చరం స్త్రియం గౌరిం శిలాం లింగం శివం హరిం । పం చాక్షరం చాక్షరస్తు సమం వదతి పాతకీ॥౬౯॥

తా॥ ఎవ్వడు గురువును మనుష్యుని సమము పార్వతిని స్త్రీసను ములింగమును శిలాసమము విష్ణువును శివుని సమము పంచాక్షరీమంత్ర మును అక్షరముల సమము పలుకునో వాడు పాపిష్టుండౌను.

శ్లో॥ ఇంధనం వహ్నిసం యుక్తం వృక్ష నామనవిద్యతే । శివసంస్కా ర సంపన్నంజాతిభేదం నకారయేత్ ॥౭౦॥

తా॥ సమిధలు అగ్ని సంయుక్తమందు యెట్లువృక్షనామమగు ప డకౌఅట్లాగె శివసంస్కారసంపన్నుని గూర్చిజాతిభేదంచేయకూడదు

శ్లో॥ తచ్ఛివాచారయుక్తస్యవృత్తిం ద్విజవరస్యచ । ప్రాణలింగవ తఃపుంస శ్శృణు సాధువరానవె ॥౭౧॥

తా॥ ఓ శ్రేష్ఠమగు ఖము గలదానా ఆశివాచార యుక్తుడై నటు వంటి బ్రాహ్మణోత్తముడై నటువంటి ప్రాణలింగవంతుడై నటువంటి పురుషుని యొక్క నిర్మలమైనవర్తనమును అనగా) ఆచారమును వినుము-

(షోడశ సంస్కారః)

శ్లో॥ ఆదౌ షోడశ స్సంస్కారః కర్తవ్యం శివపూజనె । తంత్రే శివ రహస్యాఖ్యేమయా ప్రోక్తం గుహాయనై ॥౭౨॥ తత్ప్రకా రం ప్రవక్ష్యామి ప్రత్యేకం శృణు పార్వతి॥

తా॥ ఓ పార్వతీ లింగార్చన కొరకు మొదలు ౧౬ పదియారు శుద్ధులు చేయవలసినవి- షణ్ముఖుని కొరకు శివరహస్యమని మొదటను మునుపు నాతోచెప్పబడ్డది అదే ప్రకారము చెప్పుచున్నాను వేరెవేరు నుము-

శ్లో॥ ద్రవ్య క్షేత్రం గృహం భాండం తృణ కాష్ఠం చవీటికాం ॥౬౫

పాకం రసం భవం భూతం భావశుద్ధిం సుఖప్రదాం। మార్గం

కాలం చవాక్శుద్ధిం జలశుద్ధిం వరానసె ॥౬౬॥

తా॥ ఓ పార్వతి మోక్షమివ్వబడి నటువంటి ద్రవ్యశుద్ధి క్షేత్రశుద్ధి గృహశుద్ధి భాండశుద్ధి తృణశుద్ధి కాష్ఠశుద్ధి తాంబూలశుద్ధి పాకశుద్ధి రసశుద్ధి భవశుద్ధీ భూతశుద్ధి భావశుద్ధీ మార్గశుద్ధీ కాలశుద్ధి వాక్శుద్ధీ జలశుద్ధి ౧౬ పదియారును.

శ్లో॥ భక్త హస్త గతం ద్రవ్యం ధన వస్త్రావి భూషణం। నంది ము

ద్రాంకితం గ్రావ్యం ద్రవ్య శుద్ధి రిహోచ్యతె ॥౬౭॥

తా॥ భక్తునియొక్క హస్తమువలన నందిముద్రాంకితమైనద్రవ్యము అవగా ధనము వస్త్రములు భూషణములు గై గొనుటఇదిద్రవ్యశుద్ధియని చెప్పబడ్డది.

శ్లో॥ నంది ముద్రాంకితం క్షేత్రం యుక్తం శివ శరణ్యాక్తైః। తదేవ

పావనం క్షేత్రం క్షేత్ర శుద్ధి రిహోచ్యతె ॥౬౮॥

తా॥ భూమియందు నందిముద్రాంకితమైన గురుతుగలున్న శివశరణులతో గూడుకొన్న దయ్యేను అదేపవిత్రమైన భూమి నిక్షేత్రశుద్ధి యని చెప్పబడ్డది-

శ్లో॥ భక్తేన యత్కృతం వేశ్మ లింగాముద్రా సమన్వితం। అభక్త

స్పర్శనా భావాద్వేశ్మశుద్ధి రిహోచ్యతె ॥౬౯॥

తా॥ ఇల్లులింగ ముద్రయుతమె నటువంటిది యేదిభక్తుని చేత ట్టబడినదో (అది) భవిస్పర్శాభావమువలనగృహశుద్ధియని చెప్పబడ్డది.

శ్లో॥ భవిభిర్నక్షితా శ్చైవ శ్వానమార్జాలమక్షికైః। దర్శనాత్స్వ

శనాం చైవ తద్భాండం పరివర్జయేత్ ॥౨౦॥ వ్రతాచా
రోక్తభక్తానాం భాండం సర్వాంగ పావనం। తం దృష్ట్వా లింగ
హీనశ్చేద్భాండం నగ్రాహయేద్వ్రతీ ॥౨౧॥ భక్తేన కృత భాం
డా నిశివముద్రాంకితానిచ। జల పాక క్రియా యాంచ భాం
డ శుద్ధిరిహోచ్యతే॥౨౨॥

తా॥ పాత్రలు (కుండలు, భవులచే- ఈగెల చేతనున్నుకుక్క పి
ల్లి, ఎలక చేత దర్శనము వలన స్పర్శనమువలన ముట్టబడిన కుండలువి
సర్జించ వలయు. శివాచార ధర్మముచేత జెప్పబడినభక్తులయొక్క భాం
డము అనగా నీళకడవ నిండా వస్త్రాచ్ఛాదనయుండవలయు ఆకడవను లిం
గహీనుడు చూచెనేని వ్రతస్థుడు దీసుకొన కూడదు ఉదకము పాక క్రి
యకు భక్తునిచే చెయ్యబడినలింగ ముద్రాంకితమైనకుండలు తీసుకొనునో
ఇది భాండశుద్ధి యని చెప్పబడ్డది-

శ్లో॥ తృణ గుల్మ లతా దీని భక్తా నీతాని సంగ్రహేత్। సంస్కృత్య
భస్మనా దేవి తృణ శుద్ధి రిహోచ్యతే ॥౨౩॥

తా॥ హే పార్వతీ గడ్డిపొదలు తీగెలు భక్తునిచేత తేబడినవి తీసు
కొనవలసినది (పిదప) భస్మముతో శుద్ధిచేయ వలయు ఇదితృణశుద్ధియ
నిచెప్పబడ్డది.

శ్లో॥ విభూత్యా సంస్కృతం కాష్ఠం భక్తానీతంగ్రహే వ్రతీ । తదే
వయోగ్యం కాష్ఠేషు కాష్ఠశుద్ధి రిహోచ్యతే ॥౨౪।

తా॥ వ్రతస్థుడు భక్తునిచేత తేబడిన కట్టెలు తీసుకోవలసినది పి
దప విభూతిచేత సమిధల యందును సంస్కరించుట ఉచితము ఇది కా
ష్ఠశుద్ధియని చెప్పబడ్డది-

శ్లో॥ భక్తారామె సముత్పన్నం నాగవల్లి దళైర్యుతం। చూర్ణం
స్వహస్త పక్వంచేచ్ఛుద్ధిస్తాంబూలికామతా ॥౨౫॥

తా॥ తనచేత పక్వమైన సున్నమున్ను భక్తుని యొక్క తోటయం
దు పుడిన తంమ్మలపాకులు కూడు కొనుసేని తాంబూల శుద్ధియని జెప్ప
బడినది.

శ్లో॥ అభక్త దర్శనాభావాత్పక్వ మన్నంవ రానసె । శాకంతైలాది కం సర్వం పాకశుద్ధిరిహోచ్యతె ॥౭౬॥

తా॥ ఓహేపార్వతి భవిదర్శనము లేకుండా అన్నము శాకతైలాదులన్నియు పాకమాయెనేని పాకశుద్ధియని చెప్పబడ్డది.

శ్లో॥ ఘృతం దధిపయస్తక్రం మాక్షికం వర్జయేత్తతః । తద్వర్జనాచ్చయే ద్దేవి రసశుద్ధిరిహోచ్యతే ॥౭౭॥

తా॥ ఓపార్వతీ నెయ్యి పెరుగు మజ్జిగ తేనె వర్జించవలసినది అందువలన (నవి) వర్జించిన వానిచేత పూజప్రశస్తము ఇదిరసశుద్ధియని చెప్పబడ్డది.

శ్లో॥ గురుస్సంస్కార మహాత్మ్య స్సంప్రదాయయుతోభవేత్ । నభవోభవ సంస్కారో భవశుద్ధి రిహోచ్యతే ॥౭౮॥

తా॥ గురుదీక్షాతిశయముచేతగురుపరంపరాగత సంప్రదాయముతో గూడుకొన్నవాడై జననమరణము లేనటువంటి సంస్కారముబొందుచున్నాడో అదేజన్మశుద్ధియని జెప్పబడినది.

శ్లో॥ సర్వభూత దయాళుత్వం పంచ భూతేషు సంస్క్రియా । సంభూత దూషణాభావద్భూతశుద్ధి రిహోచ్యతే ॥౭౯॥

తా॥ పిపీలికాది సర్వభూతము లయందు దయాళుత్వము పృథివ్యాదిపంచ భూతముల యందు సంస్కారము జన్మమందు దోషము లేకుండట వల్ల భూతశుద్ధియని చెప్పబడ్డది.

శ్లో॥ లింగార్చనవిధౌ భక్తః కాష్ఠమౌనం సమాచరేత్ । స్థిత్వానుభావనాలింగె భావశుద్ధిరిహోచ్యతే ॥౮౦॥

తా॥ భక్తుండు లింగార్చనకాలమందు మొద్దువలె మౌనమునొందవలయు లింగమందు యెడతెగని ధ్యానము నుంచియుండుటయె భావశుద్ధియనిచెప్పబడ్డది.

శ్లో॥ సమయారాధనం కార్యం ధన ప్రాణ శరీరకైః । స్వమార్గాచార భక్తానాం మార్గ శుద్ధిరిహోచ్యతె ॥౮౧॥

తా॥ స్వకీయాచార సద్ధర్మ సంబంధులైన మాహేశ్వరులయొక్క

,మయా రాధనము ధనప్రాణ శరీరముల చేత చేయవలయు నిది మా
ర్గశుద్ధియని చెప్పబడ్డది.

శ్లో॥ రాత్రౌ మధ్యమ యామేతు సుప్తేష్వ కలజంతవః। ప్రాశ్య ప్ర
సాద భోగాయ కాలశుద్ధి రిహోచ్యతే ॥౮౨॥

తా॥ అచ్చప్రసాదము అనుభవము చేయుకొరకు రాత్రి రెండవ
జాము యందు సమస్త జంతువులు నిదుర నుండెనట్లా ప్రసాదాను భ
వము చేయుడము కాలశుద్ధియని చెప్పబడ్డది.

శ్లో॥ వినయ శ్శివభక్తేషు క్రియతే హితయాగిరా । యేనకేనాపిభ
క్తేన సాపివాక్శుద్ధిరుచ్యతే ॥౮౩॥

తా॥ ఎవ్వణితో నైన ఇష్టవాక్యముల చేత భాషించ బడునో శివ
భక్తులయందు నమ్రత్వము చేయబడునో అదివాక్శుద్ధియని చెప్పబడ్డది.

శ్లో॥ ఆసనె శయనె యానె గమనాగమనె స్థితౌ। భక్తేన సహ సాం
గత్యం జనశుద్ధి రిహోచ్యతే ॥౮౪॥

తా॥ కూర్చుండుటయందు పండుట యందు నడుచుట యందు
పోవడ రావడయందు ఉండుటయందు సాంగత్యమందు భక్తునితో గూడి
యుండుట జనశుద్ధియని చెప్పబడ్డది.

శ్లో॥ భవిశబ్దో కుశ్చబ్దశ్చ హింసాశబ్దాస్తథైవచ । శ్వపచా నృతశ
బ్దాచ కర్కశా డాంభికో వచః ॥౮౫॥ బైభత్సకో మహాదేవి ప్ర
సాదీ వర్జయే దముూన్ | ఎతానష్ట విధాన్ శబ్దాన్ హిత్వా
పూజాం సమాచరేత్ ॥౮౬॥

తా॥ ఓమహాదేవీ ప్రసాదీ భవిశబ్దము పాపశబ్దము హింసశబ్ద
ము శ్వపచశబ్దము అసత్యశబ్దము కఠినశబ్దము డాంబికశబ్దము నిందశబ్ద
ము ఇటువంటి యెనమిది విధముల శబ్దములు వినబడక లింగార్చన చేయ
వలయును.

శ్లో॥ అకార్పణ్య మనాయాసం శౌచం శాంతిదయాం తథా । ని
స్పృహాం అనసూయుంచ ప్రియత్నేనవిభావయేత్ ॥౮౭॥ సర్వథా
మనశ్శుద్ధింకృత్వాపూజాం సమాచరేత్ । ఏతాదృశ శివాచారో

గణాచారమథశృణు ॥౮౮॥

తా॥ సిలోంభము నిష్ప్రియుత్నము శీలము శాంతము దయయు నిస్పృహత్వము అనసూయము దోషారోపణ చేయకుండుట ప్రయత్నము చే వర్తించవలయును (ఈ ఏడువిధముల మనోశుద్ధిబొంది లింగార్చన యవలయు ఇదిశివాచార ధర్మముఇగగణాచారమును వినుము॥

—❋ గణాచారము ❋—

శ్లో॥ శివనిందాకరందృష్ట్వా ఘాత యేదథవా శపేత్ । తస్థానం వాపరిత్యజ్య మన్యస్థానే పిగచ్ఛతు ॥౮౯॥

తా॥ శివనింద జేయువానిని చూచి వధించవలయును అథవా శ్లేపించ వలయును ఆనగాశబధము. అట్లగాదేని ఆస్థలము విడిచి రెండవ స్థలమునకు పోవుగాక. పోవలసినది.

శ్లో॥ యథా పురత్రయం దగ్ధం యుగపత్పురభేదినా । తథా మలత్రియందగ్ధంయుగపద్దేశికాత్మనా ॥౯౦॥ తేనుత్రియుగతానాదిమలత్రయమసౌగురుః। దీక్షాత్రయేణ నిర్దగ్ధ్వా లింగత్రయము పాదిశేత్ ॥౯౧॥

తా॥ ఓపార్వతీ యెట్లాగు పరమాత్మునిచేత విద్యున్మాలి తారకాక్ష కమలాక్ష రాక్షస పురత్రయములు నొకసారె దహించబడినవో అట్లాగె గురుమూర్తి చేత అనాదిమల మాయామలకార్మికా మలత్రయంబులు నొకసారె స్థూలసూక్ష్మ కారణతను త్రయంబులనాది బొందిన మలము త్రియమును వేధాక్రియా మాంత్రిక దీక్షాత్రయముచేత దహించి ఇష్ట ప్రాణ భావ లింగ త్రయమును కనుపరచెను

శ్లో॥ ఏతాదృశస్యభక్తస్యముముక్షుపద కాంక్షిణః। కర్తవ్యం తత్పరద్వారాంత భవిత్యాగదర్శనం ॥౯౨॥

తా॥ ఇటువంటి ముముక్షుపదకాంక్షు తత్పరుడై నటువంటి భక్తుని యొక్క ద్వారము లోపల భవి దర్శన త్యాగము చేయవలసినది-

శ్లో॥ అన్నతం చాస్థిరం వాక్యం వచనం పంక్తిభేదనం । ఉదాసీనం

నిదరాయత్వం షడ్విధాంత భఃవిస్థితిః ॥౯౨॥

తా॥ అసత్యము నిలకడలేనిమాట మోసపుచ్చుట పంక్తిభేదములిష్ట ములేనిమాట నిదర్శాయత్వము (ఈ ఆరువిధములు అంతర్భవిలక్షణము.

శ్లో॥ అక్రోధం సత్యవచనం భవిభక్తవిభేదనం। అనుగ్రహార్థమా పాత్ర ద్రవ్యార్పణవిధింపరం ॥౯౪॥ ఏవంషడ్విధమాచారంపరిగృ హ్యాద్గురూక్తితః। బుద్ధికౌశల్యసంపన్న శివలింగరతశ్చరేత్ ॥౯౫॥

తా॥ బుద్ధికుశల సంపన్నుడైన భక్తుండు క్రోధరహితముడు యథా ర్థవాక్యము భవిభక్తివిమర్శ అనుగ్రహముఓపుట సత్పాత్ర దానను ప్రమాణవిధి ఈప్రకారము గురూక్తవలన ఆరువిధముల ఆచారములుప రిగ్రహించి శివలింగమందు భక్తి చేయవలసినది-

శ్లో॥ విశ్వాసయుక్తః పూర్ణాత్మా రజోహితే త్వంచసూతకాః। సూ తకం జన్మమృత్యుశ్చ రజస్సూతకమేవచ ॥౯౬॥ అన్నసూతకము చ్ఛిష్టం సూతకంపంచధాభవేత్ ॥౯౭॥

తా॥ విశ్వాసయుక్త పూర్ణాత్ముండైన భక్తుండు జన్మసూ తకము మరణ సూతకము రజస్సూతకము అన్నసూతకము అనగాకు లసూతకము పంచవిధసూతకములను వర్జించవలెను.

శ్లో॥ స్వప్నేదృష్టం యథావస్తు ప్రబోధేలయమశ్నుతే ॥౯౮॥ తథా సంసారికం సర్వమాత్మజ్ఞానేవినశ్యతి। ఆత్మజ్ఞానాద్భవేద్భక్తి ర్వ్యభిచారివిదూరికా ॥౯౯॥ తచ్ఛుద్ధభక్తిసంపన్నశీల వానితక థ్యతే। శీలంశివైక్యవిజ్ఞానంశివధ్యానైకతాగతా ॥౯౯॥ శివపూ ప్తిస్సముత్కంఠః తద్యోగీశీలవాన్స్మృతః। ఏతాదృశానాంశీలా నాంచతుష్షష్టిఃప్రకారకాః॥౧౦౦॥

తా॥ యెటువలే స్వప్నమందు కనుపడిన వస్తువులు తెలివియం దులయము బొందునో అటువలె ఈసంసార మంతయు ఆత్మజ్ఞానమునన శించుచున్నది ఆత్మజ్ఞానమువలన పరిశుద్ధ వాంఛవ్యభిచార రహితమైన భక్తి గలుగును ఆభక్తిపరిపూర్తి భక్తియుక్తుని శీలవంతుడనిచెప్ప బడుచిశీలము అనగా శివైక్యవిజ్ఞానము శివధ్యానైకతత్పరత్వము శివైక్యము

ము కాలవిళంబము చేయునటువంటి శివయోగిని శీలవంతుడని తెలియవ
లయును ఇటువంటి వారియొక్క శీలములు (౬౪) అరువది నాలుగుప్ర
కారములు.

శ్లో॥ శీలంవిభజ్యవక్ష్యామిసంగ్రహేణవరాననే। షడ్వర్గరహితశ్చా
రో కాలకర్మవివర్జితః ॥౧॥ పంచేంద్రియ వినాశేన వీరమాహే
శ్వరస్స్మృతః ॥౨॥

తా॥ ఓపార్వతీ శీలము విభాగించి సంగ్రహముతో చెప్పుచు
న్నాను కామక్రోధ లోభ మోహ మదమత్సర షడ్వర్గ రహితుండు
వీరుండు కాలాను గతకర్మ వివర్జితుండు పంచేంద్రియ ప్రేరణాతిక్ర
ముండైన వానిని వీరమాహేశ్వరుడని ఎరుంగ వలయు.

శ్లో॥ లింగగర్భేస్థితంమంత్రం మంత్రగర్భే స్థితశ్శివః ॥౩॥ లింగమంత్రే
తయోరైక్యం గతాస్తేవీరశైవినః । విద్యాయాంరమతేనిత్యం మా
యాంహేయాంశ్వవద్రహేత్ ॥౪॥ ఇత్యానేననిరుక్తేనవీరమాహే
శ్వరస్స్మృతః ॥

తా॥ లింగ గర్భ మునందు మంత్ర ముండియున్నది మంత్ర
మధ్యమందు శివుడుండి యున్నాడు ఎవ్వరు లింగ మంత్రములయొక్క
ఐక్యముచేయుచున్నారో అనగా జపకాలమందు మంత్రపదార్థైక్యానుసం
ధానము చేయుచున్నారో వారేవీరశైవులు కాబట్టి నిత్యము ఎవ్వడావిద్యయం
దు రమించు చున్నవాడై మాయను కుక్కను దూరినట్లు దూరవలె
యు ఇట్లు తిరస్కరించుటచే వీరమాహేశ్వరుడని తెలియవలయును.

శ్లో॥ బ్రహ్మాద్యైర్మలినప్రాయైః నిర్మలేపరమేశ్వరే। సామ్యోక్తింయో
నసహతేసవైమాహేశ్వరస్స్మృతః ॥౪॥

తా॥ ఎవ్వడు మలిన ప్రాయులైన బ్రహ్మాదులతో నిర్మలమైనప
రమేశ్వరునందు సామ్యము పలుకుట సహించకుండియున్నాడో వాడేవీ
రమాహేశ్వరుండని తెలియవలయును.

శ్లో॥ విశబ్దేనోచ్యతే విద్యాశివజీవైక్యబోధికా ॥౫॥ తస్యాంరమంతే

మేశైవాః వీరశైవాస్తు శైవమతాః । తస్యనామాని వక్ష్యామి వీరమార్గ ప్రవర్తినః ॥౭॥

తా॥ వినుచున్నను శివజీవైక్యము బోధించు విద్య [వేదాంతజన్యమజ్ఞానం విద్యేతి పరికీర్త్యతే] యయన్నను క్రీడయుపేవ్వారుఅవిద్యయందుక్రీడించు చున్నారోవారు వీరశైవులని ఒప్పబడుచున్నారుఅట్టివీరమార్గప్రవర్తకుల నామములు చెప్పుచున్నాను-

శ్లో॥ అవధూతశ్చ సన్యాసీ యోగీః పాశుపతశ్శివః ।
లింగీవీరో వీరశైవో మహామాహేశ్వరోయతిః ॥౮॥

తా॥ అవధూత. సన్యాసి, యోగి పాశుపత, శివ లింగీ- వీర వీరశైవ మహాన్ మాహేశ్వర యతియనియు-

శ్లో॥ ఏతదాచార యుక్తస్య గురుమార్గావలంబినః । భవిపాకంన కర్తవ్యం లింగనైవేద్యకిల్బిషం ॥౯॥

తా॥ ఈయాచారముతో గూడుకొన్నటువంటి గురూపదేశ మార్గావలంబికి లింగనైవేద్యము భవిపాకముచేయకూడదు అథవాచేసెనేని పాతకముకలుగును.

శ్లో॥ స్వయంపాకం పవిత్రంచ లింగనైవేద్యముత్తమం । మత్స్యమండూక కీటాది విణ్మూత్రోక్తం జలంవర్జితం॥ బహుళైఃబహుసమ్మర్దకాం తటాకాది స్థితంత్యజేత్ । తదాచార యుతో భక్తో లోకపూజ్యో మమప్రియః ॥౧౦॥

తా॥ తనచేత చేయబడిన పాకము పవిత్రమైనటువంటిది లింగనైవేద్యమునకు ముఖ్యము. వ్రతస్థుండు మత్స్యమండూక కీటకాది మలమూత్రసంయోగమైనటువంటి జలమున్ను మిక్కిలి బహుపశ్వాది జంతుజాలములచే పితుక బడిన చెరువులు మొదలగు వాటి యందుండెడటువంటి జలమున్ను విడువలసినది. అట్టిస్వచ్ఛాచారయుక్తుండైన భక్తుండు లోకపూజ్యుండు నాకుప్రియుండు.

శ్లో॥ యస్మిన్ శీల వ్రతంనాస్తి సలింగిభవినాసమః । భవిదృష్టపదార్థంచ పక్వాన్ యోగీ వివర్జయేత్ ॥

తా॥ ఎవనియందు శీలవ్రతము లేదో ఆలింగవంతుండు భవితోసమ యోగీ అనగా లింగాంగ సామరస్యంచ యోగమిత్యభిధియత్తే, భవిచ్చిన పదార్థములన్ను పక్వములనున్ను విడిచిపెట్టవలయును.

శ్లో॥ అనర్పితం పదార్థంచ సర్వావస్థాసువర్జయేత్ । భవిసందర్శనం కూపజలం హిత్వాస్వవేశ్మసు॥౧౨॥ లింగాముద్రాస్వయుక్తేషుకుర్యాచ్ఛుద్ధింభువివర్తే ॥

తా॥ ప్రతిస్థుడు లింగానర్పిత పదార్థమును సకలావస్థలయందు విడవవలయును భవిచూడబడిన నూతిజలము విడిచితన ఇంటియందు లింగముద్రాంకితము లైనభూమియందు త్రవ్వి పవిత్రమును చేయవలసినది.

శ్లో॥ సలింగీకృతభాండాని సహాదాయ ప్రయత్నతః ॥౧౩॥ పాకం కృత్వా గురుంలింగజంగమాన్ తోషయన్ముదా। సతతంతత్ప్రసాదస్య గ్రహణం భక్తి చేతసః ।౧౪॥ ప్రకార్యమీదృశంయత్తు తచ్ఛీలంప్రథమంవిదుః ॥

తా॥ లింగవంతుడు చేసికుండలు ప్రయత్నము వలన తీసుకొని పాకము చేసి ముదముతో గురులింగ జంగములను సంతోషింప జేయుచు భక్తి తత్పరుండయి అనారతము వారి ప్రసాదము యొక్క గ్రహణ చేయుట యిట్టి వంటి పేదిగాను ఆశీలము మొదటిదని తెలియుచున్నారు.

శ్లో॥ గురోః కటాక్ష వేశేనశీల మేతాదృశంవ్రతీ ॥౧౫॥ ఆత్మపత్నిసుతాదీనాం బాపయిత్వాచరేద్యది । తదేవ సమశీలం స్యాద్ద్వితీయంశీలముచ్యతే ॥౧౬॥

తా॥ శీలవంతుండు గురువుయొక్క కటాక్ష ప్రవేశత్వేన ఇట్టి శీలవ్రతమును తనభార్య పుత్రాదులందరికి ఋష్పించి ప్రవరించేయది యే సమమైన శీలమగును రెండవశీలమని జెప్పబడుచున్నది.

శ్లో॥ లింగార్చన రతానార్యా రజస్స్నాతకవర్జనం । రవిరగ్నీయర్ధావాతమెుకోక్తి కోటిగుణంభవేత్ ॥౧౭॥ తద్వ్యాప్యంభావనంలింగంహ్యష్టమూర్తి ప్రకాశకం । తద్ధారణాత్ప్రముచ్యం తెయువతీం

సూతకారయః ॥౧౮॥ తస్మాద్ధర్మసమాయుక్తం తృతీయశీల ముచ్యతే॥

తా॥ లింగార్చనాసక్తురాలయిన స్త్రీ చేతరజస్సూతకమువిడువ బడెనని యట్లుసూర్య అగ్ని వాయువు కోటకోటిగుణపవిత్రమైనదో అదే రూపము భావింపబడినటువంటి పృథివ్యాద్యష్ట మూర్తి ప్రకాశమైనశివ లింగమును ధరించుటవలన సూతకాదులుస్త్రీని విడుచుచున్నవి అట్లాగె నిశ్చయముచే గూడుకొన్న శీలము (3) మూడవశీలమని చెప్పబడుచున్నది

శ్లో॥ శివపూజా పరోభూత్వా పూర్వకర్మాణి వర్జయేత్ ॥౧౯॥
అథవా పూర్వకర్మీ స్యాత్ సపూజా నిష్ఫలంభవేత్ । తస్మాత్ త్స ర్వదా త్యాజ్యం పూర్వకర్మ సుభక్తితః ॥ తచ్చతుర్థ మితిప్రాహుశ్శీలంశీలవిదాంవరాః॥౨౦॥

తా॥ లింగార్చనపరుడై (శ్రాద్ధాది) పూర్వకర్మములు విడువవలయు అథవా పూర్వ కర్మమాచరించెనేని ఆలింగ పూజనిష్ఫలమాచున్నది అందువలన ఎల్లప్పుడు మిక్కిలిభక్తివలన పూర్వకర్మము విడువవలయును అదిశీల వేత్తలైనశ్రేష్ఠులు (౪)నాలవ శీలమని పలుకుచున్నారు

శ్లో॥ వర్జయేన్మహిషీక్షీరం పిరశైవో విశేషతః । తద్వర్జనేనవై శీలంపంచమంప్రవదంతిహి ॥౨౧॥

తా॥ వీరశైవుండు బఱ్ఱెపాలును భొత్తిగా విడువవలసినది అదివిడుటచేత (5) ఐదవశిలమని జెప్పుచున్నారు,

[గ్రంథాంతరె]

శ్లో॥ మహిషీసూకరశ్వాది దుగ్ధంనధు సమంపిబేత్ । శ్వానయోనిశతం గత్వాచండాల గృహమావిశేత్ ॥౨౨॥

తా॥ ఎవ్వడుబఱ్ఱె పంది కుక్క మొదలగువాటిపాలు తేనెను పుచ్చుకొనుచున్నాడో వాడు కుక్కయోనియందు నూరుమార్లు జన్మించి చండాలగృహము ప్రవేశించును,

శ్లో॥ భవినాశిత ఫ స్తైవ హిత్వాక్షౌరం శివవ్రతీ । లింగినాయతత్కృతంక్షౌరం తచ్ఛీలం షష్ఠముచ్యతే ॥౨౩॥

తా॥ లింగాంగుండు భవియయిన మంగళివానిచేత క్షౌరముచేయి౦చి లింగవంతునివలన క్షౌరముచేయబడునో ఆట్టిశీలము (౬) ఆరవదని చెప్పబడుచున్నది,

శ్లో॥ ఊర్ధ్వోచ్ఛిష్ట మధోచ్ఛిష్ట ముచ్ఛిష్టం సర్వతో జగత్॥౨౪॥అగస్త్యమూత్రం శరధేర్జలం చ పరికీర్తితం । తస్మాత్తత్సర్వముత్సృజ్యపూజాంకుర్యా ద్దృఢవ్రతీ ॥ తచ్ఛీలం సప్తమం ప్రోక్తం భక్త్యాశీల విదాంవరైః ॥౨౫॥

తా॥ దృఢవ్రతుండు వర్షాగతజలము మేఘోచ్ఛిష్టము భూస్థితజలము క్రిమికీట జంతూచ్ఛిష్టము జగమంతట వుచ్ఛిష్టము సముద్రము యొక్క జలము అగస్త్య మూత్రముమని జెప్పబడినది. అందువల్ల ఆజలముల విడిచి లింగపూజచేయవలయు ఆశీలముభక్తితో శీలవేత్తలయిన ముఖ్యులచేత ఏడవశీలమని జెప్పబడినది.

శ్లో॥ సువ్రతాచార భక్తానాం భాండం సర్వాంగపావడం ॥౨౬॥ అంగీకృత భవిస్పర్శంత ద్భాండం పరిజర్జితం । భవ్యాలోకన మాత్రేణ వ్రతీభాండం విముంచతి ॥ తచ్ఛీలం చాష్టమం ప్రోక్తం సర్వాగమ విశారదైః॥౨౭॥

తా॥ దృఢవ్రతాచార భక్తులయొక్క కడువ [అనగా] ఉదకభాండము కడువనిండపావుడముకప్పి భవిస్పర్శనమగు పడనేని- ఆకడువవిడువతగ్గది- భవిచూచిన మాత్రచే వ్రతస్థుడు భాండమువిడిచి పెట్టుచున్నాడో అశీలమును సర్వాగమ విశారదులచేత (౮) ఎనమిదవదని చెప్పబడినది.

శ్లో॥ ఉపానహావర్జ యిత్వాయోలింగీసంచరేద్భువి। తచ్ఛీలంనవమంప్రోక్తం ప్రవదంతి మనీషిణః ॥౨౮॥

తా॥ ఎవ్వడు లింగవంతుండగు భక్తుండో వాడుభూమియందుపాదరక్షలు విడిచి చరించవలయు ఆశీలముశీలవిద్వాంసుల వలన తొమ్మిదవదని జెప్పబడినది.

శ్లో॥ గురా వ్యగురౌ లింగేచ జంగమే। తేషుభక్త్యా

చరేద్యస్తు తచ్ఛీలందశమంభవేత్ ॥౨౯॥

తా॥ ఎవ్వడున్ను గురువుయందు లింగమందు జంగమమందు గుణావగుణములను ఎంచకవారియందుభక్తిచేతనడువలసినది ఆశీలము ౧౦ పంయవది యగుచున్నది.

శ్లో॥ తథాభక్తేషుసర్వేషు గుణావగుణ శోధనం॥ కరోతియోనైతచ్ఛీల మేకాదశగణైస్స్మృతం ॥౩౦॥

తా॥ ఎవ్వడయితే యట్లాగె భక్తులయందు సర్వత్రులయందుమంచిగా గుణావగుణములను [అనగా] సుగుణ దుర్గుణములను పరిశోధించుచున్నాడో ఆశీలము ౧౧ పదకొండవదియని తలపబడినది.

శ్లో॥ భవిభిస్స హాలింగాంగీత్య క్త్వాసంబంధ బాంధవం । యస్సంచరతిసద్భక్త్యాతచ్ఛీలం ద్వాదశాత్మకం ॥౩౧

తా॥ ఎవ్వడు లింగాంగియై భవులతో గూడిన స్నేహబాంధవ్యమును విడిచిసద్భక్తిచే సంచరించు చున్నాడో ఆశీలము ౧౨ పన్నెండవది.

శ్లో॥ పరస్త్రీయం పరార్థంచా నృత వాక్యాని వర్జయేత్ । యస్సంచరతి తచ్ఛీలం త్రయోదశవినిశ్చితం ॥౩౨॥

తా॥ఎవ్వడుపరస్త్రీని, పరద్రవ్యమును, అబద్ధవాక్యములను, వర్జించుచు ప్రవర్తించు చున్నాడో ఆశీలము ౧౩ పదమూడవదని నిశ్చయింపబడినది.

శ్లో॥ పంచసూతక రాహిత్యం మత్వానిశ్చిత్య మానసె । యోవీరో తద్వినిర్ముక్తస్తచ్ఛీలంతు చతుర్దశ ॥౩౩॥

తా॥ ఎవ్వడు వీరశైవుడో [జాతిజన్మరజోచ్ఛిష్టం ప్రేతంచసూతకస్తథా । పంచసూతక సంయుక్తం ఇత్యేతెజీవవర్తనం] పంచసూతకములు రాహిత్యమని మానస మందునిశ్చయించి ఆసూతకముల విడువబడ్డవాడో, ఆశీలము ౧౪ పద్నాలుగవది.

శ్లో॥ భక్తాశ్చ సూతకం త్యక్త్వాసాక్షాదీశ్వర చింతనాత్ । ఆరాధయంతి తంచేవంశీలం పంచదశ ప్రమా ॥౩౪॥

తా॥ ఓ పార్వతీ శివభక్తులైనవాడు ప్రత్యక్షమైన శివభక్తుల వలన సూతకము విసర్జించి ఆశివలింగమూర్తిని ఆరాధించు చున్నాడో ఆట్టిశీలము ౧౫ పదియేనవదీ.

శ్లో॥ శివభక్త జనైస్సార్థంయోవివాదంకదాచన । నకరోతి భక్తశ్శీలం యోగినస్తస్యషోడశ ॥౩౫॥

తా॥ ఎవ్వడు శివభక్త జనులతో గూడుక యద్వేషమైన తగవు కానొపుడయిన చేయకుంచున్నాడో అట్టిశివ యోగియొక్క [౧౬] యారవ శీలమౌను.

శ్లో॥ ప్రాణలింగే ష్వవిశ్వాసః స్థిరలింగ విశేషభాక్ । శ్వానయోనిశతంగత్వా చండాల గృహమావిశేత్ ॥౩౬॥ శైవోపిస్థావరేపూజాం నమస్కారం పరిత్యజేత్॥౩౭॥ తీర్థయాత్రాదికంత్యక్త్వా లింగనిష్ఠా పరోభవేత్ । తస్య మాహేశ్వర స్యైతచ్ఛీలం దశస్మృతం॥ ౩౮॥

తా॥ ఎవ్వడు ఇష్టలింగమందు విశ్వాసము నుంచక స్థావరమందు మిక్కిలి విశ్వాసమునుంచునో [వాడు] కుక్క యోనియందు నూరుమారులుపుట్టి చండాలగృహమును పొందును శివభక్తుడయినవాడు స్థావరలింగమందు పూజయు నమస్కారమున్ను విడిచిపెట్టుచు తీర్థయాత్రాదులున్ను వర్జించి [కేవలం] లింగనిష్ఠాపరుడై యున్నాడో అట్టి మాహేశ్వరునియొక్క శీలము ౧౭ పదియేడవది తెలియతగ్గది.

శ్లో॥ అఘోరవ్యాధికుష్ఠా దిరోగానామౌషధంత్యజేత్। అన్యమంత్రక్రియాదీని శీలంచాష్ట దశస్మృతం ॥౩౯॥

తా॥ ఎవ్వడు భయంకరమైన కుష్ఠాదిరోగములవరకు నన్యమంత్రక్రియాది యౌషధములు విడుచుచున్నాడో అదిపద్దెనిమిదవ శీల మని తెలియవలయును.

శ్లో॥ మశకైర్మక్షికాభిశ్చ శ్వాన మార్జాలమూషకైః। స్పృష్టం దృష్టం యద్భవేత త్పాండం పరిత్యజేత్ ... తత్ప్రకారేయశ్శైవసంచ రత్యఘదూరకః । ఏకోనవింశతిశ్చైవ తస్యశీలం

వరానసె ॥౪౧॥

తా॥ ఓపార్వతీ శివభక్తిపరుడైన భక్తుండు, కుండను, దోమల చేత, ఈగలచేతనున్ను, కుక్క, పిల్లి, ఎలకలచేత, ముట్టడముచూడడమూ మేనేని- అకుండనువజికించవలయు ఎవడుఆప్రకారము- అనాచార దూరుండై సంచరించు చున్నాడో వానియొక్కశీలము పంథొమ్మి దవదియు

శ్లో॥ పృధివ్యామన్యతీర్థేభ్యో జంగమాంఘ్రిజలంపరం । త స్మిన్ ధృఢాస్తి శైవెవై తచ్ఛీలంవింశతి స్మృతం ॥౪౨॥

తా॥ ఎశివభక్తునందున- భూమియందుగల ఇతర తీర్థములకంటె జంగమ పాదోదకము శ్రేష్ఠమని దానియందు నిశ్చయము గలిగియున్నదో ఆశీలము ౨౦ ఇరువైయవదని చేప్ప బడినది.

శ్లో॥ శకున గ్రహ విఘ్నేషు తిథివారముహూర్తకె।
గతభ్రమ శ్చరేద్యస్తు శీలతాప్యేక వింశతిః ॥౪౩॥

తా॥ ఎవ్వడుశకున, నవగ్రహ, తిథివార, ముహూర్త, విఘ్నము లయందు, మిథ్యాభావము నెంచి, చరించుచున్నాడో అట్టిశీలము (౨౧) ఇరువైయొకటవది.

శ్లో॥ లౌకికాచరణంత్యక్త్వాస్థూలాంగా పేక్షణంచవై ।
యస్సంచరతి తచ్ఛీలంద్వావింశతిరితి స్మృతం ॥౪౪॥

తా॥ ఎవ్వడు లౌకికా చారమును స్థూలాంగాపేక్షయును విడిచిచరించుచున్నాడో ఆశీలము యిర్వయి రెండవదని తెలియవలయును.

శ్లో॥ స్వగృహే గతభక్తానాం స్వదారిద్ర్యమదర్శయన్।
యఃపూజయతి తచ్ఛీలం త్రయోవింశదితిస్మృతం ॥౪౫॥

తా॥ ఎవడుతనఇంటికి వొచ్చినటువంటి భక్తులకు (అనగా మాహేశ్వరులకు తనలేమిడిని చూపించక వారిష్టపూర్వకముగా పూజించుచున్నాడో ఆశీలము ఇర్వయిమూడవదని ఎరుంగవలయు.

శ్లో॥ అంగస్యైవసదాచారః కిమర్థంమానసస్యతు। ఇతిచాంగస్యభక్తస్యజంగమ ప్రాణముచ్యతె ॥౪౬॥ యస్సంచరతి తచ్ఛీలంచతు
వింశతిసామకం ॥

తా॥ ఎవ్వడు అంగమునకు సదాచారము మానసమునకు యనియంగ స్వరూపమయిన భక్తునికి జంగమమే ప్రాణమని చెప్ప దని యట్లాగె నడుచుచున్నాడో ఆశీలము నిర్వాఇనాలవ పేరుగలది.

శ్లో॥ కాలకల్పితకార్యేషు విక్లేశరహితో వ్రతీ । య
త్తోషయతి తచ్ఛీలం పంచవింశతి సంజ్ఞికం ॥౪౭

తా॥ వ్రతస్థుడు కాలానుగుణ్యమువలన రాబడిన సుఖదుఃఖ లయందు వెసనరహితుడై సంతోషించుచున్నాడో ఆశీలము ఇర్వయి దవ పేరుగలది.

శ్లో॥ శివమంత్రంజపాసక్త జిహ్వాయామపశబ్దకం । యో
వర్జయతితచ్ఛీలం షడ్వింశతి సమాహ్వయం ॥౪౮॥

తా॥ ఎవ్వడు శివమంత్రజపాసక్తుండై నటువంటివాడు ఆనా చే నీచవాక్యము వర్జించియున్నాడో అట్టిశీలమును ఇర్వయి యార నిచెప్పబడినది.

శ్లో॥ శ్రవణై రపశబ్దాంశ్చ హిత్వాలింగాంగవాచకాన్।
యశ్శృణోత్యేవతచ్ఛీలం సప్తవింశతి నామకం ॥౪౯॥

తా॥ ఎవ్వడు చెవులచేత అయోగ్య నీచవాక్యములను వినక గాంగసంబంధ వాక్యములను వినుచున్నాడో అట్టిశీలము ఇర్వయి పేరుగలది.

శ్లో॥ లింగశబ్దంస కృచ్ఛృత్వా సర్వపాపైః ప్రముచ్యతె॥ ౫౦ ॥ లిం
గశబ్దం సముచ్చార్యముచ్యతె జన్మబంధనాత్ । గురులింగచరానే
వజాగ్రత్స్వప్న సుషుప్తిషు । జ్ఞాత్వాన్యంవర్జితంశీల మష్టవిం
శతినామకం ॥ ౫౧ ॥

తా॥ లింగశబ్దము ఒకసారివినెనేని సమస్తదోషములచే విడు డుచుండును లింగశబ్దము ఉచ్చరించేనేని జన్మకట్టువలన విడువబడు డుచు (కాబట్టి జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్తులయందు ఇతరము విడిచి గురులి జంగములనే గుర్తెరిగి ధ్యానించునట్టి శీలము ఇర్వయియెనమిదవ పే గలది.

శ్లో॥ కార్యార్థం గమనంమత్వా సూర్యేందు గ్రహసంకటం। యోనగచ్ఛతితచ్ఛీలమేకోనత్రింశదాహ్వయం॥౫౨॥

తా॥ ఎవ్వడు సూర్యచంద్రగ్రహ సంకటమును తెలిసి కార్యార్థము కొరకు పోవుచున్నాడో ఆశీలము ఇర్వయి తొమ్మిదవదని చెప్పబడినది.

శ్లో॥ లింగస్యతుమనోదత్తంచ ప్రాణామపితంధనం। గురోర్దేహమిదంత్యక్త్వం భక్తోహంకారవర్జితః॥౫౩॥ తస్మాద్గుర్వాది దేవానాం దేహాదికమువంచకః। యోదాపయతితచ్ఛీలంత్రింశత్సంఖ్యా సమాహ్వయం॥౫౪॥

తా॥ భక్తుండు గురువునకు శరీరమును లింగమునకు మనస్సును జంగములకు ధనమునర్పించియు హంకార వివర్జితుండగును అందుగాను ఎవ్వడు గురులింగ జంగములకు నివంచకుడయి తనుమనోధనములు ఇచ్చుచున్నాడో ఆశీలము ముప్పైయవదని చెప్పబడినది.

శ్లో॥ చరపాదోదకై స్సైవలింగమజ్జనముత్తమం। తత్ప్రసాదంమహాదేవి లింగనైవేద్య ముత్తమం॥౫౫॥ యఃకరోతితథాయోగీ చరనిష్ఠాపరాయణః। తచ్ఛీలం శీలసంపన్నైరేకత్రింశదితీరితం॥౫౬॥

తా॥ ఓ పార్వతీ జంగమపాదోదకముచేత లింగాభిషేకముత్తమము జంగమ ప్రసాదములింగ నైవేద్యముత్తమము అట్లాగ ఎవ్వడు సామర్థ్యుండై జంగమనిష్ఠ పరాయణుండయి చేయుచున్నాడో ఆశీలము శీలసంపన్నులచేత ముప్పైయొకటిదని చెప్పబడుచున్నది.

శ్లో॥ త్యక్త్వా భవిజవాహనయాన శయనాసనకర్మసు। యస్సంచరతితచ్ఛీలం ద్వాత్రింశదితినిశ్చితం॥౫౭॥

తా॥ ఎవ్వడు గమనశయనాసన చేష్టలయందు భవిజనులను విడచి, చరించుచున్నాడో ఆశీలము ముప్పయిరెండవదని నిశ్చయింపబడినది.

శ్లో॥ భవిశబ్దంచాన్యదేవ శబ్దంలింగార్చనాపరః। యోవర్జయతి తచ్ఛీలం త్రయస్త్రింశదితిస్మృతం॥౫౮॥

తా॥ ఎవ్వడులింగార్చన పరుడగువాడు భవిశబ్దమును అన్యదే
తా శబ్దంబును వర్జించుచున్నాడో అట్టిశీలము ముప్పైమూడవదని
యెవలయును.

శ్లో॥ శివమేకం పరంలింగం యోవిభక్తం కులాగ్రజం । ప్రత్యహం
దర్శయాన్ మంత్రంపంచాక్షర మనుస్మరన్॥౧౯॥ సదాచరతి త
చ్ఛీలం చతుస్త్రింశత్సమాహ్వయం ॥౬౦॥

తా॥ ఎవడు శివుణ్ణి - ఇష్టలింగమును - కులాగ్రజుడయినటువం
టి వీరమాహేశ్వరుని ప్రతిదివసము దర్శించుచు పంచాక్షరీమహామం
త్రము స్మరించుచు యెల్లకాలము చరించుచున్నాడో అట్టిశీలము ముప్పై
నాలవదని యెరుంగవలయు.

శ్లో॥ కామమర్షణ మన్యేషు భక్తిభాషణ పూర్వకం । యోభాష
యతి తచ్ఛీలం పంచత్రింశత్ప్రకారకం ॥౬౧॥

తా॥ ఎవ్వడితర జనులయందు భక్తివాక్యపూర్వకము - ఇష్ట
ముగా సహనముగా భాషించుచున్నాడో వాని శీలము ముప్పైఅయిదవ
ప్రకారము

శ్లో॥ విప్రాది సర్వమర్త్యానాం శివదీక్షాందదాతియః । సోవీరశైవ
తచ్ఛీలం షట్త్రింశదితినిశ్చితం ॥౬౨॥

తా॥ ఎవ్వడు బ్రాహ్మణాది సమస్తమానవులకు శివసంస్కార
ము నిచ్చుచున్నాడో వాడు వీరశైవుడువాని యొక్క శీలము ముప్పైఆ
రవదని నిశ్చయమైనది.

శ్లో॥ జాయా ప్రసూతిసమయే గర్భస్థితశిశోర్వ్రతీ। సమాచారేణగు
రుణా దీక్షానుగ్రహపూర్వకం ॥౬౩॥ ధారయిత్వాతు చిల్లింగం
రదం డేస్వ యోషితాం । యస్థాపయతి తచ్ఛీలం సప్తత్రింశదితి
స్మృతం॥౬౪॥

తా॥ ఎవ్వడు వీరశైవాచార వ్రతుండయి నటువంటి వాడు
తన భార్యయొక్క ప్రసవసమయమందు గర్భమందున్న శిశువుకు సదాచారస
క్తుండయి నటువంటి గురువుచేత దీక్షానుగ్రహ పూర్వకముగా శివ

గధారణచేసితన పెండ్లాము దండగెట్టయందు కట్టించుచున్నాడో అట్టిశీ లము ముప్పైఏడవదనియు తెలియవలయు.

శ్లో॥ గురుజంగమ లింగానాం దుగ్ధార్థం లక్షణాన్వితాం । సవ త్సాం ధేనుమాదాయ లింగముద్రాన్వితాపయేత్ ॥౬౮॥ తస్యాః క్షీరేణ దధినా తక్రేణచఘృతేనచ । యోర్చాంకరోతి తచ్ఛీ లమష్టత్రింశదిహొచ్యతే ॥౬౬॥

తా॥ ఎవ్వడు గురులింగ జంగములయొక్క పాలకొరకు సులక్షణ ములతో గూడుకొన్నట్టువంటి లేగతో గూడుకొనిన ఆవును తీసుకొని లింగ ముద్రించేయుచు దానియొక్క పాలచేత పెరుగుచేత మజ్జిగచేత నె య్యిచేతను గురులింగ జంగమార్చనలను చేయుచున్నాడో ఆశీల ము ముప్పైయెనమిదవదని చెప్పబడ్డది.

శ్లో॥ యద్గృహే శివభక్తే భ్యోదాప యిత్వోదకంతృణం। తద్ధేనుపోష ణం భక్త్యా కురుతే యోత్రతిసదా ॥౭౦॥ స్మృతం తచ్ఛీలమే కోనచత్వారింశదితీరితం ॥

తా॥ ఎవ్వడా యావును భక్తితో భక్తులచేత మెయొక్క గృహమం దు గడ్డినీళ్లుపోయించి సదా రక్షణ చేయుచున్నాడో అట్టి వ్రతస్థుని శీల ము ముప్పైతొమ్మిదవదని స్మరించి చెప్పబడుచున్నది.

శ్లో॥ తద్గోమయేనవిధివత్ కృత్వాభస్మవిలేపయేత్ ।ధర్తైతత్తైవచ్ఛీలం చత్వారింశదితీరితం॥౭౧॥

తా॥ ఎవ్వడా యావుపెండతోటి కల్పాదిప్రకారము భస్మము చేసిఅట్లాగె ఉద్ధూళనము చేయుచున్నాడో అనగా ధారణసేయుచు న్నాడో ఆశీలము నలుబదవదని జెప్పబడినది.

శ్లో॥ భక్తైక్షేత్రం గృహీత్వాతు తత్క్షేత్రస్యాష్టదిక్షుతు । సలింగ వృ షభస్తంభాన్నిక్షిపేత్ క్షేత్రవృద్ధయే। ఏతాదృశ ప్రకారేణయః కరోతివృషవ్రతీ । తచ్ఛీలంమేకచత్వారింశదాఖ్యాచవరాననే ॥౭౨॥

తా॥ ఓ పార్వతీ ఎవ్వడు వృషవ్రతుడై సటువంటి భక్తుండోవాడు

భూమిని భక్తులతోడ తీసుకొని క్షేత్రవృద్ధికొరకు పొలముయొక్క అష్ట దిక్కులయందు లింగముద్రాంకితము లైనటువంటి వృషభ స్తంభములను పాతవలయును ఈప్రకారముచే ఎవడు చేయుచున్నాడొ ఆశీలము నలుపై యొక్క పేరుగలదీ.

శ్లో॥ కృషింసలింగ వృషభైః కృత్వావివిధ ధాన్యకం । గురు జంగమ లింగానామర్పణం కురుతేతుయః ॥౭౧॥ తచ్ఛీలంశీలసంపన్నై రిత్వచత్వారిం శదాహ్వయం ॥౭౨॥

తా॥ ఎవ్వడు వ్యవసాయమును లింగ ముద్రాంకితములైన యెద్దుల చేత చేసివివిధధాన్యములఁ పండించి, గురులింగజంగములకు సమర్పణచే యుచున్నాడొ అట్టిశీలము శీలసంపన్నులతో నలుపై రెండ వదియని చెప్ప బడినది.

శ్లో॥ సలింగ వృషకంఠేషు చర్మసూత్రవివర్జనం ! యఃకరోతికృషా శీలం త్రిచత్వారింశదీరితం ॥౭౩॥

తా॥ ఎవ్వడు వ్యవసాయమందు లింగముద్రాంకితములైన యెద్దుల మెడలయందు తోలుత్రాళ్లు లేకుండా కృషి చేయుచున్నాడొ నలుపైమూడవ శీలమని చెప్పబడ్డది.

శ్లో॥ కార్పాసతూలరచితాన్యం గలింగాంశుకానిచ । గురుభక్తి యుతశ్చైవ చర్మసంస్పర్శనంవినా ॥౭౪॥ కారయిత్వాతథా తంతూన్ తంతువాయైశ్చ లింగిభిః । నిర్మితానిసదాభక్త్యావ స్త్రాసివివిధానిచ ॥౭౫॥ యస్తైనధర్మ సంపన్నోదృఢం ధారయ తివ్రతీ । తచ్ఛీలంతు చతుశ్చత్వారింశత్సంఖ్యాప్రకారకం ॥౭౬॥

తా॥ ఎవడు గురుభక్తి యుతుడైన భక్తుండు ప్రత్తి చెట్టు దూది చేత చేయబడునటువంటి అంగలింగవస్త్రములు నూలునుతోలంటకుండ చేయించి యట్లాగె లింగవంతులైన సాలెవాండ్లచే నేయబడిన నానావిధవస్త్రములు, శివధర్మ సంపన్నుడయిన దృఢవ్రతస్తుండు సదాభక్తి చేత నిశ్చయముగా ధరించుచున్నాడో ఆశీలము నలుపైనాలవ సంఖ్యప్రకారము.

శ్లో॥ తదంశుకానిభక్తైశ్చ క్షాళయిత్వావ్రతాంబునా। యోధరేత్స్వం చ చత్వారిం శచ్ఛీలం తస్యతస్మయం ॥౭౭॥

తా॥ ఎవ్వడా వస్త్రములు వాటిమైలనుశుద్ధోదకముచేత భక్తుల తోయుతికించి ధరించుకొనునో ఆట్టిశీలము నలుపయిగుయిదవది-

శ్లో॥ కులాలం లింగినంవీరస్స మాహూయనిజాలయం। దత్వావిమి ధోర్ధ్వతాంబూని కారయిత్వామృదాఘటాన్ ॥౭౮॥ సలింగ వృషముద్రాశ్చగృహోపకరణానిచ। దగ్ధ్వాశివాగ్ని నాతత్రతైః పాకంకారయన్ముదా ॥౭౯॥ గురుజంగమ లింగానాంయఃకరోతి సమర్చనం! తస్యశీలం మహాదేవి షట్చత్వారింశదీరితం ॥౮౦॥

తా॥ ఓపార్వతి వీరశైవుండు లింగవంతుడైన కుమ్మరివాణ్ణితన ఇంటికిపిలిచి నిర్మలోదకములిచ్చి మంటిచేత లింగవృషభ ముద్రలుగల విగా గృహోపకరణములైన కుండలనుచేయించి రుద్రాగ్నిలో నచటగా ల్చించి యెవ్వడుసంతోషముచే వాటితో పాకము చేయించుచు గురులింగ జంగముల యొక్క యారాధన చేయుచున్నాడో వానియొక్క శీలము న లుపయి యారవదని చెప్పబడినది.

శ్లో॥ భూషణాని సత్యాహిత్వా భూతిరుద్రాక్షభూషితః। యశ్చరే త్తద్వ్రతంసప్తచత్వారింశ దీరితం ॥౮౧॥

తా॥ ఎవ్వడు సువర్ణాది భూషణములు విసర్జించి భస్మరు ద్రాక్షా లంకరణము చేయుచున్నాడో అట్టివ్రతము నలుపైయేడవదని చెప్పబడినది.

శ్లో॥ సాలోక్యం చైవసామీప్యం సారూప్యంచవరానవే। యత్రాపే క్షాస్తిభక్తానాం నాస్తిమోక్షోవదామితే ॥౮౨॥ తస్మాత్తత్రి తయంత్యజ్య లింగసాయుజ్యచిత్తవాన్। యశ్చరేత్తద్వ్రతంచా ష్టచత్వారింశత్సమాహ్వయం ॥౮౩॥

తా॥ ఓపార్వతీ నీకుచెప్పుచున్నాను శివభక్తులకు సాలోక్య సా మీప్య సారూప్యసదవుల దేనియందు అపేక్ష గలదో వారికి మోక్షము లేదు అందువలన, అమూటినివిడిచి, ఎవ్వడు లింగసాయుజ్య చిత్తుడై

(అనగాలింగాంగ సామరస్యమనసుడయి) వర్తించునా అవ్రతము లుపైయనమిదవదనిచ ప్పబడినది.

శ్లో॥ దశవాయువికారాణి జిత్వాతద్దశగోనహి । చరేత్తచ్ఛీలమేతో న పంచాశదితినిశ్చితం ॥౮౪॥

తా॥ దశవాయువులయొక్క వికారముల జయించి యాదశను బొందక చరించబడునో అదినలుపై తొమ్మిదవ శీలమని నిశ్చయింబడినది-

శ్లో॥ షడ్వర్గాష్ట మదాంత్యక్త్వా జ్ఞాత్వా తత్వంశివస్యవై । య స్సంచరతి తచ్ఛీలం పంచాశదితినిశ్చితం ॥౮౫॥

తా॥ ఎవడు కామాది షడ్వర్గములను కులాది యష్టమదముల త్యజించి శివునియొక్కనిజతత్వమును జెలిసి చరించుచున్నాడో అట్టి ము యాభైయవదని నిశ్చయమయినది.

శ్లో॥ ప్రతిక స్తూరికాదీని గంధద్రవ్యాణిభాగ్రతతః । యస్స్వత్యజతత చ్ఛీల మేకపంచాశదీరితం ॥౮౬॥

తా॥ ఎవ్వడు ప్రతస్థుడయినవాడు కస్తూరిమొదలైన నటువంటి గంధ ద్రవ్యముల భోగమను పరస్పరము విడుచుచున్నాడో అశీలముయాభై యొకటవదవదని చెప్పబడినది.

శ్లో॥ సీమోల్లంఘున మాస్తాయ స్వగ్రామంసజ హేత్సదా । యస్తి ష్ఠతిహి తచ్ఛీలం ద్విపంచాశ త్సమాహ్వయం ॥౮౭॥

తా॥ ఎవ్వడు సీమదాటకతనగ్రామము యెల్లప్పుడువిడువక యుంటు న్నాడో ఆట్టిశీలము యాభైరెండవదని చెప్పనగును.

శ్లో॥ ఆచారార్థంచ గుర్వర్థం భక్తార్థం గమనం భవేత్ । సలిం గ వ్యసనం యుక్తరథమారుహ్యతస్యవై ॥౮౮॥ సర్వాంగ పావ డం కృత్వాభవి దర్శన వర్జితం । యస్సంగచ్ఛతి తచ్ఛీలం త్రి పంచాశ దితీరితం ॥౮౯॥

తా॥ ఎవ్వడు ఆచారము కొరకు గురువుకొరకు భక్తునికొరకు పోగలుగునో (అపుడు; లింగముద్రి యున్నను గట్టిన రథము నెక్కి దాని

నిండ తెర వేసి భవిదర్శనము లేకుండా పోవుచున్నాడో ఆశీలము యా థైమూడవదని చెప్పబడినది.

శ్లో॥ గృహారామాదికం శైవో విధాయావరణోన్నతం। భవిదర్శనహీనేషు తేషు స్థిత్వాప్రియత్నతః ॥౧౦॥ అంతర్బ విజనత్యాగస్స మర్చయతి యశ్శివం । చతుఃపంచాశదాఖ్యాతం తస్యశీలంమహాత్మభిః॥౧౧॥

తా॥ ఎవడు శివసంబంధి వ్రతస్థుడో ఇల్లుతోట మొదలైనటువంటివి ప్రాకారము ఎత్తుగా గట్టించి భవిదర్శన హీనమైనటువంటి వాటియందు ఉత్సాహముగా నుండి లోపటికి భవినీరానికుండా, లింగమును పూజించు చున్నాడో వానియొక్క శీలముమహాత్ములతో యాభైనాలగవదని ప్రకటింపబడినది.

శ్లో॥ తీర్థప్రసాద దాయీచసమయాచారజంగమః । యథాభవతి లింగైక్యం తథాతద్గురుణాసహ ॥౧౨॥ పదమాలంబ్య లింగైక్యం ప్రాప్నోతి స్థైర్యవానపి । తచ్ఛీలం శీలనః ప్రాహుః పంచపంచాశతాహ్వయం ॥౧౩॥

తా॥ వీరశైవాచారనిపుణుడై నటువంటివాడు తీర్థప్రసాదము నిచ్చేటటువంటి సమయాచారజంగమము యట్లాగునిజలింగైక్యము అవుచున్నాడో ఆతీరుననే- ఆగురుమూర్తితోగూడి పదమాలస్యము చేయక లింగైక్యము పొందు చున్నాడో ఆశీలము శీలవంతులు యాభైయైదవదని చెప్పుచున్నారు-

శ్లో॥ యత్రజీవస్తత్రశ్శివ ఇతివాక్యం విసర్జయేత్। లింగమధ్యేచరం తస్యమధ్యేలింగంప్రదర్శయేత్ ॥౧౪॥ దాసోహ మితిభక్తానాం భక్త్యాతిష్ఠతియోవ్రతీ । తచ్ఛీలంయోగిభిఃప్రోక్తం షట్పంచాశత్సమాహ్వయం ॥౧౫॥

తా॥ ఎవడు లింగ జంగమ వ్రతుడై నటువంటివాడు ఎచటజీవుడో అచట శివుడనే వాక్యమును విసర్జించవలయు లింగమధ్యమందు జంగమమును జంగమమధ్యమందు లింగమును దర్శించను చున్నవాడైభక్త

లకు నేను సేవకున్నియు భక్తిచేత నుంటు వున్నాకో ఆట్టిశీలము లింగాం
గసామరస్యముచేత యాభైయూరవ పేరుగలదని చెప్పబడినది.

శ్లో॥ ఏకాదశ ప్రసాదంచదశక్తిర్యాని వేత్తియః। సప్తపంచాశదాఖ్యాతం తచ్ఛీలంతు వరాననె ॥౯౬॥

తా॥ ఓపార్వతీ ఎవడు ఏకాదశ ప్రసాదములను దశవిధ పాదోదకములను ఎఱుంగుచున్నాడో ఆశీలముయాభై యేడవదని కీర్తింపబడినది.

శ్లో॥ పంచేంద్రియ ముఖంజ్ఞాత్వా పదార్థాంచ సమర్పితం। తల్లింగం మనుతెయస్తు తస్మిన్ లింగప్రలీయతే॥౯౭॥ తస్మాత్పంచేంద్రియం యోగీజ్ఞానకర్మోభయాత్మకం। లింగేకరోతి తచ్ఛీలమష్టపంచాశదీరితం॥౯౮॥

తా॥ పంచేంద్రియముఖముల నెఱంగి పదార్థములు సమర్పించినను ఎపదార్థము నాలింగమందు నైక్యమాచున్నది అందువలనలింగాంగ సామరస్యంబైనవాడు క్రియాజ్ఞానోభయాత్మకమైన పంచేంద్రియము లింగమందే సమర్పించుచున్నాడో అదియాభై యెనమదవ శీలమని చెప్పబడినది.

శ్లో॥ మతిజ్ఞానం శృతిజ్ఞానం ఖండజ్ఞానం తథైవచ। జన్మజ్ఞానం కేవలంచ జ్ఞానంపంచవిధాస్మృతం॥౯౯॥ తస్మాత్పంచ విధంజ్ఞానం యోజానాతి సమాసతః। శీలవసంత్తి లేకోనషష్ఠిస్త స్యమతాభువీ ॥౧౦౦॥

తా॥ మతిజ్ఞానము, శృతిజ్ఞానము, ఖండజ్ఞానము, జన్మజ్ఞానము, కేవలజ్ఞానమనినిన్ని, పంచవిధజ్ఞానములు చెప్పబడినవి- అందువల్ల పంచవిధజ్ఞానమును సంక్షిప్తముగాఎవడు నెరుంగుచున్నాడోవానియొక్క శీలసంపత్తిలోకమందు యాభైతొమ్మిదవదని యొప్పబడినది,

శ్లో॥ లింగభోగమితిప్రాజ్ఞ సర్వంమత్వాతథాచరన్। నాన్యంవాంఛయతె తస్యశీలతొషష్ఠిరావృతా॥౧౦౧॥

తా॥ ప్రాజ్ఞుండైనటువంటి భక్తుండు సమస్తమున్ను లింగానుభో

వమొదలంచిఆప్రకారము చేయుచు రెండవదికోరకుండ యుండియున్నా
డో వానియొక్క శీలమువల్ల అర్పాయిగూడుకొన్నదగును.

శ్లో॥ సుశివేభక్త మాహేశ ప్రసాది ప్రాణలింగినః । శరణశ్చైవలిం
గైక్యశ్శిఖికర్పూర యోగవత్ ॥౨౦౫॥ ఏవంషట్స్థలరూపేయం
షడ్లింగేషుక్రమాద్ద్విత్ । శిఖికర్పూరయోగేన లీయతే సతతంము
దా। శీలతోతస్య సీలజ్ఞై రేకషష్టిము దాహృతం॥౨౦౬॥

తా॥ ఓరతీ ఎటువలెభక్తమాహేశ్వరప్రసాదిప్రాణలింగిశరణై
క్యశిలింగమందునుంచిగా అగ్ని కర్పూర సంయోగ మువలె (ఐక్యమా
చున్నాడో) ఆప్రకారమే షట్స్థలస్వరూపుడైనటుతంటి వ్రతస్థుండు
ఆచారాది షడ్లింగ ములయందు క్రమముగాను సంతోషముచే యెల్ల
ప్పుడుఅగ్నికర్పూర యోగముగతో (ఐక్యమౌచున్నాడో) వానియొక్క శీల
ము శీలజ్ఞులచే అర్పాయి యొకటిదని యుదాహరింప బడినది.

శ్లో॥ దినేవపూజయేల్లింగం రాత్రౌనైవచనైవచ । సర్వదాపూజయే
ల్లింగం దివారాత్రౌనపూజయేత్ ॥౨౦౭॥ ప్రాహ్ణే పరాహ్ణమ
ధ్యాహ్నే కాలేష్వేవయజేచ్ఛివం । ఇతిభ్రమాక్పరిత్యక్త్వాశివ
మానసతత్పరః ॥౨౦౮॥ సార్వకాలం శివంభక్త్యాబాహ్యాభ్యంతర
శూన్యకః। యఃపూజయతితచ్ఛీలంద్విషష్ఠిగణసంయుతం ॥౨౦౯॥

తా॥ పగలు లింగమును పూజించ కూడదు. రాత్రియందు కూ
డనుకూడదు యెల్లప్పుడు లింగమునుపూజించవలయు పగలురాత్రియందు
పూజించవలదు. లింగమును మొదటిజాము మధ్యాహ్నము మూడవజాము
కాలములందేపూజించవలయునన్నే భ్రమలనువిడిచిపెట్టి శివమానస తత్ప
రుడైనవాడు బాహ్యాభ్యంతర శూన్యుడయిసార్వకాలము లింగమూర్తిశ
నిభక్తిచేత పూజించుచున్నాడో అట్టిశీలముఅర్పాయి రెండవసంఖ్య గూ
డుకొన్నదగును.

శ్లో॥ లింగంఘ్రాణంనిజఘ్రాణం లింగజిహ్వాస్వజిహ్వతః। లింగదృష్టిశ్చ
త్మదృష్టిర్లింగ హస్తస్సహస్తతః॥౨౧౦॥ లింగశ్రుతిస్స్వశ్రవణం
మానసంలింగ మానసం । ఇతిస్వానుభావసిద్ధ్యర్థ తత్సహ

భోజ రాత్॥౨౮॥ సర్వాంగలింగ సాహిత్యంతదూప్రమితిః శ్శితం। తచ్ఛీల తాసుశీలజ్ఞై ప్రష్ఠిరితిగణ్యతే ॥౨౯॥

తా॥ ఎవనియందు లింగ నాసికమె తననాసికము, లింగజిహ్వమె తనజిహ్వ, లింగదృష్టియె తనదృష్టి, లింగ హస్తమె తనహస్తము. లింగ శ్రవణమే తనశ్రవణము, లింగ మానసమెతనమానసము. అనిసహభోజ్యమువలన అనుభవము గలిగి అదేరూపము సర్వాంగ లింగసాహిత్యము ప్రవర్తింపబడ్డదో ఆశీలము శీలవేత్తలచేత శీలములయందు ఆర్వయి మూడవదని గణింపబడ్డది.

శ్లో॥ యథాచాహక్రియాయోగీసాక్రియావినియోజ్యవై ।వినిశ్చల క్రియాశూన్యస్సశివోభవతిధ్రువం ॥౨౧౦॥ నిమిషోన్మేష రహితోగ తాగతవివర్జితః । యథాలింగైక్యమాప్నోతితథాచలత్రపణీ ॥౨౧౧॥ ఏతాదృశ ప్రకారేణ యస్యశీలంప్రవర్తతే । తచ్చతుష్షష్ఠీరాఖ్యాతం ప్రవదంతిగణేశ్వరాః ॥౨౧౨॥

తా॥ ఎలింగాంగ సామరస్యంను ఎట్లు చేయతగినక్రియా- ఆక్రియను ఉపయోగించి యట్లాగె చలనరహితమై క్రియాశూన్యడౌనో ఆయోగినిశ్చయముగా శివుండౌచున్నాడు, ఎలాగు లింగాచనపరుండు నిమిషోన్మేషగతాగతవర్జితుండయి లింగైక్యము పొందుచున్నాడో ఆలాగు చలించకుండుచున్నాడు ఎవ్వనికిటువంటి ప్రకారముచే శీలము వర్తించుచున్నదో ఆశీలము అరువైనాలగవదని గణేశ్వరులు పలుకుచున్నారు.

శ్లో॥ దుర్లభం హిమహాదేవి తవస్నేహాన్మయోదితం। గణాచారమిదంశ్రేష్ఠం భృత్యాచారమథశృణు ॥౨౧౩॥

తా॥ ఓపార్వతీ ఈదుర్లభమైనటువంటి గణాచారమునీయొక్క ఇష్టమువలననాచె చెప్పబడినది మరి శ్రేష్ఠమైన భృత్యాచారము వినుము

శ్లో॥ పూర్వోక్తే చతురాచారె యచ్ఛీలాన్యాచరంతితె। తేచసత్పురుషాః షట్సలస్థలవిత్తమాః॥ ౨౧౪॥

తా॥ పూర్వము చెప్పబడిన చతురాచారము లయందు, ఎవ్వరు

నడుచుచున్నారో వారుసజ్జనులని షట్స్థలవేత్తలు పలుకుచున్నారు.

శ్లో॥ దాసత్వంవీరదాసత్వం భృత్యత్వంవీరభృత్యకం । సమశ్చసక లంవస్తు ఆచారంనుజనస్యషట్॥౨౧౮॥

తా॥ దాసత్వము వీరదాసత్వము భృత్యత్వము వీరభృత్యత్వము సమయాచారత్వము సకలాచారత్వమని ఆరుగురు సజ్జనులు.

శ్లో॥ ఆకౌనియమసంయుక్తో గురౌలింగేచజంగమే । దేహాదీనర్పయే ద్యోవై దాసభావస్యసజ్జనః ॥౨౧౭॥

తా॥ ఎవ్వడు ప్రథమము నియమమనగా (దీక్షాప్రతిజ్ఞ) గూడు కొన్నవాడయి గురువుయందు లింగమందు జంగమందు తనువుమనము ధ నములను అర్పించుచున్నాడో [వాడు] దాసత్వసజ్జనుడు.

శ్లో॥ స్వామికృత్యసమోపేతఃపరదైవవినాశకః। సదామద్భక్తికాంక్షీ యో వీరదాసత్వసజ్జనః ॥౨౧౮॥

తా॥ ఎవడుశివ కృత్యానురక్తుండయి పరదైవ నిరాసకుండగుచు నిరంతరమునా సంబంధభక్తిని కోరుచున్నాడో వాడు వీరదాసత్వస జ్జనుడు.

శ్లో॥ అకులంకులవంతంవా నమస్కృత్వాతుభోజయేత్ । శేషంయో భుంజతేదేవి భృత్యభావనసజ్జనః ॥౨౧౯॥

తా॥ ఓపార్వతీ ఎవడు జంగమమునైన మాహేశ్వరునినైన వంద నముచేసియును భుంజింపజేయుచువారి శేషప్రసాదము భుంజించుచున్నా డో వాడు భృత్యత్వసజ్జనుడు.

శ్లో॥ అష్టసిద్ధిర్యుతో భక్త ఈషణత్రయవర్జితః। అనుజేయఃక్రియాలో పేవీరభృత్యత్వసజ్జనః ౨౨౦॥

తా॥ భక్తుండు భస్మమాది ప్రసాదాంత మష్టావరణ సిద్ధితో గూ డుకొన్నవాడయి దారేషణ ధనేషణ పుత్రేషణ త్రయము వర్జితుండ గుచు క్రియాలోపమందు ప్రాణమర్పించునో (వాడు) వీరభృత్యత్వ స జ్జనుడు.

శ్లో॥ స్వస్త్రియంస్వధనంవేశ్మ స్వదేహంభక్తిసంయుతః । జంగమా

యహిమొదస్యా త్సమయాచారసజ్జనః ॥౨౨౦॥

తా॥ ఎవడు భక్తి యుక్తుండయి నటువంటివాడు తనభార్యను ధనమును తనయిల్లు తనశరీరమును జంగమునికొరకు ఇచ్చుచున్నాడో వాడు సమయాచార సజ్జనుడు.

శ్లో॥ సర్వందారాదికంబుధ్యా శివభావంవిచింతయన్ । నిర్మలోనిరహంకార స్సకలాచారసజ్జనః ॥౨౨౧॥

తా॥ ఎవడుసమస్తము భార్యాదిమొదలగువారిని మనస్సుచేత శివసంబంధ స్వరూపులని స్మరించుచున్నవాడగుచు నిర్మల నిరహంకారుడయినవాడు సకలాచార సజ్జనుడు.

ఇతివాతులాగమె ఉత్తరభాగ
శీల పటలంనామ సమాప్తము.

ఆచారకాండె ద్రవ్యసాధనప్రకరణంప్రారంభః

—॥ గృహశుద్ధిః ॥—

శ్లో॥ అంగణంగృహపాత్రోపకరణాన్యంశుకానిచ। యచ్ఛుద్ధిర్యథాకార్యాంతత్తచ్ఛుద్ధిర్తథాచరేత్ ॥౧॥

తా॥ వాకిలిగృహపాత్రోపకరణములు వస్త్రములును ఏదేదిశుద్ధియుక్తముగ చేయదగునో ఆయాద్రవ్యశుద్ధియట్లాగ చేయవలసినది.

శ్లో॥ అంగణంప్రోక్షయేన్నిత్యం సగోమయస్శుచిజలైః । వారయే ద్భువిసంచారం క్రియాగృహసమీపతః ॥౨॥

తా॥ వాకిలిని అనుదినము గోవుపెండతోగూడి పరిశుద్ధోదకములచేత సాంపిచల్లవలయును భువిసంచారమును పాకార్చనాది గృహముదగ్గిరి నివారించ వలసినది.

శ్లో॥ నిత్యంసమార్జనంయత్ర తద్గృహంశివమందిరం । సమ్మార్జనవర్జనంగేహం చండాలగృహతత్సమం ॥౩॥

తా॥ ఎచటనిత్యము పరిశుద్ధము [అలుకు] గలదో ఆగృహము కైలాససమము పరిశుద్ధములేనిఇల్లు చండాలగృహము తోసమము నిత

ము అలికవలసినదనే తాత్పర్యము.

శ్లో॥ విశుద్ధగోమయేనైవ క్రియాశోమేనపత్యశః । సమ్మార్జనంప్ర కుర్వీత పాకపూజాగృహాదిషు ॥౪॥

తా॥ పాకపూజాది గృహములయందు ప్రతిదినము భూపతనము గాని గోమయముచే పూతోదకముతోడను అలకవలయును.

శ్లో॥ శుద్ధతండులపిష్టేన ధావళ్యేనయథార్హకం । జాతంచరంగవ ల్లీంచక ల్పయేత్స్వమనోహరం ॥౫॥

తా॥ ధావళ్యమైన బియ్యము పిండిచేత యోగ్యతప్రకారముగ మ్ముగ్గచే తనకునొప్పదగిన రంగవల్లిని రచించవలయును.

—✽ పాత్రోపకరణశుద్ధి ✽—

శ్లో॥ సువర్ణకాంస్యశంఖాశ్చ ముక్తారత్నమయానిచ । పైత్తలం తామ్రపాత్రాణి త్రపుసీసాదికానిచ ॥౬॥ నిర్లేపచాచ్ఛాధిష్యం తికేవలేనజలేనతు । నిర్లేపంకాంచనంభాండం మృచ్ఛేదేవంవి శుధ్యతి ॥౭॥ శస్త్రావీనాపైసర్వేషాం వారిణాశుద్ధిరిష్యతే॥

తా॥ బంగారు కంచు శంఖములు ముత్యములు నవరత్నమయ ములు ఇత్తడి రాగిపాత్రలు తగరము సీసము మొదలగునవి పూయకుం డకేవలము జలముచేతనే శుద్ధికాగలవు బంగారు బిందెపూయకుండ మన్నుచేతనే పరిశుద్ధమౌచున్నది సమస్తపాత్రలు గడ్డి మొదలగు వాటిచే నుదకముచేత శుద్ధియౌను.

శ్లో॥ అమ్లేనతామ్రకంచాత్స్యా కాంస్యంమార్జేనపైత్తలం । రౌ ప్యంస్వైనంపరిశుద్ధంస్యా త్కేవలంక్షాళనాజ్జలైః ॥౮॥

తా॥ రాగియు పులుసుచేత కంచు భస్మముచేత ఇత్తడిపున్న ముచేత వెండి బంగారు కేవలము నుదకములచేత కడుగుటవలన పరిశు ద్ధమౌను

శ్లో॥ పాకపాత్రాణిసర్వాణి స్థూలసూక్ష్మాణియానివై । మృజ్జలై ఃక్షాళయేత్పశ్చా ద్భస్మశుద్ధింసమాచరేత్ ॥౯॥

తా॥ వంటపాత్రలు మొదలగు సన్నవియు పెద్దవియున్నియును

న్నునీళ్లచేత కడగవలయు తర్వాత భస్మముచే శుద్ధిసేయ వలసినది.

—✻ వస్త్రశుద్ధిః ✻—

శ్లో॥లింగాంగసంబధానితు సర్వవాసాంసియానివై। శుద్ధతోయేనసం తాడ్య ఆతపేనాద్రిమాహరేత్ ।౧౦।

తా॥ లింగవస్త్రములు అంగవస్త్రములన్నియును పూతోదకము చేత నుతికి ఎండలోతడినాపవలయును.

—✻ ఉదక సంగ్రహం ✻—

శ్లో॥ ప్రవాహస్యోదకంముఖ్యం హ్రదస్యోదంతుమధ్యమం । తటాకం తుకనిష్ఠంస్యాన్నీచంకూపోదకంభవేత్ ॥౧౧॥ ప్రత్యేకోత్తమ కూపంచ వ్రతినాంసమ్మతంభవేత్। ఉత్తమోత్తమమేవస్యాల్ప ద్యఃకూపోదకంభవేత్॥

తా॥ ప్రవాహము యొక్క జలము శ్రేష్ఠము మడుగుయొక్క జలము మధ్యమముచెరువు జలము కనిష్ఠము నూతిజలము పామరమైనన్న ది వ్రతస్థులయొక్క ప్రత్యేకబావిజలము సమ్మతమగును సద్యఃకూపోదకం (అనగా అపుడుత్రవ్వినచెలిమోదకము , ఉత్తమోత్తమమౌను.

శ్లో॥ శృణుదేవిబహుజలం మత్స్యమండూకకచ్ఛపాః। విసృజంతిమలం మూత్రం తత్పిబేద్భవితత్సమః ।౧౨॥ పర్వతాగ్రసముద్భూతంని ర్ఝరాంబుమహోత్తమం । శివాభిషేకపాకానాం సదానిర్మల ముచ్యతే ॥౧౩॥

తా॥ ఓపార్వతీ వినుము బహుజలమనగా) చాపలు కప్పలు తాబేళ్లు మలమూత్రములను విడుచుచున్నవో ఆయుదకము పుచ్చుకొంబడనేని వాడు భవిసమానుడు పర్వతాగ్రమునుండి రాబడినవరద జలము నుత్త మోత్తమము సదాలింగాభిషేకపాకములకునిర్మలమనిచెప్పబడుచున్నది.

శ్లో॥ సర్వగంగాసమంతోయం వస్త్రపూతోదకంభవేత్ । శివాభిషే కపాకానాం శైవానాంతువిశేషతః ॥౧౪॥ మన్నిమిత్తంకృతం పాకంతత్పాకంముఖ్యమేవచ । పూతోదకసమర్యచ్చేన్న ఖ్యాన్ముఖ్యమతంభవేత్॥౨౦॥

తా॥ వస్త్రపూతోదకముసమస్త గంగాయమునా పుణ్యోదకముల చేతుల్యమగును అట్టిపూతోదకము శివభక్తులకులింగాభిషేక పాకములకు నొప్పదగినదీనా కొఱకు చేయబడిన పాకము అపాకము శ్రేష్ఠమైనటువంటిది అపాకము) పూతోదకముతో నాయెనేని శ్రేష్ఠములకు శ్రేష్ఠవని దల చబడును.

శ్లో॥ అశోధితంజలంచైవ నగ్రాహ్యంస్యాన్మయాశివే । పటీకృతజలం
శుద్ధమ శుద్ధమపటీకృతం ॥౧॥ వస్త్రపూతోదకేనైవ భాండం
ప్రక్షాళయేత్సుధీః । తద్భాండస్థోదకంశుద్ధం పాకపూజాదికర్మ
ణాం ॥౨॥ శైవానాంసర్వకార్యేషు వస్త్రపూతోదకంశుభం ।
తచ్చలింగాభిషేకంగ్రాహ్యం స్నానపాకాదికర్మసు ॥౩॥

తా॥ ఓపార్వతీ వస్త్రగళితముచేయని యుదకమును నాచేతతీసుకొనబడనేరదు వస్త్రగళిత జలము పరిశుద్ధము వస్త్రగళితము కానిది అపరిశుద్ధము వస్త్రపూతోదకముతో డనేకడువను కడుగవలయు ఆకడవయందున్నటువంటి యుదకము పవిత్రమైనవీశివభక్తులకుపాకపూజాది క్రియలకు సమస్తకార్యములయందు వస్త్రపూతోదకము మంగళప్రదమైనది లింగాభిషేకమును గూర్చిస్నాన పాకాది క్రియలయందు (అదే యుదకము తీసుకొన వలసినదీ.

—* ద్రవ్యసంస్కారః *—

శ్లో॥ దుర్భాండచర్మపాత్రైశ్చ రానీతంగోఘృతాదికం । వస్త్ర
పూతంతతఃకృత్వా శుద్ధపాత్రైశ్చసంగ్రహేత్ ॥౧॥

తా॥ అంటుకుండ సిద్దెలుమొదలగు వాటచేత తెబడిన గోఘృతము మొదలైనది వస్త్రపూతముచేసి పిమ్మటపరిశుద్ధ పాత్రలచేతతీసుకొన వలయును.

శ్లో॥ వారిక్షీరఘృతంతైలం వస్త్రపూతంతదర్హకం । ఫలపత్రాది
కంద్రవ్యం క్షాళయేచ్ఛుద్ధవారిణా ॥౨॥ కందమూలఫలాదీనీ ప
త్రశాకఫలాదిషు । ప్రక్షాళయేద్యత్నేస్సా లింగభక్తిపరాయ
ణైః ॥౩॥

తా॥ ఉదకము పాలు నెయ్యి నూనెయు వస్త్రశోధితమై
వంటిదే యోగ్యము ఫలపత్రాదిద్రవ్యము పూతోదకముచే కడుగవల
ను గడ్డ పెల్లుసందు మొదలైన కూరగాయలు లింగాంగభక్తులచే
యన్నియు కడిగించ వలసినది.

శ్లో॥ గుడతండులసూపాద్యం తింత్రిణీలవణాదికం । విశోధ్యస్స్వమన
పూతం భస్మస్పర్శనమాచరేత్ ॥౪॥

తా॥ బెల్లము బియ్యము పప్పు మొదలగు చింతపండు ఉప్పు
నటువంటివన్నియు తనమనశ్శుద్ధిచేతను (ఇసుకమైలపుల్లలు; శో
భస్మస్పర్శనము చేయవలయు.

శ్లో॥ కర్పూరంమహీసాక్ష్యాది జాపత్ర్యేలాలవంగకాః । చిత్తా
స్యాత్స్వరిగాద్రవ్యాః భస్మస్పర్శనమాచరేత్ ॥౫॥

తా॥ కర్పూరము మహీసాక్షి మొదలు జాపత్రి యేలకు ల
లను మనస్సందు ఇచ్ఛగలదేని తీసుకొని భస్మస్పర్శనము చేయవల
ను.

శ్లో॥ యద్యద్ద్రవ్యంయథాయోగ్యం సంస్కారంకర్తుమర్హతి ।
తత్తద్ద్రవ్యంతథాయోగ్యం సంస్కారంశుద్ధమానసః ॥౬॥

తా॥ పరిశుద్ధమానసుడు నటువంటివాడు యేయే ప
ము యోగ్యమతిక్రమించకుండ శుద్ధిచేయదగునో ఆయాయపదార్థ
ములకు శుద్ధి చేయ వలసినది.

శ్లో॥ చర్మపాత్రేషుయత్తైలం ఘృతాద్యంమధుపజ్జయేత్ । గ్రాహ్య
చేచ్ఛివభక్తానాం నరకంవ్రజేత్ ॥౭॥

తా॥ చర్మపాత్రి (అనగా సిద్దెయందుండు బమునటువంటి
ము నూనె నెయ్యి తేనె మొదలైనటువంటివి విడవవలయును [అ
శివభక్తునితో తీసుకొనబడెనేని రౌరవనరకము గలుగును.

శ్లో॥ సర్వోచ్ఛిష్టస్సమాఖ్యాతం వజ్జయేచ్ఛివభక్తిమాన్ । భవస్య
పాకగతంతక్ర దధిక్షీరఘృతాదయః ॥౮॥

తా॥ శివభక్తి వంతుడయినవాడు భవిగృహమునుండి రాబ

జ్జిగ సెనుగు పాలు నెయ్యి మొదలైనవి సర్వోచ్ఛిష్టమని ప్రసిద్ధమైనది క
నక విడువవలసినది.

శ్లో॥ స్వస్వాంగాచారవిముఖైర్భవిభిః ప్రాకృతాత్మభిః । ప్రేషితంసక
కలంద్రవ్య మాత్మనీనమపిత్యజేత్ ॥౯॥

తా॥ స్వకీయ స్వాంగాచార పరాఙ్ముఖులైనటువంటి భవుల]
చేత నీచాత్ములచేత పంపించినటువంటి సమస్త పదార్థముతన గృ
హముంనుండు] చేరినప్పటికి తిరిగి) విసర్జించవలయును.

శ్లో॥ త్వగ్రక్తమాంసాస్థినా భవిపాకోచ్ఛిష్టమిశ్రితం । క్రిమికీటాదిస
మ్మిశ్రంసద్రవ్యమపిసంత్యజేత్ ॥౧౦॥

తా॥ చర్మము, రక్తము, మాంసము, ఎముకలచే, భవిపాకమైన
ఎంగిలి కలిసిన, పురుగులు మొదలగునవి, కలిసినటువంటి, మంచిద్రవ్యమై
నప్పటికిన్ని విడిచిపెట్ట వలసినది.

శ్లో॥ శ్వానసూకరమార్జాల ఖరోష్ట్రగజవాజినాం । గోమహిష
మృగాదీనాముచ్ఛిష్టంపరిత్యజేత్ ॥౧౧॥

తా॥ కుక్క, పంది, పిల్లి, గాడిదె, ఒంటె, ఏనుగు గుర్రముల
యొక్క పసువు పోతుమృగములు మొదలైనటువంటి వాటియొక్క వెం
గిలిన్ని వర్జించ వలయును.

శ్లో॥ కాకకుక్కుటగృధ్రాణాం మూషకానాంపతత్రిణాం । సర్వే
షాంమపిజంతూనా ముచ్ఛిష్టంపరివర్జయేత్ ॥౧౨॥

తా॥ కాకి, కోడి, ద్దగల, ఎలకల, పక్షుల, సమస్త జంతువుల
యొక్క ఎంగిలిన్ని వర్జించ వలసినది.

శ్లో॥ కలాయమూలశాకాదిం ఫలాన్సూపతండులాన్ । పూర్వమేవ
హిసంశోధ్య పాకంకుర్యాద్విచక్షణః ॥౧౩॥

తా॥ నేర్పరమైనటువంటి భక్తుండు కాయ, గడ్డ, కూర పండ్లు
పప్పు బియ్యము మొదలగు నటువంటివాటిని ముందుగానే లెస్సశోధించి
[తరువాత) పాకము చేయవలసినది.

—శ్రీ॥ఆచారకాండే దినాచార ప్రకరణప్రారంభః॥—

—❋ ప్రాతఃకాల శౌచం ❋—

శ్లో॥ దివ్యాగమోక్తవచనం ప్రవక్ష్యామి సమాసతః। ఆదిత్యస్యోదయా త్పూర్వం ముహూర్తద్వితయే స్థితే ॥౧॥

తా॥ ఓ పార్వతీ! దివ్యాగమోక్త వాక్యమును సంక్షిప్తముగా జెప్పుచున్నాను సూర్యునియొక్క, ఉదయముకంటె ముందు రెండు ముహూర్తముల కాలముండెపట్లా [అనగా] నాలుగుగడియల రాత్రియుండె సమయము.

శ్లో॥ బ్రాహ్మీముహూర్తే చోత్థాయ గురుస్మరణపూర్వకం। ధ్యాయేత్స్వహృదయే లింగం జన్మస్థిత్యంతకారణం ॥౨॥ హస్తపాదౌ చ ప్రక్షాళ్య కృత్వాలింగస్యదర్శనం। శుద్ధలింగోదకేనైవ ముఖమార్జనమాచరేత్ ॥౩॥ విభూతింధారయిత్వాథ కుర్యాల్లింగస్యమజ్జనం। దేశికంజంగమంభక్తాన్ ప్రణమ్యాథస్వయం సుధీః ॥౩॥

తా॥ సూర్యోదయముకంటె ముందు ముహూర్త కాలముండెసమయమందు గురుస్మరణ పూర్వకముగా లేచి, ఉత్పత్తి స్థితిలయకారణమైనటువంటి లింగమూర్తిని తనహృదయమందు ధ్యానము చేయవలయు (సిమ్మట) హస్తపాదములు కడుగుకొని లింగముయొక్క దర్శనముచేసి పరిశుద్ధమైన లింగోదకము చేతనే, ముఖమజ్జనము చేయవలసినది వీభూతిని ధరించి తరువాత లింగముయొక్క మజ్జనము చేయవలయును గురువును, జంగమును, భక్తులనుగూర్చి నమస్కరించియనంతరము.

శ్లో॥ వినాస్నాత్ప్రోత్సర్జనంకుర్యా ద్గత్వాదేశంయథోచితం। ఉదఙ్ముఖోహస్సంధ్యాసు రజన్యాందక్షిణాముఖః ॥౪॥

తా॥ ఉచితమైన ప్రదేశము అనగా [తృణోత్థాయబహిర్గత్వా నిర్జనేప్యనివారితే। సస్యాదిశూన్యభూభాగ మలమూత్రవిసర్జనమాచరేత్] పోయిపగలు ప్రాహ్ణ, మధ్యాహ్న, పరాహ్ణత్రిసంధ్యలయందు ఉత్తరముఖుడై రాత్రియందు దక్షిణముఖము గలవాడై మలమూత్రవిసర్జనము చేయవలయును.

—✽ విశేషః ✽—

శ్లో॥ పాక్ప్రత్యగ్వదనోయద్వా దినపూర్వాపరార్థయోః । ఉదఙ్ముఖస్తుమధ్యాహ్నేరజన్యాం దక్షిణాముఖః॥౫॥

తా॥ పగలుపూర్వాపర సంధ్యలలో నెట్లంటే ప్రాహ్ణమందు పూర్వముఖము పరాహ్ణమందు పశ్చిమ ముఖము మధ్యాహ్నమందు నుత్తరముఖము రాత్రిగుండు దక్షిణముఖము చేసికూర్చుండవలయు.

శ్లో॥ నభోంబుజ్యోతిర్నక్షత్రదిక్చంద్ర సూర్యతారాగ్నిదర్శనం । దేవగోముని భక్తస్త్రీ సముఖంచవివర్జయేత్ ॥౬॥

తా॥ ఆకాశము, జలము, నక్షత్రము, దిక్, చంద్ర, సూర్య నక్షత్ర, అగ్ని, దేవుని, గోవు, యతిభక్తుని, స్త్రీ ముఖముల, దర్శనము, విడవవలయును.

శ్లో॥ తృణైః పాంసుమయైస్థానగైః నృణాదను పయోగిభిః। లోష్ఠాద్యైర్వానసశత్పర్ణశాఖాపుష్పఫలాదిభిః ॥౭॥

తా॥ గుద, పరిశుద్ధికి, ఉపయోగములు, కానట్టువంటి, గడ్డిపుల్లలచే ఆత్తిమానుకొమ్మలచేత, మంచిపుష్ప, ఫలాదులు, గలిగినకొమ్మ, ఆకులచేతను, మంటిపెల్లలచేతనున్న, కూడదు.

శ్లో॥ అధోదృష్టిః ప్రజననం ధృత్వా వామేనపాణినా। జలభ్యాశముపాగత్య శౌచంకుర్వీతమృజ్జలైః ॥౮॥

తా॥ అధోదృష్టి గలవాడై మేఢ్రమును నెడమచేత పట్టుకొనుచు నుదకసమీపముపోయి మన్నూదకములచేత శుద్ధిచేయ వలయును.

శ్లో॥ ఏకంశిశ్నేగుదేపంచదశవామకరేమృదః । షట్సప్తపృష్ఠేచాగ్రే చకరయోస్సప్తమృత్తికా ॥౯॥

తా॥ మన్నువలననొకసారిశిశ్నమందు నైదుమారులు గుదయందు పదిమారులు నెడమచేతియందు శుద్ధిసేసి యెడమముంజెయి ఆరుమారులు వెనకభాగము నేడుమారులు ముందరిభాగమునుపరిశుద్ధముచేసి యేడువదుసల రెండుచేతులకు మన్నుపెట్టి కడగవలయును.

శ్లో॥ వల్మీకేమృత్తుమూత్రేచ గృహేమార్గేజలాంతరే । ఊషరేమూషకోద్ధాటేగో వ్రజేదేవతాలయే।౧౦॥ వాపికూపతటాదికూ

లేశివతిలస్థలే । వీధ్యాంశ్మశానేకీటస్థే తుషారాంగారదూషితే ॥౧౧॥ పాంశుశేపరశౌచార్థేకా శిష్టస్మృతీర్ణభూతలే । హాల్గోష్ఠాతేచజంబాలే శౌరశేసాహకేన్మృదం ॥౧౨॥

తా॥ మన్నును పుట్టయందు చట్టు మొదటియందు ఇంటియందు తోవయందు నుదకమందు చౌటభూమియందు పందికొక్కు త్రవ్వినదానియందు గోష్ఠమందు దేవతాలయమందు కోనేరు నూతిచెరువు మొదలగు తీరములయందు నుసుకను వులస్థలమందు వీధియందు కాడుయందు పురువులుగల స్థలమందు మంచునింగలముచే తడిపికాలిన స్థలమందు ధూళియందు నితరులు శుద్ధికొరకు తెచ్చి నటువంటిమన్ను మిగిలి కలిసిన భూమియందు వాగలిచే దున్నినదానియందు బురదయందు మొరమందు తీసుకొనవలదు

శ్లో॥ విశుద్ధభూమౌమృద్గ్రాహ్యావ్యాపోహ్యాపరిమృత్తికాం। యథాస్యాచ్ఛౌచపర్యాప్తం నావశిష్యేతవాయథా ॥౧౪

తా॥ పరిశుద్ధ భూమియందు మన్నును తీసుకొని యూహించక లేగదా ఎమట్టు కుశౌచ సంపూర్ణమౌనునో నామట్టుకు మన్నును తీసుకొవలయు మిగిలించవలదు నెట్లాగు పూర్వశేషమున యోగ్యమోఆట్లాగ తెలియువలయు.

శ్లో॥ ప్రథమంపాయుశౌచంస్యా దర్ధప్రసృతిమానతః । తదర్ధమానతఃపశ్చా త్తదర్ధేనతతఃపరం ॥౧౫॥ ఆర్ద్రామలకమాత్రంస్యాన్మూత్రేశౌచేతుమృత్తికా। ద్విగుణంమృత్తికాశుక్లే త్రిగుణాదారసంగతౌ ॥౧౬॥

తా॥ మొదట గుదశౌచముమన్నుపిడికిడి ప్రమాణమవునుతరువాత దానిలో సగము పిదపమూడవసారి దానిలోసగము మూత్రశౌచమందు మన్నుపచ్చియుసిరికాయప్రమాణమవును దానిరెండంతలమన్ను రేతస్ఖలనమందు దానిమూడంతలు భార్యసంగతి యందు.

శ్లో॥ ఆగుల్ఫంచపదౌమృద్భిఃకరావామణిబంధకం। సంక్షాల్యాక్షాలమేతుశ్శౌ దాఙ్గాన్స్వాకూర్పరంజలైః ॥౧౬॥

తా॥ చీలమండల దనుక పాదములు మణికట్లదనుక చేతులు మన్నుచేతకడిగి తరువాత మొకాళ్లు మోచేతుల దనుక నుదకముచేత కడుగవలయును.

శ్లో॥ ధారాశౌచంనకర్తవ్యం శౌచసిద్ధిమభీప్సితా। చుళకేనైవకర్తవ్యం హస్తశుద్ధివిధానతః ॥౧౮॥

తా॥ ధారాశవుచము చేయకూడదు అనగానుదకము పోసెపాత్రధార తగనంటకూడదు కనకశవుచ సిద్ధికోరికచేత హస్తశుద్ధివిధానమువలన పులుసెడు పులుసెడు నుదకముచేత హస్తశుద్ధిచేయవలయును.

శ్లో॥ శౌచమృజ్జలదానార్థం కర్తవ్యోపరిచారకా। సవ్యహస్తే గృహీత్వాచ క్షేప్యమృద్వామహస్తకే॥౧౯॥

తా॥ పరిశర్థమందు అనగాహస్తపాదశుద్ధియందుమన్ను నుదకమిచ్చేకొరకు నిద్దరు పరిచారకులచేయ వలయుమన్ను కుడిహస్తమందు తీసుకొని యెడమహస్తమందు వేసుకొవలయు.

శ్లో॥ కుర్యాద్ద్వాదశగండూషాన్ పురీషోత్సర్జనేకృతే। కుర్వీతచతురోమూత్రే భోజనాంతేతుషోడశ॥౨౦॥

తా॥ గండూషము, అనగాపుక్కిలించుట, మలవిసర్జన సమయమందు పన్నెండు, మారులు మూత్రోత్సర్జన సమయమందు నాలుగు మారులు భోజనాంతము నందు పదియారుమారులు చేయవలయును.

శ్లో॥ ప్రాఙ్ముఖఃక్షాలయేత్పాదౌహస్తావథఉదఙ్ముఖః। ఉదఙ్ముఖఃప్రాఙ్ముఖోవా తతస్త్వాచమనంచరేత్ ॥౨౧॥

తా॥ పాదములు పూర్వముఖము హస్తములు నుత్తరముఖము కడగవలయును పిమ్మట నుత్తరముఖమైనను పూర్వముఖమైన నాచమనము చేయవలయును.

శ్లో॥ ప్రాఙ్ముఖంత్రేణతతోగ్రాహ్యం దంతకాష్ఠంత్వగన్వితం। అపర్వాగ్రసమచ్ఛేద మార్ద్రమార్ద్రంవ్రణవర్జితం ॥౨౨॥ కనిష్ఠకాసమస్థూల్యం సూక్ష్మంవాదంతసూక్ష్మతః। అష్టాంగులంనైష్ఠికానాం భో

గిరాంచ్ద్వాదశాంగులం ॥౨౩॥ వర్ణానాందశషష్ఠాష్ట సప్తాంగులమేవవా । షడంగులంప్రహీణానాం నారీణాంచతురంగులం ॥౨౪॥

తా॥ విన్నాట హృన్మంత్రముచేతదంతకాష్ఠము అనగాపలుగ్రనారతోతీసుకొని గనకొనకుండె భుచ్చుసమంగానరికి చిన్నదిగాకుండక పెద్దదిగా నుండ సమంగాను దంతసూక్ష్మమునకు తగినదిగా నైష్ఠకబ్రహ్మచారులకు, నెనమిదంగుళముల ప్రమాణము గృహస్థులకు పన్నెండంగుళములు బ్రహ్మణునికి పదియంగుళములు క్షత్రియునికి యారంగుళములు వైశ్యునికి యెనిమిదంగుళములు శూద్రునికి యేడంగుళములు చిన్నవారికి యారంగుళములు స్త్రీలకు నాలుగంగుళములు.

శ్లో॥ జంబ్వామ్రకకుభాశోకకపిత్థవకుళోద్భవం। ప్లక్షోదుంబరపుల్లాంఘ్రి జాతిచంపకశంఖజం ॥౨౫॥ అతిముక్తకదంబార్ధ మపామార్గాంచభోగినాం । గ్రాహ్యమేతచ్ఛశైరిష చిరిబిల్వకరంజకం ॥౨౬॥ శ్రీపర్ణీ-దారునిర్గుండీ సారజంఖాదిరాదికం । అక్షుక్షీరద్రవైరండ వటాశ్వత్థకకుద్వగైః ॥౨౭॥ గుడికమధుకాశిల్పి కులోద్భవనీశుజైః । నాకులిపేరువాసీర ధాత్రికాందంబసంభవం ॥౨౮॥ ఖర్జూరనారికేళోత్థం పాలాశంతాలవంశజం। తృణపర్ణపిశాచొత్థమిష్టకాంగారభస్మజం॥౨౯॥ అంగుల్యాంతజనీవర్జ్యాసు వర్ణాదికృతంతథా॥

తా॥ నేరడు, మామిడి, మద్ది, అశోకము, వెలగ, పొగడ, జివ్వి మేడి, పుల్లాంఘ్రి, ఉసిరిక, సంపెంగ, శంఖజం, నాగ్మి, కడప, ఉత్తరేణి నివ్విగృహస్థులయినవారు తీసుకొన వలసినది, దిరిసేనము, కానుగు, నీరుకానుగు, టెకు, దేవదారు, వావిలి, ధాన్యభేదము, చంద్ర మొదలుతాండ్ర, కదుళ, నారింజ, ఆమిదము, మర్రి, రాగి, నల్లదింటెన, గోగు, నీరిష్ట, ఆముదుగు, కులొద్భవ నిశి- పుల్లానూది, సుగంధ, ప్రబ్బల, పసిరిక, కడపఖర్జూరకొబ్బరి, మోదుగ తాటి, వెదురు, గడ్డి, ఆకు, శ్మశానమందుగలది, ఆక్షికనిప్పులగాలిన స్థలమందు పుట్టినది, బూడిదియందు, పుట్టినది

బంగారు మొదలగు వాటివలే వెళ్లియంతు, తర్జనివేళ్లు వర్జించవల యును.

శ్లో॥ గండూషైః ద్వాదశావృత్తైః దంతశైవాంశోధయేద్రదాన్ । జిహ్వానిర్లేఖనంకుర్యాత్ జిహ్వామలవిశోధనే ॥౩౧॥ లాలాక్షీశ్రోత్రనాసాస్య స్వేతోవిణ్మూత్రగాత్రజం। కరపాదగతంయచ్చ శోధ్యంతత్సకలంజలం॥౩౧॥ నాసికాశ్రోత్రనేత్రాది క్షాలనేనవిశుధ్యతి। మృద్భిరామలకాద్యైశ్చ శ్మశ్రునఖకేశాదిశుధ్యతి॥౩౨॥ ఏవంమలాది సంశోధ్య వారుణంస్నానమాచరేత్ ॥

తా॥ దంతకాష్ఠముచేత పండ్లనుతోమిపన్నెండుమాఱులు పుక్కిలింతలతోకడిగి నాలికెపరిశుద్ధియందు గుండ్రిటి పుడుకచేసై నాకుచేనైన నాలికె రాయవలయును, శరీరమందు, పుట్టబడినచొళ్లు, కండ్లు, చెవులు, ముక్కు, పిర్యాము, మలము, మూత్రముచేతులు,కాళ్లు తగిలినజలము విక్షిచిపేట్టి ముక్కు చవులు కండ్లు మొదలుకొని కడుగుటచే పరిశుద్ధమౌను మన్ను ఉసిరికాదులచేత గోళ్లు వెంట్రుకలు పరిశుద్ధమౌను ఈ ప్రకారము మలిసము మొదలు పరిశుద్ధిచేసి యుదక స్నానము చేయవలయును.

—※ ఆచారకాండే పూజోపకరణ సంగ్రహప్రారంభః ※—

శ్లో॥ జలంగంధాక్షతైఃపు ష్పైర్ధూపైర్దీపైస్తథైవచ । నైవేద్యైర్పితాంబూలైర్భవేదృష్టవిధార్చనం ॥౧॥

తా॥ ఉదకము గంధము, అక్షతలు, పుష్పములు, ధూపము దీపములు, నైవేద్యము, తాంబూలములచేత, అష్టవిధార్చన, మౌచున్నది.

శ్లో॥ పూతోదకానిభాండాని పూర్ణవస్త్రావృతానివై । స్నానపాకాదిపూజేభ్య స్థాపయేత్పూజమందిరే ॥౨॥

తా॥ పూతోదకముల మెకుబిందెలు నిండావస్త్రములు గప్పబడి నటువంటివి స్నానపాకాది పూజలకొరకు పూజయింటియందు నుంచవలయును.

శ్లో॥ చందనంబిల్వకాష్ఠంవాగంధార్థంసాధయేత్సుధీః। అచ్ఛిద్రాక్షధవళాక్షసుర్ధాక్షతాంశ్చప్రశోధయేత్ ॥౩॥

తా॥ ఓ మంగళకర, బుద్ధిగలపార్వతీ, గంధముచక్కనైనమానుదు చక్కనైన గంధముకొరకు సాధించ వలయు, పుచ్చనటువంటి ధవళములుగాపరిశుద్ధముఖుగాఅక్షతలను శోధించ వలసినది.

శ్లో॥ ఉత్తమంగహనానీతం వనపుష్పాణిమధ్యమం। కనిష్టాన్యాచపుష్పాణీచౌరపుష్పంవృథాభవేత్ ॥౪॥

తా॥ అరణ్యముమండి తేబడినపుష్పములు యోగ్యము, తోటపుష్పము లయోగ్యము, యాచకపుష్పములు నీచము దొంగలించు పుష్పము నిరర్థకమగును.

శ్లో॥ స్థావరార్థంపరిసంకల్ప్య వనాద్యానిభవంతిహి । ధార్యంలింగాయనైవాహార్యం తస్యనిర్మాల్యతాసదా ॥౫॥

తా॥ స్థావరలింగము కోరకుసంకల్పమైన ఇతర తోటలుండూన్నవా లింగముకొరకు ధరించడము యొగ్యముకాడు అట్టివి సదానిర్మాల్యముగా తెలియవలయును.

శ్లో॥ గహనాత్స్వకరానీతం స్వకల్పితవనాదపి । శివప్రీతికరంసర్వం పత్రిపుష్ప ఫలాదికం ॥౬॥ భక్త్యాసమర్పితంభక్తైశ్శివార్థం యదియాచితం । లింగేసమర్పితం యోగ్యం పత్రపుష్పఫలాదికం ॥౭॥

తా॥ అరణ్యమునుండి యైనను తాముపేయించిన తోటనుండియైన తనచేత తేబడిన పత్రిపుష్పఫలములు మొదలైనవని శివుణికి ప్రియకరము భక్తులచేత భక్తితో శివునికొరకు ఇవ్వబడెనేని (అథవా) అడగబడెనేని పత్రిపుష్పఫలాదులు లింగమందు నర్పించుటకు యోగ్యము.

శ్లో॥ ప్రాకృతైస్స్వాత్మభోగార్థ మన్యదేవార్థమేవవా । అన్యార్థంకల్పితంవస్తు శివాయననివేదయేత్ ॥౮॥

తా॥ ప్రాకృతులతో తమకలంకారము కొరకైకాని, ఇతరదేవుని కొరకైకాని, ఇతరార్థము సంకల్పించి నటువంటివస్తువు శివునికొర

ప (లింగముకొరకు నివేదన చేయకూడదు.

శ్లో॥ యత్సంకల్ప్యతు దేవాయ పత్రంపుష్పంఫలంజలం। అన్నపానాది తత్సర్వం నైవేద్యమితిచస్మృతం ॥౧౦॥ నదత్తమన్యదేవార్థ మన్యస్మైచన దాపయేత్ । ప్రమాదాద్యదివాదద్యా ద్రౌరవంనరకం వ్రజేత్ ॥౧౧॥

తా॥ ఏవిలింగము కొరకు పత్రిముపుష్పము, ఫలము, జలము, అన్న పానాదులు సంకల్పించబడినటువంటివి. అవియన్నియు నైవేద్యమని స్మరించబడినవి [అట్టివి] అన్యదేవత కొరకు ఇవ్వబడదు, అన్యుని కొరకు, ఇవ్వవలసినదికాదు, (అథవా] ప్రమాదమువలన ఇచ్చెనేని రౌరవనరకము పొందును,

శ్లో॥ హస్తానీతంపటానీత మానీతమర్కపర్ణతః । ఎరండపర్ణానీతం చపత్రపుష్పాణివర్జయేత్ ॥౧౨॥

తా॥ చేతులలో బట్టలలో జిల్లేడాకులలో ఆమిదపాకులలో తెచ్చిన పత్రిపుష్పములు విడిచిపెట్ట వలసినది.

శ్లో॥ ధూపదీపోపహారాద్య రభావేపిసుమంగళే । సాంగంబిల్వదళైరేవ భవిష్యతిశివార్చనం ॥౧౩॥ అశైవదర్శనాఘస్య నివృత్త్యైఃబిల్వపత్రకైః । అష్టోత్తరశతైర్వాపి సహస్రైర్వాయజేచ్ఛివం ॥౧౪॥

తా॥ ఓపార్వతి శివార్చనము ధూపదీప నైవేద్యాదులు లేనప్పటికి బిల్వదళముతో సాంగము కాగలదు. భవిదర్శన దోషము] యొక్క నాశనముకొరకు బిల్వపత్రిచేత నూటఎనిమిది దళములచేతనైన వెయ్యి దళములచేతనైనలింగమును పూజించవలసినది.

శ్లో॥ విచిత్రైస్సుగంధైర్విచిత్రైశ్చపుష్పైర్విచిత్రైస్సు ధూపైశ్చ కర్పూరదీపైః ।, అయిశైలరాజాధిరాజేంద్రపుత్రివినాబిల్వ పత్రంనగృహ్ణామిపూజాం ॥౧౫॥

తా॥ ఓగిరిరాజాధి రాజేంద్రకుమారీ నానావిధ గంధములచేత వివిధపరిమళ పుష్పములచేత బహువిధ ధూపములచేత ఘనసారదీపములచేత పూజించినప్పటికి బిల్వపత్రి వినానేను పూజనుగ్రహించను.

శ్లో॥ గుగ్గుళాగరుధూపాని మహిసాక్షీంగంధమూలికాః। దశాంగం సంగ్రహేద్ధీమాన్ ధూపార్థంచక్రమాళయే ॥౧౬॥

తా॥ బుద్ధివంతుడైన భక్తుండు లింగమూర్తికొరకు ధూపార్థము గుగ్గుళము, అగరు, సాబ్రాణి, మహిసాక్షి, గంధమూలములు దశాంగము సంగ్రహించ వలయు.

శ్లో॥ శుద్ధధావళ్యకార్పాసం నిష్కళంకంపరిశోధయేత్ । నిరాజనార్థంవర్తీంశ్చసాంగంకుర్యాత్త్రిసంధ్యయా ॥౧౭॥

తా॥ లింగార్చనయొక్క, నిరాజనము కొరకు శుద్ధధావళ్యమైన పత్తినికలంకము లేకుండ శోధించవలయు ప్రాతఃకాల మధ్యాహ్నసాయంత్రి కాలములవత్తులు సాంగము చేయవలసినది.

శ్లో॥ కర్పూరఫలసంయుక్తః కపిలాజ్యేనసంయుతః । దీపకోటిగుణం జ్ఞేయ మితరస్మాన్నసంశయః ॥౧౮॥

తా॥ కర్పూరము ఫలముతో గూడుక కపిలగోవునెయ్యితోగూడునటువంటి దీపము, ఇతరదీపము కంటెకోటి గుణాధికమని తెలియవలయు సందేహము లేదు.

శ్లో॥ ద్రాక్షఖర్జూరసంయుక్తం నారికేళఫలాన్వితం । మధుశర్కరయాయుక్తం నైవేద్యంచప్రకల్పయేత్ ॥౧౯॥

తా॥ ద్రాక్షఖర్జూర నారికేళముతో గూడి, తేనె శర్కరతో గూడిన నైవేద్యము సమర్పించ వలసినది.

శ్లో॥ క్రముకంచశిలాచూర్ణం నాగవల్లిదళాన్వితం। జాజీఫలంలవంగంచ తాంబూలార్థంచసంగ్రహేత్ ॥౨౦॥

తా॥ తాంబూలము కొరకు పోక సున్నము జాజికాయ లవంగములు తమ్మలపాకులు సంగ్రహించ వలయు.

శ్లో॥ అపవిత్రః పవిత్రోవా సర్వావస్థ గతోపివా। యోపిస్మరేద్విరూపాక్షం సబాహ్యాభ్యంతరశ్శుచిః ॥౨౧॥

తా॥ ఎవ్వడు ఈవస్తువులుపవిత్రమైననపవిత్రమైననుసర్వావస్థలబొందినప్పటికి శివుస్మరింపవేని యతఁడు బాహ్యాభ్యంతరమ శుచియగుచున్నది.

పూజోపకరణ సంగ్రహసమాప్తం

ఆచారకాండె లింగార్చన ప్రకరణము ప్రారంభము.

శ్లో॥ ఏకకాలం ద్వికాలంవా త్రికాలంవా తథైవచ । షట్కాలంవా యజేల్లింగ మన్వహం భక్తితత్పరః ॥౧॥ యామేయామె యజేల్లింగం ఘటికె ఘటికేపిచ । పూజయేదన్వహంలింగం శతశోవాసహస్రశః ॥౨॥

తా॥ భక్తి తత్పరుండైనటువంటి భక్తుండు ప్రతిదివసము నొకకాలమైన రెండుకాలములనైన మూడుకాలములనైన అటువలె ఆరుకాలములనైన లింగమును పూజించవలసినది, జాముజాముకు గడియగడియకు నూరుమారులైన వేయుమారులైన అనుదినము లింగమును పూజింప వలయును.

—❀ స్నానవిధిః ❀—.

శ్లో॥ శౌచాది పూర్వకర్మాణి యథావిధి సమాచరేత్। లింగత్రయం చ సంధ్యాత్వా మంత్రస్నానం సమాచరేత్ ॥౩॥

తా॥ ప్రాతఃకాల బహిర్దేశాది కార్యములు విధిప్రకారముచేసి గురులింగ జంగములను ధ్యానించి గంగేచయమునేచైవ గోదావరి సరస్వతి, నర్మదాసింధు కావేరిజలేస్మిన్ సన్నిధింకురు; అనినమస్కరించి జలముతో మంత్రస్నానము చేయవలసినది.

శ్లో॥ అశక్తః కంఠదఘ్నంవా కటిదఘ్న మథాపివా । ఆజాను జలమాసిచ్య మంత్రస్నానంసమాచరేత్ ॥౪॥

తా॥ అశక్తుండు కంఠమువరకైన నడుమువరకైన స్నానము [అథవా] మోకాళ్ల మోచియిలదనుక జలముతో కడుగుకొని నకారాది యకారాంతము ఆపాదమస్త కాంత పంచాంగ ములయందును - పంచాక్షరీ ప్రణవము సర్వాంగ షేచనముగా ఉదకమున ప్రోక్షించ వలయును.

శ్లో॥ జలస్నానంతుయఃకుర్యాద్ దేహమాత్రంసుఖప్రదం । లింగార్పితోదకస్నానం దేహప్రాణాత్మసౌఖ్యదం ॥౫॥

తా॥ ఎవడు నుదకస్నానము చే సేయుచున్నాడో శరీరమాత్రసౌఖ్యము లింగార్పితోదక స్నానము చే దేహ ప్రాణాత్మసౌఖ్య మగును

శ్లో॥ శుచిర్నదీగతంతోయం శుచిర్నారీపతివ్రతా । శుచిర్ధర్మాత్మకో రాజా లింగదేహీసదాశుచిః ॥ ౨౭॥

తా॥ నదియందునున్న జలము పరిశుద్ధము, పతివ్రతయగు స్త్రీ పరిశుద్ధము, ధర్మాత్ముండగు రాజు పరిశుద్ధుండు లింగ దేహి సదా పరిశుద్ధుడు

శ్లో॥ స్నానాదిజడకర్మాణి లింగాంగీనసమాచరేత్ । కదాచిదపి లింగాంగి లింగశూన్యాన్నసంస్పృశేత్ ॥ అప్రమాదాద్యదివాస్పృశ్య భస్మస్నానంసమాచరేత్ ।

తా॥ లింగాంగుండు, కేవలముదక స్నానాది కార్యములు చేయగూడదు [లింగోదకముచేత సేయవలయునని యభిప్రాయము] లింగవిహీనులను ఓకానొకపుడున్ను ముట్టకూడదు మరుపువలన ముట్టుకొన్నేని మంచిగా భస్మస్నానము సేయవలయును.

శ్లో॥ బాహ్యమాలిన్యరాహిత్యం దేహసౌఖ్యకరంసదా ॥౨౯॥ ఆత్మనాన్నిర్మలార్థంచ లింగాంబుస్నానమాచరేత్ ॥

తా॥ ఉదకస్నానము వెలుపలి మలినమును (మురికిని) పోగొట్టి ఎల్లకాలము శరీరమునకు సుఖముచేయునది [కనుక] జీవునియొక్క పరిశుద్ధముకొరకు లింగోదక స్నానము సేయవలసినది.

శ్లో॥ స్నానోదకంముఖస్నానం గండూషంపీతమేవచ । లింగార్పితోదకంగ్రాహ్యం నగ్రాహ్యాతదనర్పితం ॥౩౦॥

తా॥ స్నానమునకు ముఖమజ్జనకు, పుక్కిలించుటకు త్రాగుటకున్ను లింగార్పితోదకము తీసుకొవలయును లింగార్పితముగాని జలము తీసుకొవలదు.

శ్లో॥ లింగాభిషేకకృత్తోయం తత్తీర్థంపరికల్పితం । లింగోదకమితిప్రోక్తం సర్వమాంగళ్యకారణం ॥౩౧॥ లింగమస్తకపూతంయత్తు లింగాలోకనసంభవా । లింగోదకమితిప్రోక్తం సర్వపావనపావనం॥ ౩౨॥

తా॥ లింగాభిషేకము చేసిన నుదకము సర్వమాంగళ్య కారణమైన లింగోదకము, లింగతీర్థ, మని చెప్పబడినది, లింగమస్తక స్పర్శనోదకము లింగని వేది లోదకము సర్వపవిత్రములకు లింగోదకముపవిత్రమైనదని చెప్పబడినది.

శ్లో॥ ధృత్వావిశుద్ధవస్త్రాణి కరపాదాన్ క్రియాంభసా । గండూషంచ ముఖస్నానం కుర్యాల్లింగాంబునాతతః ॥౩౩॥ వస్త్రపూతాంబు సంపూర్ణం వస్త్రమాచ్ఛాద్యనిర్మలం । జలకుంభంపరిగృహ్యాశి వపూజాగృహంవిశేత్ ॥౩౪॥

తా॥ పరిశుద్ధ వస్త్రములు ధరించుకొని లింగోదకముచేత ముఖమజ్జనము గండూషమును చేయవలయు పూతోదకముతో హస్తపాదములు కడుగుకొని పిమ్మట వస్త్రపూతోదకము నింపినటువంటి నిర్మలమైన వస్త్రమాచ్ఛాదించినటువంటి జలపాత్రను తీసుకొని లింగార్చన మందిరమును ప్రవేశించ వలయును.

శ్లో॥ శివపూజాగృహంగత్వా ఆసనంసుమనాంబునా । ప్రోక్షయే త్ప్రణవేనైవ గురుధ్యానమనన్యధీః ॥౩౫॥

తా॥ లింగార్చన గృహమును చేరి ఇతరబుద్ధిలేనివాడై గురుధ్యానే పరుడగుచు గద్దిగెను పుష్పజలముతో ప్రణవోచ్చారముచే చిలికించవలయు.

శ్లో॥ పాత్రమేకంపరిగ్రాహ్యం పూతమేదర్ఘ్యవారిణా । తన్మధ్యే భస్మసంస్కార్య లిఖేత్ప్రణవమంత్రకం ॥౩౬॥

తా॥ ఒక పాత్రను తీసుకొని పూజోదకముచేత నింపవలయు దానిమధ్యమందు భస్మము సంస్కరించి (ఓం) ప్రణవమంత్రము వ్రాయవలయును.

శ్లో॥ గంధపుష్పాదిభిఃపూజ్య ధూపదీపాదికంపరం । బిల్వమేకదళంతత్ర స్సన్నిక్షిపేత్పాత్రశుద్ధయే ॥౩౭॥

తా॥ గంధపుష్పాది ధూపదీపాదులచే పూజించి తదనంతరము నొకబిల్వదళము పాత్రశుద్ధికొరకు దానియందు వేయవలయును.

శ్లో॥ ప్రథమంస్నాతిస్నానంచ ద్వితీయోద్ధూళనంతథా । తృతీయంధారణంచైవ చతుర్థంమాత్రలేఖనం॥౪౮॥

తా॥ ప్రథమము భస్మస్నానము, రెండవది, ఉద్ధూళనము మూడవది భస్మధారణము నాలవది బీజన్యాసము.

శ్లో॥ భస్మస్నానంసముద్ధూళ్యం త్రిపుండ్రంత్రివిధంక్రమాత్ । భస్మధారణమాఖ్యాతం భస్మమహాత్మ్యవేదిభిః ॥౪౯॥

తా॥ స్నానము, ఉద్ధూళనము, ధారణము మూడువిధములు క్రమముగా భస్మమహాత్మ్యవేత్తలచేత భస్మధారణమని చెప్పబడినది.

శ్లో॥స్నానకాలేకరౌపాదౌ ప్రక్షాళ్యవిమలాంభసా । గండూషంచ ముఖస్నానం కృత్వాలింగోదకేనవై ॥౫౦॥ శుచౌదేశేసమాసీనో యథావత్కల్పితాసనః । జితేంద్రియోజితప్రాణ శ్చింతయేచ్ఛివమవ్యయం॥౫౧॥ కించిద్భస్మపరిగృహ్యాంగుళినాంకరద్వయోః । శాఖాసుపంచవర్ణాంశ్చప్రసృత్యౌప్రణవంరచేత్॥౫౨॥కురంగముద్రయాభస్మ సంగృహ్యాన్యాసద్యాదిమంత్రకైః। వామహస్తస్థలే భస్మక్షి ప్త్వాచ్ఛాద్యాన్యపాణినా॥౫౩॥ అష్టధామూలమంత్రేణ మానీభస్మాభిమంత్ర్యచ। తస్యోపరిసంస్కారం కల్పయన్విధిపూర్వకం ॥౫౪॥ షడ్వర్ణంపూరయేత్తస్మిన్ పూజాంన్యస్యసమాచరేత్ । పునాతియజ్జగత్సర్వం త్రిపుండ్రాత్మసదాశివః ॥౫౫॥ ఐశ్వర్యప్రాప్తిబీజాయ తస్మైశ్రీభస్మనేనమః ॥ఇతి॥ [ద్వితీయవిధిః] కురంగముద్రయాభస్మ గృహీత్వాపరిదళాష్టకే । మధ్యకర్ణే ప్రణవంస్థాప్య త్వార్యాదీనాంషడక్షరీం ॥౫౬॥ అవసానద్వయేపత్రి ప్రసాదద్వయేవిన్యసేత్ ॥

తా॥ స్నానకాలమందు లింగోదకముచేత ముఖమజ్జనముగండూషము సేసి పూతోదకముచే హస్తపాదములు కడుక్కొని పరిశుద్ధశివాచక ప్రదేశమందు యధోచితకల్పితాసనాసీనుడై ఇంద్రియములను జయించినటువంటి ప్రాణపంచకమును జయించి నటువంటి [illegible] గుచు నాశనరహితుడైనట్టి శివుని ధ్యానించవలయును కొంచము భస్మముతీసుకొని

రెండు చేతుల యొక్క, వ్రేళ్లయందు, నకారాది యకారాంతము నైదు వర్ణములు, అరచేతియందు ప్రణవము వ్రాసి, కురంగముద్రతో భస్మము తీసుకొని [ఓం హ్రాం సద్యోజాతాయనమః ఓం హ్రీం వామదేవాయనమః ఓం హ్రూం అఘోరాయనమః ఓం హ్రైం తత్పురుషాయనమః ఓం హ్రౌం ఈశానాయనమః అని వామహస్తతలమందు భస్మమునుంచి దక్షిణహస్తముతో మూసి ఎనిమిదిమార్లు మూలమంత్రముచే భస్మమును మానసంగ అభిమంత్రించి ఆభస్మముపైన విధిపూర్వకముగా పంచకోణచక్రము కల్పించుచు దానియందు ఓం నాం మాం శీం వాం యాం ఆ పంచ వర్ణములు నింపవలయును అనంతరము ధూపదీప పుష్పాదులచేత పూజింపవలసినది. పునాతి...... నమః] అని నమస్కారము చేయవలయును రెండవ విధి కురంగ ముద్రచే భస్మము తీసుకొని దానిమీద అష్టదళచక్రమందు నడిమి కర్ణమందు ప్రణవము పూర్వాది దళములలో షడక్షరీ యవసాన రెండు దళముల ప్రసాదక్షరములు వ్రాయవలయును.

—॥ భస్మ స్నానం ॥—

శ్లో॥ అగ్నిరిత్యాదిభిర్మంత్రైస్త్రిస్సప్తశ్శతవారాభిమంత్ర్యచ । ఈశానమంత్రేణ భస్మ వికీర్య మూర్ధ్నిపంచధా॥౫౭॥ ముఖే చతుర్ధా పురుషేణాఘోరేణాష్టధా హృది। వామేన గుహ్యదేశే తు త్రిదశస్థానభేదతః ॥౫౮॥ అష్టావృత్తేన సద్యేన పాదే చ క్రమశః క్షిపేత్ ॥

తా॥ అగ్నిరితిభస్మ వాయురితిభస్మ జలమితిభస్మ స్థలమితిభస్మ వ్యోమేతిభస్మ భస్మేతిభస్మ సర్వం హవా ఇదం భస్మమన ఇత్యేతాని చక్షూంషి (భస్మనేత్యతి ఇట్టిమంత్రముల చేత ఏడుమారులభిమంత్రించి యు, ఓం హౌం యం ఈశానాయనమః అని శిరస్సుయం దైదుమారులు (ఓం హ్రైం వాం తత్పురుషాయనమః అని ముఖము యందు నాలుగు మారులు ఓం హూం శీం అఘోరాయనమః అని హృదయమందు ఎనిమిది వరసలు ఓం హ్రీం మం వామదేవాయనమః అని గుహ్యదేశాదుల యందు పదమూడు మారులు (ఓం హ్రాం న సద్యోజాతాయనమః అని పాదముల యందు ఎనిమిదివరసల భస్మము క్రమముగా స్పృశించవలసినది.

శ్లో॥ జలస్నానాన్మలత్యాగం భస్మస్నానమఘాపహం । తస్మాత్సర్వే
షు కార్యేషు భస్మస్నానంసమాచరేత్ ॥౫౯॥

తా॥ జలస్నానము వలన మలినము పోవుచున్నది భస్మస్నానము
పాపము నపహరించుచున్నది అందువలన సమస్త కార్యములయందు
భస్మస్నానము చేయవలయును.

శ్లో॥ భస్మస్నానంజలస్నానాద సంఖ్యేయగుణాధికం! తస్మాద్వారుణ
ముత్సృజ్య స్నానమాగ్నేయమాచరేత్ ॥౬౦॥

తా॥ జలస్నానముకంటె భస్మస్నానము లేఖలేనిగుణాధిక్య
ము అందువలన జలస్నానము విడిచి భస్మస్నానము(పైచెప్పినరీతి) చేయ
వలసినది.

శ్లో॥ మూర్ధ్నిలలాటేకర్ణద్వే చక్షుషోర్నాసికాగ్రయోః । గ్రీవె
స్కంధౌచబాహ్వోశ్చ కూర్పరౌమణిబంధయోః ॥౬౧॥ హృన్నా
భౌగుహ్యపార్శ్వేచ ఊర్వోర్జాన్వోశ్చ జంఘయోః । గుల్ఫౌ
పాదద్వయోశ్చైవ ఆసనేచాపి పృష్ఠకే ॥౬౨॥ అంగాక్షద్వా
త్రింశదిత్యుక్తం విధినా స్నానమాచరేత్ ॥

తా॥ శిరస్సు, ౧ నొసలు, ౧ చెవులు, ౨ కండ్లు ౨ ముక్కు, ౨ మెడ, ౧
భుజములు, ౨ దండకెట్టలు, ౨ మోచేతులు, ౨ మనికట్లు, ౨ హృదయ
ము, ౧ బొడ్డు, ౧ గుహ్యముయొక్క పార్శ్వము, ౧ తొడలు, ౨ మో
కాళ్లు, ౨ పిక్కలు, ౨ చీలమండలు, ౨ పాదములు, ౨ గుదము, ౧
వీపు, ౧ ముప్పైరెండు అంగములని చెప్పబడినది విధిప్రకారముగా భ
స్మస్నానము చేయవలయును.

భ స్మో ద్ధూ ళ న ము.

శ్లో॥ నమశ్శివాయేతి భస్మ కృత్వాసప్తాభిమంత్రితం । ఉద్ధూళయే
త్తేనదేహం త్రిపుండ్రంచాపిధారయేత్ ॥

తా॥ నమశ్శివాయయని ఏడుమారులు భస్మమునభిమంత్రించి యాభ
స్మముచేత శరీరము నుద్ధూళనము చేయవలయును పిమ్మట త్రిపుండ్రము
ధరించవలయును.

శ్లో॥ ఆపాదమస్తకాంతంచ విభూత్యోద్ధూళనంభవేత్ । రోమరో మభవల్లింగం తద్దేహం శివమందిరం ॥

తా॥ పాదతలమునుండి శిఖాస్థానమువరకు విభూతిచేత నుద్ధూళనము నాచేసేని రోమరోమ మందులింగమాచున్నది ఆదేహము శివమందిరము.

శ్లో॥ సర్వాంగోద్ధూళనంచాపి నసమానంత్రిపుండ్రకైః । తస్మాత్త్రిపుండ్రమేవైకం విలిఖేద్ధూళనంవినా ॥

తా॥ సర్వాంగోద్ధూళనమైనప్పటికి త్రిపుండ్రములతో సమానముకాదు అందుగాబట్టి, ఉద్ధూళనము వినాత్రిపుండ్రముగటే ధరించవొచ్చును.

త్రి పుం డ్ర ధా ర ణ ము

శ్లో॥ విభూతిర్భూతిదాపుంసాం ప్రాతరంబు విమిశ్రితా । సాయమంభోవిరహితా శ్రేయమంహోగ్నివినాశినీ ॥

తా॥ పురుషులకు, ఐశ్వర్యములు, ఇవ్వఁజడినటువంటి, విభూతి ప్రాతఃకాలము జలమిశ్రమైనటువంటిది సాయంకాలము జలరహితమైనది యు మోక్షకరమైనది పాపమును నశింప జేయునదియు.

శ్లో॥ మధ్యాంగుళిత్రయేణైవ స్వదక్షిణకరస్యతు । త్రిపుండ్రంధారమేద్విద్వాన్ సర్వకర్మసునిత్యశః ।౬౭॥

తా॥ శివాచారతత్వ సంపన్నుండగువాడు తనకుడిచేతియొక్క తర్జని మధ్యమానామి కాంగుళిత్రయముచేత సర్వకార్యములయందు ప్రతిదినము త్రిపుండ్రము ధరించ వలయును,

శ్లో॥ మధ్యాంగుళిత్రయేణైవస్వదక్షిణకరస్యతు । షడంగుళాయతంమాన మపివాలికమానకం ।౬౮॥ నేత్రయుగ్మప్రమాణేన ఫాలేదద్యాత్త్రిపుండ్రకం ॥

తా॥ తనదక్షిణహస్తముయొక్క తర్జనిమధ్యమానామికాంగుళిత్రయము చేత నుదుటియందు ఆరుఅంగుళముల పొడువునైన వలుల ప్రమాణమైన నేత్రద్వయ ప్రమాణముచేతనైనను త్రిపుండ్రము ధరించవ

లయును.

శ్లో॥ అతిదీర్ఘమనాయుష్య మతిస్వల్పందరిద్రతా । నేత్రయుగ్మప్రమాణేన విభూతిధారణంమహత్ ॥౯॥

తా॥ మిక్కిలిపొడవు ఆయుక్షీణము మిక్కిలిస్వల్పము దరిద్రము నేత్రయుగ్మ ప్రమాణముచే ధరించుట పూజ్యము.

శ్లో॥ మధ్య మానామి కాంగుష్ఠై రనులోమవిలోమతః ॥౯॥ ధార యేద్యస్త్రిపుండ్రాంకం సరుద్రోనాత్ర సంశయః॥

తా॥ ఎవడుమధ్యమానామికాంగుష్ఠ త్రయముచేత అనులోమము విలోమముతిర్యక్త్రిపుండ్రచిహ్నము ధరించుచున్నాడో వాడు రుద్రుండు ఇందుసంశయములేదు.

శ్లో॥ మానస్తోకేన మంత్రేణ సముద్ధృత్యత్రిపుండ్రకం । ఋజుశ్వేత మనువ్యాప్తంస్నిగ్ధం శోభితం ప్రమాణకం । ఏవంసల్లక్షణోపేతం త్రిపుండ్రంసర్వసిద్ధిదం. ॥౭౦॥

తా॥ మానస్తోకమంత్రముచేత భస్మముపెట్టి వక్రములేకుండ శుభ్రముగా,విచ్ఛిన్నముకాకుండ,దట్టముగా కణజప్రమాణము ఈప్రకారముసలక్షణముతో గూడుకొన్న త్రిపుండ్రము సర్వసిద్ధులు, ఇచ్చునటువంటిది.

శ్లో॥ ఉత్తమాంగే లలాటేచ శ్రవణద్వితయేతథా । గళేభుజద్వయే చైవహృదినాభౌచపృష్ఠకే । బాహుయుగ్మకకుద్దేశే మణిబంధద్వయేతథా । త్రిపుండ్రంభస్మనాధార్యం మూలమంత్రేణ సాధకైః ॥ ౭౧॥

తా॥ లింగార్చన సాధకులైనటువంటి వారిచేత శిరస్సుయందు నొసటియందు కర్ణద్వయమందు కంఠమందు భుజములయందు హృదయమందు నాభియందు వీపుయందు దండరెట్టలయందు నడుమువెనకభాగమందు మణిబంధములయందుభస్మముచేత త్రిపుండ్రములు .ఓంనమశ్శివాయ యనెమూలమంత్రము చేత ధరించవలయును.

శ్లో॥ త్రిపుండ్రం ధారయేన్నిత్యం భస్మనాసలిలేనచ। స్థానేషుపంచద శసుశరీరే సాధకోత్తమః ॥౭౦॥

తా॥ సాధకోత్తముండగుచున లింగార్చనా పరుండు భస్మముచేను తోయముచే(అనగా జలమిశ్రితము) నిత్యము శరీరమున పదియేను స్థానము లయందు త్రిపుండ్రము ధరించవలయును.

శ్లో॥ లలాటేచ మహాదేవం శంభునామంమహేశ్వరం। హృదయే శంకరంజ్ఞేయం కంఠేచవృషభధ్వజం। భుజేచశూలపాణించమధ్యేకామాంగనాశనం। కరాగ్రే దేవదేవేశం శ్రీకంఠంవామతోభుజే। తస్మధ్యేచేశ్వరంప్రోక్తంకరాగ్రే పార్వతీప్రియం। కణేత్వాశివరుద్రాచ కట్యాంచైవహరంస్మరేత్। పశుపతింశిరసితుసదాశివం। స్మరేన్మంత్రానిమా త్రిపుండ్రం ధారయేత్ప్రభూత్॥౭౧॥

తా॥ శిరస్సునయందు త్రిపుండ్రధారణ సేయునపుడు ఓంసదాశివాయనమః) లలాటమందు ఓంమహాదేవాయనమః) కంఠమందు ఓంవృషభధ్వజాయనమః హృదయమందు ఓంశంకరాయనమః] నాభియందు ఓంమహేశ్వరాయనమః। కుడిభుజమందు ఓంశూలపాణినేనమః। కుడిదండ రెట్టయందు ఓంకామాంగనాశ నాయనమః కుడిమణిబంధమందు ఓందేవ దేవేశాయనమః।వామభుజమందు ఓంశ్రీకంఠాయనమః।దండరెట్టయందు ఓంఈశ్వరాయనమః వామమణిబంధమందు ఓంపార్వతీప్రియాయనమః। కుడిచవుయందు ఓంశివాయనమః। యడమచవుయందు ఓంరుద్రాయనమః నడుమువెనక ఓంహరాయనమః। వెనక మెడక్రిందఓంపశుపతయేనమః। ఈనామములు స్మరించుచు క్రమముగాత్రిపుండ్రము ధరించ వలయును,

శ్లో॥ ప్రాతఃకాలేచమధ్యాహ్నే సాయాహ్నేచ త్రిపుండ్రకం। కదాచిద్భస్మనాకు ర్యాత్సరుద్రో నాత్రసంశయః ॥౭౨॥

తా॥ ప్రాతఃకాలమందున మధ్యాహ్నమందున సాయంకాలమందున నొకానొకప్పుడైనను భస్మముచేత త్రిపుండ్రము ధరించుచున్నావాడు రుద్రుండగుఇందు సంశయములేదు.

శ్లో॥ దివసే యద్దివారాత్రౌ నారీబాల్యే నరోథవా । ఉద్ధూళనం త్రిపుండ్రంచ కుర్యాత్పూజార్థమేవచ ॥౭౩॥

తా॥ పవలైనను పగలు రాత్రియందైనను స్త్రీయైనను అథవా పురుషుడైనను లింగార్చనకొరకు ఉద్ధూళనముచేసి త్రిపుండ్రమును ధరించవలయును.

శ్లో॥ ధార్యం భస్మ త్రిసంధ్యాంతు గృహస్థ్యా జలసంయుతం। సర్వకాలంభవేత్స్త్రీణాం యతీనాం జలవర్జితం. ॥౭౪॥

తా॥ ప్రాతర్మధ్యాహ్న సాయంత్రి సంధ్యలయందు భస్మము ధరించవలయును సువాసిన్యాది స్త్రీలచేత సర్వకాలము జలమిశ్రితము ధరించతగును యతులు జలవర్జితము ధరించవలయును.

శ్లో॥ వనస్థవ్రతికన్యానాం దీక్షాహీన నృణాంతథా।మధ్యాహ్నాత్ప్రాక్జలైర్యుక్తం పరతో జలవర్జితం. ॥౭౫॥

తా॥ సన్యాసి వ్రతస్థకన్యలకు అటువలెనే దీక్షలేనిమానవులకు ప్రాతఃకాలమునుండి మధ్యాహ్నమువరకు జలమిశ్రభస్మము మధ్యాహ్నమునుండి జలవర్జిత భస్మము.

శ్లో॥ వామహస్తస్థితంభస్మ సోర్ధ్వాస్యేతుం డేనదక్షిణే । పంచవారంధరేత్సాపి త్రిపుండ్రంచ విచక్షణః॥౭౬॥

తా॥ నేర్పరియయిన లింగార్చన పరుండగువాడు వామహస్తమందున్న విభూతిని త్రిపుండ్రము నూర్ధ్వ ముఖముచేత దక్షిణ హస్తముచే నదుముయందు ఐదుమారులు ధరించవలసినది.

—❋ రుద్రాక్షధారణం ❋—

శ్లో॥ భస్మనా విహితస్నానస్త్రిపుండ్రాంకితమస్తకః ।శివార్చనపరో నిత్యంరుద్రాక్షమపిధారయేత్ ॥౭౭॥

తా॥ విహిత మగునటువంటి భస్మముచే స్నానముచేసి త్రిపుండ్రాంకిత మస్తకుండగుచు లింగార్చన పరుండైనవాడు నిత్యము రుద్రాక్షమున్ను ధరించ వలయును.

శ్లో॥ రుద్రాక్షధారణాదేవ ముచ్యంతేసర్వపాతకైః । దుష్టచిత్తాదు

రాచారాదుష్ప్రజ్ఞా అపి మానవాః ॥౭౦॥

తా॥ మానవులు రుద్రాక్ష ధారణమువలన దుష్టస్వభావమునుండి దురాచారమునుండి దుర్బుద్ధినుండి సమస్త పాపములచేత విడువ బడుచున్నారు.

శ్లో॥ అఛిద్రం కనక ప్రఖ్యమనన్య ధృత ముత్తమం। రుద్రాక్షం ధారయే త్ప్రాజ్ఞః శివపూజాపరాయణః ॥౭౧॥

తా॥ లింగార్చన పరవశమానసుండగు ప్రాజ్ఞుండు పుచ్చనటువంటి సౌవర్ణ కాంతి గలిగినటువంటి యన్యులు ధరించనటువంటి శ్రేష్ఠమైన రుద్రాక్షలను ధరించ వలయును.

శ్లో॥ శిఖాయా మేక మేకాస్యం రుద్రాక్షం ధారయేద్బుధః। ద్వి త్రి ద్వాదశవక్త్రాణి శిరసి త్రీణి ధారయేత్ ॥ షట్త్రింశ ద్ధారయే న్మూర్ధ్ని నిత్య మేకాదశాననాః। దశ సప్త పంచవక్త్రాః షట్ షట్ కర్ణ ద్వయే వహేత్ ॥ షడష్టవదనానాం తే ద్వాత్రింశ ద్ధారయే త్సదా। పంచాశ ద్ధారయే ద్విద్వాన్ చతుర్వక్త్రాణి వక్షసి ॥ త్రయోదశ ముఖాన్బాహ్వో ర్ధారయేత్ షోడశ షోడశ। ప్రత్యేకం ద్వాదశ వహేన్నవాస్యా న్మణిబంధయోః। చతుర్దశ ముఖం యజ్ఞసూత్ర మష్టోత్తరం శతం। ధారయే త్సర్వకాలం తు రుద్రాక్షం శివపూజకః ॥౭౨॥

తా॥ శివాచార వేత్తయగు విద్వాంసుండు ఏకముఖ రుద్రాక్షనొకటి శిఖయందు ధరించవలయును రెండుమూడు పన్నెండు ముఖముల మూడు రుద్రాక్షలు శిరస్సునందు ధరించవలయు, పదకొండు ముఖముల ముప్పైయారు రుద్రాక్షలమాల శిరమందు ధరించవలయు, పది, ఏడు, ఐదు, ముఖముల ఆరు ఆరు రెండు చెవులయందు ధరించవలసినది, ఆరు, ఎనమిది ముఖముల ముప్పైరెండు రుద్రాక్షల మాల కంఠమందు నిరంతరము ధరించ వలయును. నాలుగు ముఖముల యాభై రుద్రాక్షల మాల వక్షమందు ధరించవలయును, పదమూడు ముఖముల పదియారు పదియారు రెండు రెట్టలయందు ధరించవలసినది, తొమ్మిది ముఖముల పన్నెండు పన్నెండు మణిబంధములయందు ధరింప తగును, పదునాలుగు ముఖముల నూ

టమైనమిది యజ్ఞసూత్రముగా ధరించవలసినది సార్వకాలము రుద్రా
క్షలున్ను ధరించ వలసినది.

శ్లో॥ సదాశివంశిఖాయాంతు మూర్ధ్నినేత్రత్రయంస్మరేత్ । శిర
స్యేవం పరశివంసోమంవామశృతౌతథా ।౯॥ దక్షిణే శంకరం జ్ఞే
యఃకంఠేశ్రీకంఠనాయకం। వక్షసిసాక్షాత్సర్వజ్ఞంశితికంఠంభుజేత
థా ।సవ్యేచసోమనాధం మణిబంధేవామదేవకం । దక్షిణేచైవ
మానాధంవిశ్వేశంయజ్ఞసూత్రకే ।ఏతానినామ యుక్తానిధార
యేచ్ఛివపూజకః. ॥౧౧॥

తా॥ శివార్చన పరుండు ఓం సదాశివాయనమః అని శిఖాయం
దు, ఓంచంద్రసూర్యాగ్నినేత్రత్రయాయనమః అని శిరమందు, ఓంపర
శివాయనమః అని శిరస్సుయందు మూలా. ఓంసోమాయనమః అని యెడ
మచెవుయందు, ఓంశంకరాయనమః అని కుడిచెవుయందు ఓంశ్రీకంఠా
యనమః, అని కంఠమందు ఓంసర్వజ్ఞాయనమః, అని వక్షస్థలమందు ఓం
శితికంఠాయనమః, అని యెడమబాహువుయందు ఓంసోమనాధాయనమః
అని కుడిబాహువునందు ఓంవామదేవాయనమః, అని యెడమ మణికట్టు
యందు ఓంఉమాపతయేనమః, అని కుడిమణిబంధమందు ఓంవిశ్వేశ్వరా
యనమః, అని యజ్ఞసూత్రమందు ఈనామములతో గూడుకొని రుద్రాక్ష
లు ధరించ వలసినది,

శ్లో॥ బహునాత్రకిముక్తేనరుద్రాక్షమహిమాధునా।రుద్రాక్షకంఠమా
శ్రిత్యశ్వాపీవాప్రియతేయదీ!సోపిరుద్రత్వమాప్నోతికింపునర్మా
నుషాదయః. ।౧౨॥

తా॥ ఓపార్వతీ, రుద్రాక్షమహిమా ఇపుడు అనేకము చెప్పటచే
త నేమి, రుద్రాక్షకంఠమునందుబొందిన కుక్కైన నప్పటికి మృతిబొందనేని
అదియు రుద్రత్వము పొందుచున్నది తిరిగి మనుష్యులు మొదలగు వారలఫలమే
మని చెప్పవలెను.

—. ✱మాతృకన్యాసః ✱—

శ్లో॥ అంగుష్ఠాదికనిష్ఠాంతకరయోః, పంచశాఖినాః।అంత్యశఃప్రణ

వంచాథవిన్యసేదక్షరాన్క్రమాత్. ॥౧॥

తా॥ రెండుచేతులయొక్క పెనువ్రేలు మొదలు చిటికెనవ్రేలు వరకైదువ్రేళ్లకు [నకారాదియు కారాంతము] అరచేతి మధ్యమందు స్థానము క్రమముగా నక్షరములు వ్రాయవలయును.

శ్లో॥ శిఖామూర్ధాలలాటేషుహృదినాభౌపదద్వయె । పునష్షడక్షరైశ్శైవషడంగంవిన్యసేత్క్రమాత్॥ ౨॥

తా॥ మళ్లిశిఖాశిరస్సు ఫాలములయందు హృదయమందు, నాభియందు, పాదద్వయమందు క్రమముగా [ఓం యాం వాం శిం మాం నాం] అని యారువర్ణములచే షడంగముల వ్రాయవలయును.

శ్లో॥ ఓంకారంవదనేదేవివయకారౌభుజద్వయె ।శికారందేహమధ్యేచనమకారౌపదద్వయె. ॥౩॥పంచాక్షరీపరావిద్యాసతారాలింగరూపిణీ। శివమంత్రాభిధాశైవీమమాంగేషుప్రతిష్ఠితా. ॥౪॥

తా॥ ఒపార్వతీ ముఖమందు ఓంకారము రెండు భుజములయందు వకార యకారములు, నాభియందు శికారము రెండు పాదములయందు నకార మకారములు, పంచాక్షరీ పరావిద్యా, సతారా, లింగరూపిణీ, శివమంత్ర, శైవీ, యనేనామములుగల పంచాక్షరి నాయొక్క షడంగములయందు ప్రతిష్ఠ చేయబడినది.

శ్లో॥అకారం వామభాగేచ ఉకారంపూర్వమేవచ।మకారంపశ్చిమేక్షేయం ఓంకారందక్షిణేతథా ॥౫॥ హకారమూర్ధ్వభాగేచ ప్రణవాపంచ కీర్తితాః ।

తా॥ అకారము ఎడమభాగమందు ఉకారము ముందరిభాగమందున్ను, మకారము వెనకభాగమందు ఓంకారము కుడిభాగమందు; హకారము శిరమందున్ను పంచప్రణవములని చెప్పబడినవి.

— ॥షట్చక్రన్యాసం ॥—

శ్లో॥ ఆధారేతునకారాఖ్యాసంస్థితాపరమేశ్వరి ।స్వాధిష్ఠానే మకారాఖ్యాశాంభవిసర్వవస్థితా ॥౧॥మణిపూరే మహాస్థానే శికారాఖ్యామహేశ్వరి । అనాహతేవకారాఖ్యాసదాశైవివ్యవస్థితా ॥౨॥

విశుద్ధౌ తు యకారాఖ్యాపూజ్యాస్వాధిష్ఠాన స్థితా। ఆజ్ఞా చక్రేను మహాదేవి తారాఖ్యాసమవస్థితా । ఓంకార పరిపూర్ణాత్వా వ్యాప్య సర్వత్రతిష్ఠతి ॥౩॥

తా॥ ఓపరమేశ్వరీ నకారమనియెడి వర్ణము ఆధార చక్రమందు నున్నది మకారమనియెడి బీజము స్వాధిష్ఠ చక్రమందునున్నది, శికారమని యెడిమాతృకామణి పూరచక్ర మందునున్నది వకారమని యెడి వర్ణము అనాహత చక్రమందునున్నది యకారమని యెడివర్ణము విశుద్ధ చక్రమందునున్నది, తారాయని యెడిప్రణవము ఆజ్ఞా చక్రమందున్నది ఓంకారము పరిపూర్ణముగా వ్యాపించియుండి సర్వమందునుంటూవున్నది.

—✽ మంత్ర విషయము ✽—

శ్లో॥ ప్రణవం ప్రథమం వింద్యాద్వితీయంతు నకారకం । మకారంతృతీయం విద్యాచ్ఛికారస్తు తతఃపరం । వకారంపంచమం వింద్యాద్య కారం షష్ఠ మేవచ॥

తా॥ మొదలు ప్రణవము (అనగా ఓంకారము) రెండవది నకారము మూడవది మకారము నాలుగవది శికారము ఐదవది వకారము ఆరవది యకారమని తెలియవలయును.

శ్లో॥ ఓంకార పూర్వమంత్రోయం పంచాక్షర మతఃపరం । శైవాగమేషు వేదేషు షడక్షరమిహోచ్యతే । ప్రణవేనైవ మంత్రేణనిష్కళః ప్రోచ్యతే శివః ॥౨॥

తా॥ ఓంకారము పూర్వమందు పరమందు పంచాక్షరముల గల యీమంత్రము శివాగమముల యందు వేదములయందు ఇదిషడక్షరమని చెప్పబడినది ప్రణవమంత్రముచేత నిష్కళముని శివుడు ప్రకాశించుచున్నాడు.

శ్లో॥ సప్తకోటిషుమంత్రేషు మంత్రఃపంచాక్షరో మహాత్ । బ్రహ్మవిష్ణ్వాది దేవేషు యథాశంభుర్మహత్తరః॥౪॥

తా॥ యెట్లా గుబ్రహ్మ విష్ణ్వాది దేవతలయందు శివుడధికుడో

ట్లా గా సప్తకోటిమహామంత్రముల యందు పంచాక్షరీమంత్రమధికము

శ్లో॥ మూలంషడాక్షరంచైవ స్థూలంచనవమాక్షరం। సూక్ష్మంసప్తాక్షరంచైవ మహాఖ్యాష్టాక్షరంభవేత్ । ప్రసాదందశబీజంచపంచపంచాక్షరస్స్మృతః॥

తా॥ మూలమంత్రము (ఓంనమశ్శివాయ) ఆరక్షరములు, స్థూలపంచాక్షరీ (ఓంహ్రాంహ్రీంహ్రూం నమశ్శివాయ) తొమ్మిదక్షరములు, సూక్ష్మపంచాక్షరీ (ఓంహ్రీం నమశ్శివాయ) ఏడక్షరములు, మహాపంచాక్షరీ (ఓంహ్రాం హ్రీం నమశ్శివాయ) ఎనిమిది అక్షరములు ప్రసాద పంచాక్షరీ ఓంహ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం నమశ్శివాయ పది యక్షరములు, పంచాక్షరీ నమశ్శివాయ ఐదక్షరములని తెలుపబడినది.

శ్లో॥ యస్యవక్త్రేస్థితం దేవిబసవేత్యక్షరత్రయం । వసామిసతతంతత్ర సత్యంసత్యంచ వాక్యహం । బకారోగురురూపంచసకారోలింగమేవచ । వకారశ్చరరూపంతు త్రివిధంబసవాహ్వయం॥

తా॥ ఓపార్వతీ సత్యముసత్యము చెప్పుచున్నాను ఎవ్వనియొక్క వక్త్రమునందు బసవ యనిమూడక్షరము లుండునో ఆచటనేనుఎల్లపుడు వసించియుందును. బకారము గురురూపము సకారము లింగరూపమునున్న వకారము జంగమరూపమునున్న త్రివిధము బసవనామము,

శ్లో॥ ప్రథమంబసవశ్చైవద్వితీయంఅడుమత్తథా । తృతీయంమూలమంత్రంతుద్వాదశాక్షరసజ్ఞకం, ॥౧౩॥

తా॥ మొదట బసవ రెండవది అడుమ మూడవది ఓంనమశ్శివాయ ఇది ద్వాదశాక్షరి మూలమంత్రము.

—— జపవిధానం ——

శ్లో॥ షడక్షరాత్పరోనాస్తిసర్వేషాం బంధమోక్షయోః । తస్మాదిమంజపేద్భక్త్యాసద్యోమోక్షంనసంశయః॥

తా॥ సమస్తులకు సంసారబంధ విమోక్షములకు షడక్షరీమంత్రమున కంటె రెండవదిలేదు అందువలన భక్తిచేతదీన్ని జపించవలయును సద్యోమోక్షము సంశయములేదు.

శ్లో॥ నకారమాత్మశుద్ధిస్స్యాన్మకారంస్థానశోధనం ।శికారంలింగశుద్ధిశ్చ

వకారంద్రవ్యశోధనం। యకారంమంత్రశుద్ధిశ్చ ప్రణవం సర్వసిద్ధిదం ॥౫॥

తా॥ నకారము ఆత్మశుద్ధి మకారము స్థలశుద్ధి శికారము లింగశుద్ధి వకారము ద్రవ్యశుద్ధి యకారము మంత్రశుద్ధి ఓంకారము సమస్తసిద్ధిప్రదము.

శ్లో॥ ప్రాణాయామత్రయంకృత్వా ప్రాఙ్ముఖోదఙ్ముఖోపి వా। చింతయేద్ధృదయాంభోజే దేవదేవంత్రియంబకం ।౬॥ సర్వాలంకారసంయుక్తంసాంబంచంద్రార్ధశేఖరం । జపేదేతాంమహావిద్యాంశివరూపమనన్యధీః ॥౭॥

తా॥ అనన్య మనస్కుండయిన శివార్చకుండు ప్రాణాయామత్రయముచేసి ప్రాఙ్ముఖమైన ఉదఙ్ముఖమైన ముఖ్యాసనమందుకూరుచుండిహృత్కమలమందు దేవదేవుండగు త్రియంబకున్ని సర్వాలంకారుడైనటువంటి అర్ధచంద్ర శేఖరుండయిన సాంబమూర్తిని ధ్యానించుచు శివరూపమైన యీమహా మంత్రమును జపించ వలయును.

శ్లో॥ సప్తవింశతిసంఖ్యాతైరక్షైఃపుష్టిప్రదాభవేత్। అక్షైస్తుపంచదశభిరభిచారఫలప్రదా ॥ శతాష్టకంచసాలోక్యం పంచాశత్పాపనాశనం। ద్వాత్రింశత్కీర్తిదంచైవ అష్టావింశచ్ఛుభావహం। శ్రీకరంపంచవింశత్యా ద్వాదశంమోక్షదాయకం॥

తా॥ ఇర్వయియేడు రుద్రాక్షలచేత సేయుజపము పుష్టి ప్రదమైయున్నదిపదియేనుచేత చేయునది హింసఫలమిచ్చుచున్నదినూటయెనిమిదిచేత చేయునది సాలోక్యపదవి యేబైచేత చేయునది పాపనాశనము ముప్పైరెండు చేతయశస్సునిచ్చునుఇర్వయియెనిమిదిచేత సౌఖ్యమువచ్చునుఇర్వయైదు చేతసంపత్కరము పండ్రెండు చేతమోక్షమిచ్చునది.

శ్లో॥ అంగుష్ఠేనతుమోక్షార్థం తర్జన్యాభిచారకంస్మృతం । మధ్యమంశ్రీకరం ప్రోక్తమనామికంతుపౌష్టికం । కనిష్ఠంకర్షణంచైవ పంచాంగులాఫలప్రదం ॥

తా॥ పెనువ్రేలుతో జపము మోక్షముకొరకు తర్జనితో మారణ

కార్యము, మధ్యమను సంపత్తు చెప్పబడినది అనామికము వృద్ధియుకనిష్ఠ ము పీడించుటయు ఈరీతి పంచాంగుళఫలప్రదము,

శ్లో॥ ఘటయేద్వక్త్రవక్త్రించపృష్ఠపృష్ఠంసలక్షణం। స్థూలాన్నిమేరా జమేన్మాలెసూక్ష్మాణ్యగ్రెయుథాతథా ॥౭॥

తా॥ రుద్రాక్షలమాల లక్షణముగాను ముఖమునకు ముఖమున్ను వీపుకువీపున్ను మొదటియందు గొప్పలను కొనవరకట్లట్ల చిన్నవి కుచ్చవలయును.

శ్లో॥ సహస్రం వాతదర్ధం వాతదర్ధం వాశతాష్టకం। అష్టోత్తరసహస్రంవా జపంకుర్యాదతంద్రితః ॥౮॥

తా॥ వెయ్యియయినఎనూరైన ఇన్నూటయాభై యయిననూటమెనిమిదియయిన వెయ్యెన్మెనమిదియయిన నిద్రాలస్యాదులు లేకుండ జపము చేయవలయును.

శ్లో॥ కిమిహబహుభిరుక్తైర్మంత్ర మేవంమహాత్మా ప్రణవ సహితమాదాయస్తు పంచాక్షరాఖ్యం। జపతిపరమభక్త్యా పూజయన్ దేవదేవం సగతదురితబంధో మోక్షలక్ష్మీం ప్రయాతి ॥౧౦॥

తా॥ మహానుభావుండవైన అగస్త్యుడా అనేక మాటలచేత నిచటనేమి షడాక్షరీయయిన మంత్రము ఎవ్వడున్ను మొదలు ప్రణవము పంచాక్షరియని యేడిదానితో కూడుకొని మహాదేవుని ఉత్కృష్టభక్తిచేత పూజించుచుయాదిప్రణవాంతము సృష్టి షడంగన్యాసము, నాదప్రణవాంతము సంహారాంగ న్యాసము, శివాయనమ ఓంస్థితికర న్యాసము, జపించుచున్నాడో పాపబద్ధుండైన మోక్షలక్ష్మిని పొందుచున్నాడు

శ్లో॥ జపాక్షమాలాంసకలాంభ్రామయే చ్చాశిఖామణిం। ప్రదక్షిణం పునర్వ్యక్త్రింప్రారంభేవసమాచరేత్ ॥౧౧॥

తా॥ జపముయొక్క రుద్రాక్షమాలను మెరువపూసవరకు తింపవలయు తిరిగిముఖము మొదటివలె మేరువవరకె ప్రదక్షిణ సేయవలసినది.

శ్లో॥ జపస్తుత్రివిధః ప్రోక్తో వాచికోపాంశుమానసః। త్రయాయ తెయస్తు

పాశ్వ్యస్థైర్యథావర్ణసమన్వయః ॥౧౨॥వాచికస్సతు విజ్ఞేయ స్సర్వపాపప్రభంజనః । ఈషత్స్పృష్టాధరపుటంయోమందమభిధీయతే ॥౧౩॥ పాశ్వస్థైరశ్రుతస్సోయముపాంశుః పరికీర్తితః। అస్పృష్టాధరమస్పందిజిహ్వాగ్రయోరాంతరాత్మనా॥౧౪॥భావ్యతేవర్ణరూపేణసమానసఇతిస్మృతః॥

తా॥ జపము, వాచిక, ఉపాంశు, మానసమని మూడువిధములు చెప్పబడినది, ఎవ్వడుచేయుజపము పాశ్వమందున్న వారిచేత వర్ణక్రమ మతిక్రమించకవినబడుచున్నదో అది పాపభంజనియయిన వాచికయని తెలియవలయుఎవ్వడుచేయుజపముకొంచము పెదవులుతాకుచు పాశ్వస్థులచేతవినబడకున్నదో మందము,ఉపాంశుయని కీర్తింపబడినది, ఎవ్వడుచేయుజపము పెదవులుచలించక తాకకజిహ్వాగ్రమందువర్ణరూపము మనస్సుతోభావించబడుచున్నదో అదిమానసమనిదలపబడినది.

శ్లో॥ వాచికాత్తదుపాంశోశ్చజపాదస్యమహామనోః । మానసోహి జపఃశ్రేష్ఠోఘోరసంసారనాశకః॥

తా॥ ఈమహామంత్రము యొక్క జపము వాచికఉపాంశుజపము కంటెమానసజపము శ్రేష్ఠము భయంకరమగు జననమరణబాధనుశింపునదియు,

శ్లో॥ పరద్రుష్టిగతాదూరో యదిస్యాన్నిష్ఫలోజపః । తస్మాజ్జపస్యకాలేషువస్త్రమాచ్ఛాదయేజ్జపి।సమంత్రమత్తమాలాంచగురోరపినదర్శయేత్ ॥

తా॥ ఓజాప్యకుడా పరదృష్టిగతము దూరవలయు అథవాంతరదృష్టిగోచరమాయేనేనిజపము నిష్ఫలము అందువలన జపకాలము యందు వస్త్రము కప్పుకొవలయును మంత్రయుక్తజపమాలను గురువుకైన చూపించకూడదు,

శ్లో॥ జపతాలేచ గోప్యాహం ప్రవక్ష్యామిచ షణ్ముఖ ॥ పరదృష్టిగతామలా యద్దృశ్యంనిష్ఫలంభవేత్॥

తా॥ ఓయి షణ్ముఖుడా నేను రహస్యము చెప్పుచున్నాను

జపకాలమందున్న ఇతరదృష్టిపొందు నేని జపమాలకనుపడునే నిజపము నిష్ఫలమాచునన్నది,

— ॥ లింగార్చనవిధిః ॥ —

శ్లో॥ ధృతశ్రీభూతిరుద్రాక్షః ప్రయతో లింగధారకః । పంచాక్షరజపో ద్యోగీ శివలింగం సమర్చయేత్ ॥౧॥

తా॥ శ్రీమద్విభూతి రుద్రాక్షధరించిపవిత్రుండై పంచాక్షరి జపాసక్తుండైన లింగాంగుండునిష్టలింగమును పూజించవలయును.

శ్లో॥ నాశివస్స్వశ్శివోపాస్తిః ఘటతేజన్మకోటిభిః ।శివస్యైవశివోపాస్తిఇతినానాశ్రుతిస్థితః రుద్రోభూత్వాయజేద్రుద్రం నారుద్రోరుద్రమర్చయేత్ ॥

తా॥ శివస్వరూపుడు కాకశివునియొక్క సేవకోటిజన్మముల చేతఘటించ నేరదు శివునియొక్క సంబంధస్వరూపమే శివోపాసకమనియు నేక శృతులయందును న్నది, రుద్రుండైరుద్రున్ని పూజించవలయు రుద్రుడుకాక, రుద్రున్నియర్చించకూడదు,

శ్లో॥ జలపుష్పాక్షతాదీనిపూజాద్రవ్యాణి శోధయేత్ । తతోలింగమయం స్యాత్తనుంలింగార్చనాపరః ॥౩॥

తా॥ లింగార్చనపరుండగువాడు జలపుష్పాక్షతాది పూజద్రవ్యములు పూర్వోక్తమంత్రకలశోదకముచేతపవిత్రము చేసిపిమ్మట శరీరమునులింగమయము చేయవలయును అనగాలింగస్వరూపము చెయవలయు

శ్లో॥ పీఠమాపాదజాన్వంత మానాభీమధ్యమీరితం । హృదయాంతం వర్తులంస్యాత్ కంఠాంతంగోముఖంభవేత్ । భ్రూమధ్యాంతంలింగకంరోమమస్తకోలింగమస్తకః। ఏవంషడంగకంలింగం స్వషడంగేవిభావయేత్ ॥

తా॥ పాదమునుండి మోకాలుదనుకపీఠము, నాభివరకు, మధ్యము, హృదయాముపరకు వర్తులము, కంఠమువరకు, గోముఖము, భ్రూమధ్యమువరకులింగకంఠము, శిరస్సువరకులింగశిరస్సు, ఈరీతితనషడంగములయందు లింగషడంగములు భావించవలెనది.

శ్లో॥ ఆగమార్థంతు దేవానాంగమనార్థంతురక్షసాం । కుర్యాద్ఘంటారవంభక్త్యా శంభోరర్చనపూర్వకం ॥

తా॥ దేవతులయొక్క ఆగమనము కొరకు రాక్షసులయొక్క గమనముకొరకులింగముయొక్క పూజపూర్వకముగాభక్తి చేత ఘంటవాయించవలయును.

శ్లో॥ పుష్పమేకంగృహీత్వాతుసజ్జికాస్థితలింగకం । మూలమంత్రత్రయేణైవదృష్ట్వాపుష్పంసమర్పయేత్ ॥

తా॥ ఒకపుష్పము తీసుకొని, సజ్జయందున్నలింగమూర్తిని, మూడుమారులు మూలమంత్రోచ్చారముచేత, చూచిపుష్పముసమర్పించవలయును.

శ్లో॥ లింగార్థముద్ధరేత్పీఠం వామహస్తేసుభస్మనా।పంచకోణేషుఃపంచార్ణంతారం మధ్యేన్యసేద్బుధః॥

తా॥ లింగమూర్తికొరకు పీఠమువామహస్తము యందుమంచిగా భస్మముచేత పంచకోణచక్రము వ్రాయవలయు పంచకోణములలోనకారాది యకారాంతము మధ్యమందు ఓంకారము వ్రాయవలసినది.

శ్లో॥ నమాంత్యేపీఠసంయుక్తం శికారంమధ్యమేవచ । వకారంగోముఖంచైవ తత్పరశ్చయకారకం ।౯॥ ఓంకారంలింగమధ్యేచ షడక్షరీషడంగకం ॥౧౦॥

తా॥ లింగాకారమగు పంచకోణచక్రమందు నకారమకారములు పీఠసంజ్ఞగలరెండుకోణములయందు శికారముమధ్యసంజ్ఞయైననడిమికర్ణికయందు వకారముగోముఖ సంజ్ఞయగుభుజమందు యకారము రెండవభుజమందు ఓంకారము లింగసంజ్ఞగలచివరకోణమందు షడంగముల షడక్షరములు వ్రాయవలయు.

శ్లో॥ లింగంవామకరేస్థాప్య గోముఖంవామకంతథా । దక్షిణేగోళకాకారమె తల్లింగస్యపూజనం ॥౧౧॥

తా॥ లింగమునెడమపాణితలమందు గోముఖమును ఎడమభాగము ఆట్లా గగోళాకారము దక్షిణభాగము ననుంచి ఈలింగముయొక్క పూ

జేయును.

శ్లో॥ అనమస్కారపూజాహి వ్యర్థంభవతిపూజకే । ప్రదక్షిణత్రయంకుర్యా న్నమస్కారంచపంచభిః । కరపీఠేసమభ్యర్చ్య శివం సాంబంత్రిలోచనం ॥౧౩॥

తా॥ పూజయందునమస్కారము లేనియెడల పూజనిరర్థకమౌచున్నది కనుక। మూడుమారులు ప్రదక్షిణము ఐదుమారులు నమస్కారముచేయవలయు మంగళకరుడగు త్రిలోచనుండైనటువంటి సాంబమూర్తి స్వరూపంబగులింగమూర్తిని హస్తపీఠమందు తెస్సపూజించవలయు

శ్లో॥ అర్ఘ్యం పాద్యం తథాచమ్యం స్నానం నైవేద్యమేవచ । దర్పణంధూపదీపంచ చామరంచాతపత్రకం । గీతవాద్యంతథానృత్యం నమస్కారోజపస్తథా । ప్రదక్షిణంక్రమేణోక్తం షోడశాఖ్యోపచారకం ॥

తా॥ అర్ఘ్యము, పాద్యము, ఆచమనము, స్నానము నైవేద్యము, దర్పణము, ధూపము, దీపము, చామరము, ఛత్రము, గీతము, వాద్యము, నృత్యము, నమస్కారము, జపము, ప్రదక్షిణము, క్రమముగా షోడశోపచారములు చెప్పబడినవి.

శ్లో॥ విశ్వేశ్వరనమస్తుభ్యం శంభవేసర్వజిష్ణవె । రత్నసింహాసనంచారుదదామిశశిశేఖర ॥

తా॥ అని కరకమలమందు లింగమూర్తిని ప్రవేశింప చేయవలయును.

శ్లో॥ యద్భక్తిలేశసంపర్కాత్ప రమానందసంభవః। తస్మైతెచరణాబ్జాయపాద్యంశుద్ధాయకల్పయె ॥

తా॥ ఈమంత్రముచేత పాద్యమివ్వవలయు.

శ్లో॥ తాపత్రయహరందివ్యంపరమానందలక్షణం। తాపత్రయవినిముక్తైతవాఘ్యంకల్పయామ్యహం॥౧౮॥

తా॥ ఈమంత్రముచేత అర్ఘ్యమివ్వవలయు.

శ్లో॥ వేదానామపివేదాయ దేవానాం దేవతాత్మనె । ఆచమ్యంకల్ప

యామీశశుద్ధానాంశుద్ధి హేతవే ॥౧౯॥

తా॥ ఈమంత్రముచేత ఆచమనమివ్వ వలయును.

శ్లో॥ సర్వకాలుష్య హీనాయపరిపూర్ణసుఖాత్మనే । మధుపర్కంమహాదేవకల్పయామి ప్రసీదమే ॥౨౦॥

తా॥ ఈమంత్రముచేత మధుపర్క మివ్వవలయును.

శ్లో॥ జలంశాంతికరంచైవ గంధమాయుష్య వర్ధనం । అక్షతాశ్శతృనాశంచపుష్పమైశ్వర్యమేవచ । ధూపందహంతి పాపానిదీపంమృత్యువినాశనం । నైవేద్యం లభతేరాజ్యంతాంబూలంపరమోత్తమం ॥ఏవమష్టవిధంజ్ఞాత్వాఇష్టలింగంసమర్చయేత్ ॥

తా॥ ఉదకము శుభములనిచ్చును గంధము ఆయువృద్ధి చేయును అక్షతలు శతృనాశనము పుష్పము ఐశ్వర్యప్రదము, ధూపము పాపములదహించును దీపము మృత్యునాశనము, నైవేద్యము రాజ్యము లభించును తాంబూలము మిక్కిలి శ్రేష్ఠ ము ఇటువలె ఎనమిది విధములతెలిసి ఇష్టలింగమును అర్చించ వలయును.

శ్లో॥ పంచామృతాదిసకలైర్యథావిధిస్తథాస్నపక్ । పంచబ్రహ్మపరైర్మంత్రైరష్టోత్తరశతాఖ్యకైః ॥౩౦॥ యథాశక్తిస్తథాకుర్యాదాత్మశక్తిమువంచయన్ ॥

తా॥ లింగార్చనవిధి యెట్లున్నదో అట్లాగ గోక్షీరగోదధి గోఘృతమధు శర్కరపంచామృత మొదలగుసమస్తముల చేత, అభిషేకము చేయుచుసద్యోజాతాది పంచబ్రహ్మపరమైన మంత్రములచేత అష్టోత్తర శతనామములచేత అధికారప్రకారము తనశక్తి వంచనచేయక చేయవలయును.

శ్లో॥ శుద్ధవస్త్రంసమాదాయ మూలమంత్రంసముచ్చరన్! లింగస్యార్ద్రంహరేత్పున రుపచారవిధింసుధీ॥౩౧॥

తా॥ ఓయిలింగార్చన వశీకృతబుద్ధిగలవాడా. పరిశుద్ధలింగపావడము తీసుకొని । ఓంన్నమశివాయ । అనిచెప్పుచును లింగముమొక్క ద్రవ్యము నుపచారరీతినితియ్యవలయు.

శ్లో॥ భూలోకస్థితపుణ్యాని యానితానిఫలానిచ । తేషాంకోటిగుణం పుణ్యంవిభూత్యాలింగలేపనం ॥౧॥

తా॥ అని త్రియంబక మంత్రము చేత లింగమునకుభస్మ ముధరించ వలయు-

శ్లో॥ మలయాచలసంభూతంసుగంధం శ్రియముత్తమం । కర్పూరాగరుసంయుక్తంచందనంచసమర్పయేత్ ॥౨॥

తా॥ అని మూలమంత్రము చేత గంధముధరించవలయు.

శ్లో॥ అక్షతాన్ ధవళాన్ దేవం తాప సోత్తమపూజితం । ధారయే న్మూలమంత్రేణ లింగమూర్ధ్నా సమాహితః ॥౩॥

తా॥ అని మూలమంత్రము చేత శిరస్సుయందు అక్షతలు ధరించ వలయు.

శ్లో॥ కుందార వింద మందార కుముద ద్రోణమల్లకైః । పున్నాగాశోకవకుళైః పూజయేచ్ఛివలింగకం ॥౪॥

తా॥ అని మూలమంత్రము చేత పుష్పములు ధరించవలెను.

శ్లో॥ త్రిదళంత్రిగుణాకారం త్రినేత్రంచత్రియాయుధం । త్రిజన్మపాపసంహార మేకబిల్వం శివార్పణాత్ ॥౫॥

తా॥ అని మూలమంత్రము చేత బిల్వము ధరించ వలయును.

శ్లో॥ వనస్పతిరసోపేతో గంధాఢ్యో ధూపఉత్తమః । ఆఘ్రేయ స్సర్వదేవానాంధూపోయం ప్రతిగృహ్యతాం ॥౬॥

తా॥ అని మూలమంత్రము చేత ధూపము నర్పించ వలయును

శ్లో॥ సాజ్యంత్రివర్తిసంయుక్తం వహ్నినాయోజితంప్రియం। భక్త్యాదీపంప్రయచ్ఛేత దేవాయపరమాత్మనే ॥౭॥

తా॥ అని మూలమంత్రము చేత దీపము సమర్పించ వలయును

శ్లో॥ వేదాదివర్ణ సంభూతం నాదరూప నిరామయం । అజ్ఞానహరణందేవం ఘంటానాదంసమర్పయేత్ ॥౮॥

తా॥ అని మూలమంత్రము చేత ఘంటానాదము చేయవలెనసి.

శ్లో॥ చిన్మాత్రపంజగదాధారం స్థూలసూక్ష్మాదికారణం । నీరాజనం

సమర్ప్యార్థ మంగళార్థం విధీయతే ॥౯॥

తా॥ అని మూల మంత్రముచే మంగళారతి నివ్వవలయు.

శ్లో॥ దర్పణమ్మాతపత్రంచచామరంగీతవాదనం । ప్రకల్ప్యలింగసాన్నిధ్యే ప్రమోదాన్నటనంతతః ॥౧౦॥

తా॥ దర్పణము, ఛత్రము, చామరము, గీతము, వాద్యము, నాట్యము, సంతోషమువలన లింగ సన్నిధియందు విధిప్రకారము కల్పించవలయు.

శ్లో॥ ద్రాక్షాఖర్జూరసంయుక్తం నారికేళఫలాన్వితం। మధుశర్కరయాయుక్తం నైవేద్యంచప్రకల్పయేత్ ॥౧౧

తా॥ అని మూలమంత్రముచే నైవేద్యము సమర్పించవలయును.

శ్లో॥ క్రముకంచశిలాచూర్ణం నాగవల్లిదళైర్యుతం । జాతీలవంగ సంయుక్తం తాంబూలంచసమర్పయేత్॥౧౨॥

తా॥ అని మూలమంత్రముచేత తాంబూలము సమర్పించవలయు

శ్లో॥ అష్టోత్తరశతంజాప్య మూలమంత్రేణమానసీం । తథాహస్తజపంకుర్యాద్ద్వాదశాక్షరమంత్రకం ॥౧౩॥

తా॥ మానసజపము మూలమంత్రముచేతనూటయెనిమిది జపించి యట్లాగే ద్వాదశాక్షరి మంత్రమును హస్తజపము చేయవలెను.

శ్లో॥ అంగుష్ఠా ద్ద్వాదశగ్రంథీం నవవారప్రదక్షిణం। అష్టోత్తరశతంకుర్యాత్సద్యోముక్తిర్నసంశయః ॥౧౪॥

తా॥ అంగుష్ఠమువలన చతురంగుళములు అడ్డరేఖలు ఓంకారాదియకారాంతము ద్వాదశాక్షరి మంత్రమును తొమ్మిది మారులు ప్రదక్షిణముచే యనూట ఎనిమిదియాను సద్యస్కాలముక్తి సంశయము లేదు.

శ్లో॥ ప్రదక్షిణంకరోమీశ ప్రసన్నార్తిహరప్రభో । సంసారబంధనాత్కాల భీతితఃపాలయాధునా ॥౧౫॥

తా॥ అని మూడుమారులు ప్రదక్షిణచేయ వలయు.

శ్లో॥ నమస్కరోమిదేవేశ నమన్మందారశంకరమిజ । భక్త్యాభవత్పాదభక్తింరక్షమాంకృపయామృడ॥౧౬॥

తా॥ అని అథభక్తోనమస్కారం కంఠోర్ధ్వాంతు విభావయేత్ । ముక్తాంగస్తేనమస్ప్రాశ్యచ) అయిదుమారులు నమస్కారము జేయవలయు.

శ్లో॥ తతఃపరం విశేషేణ వీరశైవార్చనక్రమం । షట్థ్సలాత్మక రూపేణ ప్రవక్ష్యామిసమాసతః ॥౧౭॥ భక్తస్థలేసుఖాసీనో భూతిరుద్రాక్షధారణం । కృత్వాభక్త్యాసుపూతాత్మాతతో మాహేశ్వరస్థలే ॥౧౮॥ షడక్షరంపరంమంత్రమనుష్ఠేయాచ్చనిష్ఠయా । ప్రసాదిస్థల మాలోక్యలింగంహస్తే వధానతః ॥ ౧౯ ॥ ప్రాణలింగిస్థలె పూజాంవిధాయ స్వానుభూతితః । తతస్నివాపణం కృత్వాస్వావనం దాచ్ఛరణస్థలె । ఐక్యస్థలె ప్రసాదోపభోగ తృప్తిముపాశ్యచ । ఏవంసమరసి భావషడంగ స్థలయోగతః ॥ ౨౧ ॥

తా॥ మరియువీరశైవలింగార్చన క్రమమువిశేషముగానుషట్థ్సలాత్మక రూపముచే సంక్షిప్తముగాచెప్పుచున్నాను భక్త స్థలమందు సుఖాసీనుడై భస్మరుద్రాక్షలు ధరించి భక్తిచేతపవిత్రాత్ముడగుట భక్తస్థలము, తరువాత మాహేశ్వరస్థలమందు షడక్షరీమంత్రమునిష్ఠచేత నుష్ఠించుట మాహేశ్వరస్థలము ప్రసాదిస్థలమందు సావధానముపలనహస్తమందు లింగము నిరీక్షించుట ప్రసాదిస్థలము ప్రాణలింగస్థలమందు స్వానుభవముగా లింగార్చన చేయునది ప్రాణలింగ స్థలముశరణస్థలమందు స్వానందము వలన లింగార్పణ చేయునది శరణస్థలము ఐక్యస్థలమందు ప్రసాదోప భోగతృప్తి బొందుటఐక్యస్థలము, నీప్రకారముసమరసభావముగలనషట్స్థలషడంగ భావమే లింగార్చన

—॥ పాకనిరూపణప్రారంభః ॥—

శ్లో॥ విదూరేభవిసంచారె ఏకాంతెశుద్ధిమందిరె । పాకంపూజార్పణాద్యంచకార్యం లైలింగధారిణా॥౧॥

తా॥ భవిసంచార దూరమైనటువంటి, ఏకాంతమైన పరిశుద్ధగృహమందు లింగధారులచేత పాకము పూజార్పణాదులు చేయవలసినది.

శ్లో॥ లింగార్పణాయ సర్వార్థాన్ పాకంకుర్యాత్సమాహితః ।
పదార్థాన్ శోధయేత్పూర్వంతతః పాకోవిధీయతే ॥౨

తా॥ విషయాపేక్ష నివృత్తిమనసున, సమస్త వస్తువులను లింగార్పణకొరకు పాకముచేయ వలయు (అంతకు) పూర్వము పదార్థములను శోధించ వలసినది (తరవాత) పాకము విధింపబడినది.

శ్లో॥ తత్పాకముత్తమంప్రోక్తం భస్మధారణపూర్వకం । భస్మధృతం వినా పాకంశ్వానమాంస సమంభవేత్ ॥౩॥

తా॥ స్నానాది భస్మధారణ పూర్వకముగాచేయు పాకము ఆ పాకము శ్రేష్ఠమని చెప్పబడినది భస్మధారణలేని పాకముకుక్క మాంస సమానమగుచున్నది.

శ్లో॥ స్నాత్వాశుద్ధాంబరంధృత్వాధారయిత్వాత్రిపుండ్రకం । సమాహితమనాఃకుర్యాల్లింగనైవేద్య ముత్తమం ॥౪॥

తా॥ స్నానముచేసి విశుద్ధవస్త్రముధరించి భస్మత్రిపుండ్రము ధరియించి సావధానమనస్సుచేత లింగనైవేద్యము చేయవలెను ముఖ్యము

శ్లో॥ మన్నిమిత్తంకృతంపాకంతత్పాకంముఖ్యమేవహి। వస్త్రపూతాం బునాకార్యంముఖ్యాన్ముఖ్యతరంభవేత్ ॥౫॥

తా॥ నాయొక్క సంబంధమైన లింగముకొరకు చేయబడిన పాకము ఆపాకము ముఖ్యమైనటువంటిది వస్త్రపూతోదకముచే చేయవలెను పాకము ముఖ్యముగూర్చిన ముఖ్యమౌను.

శ్లో॥ లింగార్థం జంగమార్థంచగుర్వర్థంపాకముత్తమం। ఆత్మార్థంతత్కృతం పాకంశ్వానమాంససమంభవేత్ ॥౬॥

తా॥ లింగముకొరకు జంగమకొరకు గురువుకొరకు (చేయబడిన) పాకము శ్రేష్ఠము, ఏదితనకొరకై చేయబడిన పాకము కుక్కమాంసముతో సమానమౌను.

శ్లో॥ సంకల్పితంచలింగార్థం లింగార్థంసుసమాగతం । లింగార్థమితికర్తవ్యంపాకం లింగాంగసంగినః ॥౭॥

తా॥ లింగాంగ సంగులై నటువంటివారు లింగనిమిత్తము సం

కల్పించినటువంటిదీ, లింగనిమిత్తము కేవలము రాబడినటువంటిదీ లింగనిమిత్తమని పాకము చేయవలయును.

శ్లో॥ ఇంద్రియైర్విషయాసక్తో భూతాత్మాపేక్షయాకృతం। యత్పాకంజీవినోచ్ఛిష్టమనర్హంతచ్ఛివార్పణే ॥౮॥

తా॥ ఘ్రాణజిహ్వానేత్రశ్రోత్రత్వగింద్రియములచేత గంధరసరూపశబ్దస్పర్శాసక్తుండగు నటువంటివాడు పంచభూతాత్మాపేక్షకొరకై యేది పాకము చేయబడినదో అనీజీవియొక్క యెంగిలి లింగార్పణమునకు యోగ్యముకాదు.

శ్లో॥ అసంస్కృతాత్మేంద్రియభుక్తకామైరలింగిభిస్స్వార్థపరైస్సకామైః। దృష్టంస్మృతం స్పృష్టమథోపభుక్తం ఘ్రాతాద్యముచ్ఛిష్టమితీహసిద్ధం ॥౯॥

తా॥ అట్టిలింగార్థపాకము దీక్షాగాని జీవేంద్రియ భోగపరులచేతను అలింగులచేతను ఆత్మార్థపరులచేత కామకులచేతను చూచిన దలచిన ముట్టిన భుజించిన వాసనగ్రహించుటాది యుచ్ఛిష్టమని ఇహప్రసిద్ధము చెప్పబడినది,

శ్లో॥ ఆత్మస్థితశ్శివోనిత్యం దేహప్రాణహృదింద్రియైః। తదర్థమితియత్కార్యంతచ్ఛివార్పణమర్హకం ॥౧౦॥

తా॥ శివుడు నెల్లప్పుడు ఆత్మస్థిత । అనగా । ఆత్మాంతర్యామియైయున్నాడు ఆయనకొరకని శరీర ప్రాణమనేంద్రియములతో ఏదీ పాకము చేయబడినదో అదీ లింగార్పణను గూర్చి యోగ్యము.

శ్లో॥ అతీంద్రియై రవిషయైరకామైష్షట్స్థలాత్మభిః। యద్భుక్తంతద్ధినోచ్ఛిష్టం ననిషిద్ధం నదూషితం ॥౧౧॥

తా॥ ఇంద్రియనిగ్రహులచేత విషయాతిక్రములచేత నిష్కాములచేత షట్స్థల షణ్లింగాత్ములచేత భుంజించబడెనేని యదీ నిశ్చయముగా యుచ్ఛిష్టముకాదు నిషిద్ధముకాదు దూష్యముకాదు.

శ్లో॥ యత్సంకల్ప్యాత్మదేవాయ పత్రపుష్పంఫలంజలం। అన్నపానాదికంసర్వం నైవేద్యమితికీర్తితం॥౧౨॥

తా॥ ఏదిలింగమూర్తి కొరకు పత్రిము పుష్పము ఫలము జలము అన్నము పానము మొదలుకొని సంకల్పించ బడినవో అవియన్నియు నైవే ద్యమని కీర్తించబడినది.

శ్లో॥ లింగార్థమితిసంకల్ప్యయత్కృతంలింగసంగిభిః। నదద్యాత్కా పితత్పాకమలింగధారిణాంన్నృణాం॥౧౪॥

తా॥ ఎద్దైతే లింగనిమిత్తమని సంకల్పించి లింగాంగులచేత చే యుబడిన పాకము అపక్వమును లింగధారులుకాని మానవులకు ఎప్పు డైనఇవ్వ వలసినదికాదు.

శ్లో॥ లింగాంగిభిః కృతంపాకం సుదద్యాల్లింగధారిణాం। లింగార్పి తానంతరేపి నదద్యాత్త దలింగీనాం॥౧౫॥

తా॥ లింగాంగులచేత చేయబడినపాకము లింగధారులకు అతి శయముగా ఇవ్వవలసినది లింగార్పితమైన తదనంతరముగూడా అలిం గులకు ఇవ్వతగినదికాదు.

శ్లో॥ హస్తపర్షం మహాశ్రేష్ఠం భక్తానాం పాకముత్తమం। హస్తప ర్షమ విశ్వాసాత్పాకం గోమాంసతత్సమం॥౧౬॥

తా॥ హస్తపరషము అతిశయ శ్రేష్ఠము (అట్టి) పాకము భ క్తులకు ముఖ్యము హస్తపరషమును గూర్చి విశ్వాసములేకపోవడమువ లన ఆపాకము గోమాంసముతో తుల్యము.

శ్లో॥ యద్రూపమర్పితం లింగసర్వేషామపివస్తునాం। తద్రూపమ చనాకాల పర్యంతం ప్రసాదకం॥౧౭॥ పూజాది పూజాం తమేవపదార్థాస్స్యునిరంతరం। పూజాంతేతుచ పూజాదౌ మె సర్వేచ ప్రసాదకాః॥౧౮॥

తా॥ సమస్త పదార్థములు లింగమందు ఏరూపంగా అర్పిం చబడినవో అదేరూపముగా మళ్లీపూజాకాలమువరకుప్రసాదములు పూ జమొదలు పూజాంతమువరకు నిరంతరము పదార్థములు పూజాంత మునందే। పునఃపూజాది వరకు అవియన్నియు ప్రసాదములు.

— నివేదనప్రకారం —

శ్లో॥ భుంజీయాద్రుద్రభుక్తాన్నంరుద్రపీతంజలంపిబేత్ । రుద్రాఘ్రాతం సదాజిఘ్రేదితి జాబాలికశృతిః॥౧॥

తా॥ సదాకాలము శివభుక్తాన్నము భుంజించ వలయు శివపీతోదకము త్రాగవలయును శివాఘ్రాతముఆఘ్రాణించ వలయునని జాబాలికశృతి ప్రమాణము.

శ్లో॥ అర్పయిత్వానిజేలింగే పత్రంపుష్పం ఫలంజలం। అన్నాద్యం సర్వభోజ్యంచస్వీకుర్యాద్భక్తిమాన్నరః॥౨॥

తా॥ శివభక్తిపరుడయి నటువంటి మానవుండు పత్రము పుష్పము ఫలము జలము అన్నము మొదలైనసకల భక్షణయోగ్యములు ఇష్టలింగమందు అర్పించి (తాను] అరగించ వలసినది.

శ్లో॥ యేలింగధారిణో లోకే యేశివైకపరాయణాః । తేషాంతుశివనిర్మాల్యముచితంనాన్యజంతుషు ॥౩॥

తా॥ ఎవ్వరు లోకమందు లింగధారులో ఎవ్వరు కేవల శివైకపరాయణులో వారలకు లింగనిర్మాల్యము యోగ్యము ఇతరమనుష్యులందు కాదము.

శ్లో॥ శివభక్తివిహీనానాం జంతూనాంపాపకర్మిణాం । విశుద్ధశివనిర్మాల్యేనాధికారోపి కుత్రచిత్ ॥౪॥

తా॥ శివభక్తి విహీనులై నటువంటి మనుష్యజంతువులకు దురితయుక్తులకు పవిత్రమైన లింగనిర్మాల్యమందు నెందునైనను అధికారము లేదు.

శ్లో॥ నిర్మాల్యంనిర్మలంశుద్ధం శివేనస్వీకృతంయతః । నిర్మలైస్తత్సదైధార్యంనాన్యైః ప్రాకృతజంతుభిః॥౫॥

తా॥ ఏదిలింగముచేత స్వీకరించ బడిన నిర్మలమైనటువంటి పవిత్రమైనటువంటి నిర్మాల్యమును నిర్మలులైన లింగధారులచేతనే భుంజింపవలసినది యన్యులైన నీచప్రాణులచేతకూడదు.

శ్లో॥ పత్రపుష్పంఫలంతోయ మన్నమౌషధమాదికం । లింగేసమర్ప్య

తత్సర్వంస్వీకుర్యా ల్లింగతత్వజ్ఞైః ॥౬॥

తా॥ లింగతత్వ రులచేత పత్రము, పుష్పము, ఫలము, జలము, అన్నము, ఔషధము, మొదలగునవియును, ఇష్టలింగమందు సమర్పించి యవియన్నియు (తాము) అనుభవించతగును.

శ్లో॥ అర్పితానర్పితంచైవయోభుక్తేపాపకృన్నరః। తద్ద్రవ్యంమాంసతుల్యంచతన్నరోభవితాసమః ॥౭॥

తా॥ ఎవడు, ఇష్టలింగముచే నర్పించ బడనటువంటిపదార్థము భుంజించుచున్నాడో, ఆమనుష్యుడు పాపముచేసిన వాడౌను, ఆపదార్థము మాంసముతో సమము, ఆనరుడుభవితోసముడు.

శ్లో॥ భాజనంభస్మసంశుద్ధముపభాజనసంయుతం। శుద్ధతోయేనసంక్షాళ్యశుద్ధవస్త్రే పరిక్షిపేత్ ॥౮॥

తా॥ భాజనం) అనగా తలియను భస్మముచే శుద్ధిచేసి రెండవ గిన్నెతో గూడుకొన్న దాన్ని పూతోదకముతో కడిగి పరిశుద్ధవస్త్రము మీద పెట్టవలయును.

శ్లో॥ గురోరపహారప్రమాణాన్నం పాత్రేశాకసమన్వితం। స్పృష్ట్వాహస్తేనతన్నామ స్వేష్టలింగనివేదయేత్ ॥౯॥

తా॥ గురువుయొక్క యోగ్య ప్రమాణాన్నమును తలియందు కూరతో గూడుకొన్న దానిని దక్షిణహస్తముచే ముట్టిలింగ పదార్థనామస మర్పణముగా తనఇష్టలింగమందు నివేదించవలయును.

శ్లో॥ హస్తపరుషంమహాపరుషం గురుపరుషంవిశేషతః। హస్తపరుషం వినాభుక్తే శ్వానమాంససమంభవేత్ ॥౩॥

తా॥ పరుషమనగా లోహమును బంగారు చేయునది, యట్టిహస్తపరుష మతిశయమైనది, గురువుపరుషము మిక్కిలి విశేషమైనది గురుదేవహస్త పరుషము లేక భుజించుచున్నాడో (ఆపదార్థము) కుక్కమాంస సమమౌను.

శ్లో॥ పంచాంగుళిపంచబీజం మధ్యేప్రణవబీజకం। భస్మనావిన్యసేద్ధృక్త్వా భవరోగనివారిణీం ॥

తా॥ జన్మరోగ నివారణియగు మంత్రమును భక్తిచేత పంచాంగుళములయందు నకారాదియకారాంత మైదువర్ణములు పాణిమధ్యమందు ప్రణవము భస్మముతో విన్యసించ వలయును.

శ్లో॥ అన్నాదికం సర్వపదార్థజాలం క్రమేణ తన్నామ పురస్సరం తేన। స్వస్యేష్టలింగేధిక సావధానాత్ భోక్తవ్యమ్మస్వచ్ఛ మనుస్మృతేన ॥౫॥

తా॥ అన్నము మొదలగు సర్వపదార్థ సమూహము క్రమంగా ముందరనుంచబడిన వాటినామములచే మిక్కిలి సావధానమువలన తన యిష్టలింగమందు [సమర్పించి] నిర్మలమైన మూలపంచాక్షరీ మంత్రముతో భుజించ వలయును.

శ్లో॥ రూపం సమర్ప్యేత్తద్ద్రవ్యం రుచిం సమర్పయేత్తథా। ఉభయార్పణవిహీనం చేత్ప్రసాదం నిష్ఫలం భవేత్ ॥౬॥

తా॥ రూపము [ఇష్టలింగమందు] సమర్పించి తదుపరి ఆద్రవ్యముయొక్క రుచి (ప్రాణలింగమందు) సమర్పించ వలసినది, ఇష్టప్రాణోభయార్పణ విహీనమయ్యేనేని ఆప్రసాదము నిష్ఫల మాచున్నది.

శ్లో॥ నైవేద్యం పురతోన్యస్తం దర్శనాత్స్వీకృతం మయా। రసాన్భక్తస్య జిహ్వాగ్రే అశ్నామి కలశోద్భవ ॥౭॥

తా॥ ఓయగస్త్యుడా ఎదుటనుంచిన నైవేద్యము నాచేత దర్శనమువలన తీసుకొనబడును (కాని) భక్తునియొక్క జిహ్వాగ్రమందు షడ్రసములను భుంజించు చున్నాను.

—✻ అర్పణయోగ్యం ✻—

శ్లో॥ యద్రూపమర్పితం లింగే తద్రూపం భోక్తుమర్హతి। రూపాంతరం నభోక్తవ్యం విభుక్తం చేదనర్పితం ॥౮॥

తా॥ ఏరూపము [ప్రథమత] ఇష్టలింగమందు, అర్పించబడినదో ఆదేరూపము, భుంజించుటకు యోగ్యమగుచున్నది, రూపాంతరము అనగా ఇతరరూపము భుంజించవలదు అధవా భుంజించునేని లింగార్పితముకాదు,

శ్లో॥ పాత్రస్థంశివభక్తోఽసం భుంజీయాత్తదతంద్రితః । భాండస్థంన తుభుంజీయాద్యది భుక్తైనపాపభుక్ ॥౧౬॥

తా॥ లింగోపభోగభోక్తుండగు శివభక్తుండు పాత్రయందున్న ప్రసాదము నాలస్యముచేయక భుంజించవలసినది భాండమందున్న పదార్థము భుంజించవలదు భుజించునేని వాడు పాపముభుంజించిన వాడౌను.

శ్లో॥ బహుర్వాపిస్తోకమేవాపి శిష్టమన్నంవిమిశ్రితం । అనర్పితంచభుంజానాత దేవాన్నం సకిల్బిషం ॥౧౭॥

తా॥ మిక్కిలిగా యినను కొంచమైనను మిగిలినన్నము కలిసినటు వంటి యనర్పితము భుంజించుచున్నాడా ఆయన్నమే పాపరూపము,

—✽ భిక్షార్పణలక్షణం ✽—

శ్లో॥ యద్యదాత్మహితంవస్తు ద్రవ్యాణ్యనిశమేవచ । తత్తద్భాగాన్స మాదాయయథాశాస్త్రోక్తవర్త్మనా ॥౧॥ మధ్యేసంస్థాపయేదన్నం దక్షిణేఘృతపాయసం । వామేభక్ష్యంసుభోజ్యంచశాకాదీన్ పురతస్తథా । పాత్రేసంస్థాప్యతత్సర్వం పదార్థంతుపృథక్పృథక్ ॥ సంస్థాప్యవామహస్తేతుస్వేష్టలింగం శుభంకరం. ॥౩॥ త్రివారంపంచవారం వాసప్తవారమథాపివా । ప్రత్యేకమేకం సంస్పృశ్యపదార్థం పాత్రసంస్థితం ॥౪॥

పతాకముద్రయా వక్ష్యమాణయామూలమంత్రతః । అర్పయేద ప్రమాదేన స్వేష్టలింగస్యచాదరాత్ । పశ్చాదాచమనందద్యాదాచమనాఖ్యముద్రయా। సజ్జీకాదౌనివేశ్యాథస్వేష్టలింగం సుతర్పితం । తచ్ఛేషంభుంజియాత్పశ్చాదుపర్యాపరస్వాన్తనః । యద్యదాపేక్షితంతత్తత్సంబంధమశ్నీయాత్సుధీః । భిక్షాభోజనమాఖ్యాతమేతత్పూర్వపురాతనైః । సామాన్యవీరశైవస్య లక్షణంకథితం త్విదం ॥౮॥

తా॥ లింగార్పితము చేయుపురుషుండు నిత్యముపచేది తనకు ఇష్టమైనటువంటి పదార్థములు దానిదానియందు కొంచముకొంచము

ఆయాయా భాగములను, శివశాస్త్రోక్తమార్గముచే, పాత్రయందు అనగా కంచమునందు. అన్నమునడుమ వడ్డించవలసినది. నెయ్యి, పాయసము, దక్షిణభాగమందు, భక్ష్యభోజ్యము, వామభాగమందును, కూరగాయలు మొదలు ముందరిభాగమందు, సర్వపదార్థములు, వేరువేరుగ నుంచి, వామహస్తమందున్నమంగళకరమైనటువంటి తనయిష్టలింగమూర్తి నిగూర్చి, మూడుమారులైన, ఐదుమారులైన, ఏడుమారులైననుకంచమందున్న పదార్థములు నొక టొకటిని, ముట్టిపతాక ముద్రచేత, మూలమంత్రముయొక్క ఉచ్చారణతో కలిసినోడ ఉదరమువలన తనయిష్టలింగమునకు నైవేద్యము సమర్పించవలయును పిదప ఆచమనమును నిడుముద్రచే ఆచమనము నివ్వవలయును. పంచిగా తర్పించబడిన ఇష్టలింగమును సజ్జికాదియందు ప్రవేశింపజేసి తరువాత అలింగశేష ప్రసాదము భుజించవలసినది తదనంతరము తనకు ఏదేదికోరిక గలిగినటువంటి పదార్థములపైపై తెప్పించుకొని ఆయాయాలింగనివేదన సంబంధమైనపదార్థములు భుజించవలసినది ఇదిపూర్వము పురాతనులచేత భిన్నభోజనమని ఖ్యాతింపబడినది ఇదిసామాన్య వీరశైవ లక్షణము చెప్పబడినది.

శ్లో॥ భిన్నత్వాచ్చమతింతత్రకథ్యతేభిన్నభోజనే । అనర్పణత్వంభిన్నత్వం తస్మిన్నేవతుభవేత్కిల ॥౯॥

తా॥ భిన్నత్వమనెడి పేరు ఎట్లంటె ఆచట భిన్నభోజనమందు చెప్పబడ్డది లింగార్పితమైన భాండస్థపదార్థము ఆహారపూరణము నకు మళ్లీవడ్డించుకొనునది భిన్నత్వము అనర్పితము కలియుచున్నదిగదా.

—☀ సహభోజనము ☀—

శ్లో॥ సహభోజనత్వంతత్రకింనామసహభోజనే । సమానభోజనత్వా దోదనయోర్లింగలింగినోః ॥౧॥

తా॥ సహభోజన మనియెడి పేరు ఆచట సహభోజన మందెట్లంటె లింగమునకు లింగాంగునకు ఇద్దరికి ఏదిసమాన భోజనమో అనగా నోగదర్పించబడినది యోగరర్పించబడినది ఉభయులకు సమానభోక్తమో అదిసహభోజనత్వము.

శ్లో॥ మధుపర్కేఽపృథక్పాత్రం యథానాస్తి వివాహకే । తథైవ వీరశైవానాం తల్లింగస్య న తత్ఖలు ॥౨॥

తా॥ వివాహమున మధుపర్కమందు యట్లు రెండవ పాత్ర లేదో అట్లు గానె వీరశైవులకు లింగమునకు రెండో పాత్ర లేదు కదా ॥

శ్లో॥ ఏకగ్రాసమేకపాత్రమేకభావేన భోజయేత్ । తద్విధానమహం వక్ష్యే యథాశాస్త్రానుసారతః ॥౩॥

తా॥ ఒక్క పాత్రను, ఒక్క కబళమును, ఒక్క భావముతో, భుజింపచేయవలసినది నేనావిధానము శాస్త్రానుసారముగా చెప్పుచున్నాను.

శ్లో॥ పాత్రస్థశుద్ధమన్నాది పదార్థం సకలం సకృత్ । స్వేష్టలింగస్య తృప్త్యర్థం కరపీఠస్థితస్య చ । అధారయిత్వా తల్లింగం మస్తకాదిస్థలేషు చ । తదన్నగ్రాసమేకైకమాదాయ దాయమంత్రతః । యద్యదాత్మహితం వస్తు హ్యపర్యవరిస్యాగతం । అవంచయిత్వా తద్ద్యాత్పూర్వవత్సు విచారతః ॥౪॥ ఏవమాతృప్తిపర్యంతమాచరేల్లైక్యబుద్ధిమాన్ । తత్పాత్రే జలమాదాయ దత్వా లింగస్య తజ్జలం ॥౫॥ తజ్జలేనైవ హస్తం చ పాత్రం ప్రక్షాల్య పాశయేత్ । ఏవం వారత్రియం కృత్వా పరితః స్వస్య పాణినా ॥ ౬॥ తత్పాత్రం ప్రొంఛనం కార్యం న కార్యం త్వన్యథా సుధీః । సహభోజనమాఖ్యాతం నిరాధారి సుధీమతః ॥౭॥

తా॥ లింగైక్యబుద్ధిగలసహభోజనపరుండు తన ఇష్టలింగము యొక్క తృప్తి కొరకు పరిశుద్ధాన్నము మొదలగు సకల పదార్థములు గూడ భోజన పాత్రయందున్నటువంటివి- ఇష్టలింగము మస్తకాదిస్థానములయందు ధరించక హస్తపీఠమందున్న లింగమునకు నొక్కొక్క కబళము పంచాక్షరి మంత్రయుక్తము గాతీసుకొని భుజించుచు నేదేదియాత్మకు విహితమైనపదార్థము వెంట వెంట రాబడినది వంచించక పూర్వమువలె పడ్డించుక తృప్తిపర్యంతరము పెట్టించి పాత్రయందుదకము దీసుకొని లింగమునకర్పించి యాభోజనపాత్రయందు హస్తములుకడిగి యాజలము పుచ్చుకొనవలసినది. ఈ ప్రకారము మూడుసార్లు పుచ్చుకొని తరువాత తన హస్తముచేత భోజనస్థాలి తేమతీయ్యవలసినది మరేమి చేయకూడదు. ఇ

ఇరాఖాత సహభోజనమునిచేయఁబడినది,

శ్లో॥ సర్వేంద్రియగత ప్రాణీభాజన భోజనః తథా। పునఃపునశ్చ లింగ సమర్పణ నరకం వ్రజేత్. ౹౧౦॥

తా॥ సహభోజనము చేసినతే పక స్వభావముగలవాడు సర్వేంద్రియముల వ్యాపించబడిన ప్రాణిపాత్రమే స్థాలియందు భుంజించుచు మాటిమాటికి లింగమందు సమర్పించుచునని నరకముబొందుచున్నాడు.

శ్లో॥ ఇష్టలింగార్పితం శుద్ధం ప్రాణలింగముఖార్పితం। సిద్ధంతతః ప్రసిద్ధంచ భావలింగార్పితం విదుః. ౹౧౧॥

తా॥ ఇష్టలింగార్పితమైన పదార్థము రూపగ్రహణము చేత శుద్ధప్రసాదము ప్రాణలింగార్పిత పదార్థము రుచిగ్రహణముచే సిద్ధప్రసాదము భావలింగార్పిత మగుపదార్థము తృప్తిగ్రహణము చేప్రసిద్ధప్రసాదమని తెలియవలయు,

—✻ లింగప్రసాదము ✻—

శ్లో॥ అణుమాత్రం ప్రసాదన్నో నిత్యాభుక్తే సకిల్బిషం। సపాపీనరకం యాతిశద్గృహం నరకాలయం. ౹౧॥

తా॥ ఎవ్వడు, అణుమాత్రము, లింగప్రసాదాన్నమును విడిచిభుంజించుచున్నాడో వాడు పాపాత్ముండు ఆపాపిష్టినరకము జేరుచున్నాడు అయిల్లునరకగృహము,

శ్లో॥ ప్రసాదం పతితే భూమౌ మాకల్పకోటిశతైరపి। శ్వానయోనిశతంగత్వా చండాలగృహమావిశేత్. ౹౨॥

తా॥ ప్రసాదము భూమియందు పడుచున్నదేని నూరుకోట్లబ్రహ్మకల్పములు నూరుమారులు కుక్కయోనిజన్మించి చండాలగృహముప్రవేశించును,

శ్లో॥ తిలషోడశభాగంచ తృణాగ్రాంబుకణోపమా। తీర్థః ప్రసాదయోస్త్యాజ్య సేవయా మోక్షమాప్నుయాత్ ॥౩॥

తా॥ నువ్వునందు పదియారవభాగముల్లము, ప్రసాదము, గడ్డిపుల్లాగ్రముందుండు దకబిందువు సమానము తీర్థము అట్టిపరిమాణ తీర్థ

ప్రసాదములయొక్క సేవచేతను ముక్తినిపొందుచున్నాడు,

శ్లో॥ సుప్రతిష్ఠితలింగేతుయథాపూర్వభావనా। తథాశివప్రసాదేచ పూర్వనామనసంస్మరేత్. ॥౪॥

తా॥ మంత్రసంస్కారముచేత స్థాపనచేసినలింగమందు నెట్లాగు శిలాదులని పూర్వభావము లేకో అట్లాగె లింగప్రసాదమందుపదార్థ పూర్వనామము స్మరించవలసినదికాదు,

శ్లో॥ లింగస్యావసరేదత్తం తద్ద్రవ్యంతుశుభంభవేత్। అన్యేనావసరేదత్తమశుభంతదనర్పితం. ॥౫॥

తా॥ ఏపదార్థము లింగముయొక్క అర్పితసమయమందు ఇవ్వబడుచున్నదో ఆపదార్థము లింగానందమౌచున్నది తనయొక్కఇష్టసమయమందు ఇవ్వబడునో నిరానందము అదియనర్పితము,

శ్లో॥ నిర్మాల్యధారణేనైవ సాలోక్యంలభతేనరః। పాదోదకస్యపానేన సామీప్యంలభతేసదా ॥౬॥ ప్రసాదసేవనేనైవ సారూప్యం ప్రతిగచ్ఛతి। పాదోదకప్రసాదేన మత్సాయుజ్యమవాప్నుయాత్ ॥౭॥

తా॥ ఓపార్వతినరుండు లింగనిర్మాల్యధారణముచేత సాలోక్యపదము పొందుచున్నాడు పాదోదకముయొక్క పానముచేతను సదా సామీప్య పదవిపొందుచున్నాడు ప్రసాదసేవనముచేత సారూప్యపదవి పొందుచున్నాడు పాదోదక ప్రసాదముచేత నాయొక్క సాయుజ్యమునుపొందుచున్నాడు,

శ్లో॥ లింగార్పితోదకేనైవభాజనంక్షాళయేత్సుధీః। తత్ప్రసాదోదకం పీత్వాభాజనార్ద్రత్వమాహరేత్. ॥౯॥

తా॥ లింగప్రసాదాసక్తమానసుండగు భక్తుండు లింగార్పితోదకముచేతనే భాజనపాత్రను కడగవలయును అతడు ప్రసాదోదకము త్రాగిపాత్రయొక్క ద్రవము (శరీరలేపనముచే) నాపహరవలయును,

శ్లో॥ భోజనానంతరేదేవి భాజనంలేహ్య... క్షాళనం కృత్వాపునర్లేహ్యం నభావయేత్. ॥౧౦॥

తా॥ ఓపార్వతి యర్పణా నంతరమందు తలియకహామే చేయ వలయును (క్రియోదకముచే) మూడుమారులు క్షాళనము చేసిమరలితే ప్రము చేయవలసినది (కాని) అర్పణచేయకూడదు,

శ్లో॥ లింగార్చనంచకాలేతు ప్రమాణంషోడశాంగుళం।లింగాపీఠం చసమయేసమీపం చతురంగులం॥౧౧॥ మధ్యమానామికాంగుష్ఠం ముద్రినామకురంగకం । ఇష్టలింగస్యనైవేద్యం మమతృప్తికరంభవేత్. ॥౧౨॥

తా॥ ఓపార్వతీ లింగార్చన కాలమందు లింగము ముఖమునకు పదియారంగుళముల దూరమునుండవలయు లింగాపీఠసమయమందునై వేద్యహస్తము లింగమునకు నాలుగంగుళముల దూరము నుండవలయున మిత్రవేలు దర్భవ్రేలుబొట్టన వ్రేలుమూడు గూడినకురంగముద్రచేతను లింగముయొక్కనైవేద్యము నాకుతృప్తియాచున్నది,

—※ ప్రసాదాయోగ్యవస్తుత్యాగః ※—

శ్లో॥ మక్షికంమశకం కేశం ద్విజబీజంతుశాలయః । మృత్తికాకాష్ఠపాషాణంప్రసాదేపిచవర్జయేత్ ॥౧॥

తా॥ ఈగె- దోమ- వెంట్రుక- ఘుట్టివిత్తు- ధాన్యములు- మన్ను- కట్టె- రాతు ప్రసాదమందు పడెనేని । తీసివేయవలసినది,

శ్లో॥ ప్రసాదేకఠినంత్యాజ్య మగ్నిదగ్ధంనకారయేత్ । త్యక్త్వాన్యోత్తా నిసర్వాణిత్యక్తకాఠిన్యవస్తవః ॥౨॥ అర్పణానంతరంసర్వంత ద్భూమౌనిక్షిపేత్సుధీః॥

తా॥ ప్రసాదమందు కఠినమైన వస్తువుతీసి అగ్నిచేత దహించవలదు. ఇట్లాటి తీసేటటువంటి సర్వవస్తువులు కఠినవస్తువులుతీసియర్పణానంతరము అచేభూమియందు నన్నిపాతిపెట్టవలయును.

శ్లో॥ పాషాణంతృణకాష్ఠంచసర్వంకఫంచసర్వంపరిత్యజ్యమహా నికేశానిమశకాదంశ సంతతిః । పిపీలికాదీనిసర్వంపరిత్యజ్యమహా

అచంలిజగతాంపూజ్యంప్రసాదం యోగినస్సదా ॥౭॥

తా॥ ఓపార్వతి మహేశ్వరులైనటువంటి శివయోగీశ్వరులు రాతు- గడ్డి- పత్తి-బురద-ధాన్యము-కత్తితుకుడలు- వెంట్రుకలు-దోమలు-ఈగెలు, సమూహముచీమలు మొదలగునన్నియు తీసివేసి భస్మముచే పాదోదకము చేశుద్ధి పరచి జగత్పూజ్యమైనప్రసాదమును సదాభుంజించుచున్నారు,

శ్లో॥ లింగస్యార్పణకాలేవ సరేజ్ఞాతమజ్ఞాతమేవవా । అర్పితద్రవ్యమేవాహార్యమనర్హాణాం నార్పణంభవేత్ ॥౭॥

తా॥ లింగమున కర్పించే సమయమందు తెలిసిననైనను తెలియనట్లయినను అర్పించదగిన ద్రవ్యమే అర్పణయోగ్యము యోగ్యము కానిది అర్పణచేయతగదు.

శ్లో॥ ద్రాక్షాఖర్జూరచూతానీ న్యఖండానిని వేదయేత్ । ఇక్షురంభాఫలాదీనిసఖండానిని వేదయేత్ ॥౮॥

తా॥ ద్రాక్షాఖర్జూర మామిడిపండ్లు మొదలగునవి ఛేదించక నివే[?]చవలసినది. చేరుకుఅరిటిపండ్లు మొదలైనవి త్వక్ఖండించి నివేదించవలయును.

శ్లో॥ యద్యదాత్మహితంలోకేతత్తద్ద్రవ్యమవంచయన్ । స్వేష్టలింగార్పితంకృత్వాసుభోగిసప్రసాదవాన్ ॥౯॥

తా॥ ఎదేదియాత్మకు లోకమందుఇష్టమైన పదార్థములుగలవో ఆయాయద్రవ్యములు వంచనచేయక [ఇంద్రియాదాగతంకించిద్ద్రవ్యంస్వంతచ్ఛివార్పితం । తత్ప్రసాదంతు భోక్తవ్యం తదింద్రియముఖేనచ] తన ఇష్టలింగార్పణము చేసి మంచిగా భుంజించుచువాడేప్రసాదవంతుండు.

శ్లో॥ ఆత్మప్రియంక్రియాదూష్యం యత్సద్ద్రవ్యమపిత్యజేత్ । ఆత్మానర్హాంక్రియాయోగ్యం యత్సద్ద్రవ్యమపిత్యజేత్ ॥౧౦॥

తా॥ ఏదియాత్మకు,ప్రియమైు,అదియాచారదూష్యమౌ, ఆద్రవ్యమును విడువవల[?] ఏదియాత్మ కయోగ్యమైయున్నా ఆచారయోగ్యమోయదివిడువవలసినది.

శ్లో॥ క్రియాత్మాశివయోగత్వా దుభయోర్యోగ్యమర్హకం । ఆ త్మప్రియంక్రియాయోగ్యంలింగేతద్ద్రవ్యమర్పయేత్. ॥౧౧॥

తా॥ క్రియయు నాత్మయు లింగసంయోగము కాబట్టి యుభయమునకు యోగ్యమైనదే యుచితము ఆత్మప్రియమైనటువంటి క్రియాయోగ్యమైనటువంటి ద్రవ్యమును లింగమందు సమర్పించ వలసినది.

—✻ ఆచారకాండగురుపూజాప్రకరణ ✻—

శ్లో॥ యథాదేవజగన్నాథేభక్తింకుర్యాన్నిరంతరం । తథాగురువరేకుర్యాదుపచారందినేదినే ॥౧॥

తా॥ ఎటువలె సదాకాలము జగన్నాయకుడగు శివునియందుభక్తిని చేయవలెనో అటువలెనే ప్రతిదినము గురుశ్రేష్ఠునియందును పచారము (అనగా) సేవయు చేయవలయు,

శ్లో॥ స్వగ్రామసంస్థితం నిత్యంత్రికాలంగురుమర్చయేత్ । క్రోశమాత్రస్థమాచార్య మేకవారందినేర్చయేత్. ॥౨॥

తా॥ తన గ్రామమందున్నటువంటి గురువును నిత్యము త్రికాలము పూజించవలయును క్రోశదూరమునను౦డు గురువును నొకపారి పగలు పూజించవలయును,

శ్లో॥ ఏకయోజనదూరస్థం వారనేమంగురుంయజేత్। పక్షేమాసేథవానేమంతత్తత్కాలంనలంఘయేత్. ॥౩॥

తా॥ ఒక యొజన దూరమందున్న (అనగా) ఆమడదూరమందున్న గురువును ప్రతివారము సేవించి పూజించవలయు అథవా పదిహేనుదినములందు నెలయందైన సేవను చేయవలయు నంత్తకంటెకాలమున తిక్రమించవలదు,

శ్లో॥ యోజనాద్యోజనేమాసేమాసక్రమమనువ్రజేత్ । యోజనేద్వాదశేప్యస్థంప్రత్యబ్దంగురుమర్చయేత్, ॥౪॥

తా॥ యొజనముకంటె యొజనదూరమందున్న గురువును ప్రతిమాసము పూజించవలసినది పన్నెండుయొజనముల దూరమందున్నగురువును ప్రతిసంవత్సరము పూజించవలసినది,

శ్లో॥ గురుభక్తిరతోభక్తొవర్షాత్కాలంనలంఘయేత్ । తతోదూరత

రేస్థాతుంనయోగ్యం గురుశిష్యయోః ॥౫॥

తా॥ గురుభక్త్యా సక్తుండైనభక్తుండు గురుపూజవినా । ఒకసం త్సరము కంటెకాలము దాటతగదు అంతకంటె దూరతరమందుండుట ఈ గురుశిష్యోభయులకు తగినదికాదు,

శ్లో॥ గోవత్సన్యాయమాఖ్యాతం కారుణ్యాత్మమముక్షువః। వ్యవహారికయుక్తానాంవీరశైవాన్వవర్తినాం ।౬॥ లౌకికాచారభక్తానాంత తోక్తాపారమార్థికా ॥౭॥

తా॥ కారుణ్యాత్ములగు మోక్షాపేక్షులైనటువంటి గురు శిష్యుల గోవత్సన్యాయమని బొగుడబడినది వ్యవహారముతో గూడుకొన్నటువం టి వీరశైవ మతప్రవర్తులగువారికి ప్రపంచ గురుభక్తులగు వారికిపైచెప్పి న ప్రకారము । పిమ్మటపారమార్థికము చెప్పబడినది,

—* పారమార్థికధర్మః *—

శ్లో॥ గురుమారాధయేన్నిత్యం గురుపాదోదకంపిబేత్। గురోఃప్రసాదంభుంజీయాద్గురుభక్తస్యలక్షణం. ॥౧॥

తా॥ అనుదినము గురువును పూజించవలసినది గురుపాదోదకము పుచ్చుకొనవలసినది గురువుయొక్క ప్రసాదముభుంజించవలసినది గురుభక్తి యొక్క లక్షణము,

శ్లో॥ శక్తోగురుంచశిష్యోసౌఆత్మాలయేసుపూజయేత్। అశక్తశ్చేత్స్వయంగత్వాగురుస్థానేసమర్చయేత్. ॥౨॥

తా॥ శిష్యుండుసమర్థుడా యెనేనిగురువును తనగృహమందుయుంచి గా పూజించవలసినది - అసమర్థుడాయె నేని తానేబోయిగురువు యొక్క స్థలమందు పూజించవలసినది.

శ్లో॥ కర్మణామనసావాచానిత్యమారాధయేద్గురుం । శరీరప్రాణమర్థంచసద్గురుభ్యోని వేదయేత్ - ॥౩॥

తా॥ నిత్యము గురువునుగూర్చిశరీరముచేత మనస్సుచేతవాక్కు చేత సేవించ వలసినది తనువు మనము ధనమున్ను ముఖ్యగురువులకొర

శ్లో॥ గురుసంస్మరణం నిత్యందర్శనం వందనంతథా । సేవనంపూజ నంసంఖ్యాందాస్య మాజ్ఞప్రవర్తనం ॥౪॥నిష్కాపట్యంసత్యవాక్యం సద్గుణానాంప్రకాశనం । గోపనందుర్గుణానాంచ గురోస్సర్వా న్నతిప్రియం. ॥౫॥

తా॥ అనుదినము సర్వాధి కుడయినటువంటి ప్రియుడయినటువం టిగురుమూర్తినిగూర్చిన సంస్మరించుట, దర్శించుట, నమస్కరించుట సే వించుట, పూజించుట, స్తుతించుట, పరిచరించుట, ఆజ్ఞప్రవర్తించుట కపటములేకుండుట, యథార్థము బలుకుట, సద్గుణముల ప్రకాశించుట దుర్గుణముల రక్షించుట, । దాచకోవడము । శిష్యునికి ముఖ్యధర్మములు

శ్లో॥ బహుజన్మకృతైఃపుణ్యై ర్గురుభక్తిలభేద్భువి । గురుభక్త్యాల భేజ్ఞానంజ్ఞానాన్మోక్షంలభేన్నర ॥౬॥

తా॥ ఓయిపురుషుడా అనేకజన్మములచేత చేయబడి నటువంటి పుణ్యములచేత భూమియందు గురుభక్తి గలుగుచున్నది (అట్టి) గురు భక్తిచే జ్ఞానముగలుగుచున్నది జ్ఞానమువలన మోక్షములభించుచున్నది.

—✻ జంగమ గౌరవం ✻—

శ్లో॥ యథాగురౌ యథాలింగే భక్తిమార్గే పరివర్తతే । జంగమేచ తథానిత్యం భక్తింకుర్యాద్విచక్షణః ॥౭॥

తా॥ శివాచార ధురీణుడై నటువంటి పండితుండగు భక్తిమంతుం డు ఎట్లాగుగురువుయందు లింగమందు పరివర్తించుచున్నాడో అట్లాగె సదాజంగమమందున్ను భక్తిచేయ వలయును.

శ్లో॥ లింగంచద్వివిధం ప్రోక్తం జంగమాజంగమాత్మకం । అజంగమె యథాభక్తిర్జంగమేచతథాస్మృతః ॥౮॥

తా॥ లింగము (అనగా) రెండువిధములు చెప్పబడినది, చైత న్యాత్మకమగు జంగమము, అచైతన్యాత్మమగు, స్థావరము, ఎట్లాగ చై తన్యమగు ఇష్టలింగమందు భక్తిగలదో అట్లాగె జంగమమందని తెలి యవలెను.

శ్లో॥ అజంగమంతుయల్లింగంమృచ్ఛిలాదివినిర్మితం । తత్పరంజంగంమం లింగంశివయోగీతివిశ్రుతం. ॥౩॥

తా॥ ఏలింగము మృత్తికశిలామొదలగు వాటిచే నిర్మించబడినలింగము స్థిరలింగము దానికంటె చైతన్యాత్మక మగుజంగమ లింగముత్కృష్టము. శివయోగీశ్వరుడని ప్రసిద్ధమైనది,

శ్లో॥అచరేమంత్రసంస్కారా ల్లింగేవసతిశంకరః। సదాకాలంవసత్యేవచరలింగమహేశ్వరః. ॥౪॥

తా॥ శివుడు మంత్రసంస్కారము వల్లనుస్థావరమైన ఇష్టలింగమందునుంచున్నాడంతమేకాని. చరమగుజంగమ లింగమందు సదాకాలము ఆత్మాంతర్యామియై యుంటున్నాడు,

శ్లో॥ శివయోగిశివస్సాక్షాచ్ఛిత్రైంకర్యభక్తితః । పూజయేదాదరేణైవయథాలింగంయథాగురుః ॥౫॥

తా॥ శివయోగియైన జంగమము ప్రత్యక్షము శివుడని యాదరణచేత భృత్యాచార భక్తికలన- ఎట్లు లింగమునుగురువు. నారాధించబడునో. అట్లు జంగమమునుపూజించవలసినది,

శ్లో॥ పాదోదకంయథాభక్త్యాస్వీకరోతి మహేశితుః । తథాశివాత్మకోనిత్యంగురుజంగమయోరపి. ॥౬॥

తా॥ భక్తిమంతుడగు పురుషుండు ఇష్టలింగముయొక్క పాదోదకము నెట్లు భక్తిచేతస్వీకరించుచున్నాడో-అట్లాగలింగప్రాణియైనవాడు నిత్యముగురు జంగములయొక్క పాదోదకముస్వీకరించవలసినది,

శ్లో॥ లింగార్చనం నకర్తవ్యం కేవలం జంగమంవినా । లింగజంగమయోర్మధ్యే జంగమస్తు విశేష్యతే ॥౭॥ కనిష్ఠా మయిదృప్తాపూజామధ్యమం గురుపూజనం । ఉత్తమం జంగమేపూజా విశేషం సమయాగతం ॥౮॥

తా॥ జంగమ పూజావినాకేవలములింగపూజ చేయతగదు లింగజంగములయొక్కమధ్యమందు జంగమలింగము విశేషమైయున్నదిలింగముదుచేయబడుపూజకనిష్ఠముగురుపూజ మధ్యమము జంగమమందుపూజ శ్రేష్ఠముసమయమైజంగమ పూజవిశేషము.

శ్లో॥ స్థావరార్పిత నైవేద్యం నతృప్తిర్నమపార్వతి । జంగమార్పిత నైవేద్యం మమతృప్తి ర్భవేత్సదా ॥౯॥

తా॥ ఓపార్వతీ, స్థావరలింగమున కర్పించిన నైవేద్యము నాకుతృప్తికానేరదు జంగమకర్పించిన నైవేద్యము నాకునిరంతరము తృప్తియాచున్నది.

శ్లో॥ వృక్షస్యవదనం భూమిస్థావరస్యచ జంగమః । భూమౌవృక్షశ్చరే లింగంసౌఖ్యమాప్నోతి శాంకరి ॥౧౦॥

తా॥ ఓపార్వతీ వృక్షమునకు ముఖముభూమి, స్థావరమునకుముఖముజంగమము భూమియందు వృక్షము జంగమమందు లింగము సౌఖ్యము పొందును.

శ్లో॥ వర్తినాదీపికాతైలం భూమ్యావారీణిపాదపః । తథాచరాస్యా న్నైవేద్యం సభాగ్యశ్నామిశాంకరి ॥౧౧॥

తా॥ ఓపార్వతీ యట్లాగు దీపమునొత్తిచేత తైలము తీసుకొనుచున్నదో వృక్షము భూమిచేతను దకములను తీసుకొనుచున్నదో, అట్లాగెలింగస్వరూపు డనైన నేనూజంగమ ముఖమునుంచి నైవేద్యము నేల్లప్పుడుతీసుకొనుచున్నాను.

శ్లో॥ యథాభేరుండపక్షీతుద్వి ముఖాభ్యాం ప్రభుంజతే । తథామేద్వి ముఖందేవిఉభయేలింగజంగమౌ ॥౧౨॥

తా॥ ఓపార్వతీ యెటువలె భేరుండ పక్షి రెండు ముఖములచే భుజించుచున్నదో అట్లాగనాకు లింగజంగములు రెండుముఖములు

శ్లో॥ మద్దేహంలింగమాఖ్యాతంమత్ప్రాణంజంగమస్స్మృతః । దేహేంద్రియాదయస్సర్వేజీవాధారప్రవర్తినః ॥౧౩॥ప్రాణోపచారరాహిత్యంకిందేహస్యోపచారకైః । జంగమోపచారరాహిత్యం మమకిం లింగపూజయా. ॥౧౪॥

తా॥ లింగము నాయొక్క దేహమని ప్రసిద్ధమైనది జంగమమునాయొక్క ప్రాణమని చెప్పబడ్డది, దేహేంద్రియాదులన్నియు జీవాధారమునను సరించి యున్నవి యట్టి జీవోప చారము విడిచి దేహమున కుపచా

రములచేత నేమిఫలము, (అట్లా గె)నాయొక్క ప్రాణసంబంధమైనజం గమార్చన విడిచి నాయొక్క దేహసంబంధమగు లింగపూజతో నేమికా రణము.

శ్లో॥ గురుజంగమయోర్యత్ర సాన్నిధ్యే సతిభక్తిమాన్। జంగమస్యైవ పాదాంబు ప్రసాదం గ్రహణంవిధిః ॥౫౫॥

తా॥ ఎక్కడ భక్తుడగువానికి గురుజంగములయొక్క సాన్నిధ్యము గలుగుచున్నదో అక్కడ జంగమ పాదోదక ప్రసాదమే ముఖ్యమని విధిచెప్పు చున్నది.

—✻ పాదపూజా ✻—

శ్లో॥ ధృతశ్రీభూతి రుద్రాక్షోజప్త్వా పంచాక్షరీంశుభాం । నిత్యలింగార్చనం కృత్వా సునైవేద్యార్పణంవినా ॥౧॥ శుద్ధవస్త్రాసనం కృత్వా పూజాద్రవ్యాణి శోధయేత్। సమాహిత మనాభూత్వా ప్రణమ్య గురుపుంగవం ॥౨॥ శ్రద్ధాభక్త్యా సమానీయ దేశికస్య పదాంబుజే । ప్రక్షాళ్యాత్మ హితస్వస్య అభ్యుక్షేన్మూర్ధ్ని భక్తిమాన్ ॥౩॥

తా॥ శ్రీమద్విభూతి రుద్రాక్షధరించి మంగళప్రదమైన టువంటి పంచాక్షరి మంత్రమును । జపించినిత్య లింగార్చనముచేసి నైవేద్యార్పణముచేయక పరిశుద్ధవస్త్రాసనము వేసిపూజద్రవ్యములు శోధించవల యును, మరియు వధానమనస్కుడయిగురు వర్యునిగూర్చి నమస్కరించి విశ్వాసభక్తి చేరప్పించిగురువుయొక్కపాదపద్మములను ప్రక్షాళించియా త్మహితమైన పాదోదకము భక్తిగలవాడగుచు తనయొక్కశిరమంద భిషే చనము చేసుకొనవలయును,

శ్లో॥ విశుద్ధమానసం ప్రాప్య శుద్ధ వస్త్రేణసాదరం । తదాశిష్యోత్తమస్సమ్యక్పాదయోద్వయం సమాహరేత్ ॥౪॥

తా॥ శిష్యోత్తముండు- అపుడు పరిశుద్ధ మనమొంది యాదరణ పూర్వకముగా ధౌతవస్త్రముచే నతనిపాదములయొక్క ద్రవము తియ్యవలయును,

శ్లో॥ గురోరాజ్ఞాం సమాసాద్య పద్మాసన సమన్వితః। పూజాద్రవ్యం పురస్థాప్య పాత్రమేకం పరిగ్రహేత్ ॥౫॥ కలశోదకమధ్యే తు మంత్రం మూలాక్షరం శుభం। భస్మనావిన్య సేదస్మిన్పూజయేత్కలశం సుధీః ॥౬॥

తా॥ పాదపూజ వివేకమానసుండైన శిష్యుండు గురువుయొక్క యాజ్ఞ సుపొందిపద్మాసన యుక్తుండగుచు పూజద్రవ్యము ముందరనునిచియొకపాత్రను తీసుకొనుచు పాత్రోదక మధ్యమందు మంగళకరమైన మంత్ర మూలాక్షరము (ఓం) అనిభస్మముచే పాత్రయందు వ్రాయవలయు పాత్రను పూజించవలసినది,

శ్లో॥ దేశికస్య పదాంగుష్ఠే లిఖిత్వా ప్రణవం తథా । ఇష్టపూజావిధిం కృత్వా పాదపూజామనంతరం ॥౭॥

తా॥ గురుమూర్తి పాదాంగుష్ఠమందు ప్రణవము వ్రాసియట్లాగె) ప్రథమం భస్మసంస్పృత్య ద్వితీయం మంత్రసంయుతం । తృతీయం పాద స్పర్శనంచ త్రిధోదకమితిస్మృతః, అనిపాతోదకమును పాదస్పర్శచేసి విధి ప్రకారము గురుమూర్తి యిష్టలింగము పూజించి యనంతరము పాదపూజ చేయదగును,

శ్లో॥ మనోవాక్కాయశుద్ధైశ్చ భక్తిశ్రద్ధసమాయుతః । లింగావలోకనం కృత్వా బ్రహ్మజ్ఞానసమన్వితః ॥౮॥ బ్రహ్మచక్రే శిఖాచక్రే ధ్యాత్వా పశ్చిమచక్రకే । తచ్ఛిఖాగ్రస్థితంవత్సచరంస్మరణపూర్వకం। అంగుష్ఠే భావయేద్రుద్రం తర్జన్యాంశంకరంస్మరేత్ । మధ్యమే చమహాదేవానామికాయాంత్రియంబకం ॥౯॥ కనిష్ఠే కామనాశం తు పాదోపరికపర్దినం । పాదాధఃపంచవదనం గుల్ఫయోర్భీమ భర్గకా ॥౧౦॥ సర్వంలింగమయంధ్యాత్వాపాదంజంగమలింగినః॥

తా॥ ఓయికుమారుడా మనోవాక్కాయములచేత భక్తిశ్రద్ధల తోగూడుకొన్నవాడై యిష్టలింగావలోకనముచేసి యంతస్స్ఫురిత చిత్ప్రకాశాన్వితుడగుచు బ్రహ్మచక్ర [illegible] పైనున్న పశ్చిమచక్ర శిఖాగ్రమందున్నజంగమస్మరణ పూర్వకముగా చరలింగముయొక్కపా

దమునంగుష్ఠమునరుద్రుండు, తర్జనిశంకరుండు, మధ్యముమహాదేవుండు, నరామికత్ర్యంబకుండు, కనిష్ఠమువామహాదుండు, పాదోర్ధ్వముకపర్ది పాదాధము పంచముఖుండు, గుల్ఫముల భీమభగుడులు, గాభావించవల యు, సర్వములింగమయము నిధ్యానించియు

శ్లో॥ హకారమాతృకాజలి వామహస్తేన ముత్తతా ॥౧౧॥ పాదద్వయం సమాగృహ్య నిక్షిప్తం వామపాణినా । అంఘ్రిద్వయాంగుళీష్వేవం లిఖేత్పంచాక్షరాణిచ । అంగుష్ఠద్వయమధ్యే తు ప్రణవా బసవాక్షరాః । శ్రీగురోః పాదపద్మాభ్యాం గంధపుష్పాక్షతాదిభిః । పూజయుక్త్వోపచారాద్యైః పూనఃపున్యః ప్రణామకైః ।౧౨॥ ఓంకారాదియకారాంత ద్వాదశాక్షరసంయుతం । అడమాక్షరత్రయం చైబసవేత్యక్షరాన్వితం। రేఖాగర్భైః కృతంజాప్యం గ్రామసంఖ్యా పరాననేఃగర

తా॥ ఓపార్వతీ వామహస్తమందు హకార, ప్రణవమునిర్మించి రెండుపాదములు తీసుకొనియడమ పాణిచేధరియించి పాదద్వయాంగుళీనులయందు పంచాక్షరములను. అంగుష్ఠద్వయమధ్యమందు ప్రణవము బసవనామము వ్రాయవలయు శ్రీగురుమూర్తియొక్క పాదపద్మములకై గంధపుష్పాక్షతాదులచేతను పచారాదులతోడపూజించిపునఃపునను సాష్టాంగములచే. ఓంకారాదియకారాంతము షడక్షరి త్రియాక్షరములు బసవాక్షరముల ద్వాదశాక్షరములు గూడుకొన్నమంత్రము రేఖగర్భములతోతొమ్మిది మారులుజపముచేయుచు,

శ్లో॥ పునఃపునఃప్రణామంతు నిర్మాల్యగ్రహణంకరె । లిఖిత్వాపాత్రగర్భేచ ప్రణవంప్రణవాంతరం ॥ ధ్యానామృతంచ యద్భావంతద్భావంభావితంకరె । గృహీత్వాకలశంచైవ చ్ఛరస్మరణపూర్వకం ॥౧౪॥

తా॥ నిర్మాల్య శ్రీపుష్పములు కరమందుతీసుకపునః పునసమస్కారము చేసి శ్రీ ... గర్భమందు షడక్షరవ్రాసి ... ధ్యానామృతమునుపొందబడినపూ- ఆ దేభావమును భావించియాత్రవి ధోదకపాత్రను

హస్తమందు తీసుకజంగమస్మరణపూర్వకముగా.

శ్లో॥ కలశోదకధారాయాం దక్షిణాంగుష్ఠమజ్జనం । తదంగమిష్టలింగంచబుధుసంఖ్యా షడక్షరం॥౨౦॥కలశోదకధారాయాంవామాంగుష్ఠేచమజ్జనం । తదంగంప్రాణలింగంచ పంచపంచాక్షరంస్మరేత్ ॥౨౧॥కలశోదక ధారాయామంఘ్రిమధ్యేచమజ్జనం॥ తదంగం భావలింగంచబసవేత్యక్షరత్రయం ॥౨౨॥పరేచ్చరణపద్మేచదేవితత్తీర్థలక్షణం ॥

తా॥ ఓపార్వతి. జంగమపాద దక్షిణాంగుష్ఠాభిషేకము చేయు నదియది యిష్టలింగస్థలము పాత్రోదకధారయందు షడక్షరియారుమారులు. వామాంగుష్ఠమజ్జనచేయుతరి యది ప్రాణలింగస్థలము పంచాక్షరి యైదుమారులు- పాదద్వయము మధ్యమందునది భావలింగస్థలము త్రయాక్షరి మూడుమారులు పఠించవలయు నదే పాదతీర్థ లక్షణము,

శ్లో॥ పతంతిబిందవఃపాదాద్ద్రవమంగవిలేపనం । పునఃపాదార్చనం కృత్వాలిఖేన్నిర్ణరంజనం । చుళుకోదకభూత్యాచ పుష్పమేకం సమర్పయేత్ ॥౨౪॥ పునఃపునఃప్రణామంతు నిర్మాల్యంచపరిత్యజేత్॥

తా॥ పాదములవల్లతీర్థబిందువులు జారుచున్న వేనియాద్రవము శరీరలేపనచేసి తిరిగిపాదార్చనచేసి నిరంజన ప్రణవము । హ్రాం । వ్రాయవలయు. చుళుకోదకభస్మము చేత నొకపుష్పము నర్పించవలసినది మళ్లీ మళ్లీ నమస్కారము చేయుచు నిర్మాల్యము తియ్యవలయును,

శ్లో॥ చరపాదాబ్జతీర్థంచ లింగమజ్జనముత్తమం॥౨౫॥అంగుళీభ్యాంపంచధారానామికాగ్రగతాతథా। ప్రాణేష్టభావలింగంహిసంస్నాప్యశివమంత్రతః। పంచాంగుళిశిఖాగ్రైశ్చస్నాపయేద్యప్రమాదతః । గురుపాదోదకందేవి లింగతీర్థమథత్రయం॥వామహస్తే స్థితంలింగంస్నాప్యంచరపదాంభసా । లింగస్నానోదకంపీత్వా లింగపాదోదకంభవేత్॥పాదాంబుపాత్రముధృత్వాపీత్వాతత్రివినిక్షిపేత్ లింగానసంతపాదస్పృష్ట్వా చరపాదోదకంభవేత్॥౨౯॥

తా॥ ఓపార్వతిజంగమపాదతీర్థమునుశు. లింగాభిషేకము శ్రేష్ఠ

ము- పంచాంగుళీముల కలనపంచధార యను నామికాగ్రమునుండి శివమం త్రమువలన- ఇష్టప్రాణభావలింగములను మూడు మారులభిషేకము చేసి జాగ్రతగా పంచాంగుళాగ్రములచే జిహ్వస్వీకారము చేయవలయును గురుపాదోదకము మరియు లింగతీర్థము వినిమా వామహస్తమందు న్న లింగమునువర పాదోదకముచేత స్నానము చేసి స్నానోదకము పుచ్చు కొనునది లింగపాదోదకము- పాదోదక పాత్ర వెత్తి పుచ్చుకొని యుంచవలయు చి యపుడు లింగముఖము వీక్షించుట యుచర పాదోదకము.

శ్లో॥ పూజ్యపూజక యోరస్మిన్నేకత్వ ప్రతిపాదతః । పూజ్యోప్యూర్వే విస్వీకృత్య పూజకోపితతః పరం ॥

తా॥ దీనియందు పూజ్యపూజకులకే కత్వము ప్రతిపాదింపబడిన గాని పూజ్యుడగున గురుమూర్తిముందు స్వీకరించి తరువాత పూజకు డయిన శిష్యుడు స్వీకరించ వలయును.

శ్లో॥ చరస్య పాదతీర్థంచ స్వలింగస్య సమర్పణం । దక్షిణాహస్త సూత్రేణ స్వీకుర్యాత్సావధానతః । పాదాంబుపాత్రము ధృ త్వాపి త్వాతత్ర వినిక్షిపేత్॥

తా॥ జంగముయొక్క పాదతీర్థమును తనలింగమున కర్పించి ద క్షిణహస్త సూత్రముచేత సావధానము వలన తాను స్వీకరించవలయు పిమ్మ ట పాత్రవెత్తిపుచ్చుకొని యుంచవలయును-

శ్లో॥ పాదోదకం వినాతీర్థం యః కరోతి సరాధమః॥౩౭॥ సోయందో షేణ మూర్ఖశ్చ సభవబ్రహ్మఘాతకః । పాదప్రక్షాళోదకేన గృహశుద్ధిం సమాచరేత్ । గురుపాదోదకంచైవ సామాన్యాఅపి మానవాః । లింగాభిషేకస్వీకార యోగ్యం చేతివినిశ్చితం । మంత్ర పూతక్రియాతీర్థం క్రిముస్తో యోగ్యతీత్యః॥

తా॥ ఎవరాధముండు పాదోదకము వినాతీర్థము చేయుచున్నా డో వాడిదోషముచేత మూర్ఖుండు బ్రహ్మఘాతకుండనబడును పాదప్ర క్షాళోదకముచే గృహశుద్ధి చేయవలయు. గురుపాదోదకమున్ను సామాన్యు మానవుల లింగాభిషేక స్వీకారయోగ్యమని నిశ్చయమైనది మంత్రపూత

యాతీర్థ ముగ్ను క్రియస్థునికియోగ్యమనిన్ని [గురువద్దగురు పుత్రేపివర్తిత స్యమితిన్పుటం] అనిప్రమాణము.

శ్లో॥ పాదోదక ద్వయంచైవ క్రమేణపరికీర్తితం । క్రియాపాదోదకం చైకంసాధారణమితక్రమాత్ । గురుపాదోద్భవంతీర్థంగురులింగెసమర్పితం। గురుజిహ్వాస్వాదనేనక్రియా తీర్థమితిస్మృతం । భక్త్యాగురుపదాంగుష్ఠౌ సమభ్యర్చ యథావిధి । తదంగుష్ఠోద్భవంతీర్థం సాధారణమితిస్మృతం । సర్వేషాం వీరశైవానాం క్రియామార్గ ప్రవర్తినాం । క్రియాతీర్థం పరిగ్రాహ్యం క్రియాపూర్ణమితిస్మృతం । శైవానామితరే షాంతులౌకికానుప్రవర్తినాం । గురుపాదోద్భవంతీర్థం సర్వేషాం సమ్మతంభవేత్॥

తా॥ పాదోదకము రెండువిధములని క్రమంగా కీర్తించబడినది క్రియాపాదోదకమనిన్ని సాధారణమనిన్ని- గురుపాదోద్భవ [illegible]తీర్థముగురువిష్టలింగమందు సమర్పించ బడినటువంటి గురుజిహ్వాస్వాదనముచే క్రియాతీర్థమని తెలియువలయు భక్తి చేతగురు పాదాంగుష్ఠములను విధిప్రకారము పూజించినటువంటి యాఅంగుష్ఠతీర్థము సాధారణమని తెలియవలయు సమస్తవీరశైవ క్రియామార్గ ప్రవర్తకులైన వారికి క్రియాతీర్థముతీసుకొదగును క్రియాపూర్ణమని దలసబడినది శివభక్తులైన నితరలౌకికాను ప్రవర్తకులగువారికిగురుపాదోద్భవతీర్థము సర్వజనులకుసమ్మతమాచున్నది.

శ్లో॥ చరపాదోద్భవం తీర్థం గురులింగచరాస్వితం॥౩౯॥ త్రిధోదకమితిప్రోక్తం పంచాంగుళిపరిగ్రహం । స్పర్శోదకం చతుర్థంచస్వేష్టలింగేసమర్పణం ॥౪౦॥ పంచమం అవధానంచజిహ్వాస్వీకారమేవచ । షష్ఠమాప్యాయనం చైవలింగము ధృత్యపియ్యతె । హస్తోదకమితిజ్ఞేయం సప్తమఃపరికీర్తితః । పరిణామోష్టమాఖ్యాతం స్పర్శమాత్రసమర్పితం । నవమంపాత్రము ధృత్యానిర్నామమితిగీయతే దశమంఖండితం చైవసత్యోదక మితిస్మృతం । ఏవందశవిధం జ్ఞేయంపాదోదక సలక్షణం ॥౪౧॥

తా॥ జంగమపాదస్థానత్రయంబునోత్పన్నంబైన తీర్థముగురులింగజంగమ త్రివిధోదకమని చెప్పబడినది, పంచాంగుళముల స్పర్శించునునాలగవస్పర్శనోదకము తనయిష్టలింగమందు మూడుమారులువడ్డించునదిమైదవయవధానోదకము- పంచాంగుళములు జిహ్వాస్వీకారముచేయునది యారవయాప్యాయనోదకము- లింగమెత్తిపుచ్చుకొనునది యేడవహస్తోదకము- తీర్థముస్పర్శమాత్రముచేయునది యెనమిదవ పరిణామోకము- పాత్రమెత్తిపుచ్చుకొనునది తొమ్మిదవనిర్నామోదకము-తీర్థముమ్రింగునది పదియవసత్యోదకము ఈప్రకారము దశవిధపాదోదకలక్షణము తెలియవలయు నవలింగార్పితమనియూహించవలసినది.

శ్లో॥ ఉచ్ఛిష్టంకల్పయేత్తస్మిన్ సోయాతినరకార్ణవం। గంగాఇవపవిత్రంతు నిత్యకైవల్యనాయకం ॥

తా॥ ఎవ్వడి తీర్థమందు చ్ఛిష్టమకల్పించుచున్నాడో వాడునరకార్ణవము బొందుచున్నాడు గంగవలె పవిత్రమైనదిశాశ్వతకైవల్యమిచ్చునది.

—॥ ప్రసాదవిధిః ॥—

శ్లో॥ పూతోదకేనసంక్షాళ్య భాజనేపంచబీజకం। మూలాక్షరసమాయుక్తంవిన్యసేద్ద్రవ్యశుద్ధయే ॥౧॥

తా॥ క్రిమోదకముచే కడిగినటువంటి భోజనపాత్రయందుపంచాక్షరములు మూలప్రణవముతో గూడద్రవ్య శుద్ధికొరకు వ్రాయవలయును

శ్లో॥ ప్రథమంగురుపాత్రేచ యథాధర్మానుసారతః। పదార్థానిసమాక్షిప్యతథైవశిష్యభాజనే ॥౨॥

తా॥ మొదలుగురుపాత్రయందుక్రియానుసారముగాపదార్థములువడ్డించినట్లాగశిష్యునియొక్క పాత్రయందువడ్డించవలయు-

శ్లో॥ హస్తేనభస్మలేపేనచరపాదస్యవందనం। తత్ప్రాణంసంగృహీత్వాతుస్వస్యహస్తేచశాగ్రణికి॥౩॥అంగుళీషుపంచబీజం మధ్యేప్రణవబీజకం। భస్మనాప్రతిశాఖాయాం సంస్థాప్యాత్థసముద్రయా ॥౪॥ప్రసాదప్రచవర్ణం చదశబీజసమన్వితం। హస్తపరుషంప్రదద్యా

త్వాణిమధ్యేప్రసాదినః ॥౫॥

తా॥ శిష్యుండు భస్మలేపన మైనటువంటిదక్షిణ హస్తముచేత సాష్టాంగనమస్కారము చేయను, గురువరుండు నాహస్తము తీసుకొని తనకరమందు పంచాంగుళములయందు పంచవర్ణములు మధ్యమందు ప్రణవము భస్మముచె ప్రతిప్రేలు యందు సంస్కరించి తరువాత గోదోహన ముద్రతో ప్రసాద పంచాక్షరి దశబీజములు గూడుకొన్న దానిని ప్రసాదియొక్క పాణిమధ్యమందు పరుషము నివ్వవలయును.

శ్లో॥ పరుషంచ పరిగృహ్యాంచర లింగేసమర్పయేత్ । పతాకముద్రయాసర్వాంస్స్పృశన్ప్రతిపదార్థకం । షడ్రసాన్ లింగషట్కానాంత్రివిధార్పణరూపకః॥

తా॥ శిష్యుండు హస్తపరుషము తీసుకొని పతాకముద్ర చేతసమస్త పదార్థములుస్స్పృశించుచు షడ్లింగ ములకు షడ్రసములను ఇష్టప్రాణ భావత్రివిధార్పణ రూపముగా జంగమ లింగమందు సమర్పించవలయు

శ్లో॥ గురుశేషప్రసాదార్థం దృష్ట్వామంత్రస్సమన్వితః ॥౬॥ త్రిధార్పణం సమాకృత్వాప్రదేయంతుకణత్రయం ॥

తా॥ గురుమూర్తి యైయునటువంటివాడు ప్రసాదార్థి నిజాచి మంత్రయుతముగా ఇష్టప్రాణభావ త్రివిధార్పణము చేసికణత్రయప్రసాదము నివ్వవలసినది.

శ్లో॥ గురోశ్శేషంకృపాదత్తం ప్రసాదంచ కణత్రయం ॥౭॥ తంగృహ్ణీయాత్స్వయంశిష్యోఘోరసంసారతారకం । స్వేష్టలింగార్పితం కృత్వానుభుంజీయాన్నసంశయః ॥౮॥

తా॥ నిజశిష్యుండైన వాడుభయంకరమగునట్టి సంసారము నుతరింపజేయు నటువంటి గురువుయొక్క కృపవలన నివ్వబడిన శేషప్రసాదకణత్రయమును తీసుకొనవలయును సందేహములేక తనఇష్టలింగార్పితము జేసిసుఖంగ భుంజించవలయును.

శ్లో॥ గురుభుక్తశేషం గురుదత్తం గురుపాదజలేష ॥ త్రివిధంత్రిమేణ ।గురుప్రసాదంచపరమంతద్దైవముముక్షూణాం గేయమధోహార్ద

పూర్వకం ॥౯॥

తా॥ గురుభుక్తశేషము, గురుపాణిదత్తము, గురుభాండశేషము క్రమంగా మూడువిధములు పరమప్రసాదమును, అట్లాగె యోగ్యతపూర్వకము మోక్షార్థులకు నివ్వవలసినది.

శ్లో॥ కీటకభ్రమరన్యాయాద్గురోర్గౌరత్వ మాప్తవాన్ । తస్యైవ భుక్తశేషంతు ప్రసాదం దాతుమర్హకం ॥౧౦॥

తా॥ కీటకము భ్రమరధర్మము వలనభ్రమరత్వ మొందునా (అట్లాగె) గురువుయొక్క గౌరత్వముపొందినవాడయినవానికిభుక్తశేష ప్రసాదమునివ్వుటకుయోగ్యమైనది.

శ్లో॥ లింగమంత్రోపదేశాభ్యాం యోగురౌభక్తితత్పరః । గురుహస్తార్పితం తస్య ప్రసాదం దాతుమర్హకం ॥౧౧॥

తా॥ ఎవ్వడులింగమంత్రోపదేశములవలనగురువుయందుభక్తితత్పరుడైయున్నవాడోవానికిగురుహస్తార్పితప్రసాదమునివ్వుటకుయోగ్యము.

శ్లో॥ లింగమంత్రోపదేశాభ్యాం శిష్యత్వేనైకవర్తినః। గురుభాండప్రసాదంతుతస్యైవదాతుమర్హకం ॥౧౨॥

తా॥ లింగమంత్రోపదేశములచేత (గురువుయందు) నొకశిష్యత్వముచేవర్తించుచున్నట్టువంటి వానికి గురు భాండప్రసాదమునివ్వుటకుయోగ్యము.

శ్లో॥ గురోశ్శేషంప్రభుంజీయాత్సామరస్యక్రియాత్మనః । గురౌభక్తిరతస్యైవగురుహస్తార్పితంశుభం ॥౧౩॥ శిష్యత్వేసుస్థిరస్యైవభాండస్థం దాతుమర్హకం । ఏషుత్రివిధశిష్యేషుప్రదేయంత్రివిధంక్రమాత్ । నిష్ఫలంప్రత్యవాయశ్చ తేషాంవిసీతివర్తినాం । తారతమ్యవిరోధేనప్రసాదముభయోరపి ॥౧౪॥

తా॥ గురువుయొక్క సామరస్యాత్మకుండగుశిష్యునికి గురువుభుజించగామిగిలిన ప్రసాదము భుంజించతగును, గురువుయందు భక్త్యాసక్తుడైన శిష్యునికి గురుహస్తము నుండియివ్వబడినశుభ ప్రసాదము భుంజించతగును, శిష్యత్వమందు స్థిరుడయిన శిష్యునికి గురుభాండ స్థమునివ్వ

నుయోగ్యము నీతివిధులయందు క్రమముగా త్రివిధప్రసాదము నివ్వవ
యును విపరీత వర్తులైనటువంటి వారికి యుభయులయొక్క తారతమ్య
బోధముతో ప్రసాద మివ్వడము నిష్ఫలము ప్రత్యవాయమునన్ను.

శ్లో॥ భుంజీయాత్పర్గురోః పఙ్త్యాంనభుంజీయాత్సమానతః । ప్రమా
దాద్యదివాభుఙ్క్తేసఏవగురుపాతకీ ॥౧౬॥ గురుభుక్తోత్తరంభోక్తుంశి
ష్యస్యశ్రేష్ఠమంభవేత్ । గురుసింహాసనోపాంతేనైకకాలేతుమధ్య
మం ॥౧౭॥ గురోస్సామ్యంతుయద్భుక్తమధమంపాతకంభవేత్ ।
గురుభుక్తేశిష్యాశిష్యా భుక్తిఃక్రాపినశ్రుతం ॥౧౮॥

తా॥ గురువుపఙ్త్తియందు భుజించ వలసినది గురువుతో సమానము
భుజించకూడదు, మరుపు వలనభుజించెనేని వాడుగురు పాతకుండు, గురు
భుజించిన తరువాత భుజించుట శిష్యునికి ముఖ్యమౌను, గురుసింహాసన
సమీపముతో నొక సమయమే భుజించుట మధ్యమము, గురువుయొక్క
సమానము భుజించుట యధమము పాతకమౌను గురుభుక్తికంటెముం
దుశిష్యుండు భుజించునా యెక్కడనైన వినలేదు.

శ్లో॥ ప్రథమంహస్తపరుషం శుద్ధంగురుప్రసాదకం । ద్వితీయమిష్టనై
వేద్యంసిద్ధంలింగప్రసాదకం ॥౧౯॥ తృతీయంజిహ్వాసుస్వీకృత్యప్రసిద్ధం
చరముచ్యతే। చతుర్థంగురుణాదాన మాప్యాయనమితిస్మృతం
పంచమంనిక్షేపేత్వా త్రేప్రసాదంసమయంవిదుః । షష్ఠంచరసనా
స్వాదంత్విండ్రియాణాంవిహీనకం । సప్తమంసహభుక్తంచ అంతఃక
రణహీనకం। అష్టమంభక్షణంచైవప్రసాదిశ్చప్రసాదకం । నవమం
భోజ్యవిజ్ఞేయం సద్భావమితిగీయతే । దశమంతేహ్యాతత్వాత్రం
చిత్కళేతివిధీయతే ॥౨౩॥ ఏకాదశమితిప్రోక్తం తృప్తిర్జ్ఞానంసము
చ్యతే । ఏతానిచప్రసాదానిజ్ఞాత్వాలింగేసమర్పయేత్ ॥౨౪॥

తా॥ మొదలు హస్తపరుషమైన శుద్ధము గురుప్రసాదము, రెండ
వదిఇష్టలింగ నివేదనమైన సిద్ధము లింగప్రసాదము,మూడవదిజిహ్వాస్వీకా
రమైనప్రసిద్ధము చరప్రసాదము, నాలగవదిగురువుచే ననుగ్రహింపబ
డినయాప్యాయన ప్రసాదము, ఐదవ పాత్రయందు డినసమయ ప్రసాదము

ఆరవజిహ్వా స్వాదనమైన ఇంద్రియ విహీన ప్రసాదము, ఏడవసపర్య
జనమగు అంతఃకరణ విహీనప్రసాదము, ఎనిమిదవ భక్షించిన ప్రసా
ప్రసాదము, తొమ్మిదవ చోష్యమయిన సద్భావ ప్రసాదము, పదియవ
పాత్రిలేహ్యమైనచిత్కళల ప్రసాదము పదకొండవతృప్తియైనజ్ఞానప్రసా
దము నీయేకాదశ ప్రసాదముల నెరింగి లింగమందు సమర్పించవలయు
నునవలింగాను భవసంజ్ఞ.

—※ మిశ్రార్పణః ※—

శ్లో॥ ఆచారస్యముఖంఘ్రాణం ముఖంజిహ్వాగురోస్తథా । శివలింగము
ఖంనేత్రంజంగమస్యత్వగాననం ॥౧॥ శ్రోత్రంముఖం ప్రసాదస్యమ
హాదాస్యంహృదిస్మృతః ॥

తా॥ ఆచార లింగముఖము నాసికము, గురులింగ ముఖముజిహ్వ
శివలింగ ముఖము నేత్రము, చరలింగ ముఖముత్వక్, ప్రసాదలింగ ము
ఖము శ్రోత్రము, మహాలింగ ముఖము హృదయమని తెలియవలయు.

శ్లో॥ గంధమాచారలింగస్యగురులింగేతథారసం ॥౨॥ శివలింగార్పితం
రూపంస్పర్శంతుచరలింగకే । శబ్దంప్రసాదలింగస్యతృప్తిర్లిం
గంమహాత్తథా ॥౩॥ ఏవంలింగార్పితం జ్ఞాత్వాతత్ప్రసాదభవే
త్తతః ॥

తా॥ ఆచారలింగమునకు గంధము, గురులింగమందు రసము,శివ
లింగార్పితము రూపము, చరలింగమందు స్పర్శ, ప్రసాద లింగమునకు
శబ్దము, మహాలింగమునకు తృప్తియీప్రకారము లింగార్పితము నెరుగు
నేనియుదేభావము ప్రసాదియౌను.

శ్లో॥ అథవక్ష్యేసంగ్రహేణమిశ్రార్పణవిధింక్రమాత్ । భోజ్యమా
చారలింగస్యపానీయం గురులింగకే। భక్షణంశివలింగస్యచోష్యం
జంగమలింగకే ॥౪॥లేహ్యంప్రసాదలింగేచ సర్వంతృప్తిమహాత్మని।

తా॥ మరియు మిశ్రార్పణ విధినిసంక్షిప్తముచే క్రమముగలనె
ప్పెదను నమలదగిన పదార్థమా చారలింగమునకు త్రాగేపదా
ర్థము గురులింగ మందు కొరికెడుపదార్థము శివలింగమునకు, జుర్రెడు

ర్ధాఘ్రాణము చరలింగమందు, నాకెపదార్థఘ్రాణము ప్రసాదలింగమందుసర్వ తృప్తిమహాలింగమని తెలియువలయును.

శ్లో॥ అథ వక్ష్యే మిశ్రభేద మాచారాదిష్వనుక్రమాత్ ॥ ౬ ॥
ఆచారలింగేహ్యాచారప్రభృతీనివ దామ్యహం । మూలకందాదిగం ధస్యహ్యాచారేచసమర్పణం ॥౭॥ వృక్షత్వచాదిగం ధస్యవిషయం గురులింగకే। పల్లవాదిసుగం ధస్యజ్ఞానంశైవలింగకే ॥౮॥ కుట్మలాదిపుష్పగంధం చరలింగేసమన్వితం । ఫలప్రభృతిగం ధస్యప్రసాదాభిధలింగకే ॥౯॥ సర్వగంధసమాగ్రాహీ మహాలింగేతివిశ్రుతం॥

తా॥ ఇంకామిశ్రభేద మాచారాది లింగముల యందను క్రమంగాచారలింగ మందాచార లింగము మొదలైనవిచెప్పుచున్నాను వేరుగడ్డ మొదలగు గంధముయొక్క సమర్పణ మాచారలింగమందు, చక్కమొదలగుగంధముయొక్క విషయము గురులింగమందు, చిగురుమొదలగుగంధముయొక్క తెలివిశివలింగ మందు, మొగ్గమొదలగు పుష్పగంధముచర లింగమందు, సర్వగంధములు మహాలింగము గ్రహించునని ప్రసిద్ధము॥

శ్లో॥ ఆచారలింగంజానాతిమధురం తుకషాయకం । గురులింగంకటుం వేత్తిశివలింగంతథామ్లకం ॥ ౹జానాతిజంగమంలింగం తిక్తంవేత్తి ప్రసాదకం ॥౧౧॥లవణంహివిజానాతి మహాలింగమితిశ్రుతిః ॥

తా॥ గురులింగమిశ్రమందు మధురమాచార లింగమె రుంగుచున్న, దివగరు గురులింగము, కారముశివలింగము పులుసుజంగమలింగను చేదుప్రసాదలింగము. లవణము మహ లింగమెరుంగుచున్న దనిశ్రుతిప్రమాణము.

శ్లో॥ అథసంప్రోచ్యతే సమ్యక్ శివలింగస్యమిశ్రణం ॥౧౨॥ ఆచారలింగేసుజ్ఞానిపీతరూపం సమర్పయేత్ । గురులింగేశ్వేతరూపం హరిమూర్తింశివాత్మకే । రక్తరూపం జంగమేథకపోతాఖ్యం ప్రసాదకే । తత్సర్వంమహతీప్రోక్తం సర్వవేదాంతసమ్మతం ॥౧౪॥

తా॥ ఇకశివ లింగమిశ్రము లెస్సచెప్ప బడుచున్నదియాచారలింగమందు పీతరూపము- గురులింగమందు శ్వేతరూపము, శివలింగమందు

అనుపచ్చరూపము- చరలింగమందు రక్తరూపము, ప్రసాదలింగమందుశ్వేతరూపము, మహాలింగమందు నవియన్నిరూపములని వేదాంతసమ్మతము చేప్పబడినది.

శ్లో॥ అతఃపరంప్రవక్ష్యామి చరలింగస్యమిశ్రణం । అచారంకఠినంవేత్తిమృదుస్పర్శనం గురుస్తథా। ఉష్ణస్పర్శంశివావేత్తిశీతస్పర్శనం చరస్తథా । మిశ్రస్పర్శనం ప్రసాదస్తుసర్వజ్ఞానంమహాత్మని ॥౧౬॥

తా॥ ఇంకాచరలింగమిశ్రమము చేప్పచున్నాను ఆచారలింగముకఠినస్పర్శ మెరుంగుచున్నది, గురులింగమువృదుస్పర్శ- శివలింగమూష్ణస్పర్శ- చరలింగముశీతస్పర్శ- ప్రసాదలింగము మిశ్రస్పర్శ- మహాలింగముసర్వస్పర్శ లెరుంగును.

శ్లో॥ తదేవక్రమశోవచ్మి ప్రసాదస్యవిమిశ్రణం । ఆచారలింగేలతాదిజన్యవాదంసమర్పయేత్ ॥౧౭॥ తంత్రీజన్యంగురౌలింగె శివెలగుడిసంభవం । చరెవంశాదిసంభూతం ప్రసాదెగీతజాదికం ॥౧౮॥ తత్సర్వంతుమహాలింగె యోజయేత్సంవిదాబుధః ॥

తా॥ అట్లాగె ప్రసాదలింగమిశ్రమముక్రమములుగాచెప్పచున్నానులతాదిజన్యవాదమాచార లింగమందు, వీణాతంత్రినాదము గురులింగమందు, దండజన్య నాదము శివలింగమందు,పిల్లంగ్రోవినాదము చరలింగమందు గీతాదినాదము ప్రసాదలింగమందు నవియన్నియు మహాలింగమందు

—❋ త్రివిధార్చనం ❋—

శ్లో॥ ఏకఏవశివస్సాక్షాత్సర్వానుగ్రహకారకః । గురుజంగమలింగాత్మావర్తతేభుక్తిముక్తిదః ॥౧॥

తా॥ సాక్షాదాకార్యైనటువంటి పరశివుండు సమస్తులకనుగ్రహము చేయువాడు భోగమోక్షము (లిచ్చుటకు) గురులింగజంగములయొకట-యాత్మయందుండియున్నాడు.

శ్లో॥ లలాటలోచనంచాంద్రీ కళామపిచదోర్ద్వయం । అంతర్నిధాయవ లైకహాంగు[illegible] వ్వార ॥౨॥

తా॥ ఓపార్వతి నేనునిటల నేత్రమును చంద్రకళను భుజద్వయము ను లోనుంచి గురురూపము వహించియున్నాను.

శ్లో॥ సర్వేషామపిలోకానాం భోగమోక్షాయ కేవలం। పూజితంసర్వకాలంతు లింగరూపోస్మిశాంకరి ॥౩॥

తా॥ ఓపార్వతి కేవలము సమస్తలోకములయొక్క భోగమోక్షము కొరకు యావన్నాళ్లను పూజింపబడిన లింగరూపమాయున్నాను.

శ్లో॥ దేహజీవేశతత్వార్థ బోధాయైముక్తిరిచ్ఛతి। స్వస్వరూపోపదేశార్థం జంగమోస్మిమహేశ్వరి ॥౪॥

తా॥ ఓపార్వతీయెవ్వడు దేహజీవేశ్వరతత్వార్థబోధయనేముక్తికోరుచున్నాడో తనస్వరూపోపదేశముకొరకుజంగమరూపమాయున్నాను.

శ్లో॥ గురుమారాధయేన్నిత్యం గురుపాదోదకంపిబేత్। గురుప్రసాదం భుంజీయాద్గురుభక్తస్యలక్షణం ॥౫॥

తా॥ నిత్యముగురువును పూజించవలయును గురుపాదోదకముపుచ్చుకొనవలయు గురుప్రసాదము భుంజించవలయు గురుభక్తునియొక్క లక్షణము.

శ్లో॥ లింగమారాధయేన్నిత్యం లింగపాదోదకంపిబేత్। లింగప్రసాదం భుంజీయాల్లింగభక్తస్యలక్షణం ॥౬॥

తా॥ అనుదినము లింగమునుపూజించవలయును లింగపాదోదకముపుచ్చుకొనవలయు లింగప్రసాదము భుంజించవలయు లింగభక్తునియొక్క లక్షణము.

శ్లో॥ చరమారాధయేన్నిత్యం చరపాదోదకంపిబేత్। చరప్రసాదం భుంజీయాచ్చరభక్తస్యలక్షణం ॥౭॥

తా॥ ప్రతిదినముజంగమును పూజించవలయును జంగమపాదోదకముపుచ్చుకొవలయు జంగమప్రసాదము భుజించవలయు జంగమభక్తునియొక్క లక్షణము.

శ్లో॥ అష్టవిధార్చనంకుర్యాదిష్టలింగస్య పూజనం। తల్లింగమనుతే

యస్తు ప్రాణలింగస్య పూజనం ॥౮॥ మనోలయం నిరంజన్యే భావలింగస్య పూజనం । ఏవం లింగార్చనాభేదం త్రివిధం శృణు పార్వతీ ॥ ౯ ॥

తా॥ ఓపార్వతి యెవ్వడిష్టలింగము నష్టవిధముల నర్చించునో (అది) ఇష్టలింగము యొక్క పూజయు, అయిష్టలింగార్చన మనమున తెలియుచున్నాడో (అది) ప్రాణలింగము యొక్క పూజయు, నిరంజన వస్తువుయందు మనస్సు నశించునో (అది) భావలింగము యొక్క పూజయు నీరీతి లింగార్చన భేదము మూడువిధములు వినుము.

శ్లో॥ అర్చయేద్గంధపుష్పాద్యైః కరపీఠే సమాహితః। నిత్యాని కర్మబృందాని తథా నైమిత్తికానిచ ॥౧౦॥ శివార్పణధియా కుర్యాత్స్వజ్ఞానాభివృద్ధయే॥

తా॥ ఇష్టలింగము సావధానము వలన కరపీఠమందు గంధపుష్పాదుల చే పూజించుచు లెస్సజ్ఞానవృద్ధికొరకు శివార్పణ బుద్ధితో నిత్యక్రియలు నైమిత్తికక్రియలు చేయవలయును.

శ్లో॥ ఆధారే కనకప్రఖ్యం హృదయే విద్రుమప్రభం । భ్రూమధ్యే స్ఫటికచ్ఛాయం లింగం యోగీ విభావయేత్ । మూలాధారేథవా హృది భ్రూమధ్యే వాసునిర్మలం ॥౧౧॥ దివ్యాకాశే యజేల్లింగం భావద్రవ్యైస్స యోగవాన్॥

తా॥ లింగాంగ సామరస్యుండగు వాడు నాధార చక్రమందు బంగారువర్ణము గాను హృదయమందు పగడము కాంతియుగాను భ్రూమధ్యమందు స్ఫటికవర్ణము గాను లింగమును భావించవలయు (చూడవలయు) విషయరహిత సద్భావ పదార్థములచేత నాధారమందైన హృదయమందైన భ్రూమధ్యమందైన ప్రాణలింగమును పూజించవలయువారే సామరస్యుండు.

సమాధినిష్ఠా.

శ్లో॥ నాసికాగ్రానుసంధానలింగన్యస్తనిరీక్షణాత్। యస్సర్వం విస్మరేత్ యాతి ఇష్టలింగ సమాధిమాన్ ॥౧౨॥

తా॥ ఎవ్వనిదృష్టి ముకురము తుదజేరిన లింగమందుంచిన చూపువలన సమస్తమును మఱుపుజెందుచున్నాఁడో వాఁడే యిష్టలింగనిష్ఠవంతుఁడు.

శ్లో॥ దేహప్రాణేంద్రియాదీనాం వ్యాపారైవిస్మృతింగతః। లింగాయ స్యమనోలీనం ఇష్టలింగసమాధిమాక్ ॥౩॥.

తా॥ ఎవ్వనియొక్క మనుస్సు దేహప్రాణేంద్రియాదులయొక్క చర్యయందు మఱుపుజెంది లింగమందైక్యమాచున్నదో వాఁడే యిష్టలింగనిష్ఠవంతుఁడు.

శ్లో॥ అంతష్షడ్చక్రరూఢాని పంకజాని విభావయేత్ । బ్రహ్మాదిస్థానభూతాని భ్రూమధ్యాంతాని మూలతః ॥౯॥ భ్రూమధ్యాదూర్ధ్వభాగేతు సహస్రదళమంబుజం। భావయేత్తత్ర విమలం చంద్రబింబాంతదంతరే ॥౧౦॥ సూక్ష్మరంధ్రం విజానీ యాత్తత్కైలాసపదంవిదుః । తత్రస్థం భావయేచ్ఛంభుం సర్వకారణకారణం ॥౧౧॥.

తా॥ దేహాంతరము నాధారాది మొదలుకొని భ్రూమధ్యాంతము వరకు షడ్చక్రములగలిగినటువంటి కమలముల తెలియవలయు భ్రూమధ్యముకంటె పైభాగమందు సహస్రదళకమలము నెరుంగవలయు నచటచంద్రబింబము దానిలో సూక్ష్మరంధ్రమును తెలియవలయునదే కైలాసపదమనియందురు యక్కడ నున్నటువంటి (స్వరూపము) సమస్తకారణములకు కారణుఁడైన శివుఁడని భావించవలయును.

శ్లో॥ జ్ఞానినాంయోగయుక్తానాం తస్ఫురతిదీపవత్ । చిదాకారంపరబ్రహ్మలింగమంగేనభావ్యతే ॥౧౨॥

తా॥ జ్ఞానులైనటువంటి యొగయుక్తులకంతరంగమందు దీపమువలె ప్రకాశించుచున్నది చిదాకారమైన పరబ్రహ్మలింగము నాత్మతో తెలియఁబడుచున్నది.

శ్లో॥ నీలతోయదమధ్యస్థం విద్యుల్లేఖేవభాస్వరం । నివారశూకవద్రూపంపీతంభాస్వదణూపమా। తస్యాశ్శిఖాయాః మధ్యేతుపరమాత్మావ్యవస్థితః ।

తా॥ నీలమేఘ మధ్యమందుండు నటువంటి మెరుపుదీగవలెప్రకా

శంబైవళిముల్లుసమాన మణూపమానపచ్చకాంతి గలిగినటువంటి దా
శిఖాయొకట మధ్యమందు పరమాత్మునండుండియున్నా౨డతనినేసదాశివు
డనియందురు,

క్రియాజ్ఞానలక్షణం.

శ్లో॥ క్రియాజ్ఞానద్వయోర్వ్యక్తం విశేషంవీరశైవినాం । అంతర్జ్ఞానం
బహిః కర్మసార్వకాలం సమాచరేత్ ॥౧॥

తా॥ క్రియాజ్ఞానముల రెంటియొకట గూడియుండుట వీరశైవులకు
ముఖ్యముక్రనక। అంతరంగమందుజ్ఞానముబహిరంగమందుక్రియాలనగా
ఆచారము సదాకాలముచేయవలయును.

శ్లో॥ నక్రియారహితం జ్ఞానంనజ్ఞానరహితాక్రియా । అపశ్యన్నంధ
కోదగ్ధః పశ్యన్ పంగుశ్చదహ్యతే ॥౨॥

తా॥ క్రియాలేనిజ్ఞానముకూడదు జ్ఞానములేనిక్రియాకూడదు ।ఎ
ట్లంటె । మెందేనియగ్ని దవిలినచోగుడ్డివాడు జ్ఞానమను కండ్లచెయ్యగ్ని
నిచూడకదహించును కుంటివాడు క్రియాయనెకాళ్లచే దాటకనగ్నిచూ
చుచుదహించును.

శ్లో॥ జ్ఞానంప్రధానం నతుకర్మహీనంకర్మప్రధానంనతుబుద్ధిహీనం।
తస్మాద్ద్వయోరేవభవేత్ప్రసిద్ధిర్నహ్యేకపక్షోవిహగఃప్రయాతి॥౩॥

తా॥ జ్ఞానము శ్రేష్ఠమని క్రియవిడువ కూడదు కర్మము శ్రేష్ఠమ
ని జ్ఞానము విడువకూడదు క్రియాచారముల రెంటికిసమర్థకాము గలిగియు
న్నది యెందువలన పక్షియొక రెక్కతో యెగయ జాలదో అట్లాగె మా
నవుండు నొకదానితో విముక్తుండు కానేరడు.

శ్లో॥ జ్ఞానాచార విహీనేషు సర్వవిద్యా సమన్వితం ॥ దుష్టచండాల
భాండేషు భాగీరథీజలంయథా॥

తా॥ జ్ఞానచార విహీనులయందు సమస్త విద్యలు గలిగియున్నను
దుష్టచండాల భాండములయందున్న భాగీరథి తీర్థము వలెనింద్యము.

శ్లో॥ యథాకుంభజలందేవి తస్యతేవహీనయోగతః । జ్ఞానంబాహ్య
క్రియావేద్యం తత్ప్రాణలింగవేదితం ॥౫॥

తా॥ ఓపార్వతీ యెట్లాగుకడనయుందున్నయుదకము వెలుపలి యగ్నిసంయోగమువలననుష్ణమౌచున్నదో అట్లాగజ్ఞానము వెలుపలియాచారమువలన వేద్యమై యదిప్రాణలింగవేద్యమౌను.

శ్లో॥ బాహ్యక్రియాం తరజ్ఞానం సంయోగంతుభవేద్యది । లింగాంగసామరస్యంచ భవేన్ముక్తిః కరస్థితా ॥౬॥

తా॥ వెలుపలక్రియాలోపలి జ్ఞానము సంయోగమాయెనేనిలింగాంగ సామరస్యమున్ను ముక్తికరస్థితమై యుంటూవున్నవి.

శ్లో॥ క్రియాజ్ఞానవిహీనస్య జంగమాంఘ్రిజలంజడం । తత్ప్రసాదం తదుచ్ఛిష్టం నసేవ్యంతన్ముముక్షుభిః ॥౭॥

తా॥ క్రియాజ్ఞానవిహీనుడైనటువంటి జంగమయొక్క పాదోదకముజడము-అప్రసాద మెంగిలియట్టిది మొక్షార్థులచేత సేవింపబడదు.

శ్లో॥ క్రియాజ్ఞానయుతంచైవ జంగమాంఘ్రిజలంపిబేత్ ।తత్ప్రసాదం ప్రభుంజీయా జ్జీవన్ముక్తిర్లభేన్నరః ॥౮॥

తా॥ మోక్షార్థియయిన పురుషుండు క్రియాజ్ఞాన యుతుడైనటువంటిజంగమ పాదోదకము పుచ్చుకొనవలయును (అట్టి) ప్రసాదము భుజించవలయును జీవన్ముక్తిబొందు చున్నాడు.

సంస్కారప్రకరణ ప్రారంభః.

శ్లో॥ విశుద్ధాః ప్రాకృతాశ్చేతిద్వివిధామాను షాస్మృతాః । శివసంస్కారిణః శుద్ధాః ప్రాకృతాఇతరేమతాః ॥౧॥ వర్ణాశ్రమాదిధర్మాణాం వ్యవస్థాహిద్విధామతా । ఏకాశివేనవిహితా ప్రాబ్రహ్మణాకథితాపరా ॥౨॥ శివధర్మోహికథితః శివాశ్రమ నిషేవిణాం । శివసంస్కారహీనానాం ధర్మఃపైతామహాస్స్మృతః ॥౩॥ అప్రాకృతసదాచారా నుపాదిశదథప్రభుః॥

తా॥ విశుద్ధులు ప్రాకృతులని మానవులు రెండువిధముల దలపబడుచున్నారు శివసంస్కారులు విశుద్ధులు- ఇతరులుప్రాకృతులని చేప్పబడుదురు వర్ణాశ్రమాదిధర్మములల్లో రెండువిధములు వ్యవస్థ లున్నవి

యొకటిశివునిచేతను పదేశింపబడినది రెండవదిబ్రహ్మచే ప్రకటింపబడి నది శివాశ్రములకు శివధర్మము ప్రకటింపబడినది శివసంస్కారహీనుల కు బ్రహ్మధర్మము చెప్పబడినది యనంతరమునిత్యానందస్వరూపుడైన శివుడున ప్రాకృతాచారములను పదేశించెను.

శ్లో॥ వీరశైవస్యగర్భాదిసంస్కారవిధయఃక్రమాత్ ॥౪॥ సమాద్యం తాః ప్రవక్ష్యంతే జ్ఞానయోగానుసారతః॥

తా॥ వీరశైవముయొక్క గర్భాధానాది సంస్కారవిధులు వరు సగాజ్ఞానయోగానుసారముగా నాద్యంతములుచెప్పబడుచున్నవి.

శ్లో॥ సంస్కారదశకం ప్రోక్తాస్సర్వతంత్రేషుగోపితాః ॥౫॥ యాః కృత్వాసం ప్రదాయేన ప్రీణువాంఛితమశ్నుతే॥

తా॥ సమస్తశాస్త్రములయందు పోషింపబడినటువంటి పదిసం స్కారములు చెప్పబడుచున్నవి పరంపరాను క్రమముచేయేవి వారా చరించిన నిష్టకోరికగలుగుచున్నది.

గర్భాధానం

సూ॥ మిశ్రాణాంవర్ణా శ్రమధర్మవతాంనైతానుహాపురాణాద్య దీరితవ్రతనియమోపవాస కామ్యకర్మాణినిత్యకర్మాణిచ । శి వాశ్రమిణాం తుకామ్యఫలాభిసంధిరహితవేదాగమోదితపర మేశ్వరారాధనరూపాణి కర్మాణి ॥౬॥

తా॥ వ్రతనియమోపవాస కామ్యకర్మనిత్య కర్మములు బ్రహ్మ పురాణాదులచేత చెప్పబడిన కర్మములు వర్ణాశ్రమధర్మవంతులైన మిశ్రశైవాదులకుకర్తవ్యము నిగమాగములచేత చెప్పబడిన కామ్యఫ లసంధిరహితమైనశివారాధన రూపమగు జంగమార్చనక్రియ శివా శ్రమనిషేవితులకు కర్తవ్యము.

శ్లో॥ ప్రథమార్తవాత్ప్రభృత్యూర్ధ్వం మాషోడశదినావధిః । యు గ్మస్వోత్తిశ్వాస్త్ర సిద్ధేశోభనేదివసే బుధః ॥౭॥ కుర్వీతగర్భా ధానాఖ్యం సంస్కారమిత్తితద్విదః ॥౮॥ చతుర్దశదివసాదూర్ధ్వం మఘమూలాదివర్జితే ॥౯॥ స్వగృహం ఉపసంలిప్యరంగవల్లింప్రి

ల్పయేక్ । స్వస్తివాచనపూర్వేద్యు స్తథా నాందిసమర్చనం॥౧॥

తా॥ వివాహానంతరమున స్త్రీలు ప్రథమ ఋతువందు ఋతువు మొదలు పదియారు దినముల పర్యంతమవధి- ఋతుమతియైనమూ సమునకైన పురుషసంతాన కారణమగు సరిదినముల జ్యో శాస్త్రప్రసిద్ధిమైనటువంటి దివసమందు గర్భాధానము చేయవలయును గర్భాధానమని యెడు సంస్కారమని యెరుంగుచున్నారు। విశేషవిధి యుక్తమైన నాలుగోదినము పైచమఘమూలాది నక్షత్రములు లేన వంటి శుభదినమందు తనగృహము మిక్కిలి యలంకారముగా యలికి ముగ్గు కల్పించి పూర్వదినము స్వస్తివాచకమనియెడు మాహేశ్వరాశీ ర్వచనము గ్రహించి యట్లాగె నాందియనియెడు మాహేశ్వరారాధన చే సి యుక్తప్రకారము గర్భాధానకార్యము చేయవలయును.

—※ పుంసవనః ※—

మా తృతీయేగర్భమాసే పుంసవనంకార్యం । తృతీయేమాసిగర్భే విజ్ఞాతేచతుర్థేమాసికార్యం । పూర్వేద్యుర్నిత్యకర్మానంతర రంశుద్ధదేశేను ఆసనేపత్న్యాసహప్రాఙ్ముఖము పవిశ్యప్రా ణాయామ్య దేశకాలావనుకీర్త్య స్వస్తివాచనపత్యమాణానాం దీక్షకుర్యాత్ ॥౧॥

తా॥ గర్భమైనమూడవమాసమందు పిండశుద్ధ్యర్థము పుంసవన మాచేయవగ్గు మూడవ మాసమందు తెలియనట్లైతే నాలగవమాసమం దుచేయవలయు పూర్వదినము నిత్యాచారానంతరము పరిశుద్ధప్రదేశము సనాసనమందు భార్యతోకూడ పూర్వముఖముగాకూరుచుండి ప్రాణయా మము చేసి దేశకాలములు కీర్తించి మాహేశ్వరాశీర్వాదానంతరము మాహేశ్వరారాధన చేయవలయునువిహ్మృతి విస్మృతనిత్యాకార్యముచే యవలసినది.

—※ సీమంతం ※—

మా॥ చతుర్థేవామాసిసీమంతోన్నయనం తత్రగర్భేవిజ్ఞాతే షష్ఠాష్టమే వాకార్యం। శుక్లపక్షే ప్రసన్నగ్రహకార్యం । పూర్వస్మిన్ప్రదేశే ప్రవ

హస్తపునర్వసూఅభిజిచ్ఛ్రోప్రోష్ఠపాదేచ అనూరాధాతథాఽశ్వినీ। ఏషునక్షత్రేషుమధ్యపాదద్వయేషుకర్మకుర్యాత్ । గృహం పూర్వవదలంకృత్యస్వస్తివాచనం నాందీవక్ష్యమాణప్రకారేణకుర్యాత్

తా॥ నాలగవమాసమందు (అభివ్యక్తిశ్చ జీవస్య చతుర్థేమాసి జాయతే, అనిచేతనసిద్ధ్యర్థము) సీమంతసంస్కారము చేయదగును. గర్భనిశ్చయము తెలియనట్టయితే ఆరవనెల యెనిమిదవ నెలనైన చేయవలయును శుక్లపక్షము పుంనక్షత్రమందు చేయవలసినది, శ్రవణ, హస్త, పునర్వసూ, అభిజిత్, పూర్వాభాద్రా సర్వపాదములయందు అనూరాధ, అశ్విని యీనక్షత్రములయందు నడిమిరెండుపాదముయందు పూర్వవతేగృహమలంకరించి స్వస్తివాచననాంది యుక్తప్రకారము చేసిన ప్రకారము సీమంతము చేయవలయును.

—※ జన్మలింగధారణ ※—

శ్లో॥ స్వగృహేగర్భిణీజాతాభార్యా పుత్రీతథానుజా । తాసామాచార్యముఖ్యశ్చమంత్రోక్త విధినాతతః ॥౧౩॥ కుక్షౌభస్మాంచితంకృత్వారేఖాత్రితయసంయుతం । త్రిమాసేపిచషణ్మాసేనవమాసేతథైవచ ॥౧౪॥ శిశోఽదయేతథాలింగం బధ్వానాళంసుఛేదయేత్

తా॥ లింగాంగుండు తనయొక్క గృహమందుభార్యాకూతురులు గర్భవతియైనా గురువరుండుమంత్రోక్తవిధిచేత మూడవనెలనైన ఆరవనెలయందైనతొమ్మిదవనెలయందైన గర్భిణులయొక్క కడుపుయందుభస్మముచే మూడురేఖలుగూడినదానిగా చేసి పూజించి యట్లాగె శిశోదయమందు లింగము కట్టినాళముల (నగాబొడ్డు) ఛేదించవలసినది.

శ్లో॥ వీరశైవస్థితానాంచ స్త్రీణాంగర్భాష్టమేగురుః ।౧౫॥ పంచమాసే కృతంలింగంధారయేద్విధివచ్ఛుభం । అథోఽదయేవాప్యేస్యాత్పతనే చైవదేశికః ॥౧౬॥ పూర్వసంస్కారితంలింగం శిశోశ్చేచధారయేత్॥

తా॥ [కించ గురువు వీరశైవ మతస్థులయిన స్త్రీలకు గర్భాష్టక మందు (అనగా గర్భమైన యెనమిదవ నెలయందు) లింగవృత్త సమంపీఠం దీర్ఘతం విస్తారమేవచ । తదర్ధం గోముఖం చైవపంచ సూత్ర మాహా హృతం ఇట్టిపంచసూత్రము చేసినలింగము విధిపూర్వకముగా ధరించల యునుంగళకరము, ప్రసవకాలమందు దేశికుడు నర్ధపీఠోదయమం బైనఅథవా భూపతనమంబైన పూర్వముగర్భాష్టకమున సంస్కరించి నలింగముశిశుపుయొక్క కంఠమందు ధరించవలసినది లింగధారణ విధ్యు క్తప్రకారము స్వస్తివాచన నాందీకలశస్థాపనాదులు చేయదగును.

—✻ నామకరణము ✻—

సూ॥ జాతేక్రియానంతరంశుభదివసె । పితాద్వాదశాహని,నామకర ణంకుర్యాత్।పూర్వేద్యుః నాందీసమారాధనం విశిష్టాన్ మాహేశ్వ రాన్భోజయిత్వాశిశుః వ్యవహారార్థంనామకరణంకరిష్యేఇతి సం కల్ప్య దేవతాదినామ త్రయంకుర్యాత్ । విశిష్టేభ్యః ప్రకాశయే త్తస్మై త్రివారం బ్రూయాః మాతాపితరౌతన్నామశిశోర్దక్షి ణేకర్ణేవదేత్ కులదేవతేభ్యోనమస్కుర్యాత్ తన్నామదీక్షా పర్యంతంగోపయేత్ ॥

తా॥ లింగధారణానంతరముశుభదివసమందు తండ్రిపూర్వదిన మునాందిసమారాధనమువిశిష్టమాహేశ్వరులను భోజనముచేయించిపం న్నెండవదినము నామకరణముపెట్టవలయు. శిశువునుపిలుచుటకొరకుపే రుపెట్టుచున్నానని సంకల్పించి కులదైవతనామమునామనక్షత్రనామము తనతండ్రినామము మూడుపేర్లు పెట్టవలయు గురువుమొదలగు వారికి తెలుపవలయు నట్లాగె మూడుమార్లు ప్రకాశముగా పలుకవలయు తల్లిదండ్రులానామము శిశుయొక్క కుడికర్ణమందు చెప్పవలయును భక్త మాహేశ్వరుల కొరకు నమస్కారము చేయవలయును ఆపేరు దీక్షాప ర్యంతము గుప్తముంచవలయును.

—✻ నిష్క్రమణం ✻—

సూ॥ తదేవంచతుర్థే మాసేశుభదినేపుణ్యాహానాం దీకార్యంమా

హేశ్వరాన్ భోజనమేత్ । శిశుంశివోపాసకాన్ శివయోగీశ్వ లింగందర్శయేత్ ॥

తా॥ అచేరీతి నామకరణమాసము శుభదినము ప్రాప్తదివసమందు నాందికార్యము మాహేశ్వరులను భోజనము చేయించి యాశిశువును గూర్చి శివోపాసకులగు భక్తమాహేశ్వరుల శివలింగమును దర్శనము చేయించ వలయును.

అన్నప్రాశనం-

సూ॥ షష్ఠేమాసేవాష్టమాసేవాథవం తెజా [illegible] ప్రాక్పే ద్యుర్గృహామలంకృత్య స్వస్తివాచన నాందీసమారాధనం అస్య కుమారస్యాయురారోగ్యసిద్ధ్యర్థం అన్నప్రాశనసంస్కారంక రిష్యే ఇతిసంకల్ప్య శిశుంప్రాఙ్ముఖముపవిశ్య దధిమధుఘృతక్షీరశ ర్కరామిశ్రితమన్నంచరపాదోదక పూర్వకంలింగ నివేదనానంతరం ప్రాశయేత్ ॥

తా॥ ఆరవ నెలయందయిన యెనిమిదవ నెలయందయిన అథవాను శ్లవచ్చి నపిదప పూర్వదినము గృహమలంకరించి స్వస్తి వాచన నాందీసమారాధనముచేసి మాయొక్కకుమారునికి యాయురారోగ్యసిద్ధిగా రకు నన్నప్రాశనసంస్కారము చేయుచున్నానని సంకల్పించి శిశువును పూర్వాముఖము నివసింపజేసి- పెరుగు తేనె నెయ్యి పాలుశకరకలిపిన యన్నము గురుపాదోదక పూర్వకము ఇష్టలింగ నివేదనమైన తరువాత భుజింపచేయవలసినది.

—✻ చౌలం ✻—

సూ॥ జన్మతృతీయవర్షే పూర్వపక్షేపుణ్యాహేషుస్వస్తివాచనమా హేశ్వరారాధనంకుర్యాత్, అస్యకుమారాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం క్షౌరసంస్కారం కరిష్యేఇతిసంకల్ప్య, విధ్యుక్తప్రకారంగణాధి పపూజానంతరేవీరమాహేశ్వరహస్తస్పర్శపూర్వకంవపనంకు ర్యాత్॥

తా॥ జన్మించిన మూడవ సంవత్సరమున పుణ్యదివసములయం

యస్య శ్రీ బాచన మాహేశ్వర సమారాధన చేయునట్లు ఈకుమారునియా యుష్యాభివృద్ధికొరకు క్షౌరసంస్కారము చేయుచున్నానని సంకల్పించి శాస్త్రోక్త ప్రకారముగ నారాధనపూజానంతరము వీరమాహేశ్వరహస్త స్పర్శపూర్వకము క్షౌరము చేయించవలయును.

—✽ దీక్షా. ✽—

శ్లో॥ పంచవర్షేతథాకుర్యాత్ దీక్షాం శాస్త్రోక్తమార్గతః । నమకే చమకే పంచ బ్రహ్మమంత్రేచవైదికే । తేషామేవాధికారోస్తి శివదీక్షా ప్రభావతః॥

తా॥ అట్లాగె యయిదవ సంవత్సరమందు శాస్త్రోక్తమార్గము గాదీక్ష చేయవలయును దీక్షాప్రభావమువలన వారికి రుద్రాంతరగతమగునమకమందు చమకమందు పంచబ్రహ్మ మంత్రమందధికారముగ లుగుచున్నది (పంచవర్షేవాసప్తవర్షేవాపద్యారంభమితి) అట్లులనేవి ద్యారంభము చేయవలయును.

శ్లో॥ ఉపదేశం వినాలింగం పూజయేద్యోనరాధమః ॥౨౨॥ సచేవిన రకంయాతియావచ్చంద్రదివాకరౌ ॥

తా॥ ఓ పార్వతి యేనరాధముడు గురూపదేశము వినాలింగమును పూజించుచున్నాడో వాడు చంద్రసూర్యులుండువరకునరకముపొందుచున్నాడు.

శ్లో॥ గర్భాష్టమేకృతా దీక్షాసాముఖ్యాషోడశావధిః ॥౨౩॥ గౌణం తగూర్ధ్వమధమం వీరశైవాన్వవాయినాం॥

తా॥ వీరశైవగోత్రజాతులైనటువంటి వారికిజన్మాద్యష్టవర్షమందు దీక్షచేయుటయిది ముఖ్యము పదియారు సంవత్సరములవరకు చేయునదిగౌణము అనగామధ్యమము దానికిపైన చేయునది యధమము.

శ్లో॥ శుభమాసే శుభతిథౌ శుభకాలేశుభేహని । విభూతింశివభక్తేభ్యోద త్వాతాం బూలపూర్వకం॥

తా॥ శుభమాసము శుభతిథి శుభదినము సుముహూర్తమందు శివభక్తులకొరకు ప్రసన్నభక్తమహేశ్వరులను తాంబూలపూర్వ

కముగా విభూతియిచ్చి.

శ్లో॥ శిష్యస్యప్రాణమాదాయ లింగేతత్రనిధాపయేత్ । తల్లింగంత స్యప్రాణేతుస్థాపయేదేకభావతః । ఏవంకృత్వాగురుర్లింగం శిష్యహస్తేనిధాపయేత్ ॥

తా॥ గురుమూర్తి శిష్యునియొక్క ప్రాణతత్వము (అనగాచిత్క శను) తీసికొనిష్ట లింగమందుస్థాపించవలయును నాలింగమా శిష్యునియొక్క ప్రాణమందేక భావముగా స్థాపించవలయుననీ ప్రకారము గావించిలిం గమును శిష్యునిహస్తమందు ధరించవలసినది.

శ్లో॥ తత్సలింగార్చనం నిత్యంత్రికాలంకురుభక్తితః । పూజాద్రవ్యా ణిసంశోధ్యశుచీతద్గతమానసః । హస్తసింహాసనేలింగమప్రమా దేనధారయ । ప్రమాదాత్పతితేలింగే సహప్రాణాన్పరిత్యజ । ప్రాణవద్ధారణీయంతత్ప్రాణలింగమిదంతవ । కదాచిత్కుత్ర చిద్వాపి వియోజయేన్నదేహతః ॥౨౯॥

తా॥ ఓకుమారుడా (పూజయప్రాణలింగంత్వం) యావజ్జీవం (ప్ర జ్ఞయా) అనే ప్రమాణము ప్రతిదినము త్రికాలములందు పూజాద్రవ్యము శోధించిపరిశుద్ధాంతర్గతమాన సుడవై భక్తివలన లింగార్చన చేయుము లింగమునుపదిలముగా వామహస్తపీఠమందు ధరించుము ప్రమాదమువ లన లింగముపడిపోయెనేని దానితోడనే ప్రాణములను వదులుము ప్రా ణమువలె ధరించవలయునది నీయొక్క ప్రాణలింగమిది యొకానొకప్పు డు నొకానొక దిక్కైననను దేహమునుండి వియోగము చేయవలదు.

శ్లో॥ యదాదీక్షాప్రవేశస్స్యాల్లింగ ధారణపూర్వకం । తదాప్రభృ తిభక్తోసౌ పూజయేత్స్వగమస్థితాన్ ॥౩౦॥

తా॥ ఎప్పుడులింగధారణ పూర్వకముగాదీక్షాబాంధవము చేయుచున్నా డో అదివరకునుండి యాభక్తుడు వీరమాహేశ్వరులను పూజించవలెను.

వివాహం.

శ్లో॥ స్వమార్గాచార వర్తిభ్యస్సజాతిభ్యస్సదావ్రతీ । దద్యాత్తే భ్యస్సమాదద్యాత్కన్యాం... తేషుద్భవాం ॥౩౧॥

తా॥ సదాచారవ్రతుడగు భక్తుండు తనయొక్క వంశోద్భవమైన కన్యను స్వకీయ మార్గాచారప్రవర్తకులైనటువంటి స్వజాతీయులకొరకు నివ్వవలయును అట్టివారలనుండి కన్యను తీసుకొనవలయును.

శ్లో॥ అన్యగోత్రాము పయతలక్షణాఢ్యాం యువీయసీం। రూపలక్షణసంపన్నాం సుశీలాంస్వకులోద్భవాం ॥౩౨॥ బుధస్సముద్వహేత్కన్యాందీక్షితాం ధర్మచారిణీం। అనన్యపూర్వికాంకాంతాం ప్రశస్తగుణభూషితాం ॥౩౩॥ అరోగిణీం భ్రాతృమతీంస్వేతరాచార్య గోత్రజాం॥

తా॥ వివేకశీలుడైన భక్తుండు ఇతరగోత్రమందు గలిగినశుభలక్షణాఢ్యయైనటువంటి. తనకంటె తక్కువ వయసు గలిగిరూపలక్షణసంపన్నయైనటువంటి సుశీలయైనతనసమానజాతి యందు పుట్టినటువంటిదీక్షితయును ధర్మప్రవర్తయైనట్టి పూర్వము నితరులు గ్రహించనటువంటి మనోహరమైన ప్రశస్తగుణభూషితమైనటువంటి రోగపీడితగాకసోదరులు గలిగినటువంటి యితరాచార్య గోత్రజమైనటువంటికన్యను వివాహము చేసుకొనవలయును.

శ్లో॥ దంపత్యోరేకనిష్ఠత్వమేకదేవార్చనంతథా ॥౩౪॥ ఉభయోరేకకర్మత్వమేకధర్మవ్రతాదికం। ఉభయోరేకవర్ణత్వమేకమంత్రేసునిశ్చితాం ॥౩౫॥ భవిభక్తేషుభిన్నత్వం తేష్వసంపర్కమాచరేత్। పతింపత్నీగురుంలింగ మేకభావానపశ్యతి॥ ౩౬॥ అష్టవింశతికోట్యాంచనరకే కాలమక్షయం॥

తా॥ సతిపతులకొకటేనైష్ఠిక మొకటేలింగార్చన మటువలెనె యిద్దరికొకటె కాయక మొకటేధర్మవ్రతాదికము నిద్దరికొక టెవర్ణత్వముకొక మంత్రమంచెని శ్చయముభవిభక్తులయందు భేదముచేయుటయు నభవులయందు సంపర్కము చేయకూడదు- భార్యామొగణ్నిగురువులింగము నేకభావము చూడకుండునా యదియిరువయి యెనమిదికోట్లనరకమందక్షయకాల ముండును.

— ✻ మాహేశ్వరదీక్షా ✻ —

శ్లో॥ ఉపదేశస్స్వగోత్రాణాం కర్తవ్యో గురుసత్తమైః । ఉపసూత్రాణాంచకర్తవ్యామహాసూత్రావలంబకైః ॥౧॥

తా॥ గురువరుల చేతతమగోత్రీయులకు దీక్షోపదేశముచేయవలయు మహాసూత్రావలంబులైన పీఠాధికారులచేత నుపసూత్రులకు చేయవలసినవి.

శ్లో॥ అథవక్ష్యేయథాయోగం సమ్యక్ శిష్యస్యలక్షణం । అయంపరంపరంప్రాప్తః పక్వచిత్త ఇతిద్విధా॥ ౨॥ పరంపరాగతంశిష్యం లక్షణైర పరీక్షయేత్। నూతనాశ్శైవదీక్షాతుసంస్కృతోనాభిజాయతే ॥౩॥ చిత్తస్యపరిపాకేననశైవ దీక్షాంచికీర్షతు । పరీక్షయేల్లక్షణైస్తం తత్ప్రకారోధునోచ్యతే ॥౪॥

తా॥ ఇకవిధిప్రకారము శిష్యునియొక్క లక్షణము లెస్సగాచెప్పుచున్నాను. పరంపర ప్రాప్తుడుపక్వచిత్తుడని రెండువిధములు పరంపరాగత శిష్యున్నిపరిక్షచేయవలదు నూతనుడైన శివసంస్కారము పొందకున్నవాడు బుద్ధియొక్క పరిపాకముచేత శివదీక్షనుపొందుటకు వచ్చినపక్వచిత్తుని లక్షణములచేత పరిక్షించవలయు నాప్రకారమిపుడుచెప్పబడుచున్నది.

శ్లో॥ పుష్పాక్షికర్ణఛిద్రంతుబధిరం కలహప్రియం । వ్యాధిగ్రస్తం గహీనం తస్యాచారం వివర్జయేత్॥ ౫॥ అమృతెజారజంకుండం మృతేభర్తరిగోళకం॥

తా॥ కంటిలోపువ్వుపడిన వాన్ని- చెవులుకుట్టుకున్నవాన్ని చెవిటివాన్నిపోరుకోరుచు రోగపీడితున్ని యువయములలో నేదైన నొకటిలేనివాన్ని తండ్రియుండి జారునికిపుట్టినవాన్నికుండ కుపుట్టినవాన్ని దీక్షచేయకవర్జించవలయును.

శ్లో॥ ఆశ్రమాణాంసమస్తానాం గృహస్థోయత్తమోగురుః ॥౬॥ యథాహం సర్వలోకానాం గురురంబికయాసహ । స్వాయమేవయతీనాంతు యతిర్గురురథాపినా ॥౭॥

తా॥ ఎట్లాగునేను పార్వతితో గూడుకొని సమస్తలోకములకును

రుపులో అట్లాగనమస్తాశ్రమములకు గృహస్థుడు ఉత్తమగురువుగు టలనతడు తామేగురువులు లేనియెడల యతియేగురువు.

శ్లో॥ బ్రహ్మచారీద్విధాప్రోక్తో నైష్ఠికో భౌతికస్స్మృతః। నైష్ఠికోమధ్యమో జ్ఞేయో భౌతికస్తు తతోధమః ॥౯॥ ఆకౌమారాద్బ్రహ్మచారీ యావజ్జీవంతు నైష్ఠికః। స్వాశ్రమస్థకృత కాలాంతే బ్రహ్మచారీ పునర్గృహీ। సభౌతిక ఇతిజ్ఞేయ స్తౌగురూమధ్యమాధమౌ। వానప్రస్థ యతీనాంతు గురుత్వం నైవ కేశ్వచిత్ ॥౧౦॥

తా॥ బ్రహ్మచారీ రెండువిధములు నైష్ఠికుండు భౌతికుండని చెప్పబడినవి నైష్ఠికుండు మధ్యముడని తెలియనగు భౌతికుండునధముడనియు-కౌమారము వరకు బ్రహ్మచారియాను। అట్లాగె। యావజ్జీవము నుండునేని నైష్ఠికుండు- బ్రహ్మచారికౌమారాతీతుడై కాలాంతరము గృహస్థవ్యవస్థ జెందెనేని యతడుభౌతికుండని తేలియదగును వీరిద్దరుమధ్యమాధములు వానప్రస్థ సంన్యాసులకు నొకప్పటికైనగురుత్వము నుండనేరదు.

శ్లో॥ పంచైవకలశాంస్తత్ర నిక్షిప్తః పరిపూజితాః। కిమర్థం దశధా తేషామర్హణాదీని నిక్షిపేత్ ॥౧౧॥

తా॥ దీక్షాయందైదు కలశములచట పెట్టిపూజింపబడు చున్నను వాటికిపదివిధము లాహార్ణములు (అనగా ఫలపుష్పదక్షిణ తాంబూల తండులములు) ఎందుకొరకు పెట్టవలయును.

(ఈశ్వరోవాచ)

శ్లో॥ పంచప్రాణామహాచార్యా ఉపాచార్యాశ్చ పంచధా। ఏవం దశవిధా నాంతుభాగాశ్చ పరికల్పితాః ॥౧౨॥ తస్మాద్దశవిధం తత్ర ఫల నైవేద్యకం న్యసేత్। పంచప్రాణాని నిక్షిప్య తదర్ధం పంచధా క్షిపేత్ ॥౧౩॥

తా॥ ఐదుప్రాణకాభాగములు మహాచార్యులు- ఐదర్ధభాగములు ఉపాచార్యులీప్రకారము పదివిధములు భాగములు కల్పింపడినవి యందు వలన నచటపదివిధము లు ఫలనైవేద్యములు పెట్టవలయును ఐదుప్రాణభాగము లు పెట్టియందులో సగమైదు భాగములు పెట్టవలయును.

శ్లో॥ పూర్వభాగంమహాచార్యా శ్చహరేయుర్యథాక్రమం। ఉపసూత్రైస్సమాయుక్తాశ్శైవమేవవినిర్ణయః॥౨౧॥తదర్థంచైవగృహ్ణీయాదుపాచార్యాస్తతఃపరం।ఏకస్యభాగమేకశ్చగృహీతుంనైవచార్హతి॥ ౨౧॥బలాదపిచగృహ్ణీయాత్సమాన స్కందతాభవేత్।తేనదోషఫలంభు క్త్వానరకానేవవిందతి॥ ౨౨॥ఉపాచార్యపదార్థంతుమహాచార్యాయదాహరేత్।తదా తేషాంచమహాత్మాంన్యూనతా భవతిధ్రువం ॥౨౩॥

తా॥ మొదటిపూర్ణభాగములు క్రమముగా మహాచార్యులును కొందురు పిమ్మటఅర్ధభాగములు ఉపసూత్రులతో గూడియుపాచార్యులు తీసుకొనవలయునను నిర్ణయమందాకని యొకరిభాగ మొకడు తీసుకొనడము యోగ్యము కాదు బలతాత్కారము వల్లతీసుకొనెనేని సమానత్వము గలుగును అదోషఫలమును భవించినరకములను బొందుచున్నాడు ఎప్పుడు పాచార్యులపదార్థము మహాచార్యుడు తీసుకొనునో అప్పుడె మహాచార్యులకు నిశ్చయంగా గొప్పతరమైనటువంటి న్యూనతకలుగను.

పట్టాభిషేకం

శ్లో॥ పట్టాభిషేచనవిధింవక్ష్యామిసాంప్రతం ।సింహాసనాధిపతేమశ్శికాముద్రాదిసంయుతా॥౧॥పంచముద్రాన్వితోభూత్వాగురుపట్టాభిషేచనం । పూర్వోక్తవిధినాసమ్యగుపదిష్టంస్వగోత్రజా ॥౨॥ స్వశాఖాచస్వగోత్రం చస్వదండకలశాన్వితం । సంవిదిత్వా యథా శాస్త్రం కుర్యాత్పట్టాభిషేచనం ॥౩॥

తా॥ ఓపార్వతీయిపుడుపట్టాభిషేకవిధిని జెప్పుటకు ఇచ్ఛయించుచున్నాను సింహాసనాధిపతులు శికాముద్రాదులతో గూడుకొన్నవారైగురుపంచముద్రలుగలవాడగుచు పట్టాభిషేకము పూర్వముచెప్పబడినదట్టి విధిప్రకారముతెన్నగా నుపదేశించి స్వగోత్రుని । అనగా తనవంశోద్భవుని తనశాఖాతను గోత్రముతనదండ కలశములతో గూడుకొన్నవానిగాం చిగా తెలుసుకొని శాస్త్రప్రకారము పట్టాభిషేకము చేయవలయును

శ్లో॥ స్వశాఖాంచస్వగోత్రంచ స్వసూత్రం కలశానిచ ।। జటాకా

పాయవద : దేషుపైకహీనోనపూజ్యతే ॥౧॥ తస్మాతశల్లక్షణాని పూజ్యాని వపరాననే ! బహుభిస్సమ్మతో యః స్యాత్సురుక్త్వే నిహితః పుమాన్ । పట్టాభిషిక్తో బహుభిస్సపూజ్యో న్యూనకో పరః ॥

తా॥ ఓ పార్వతి పట్టాధికారము పొందినవాడు తనశాఖయున్న తనగోత్రమున్ను తనసూత్రకలశమున్ను జడలుక పాయగుడ్డ దండములయందు నొకటైన లేనివాడు పూజింపబడడు. అందుకొరకీలక్షణము లుండవలయునుపూజ్యయోగ్యములు । అనేకులచేతసమ్మతించబడిన పురుషుడు గురుత్వము నుంచబడి యనేకులచేత పట్టాభిషిక్తుడయినవాడు భువియందు పూజ్యుడు. అన్యుడన్యాడు. (కాబట్టి) అట్టిస్వకీయలాంఛనుడయియుండవలెను లేకపోయితే పూజింపబడడు.

శ్లో॥ పార్వత్యువాచ॥ పట్టోపదేశయోర్మధ్యే ప్రబలో దుర్బలశ్చకః ॥౨॥ ఎతద్విస్తార్యభగవన్వక్తుమర్హసి సాంప్రదం ॥

తా॥ పార్వతి పలికెను షడ్గుణైశ్వర్య సంపన్నుడయిన పరమాత్ముడా- పట్టాభిషిక్త యుపదేశములలో- ఎవ్వడుబలీయ్యుడు నెవ్వడుదుర్బలుడునిపు మావిస్తరించి చెప్పుటకు సమర్థులౌచున్నారు.

శ్లో॥ ఈశ్వరోవాచ ।ఉత్తమో పట్టబద్ధస్యాదుపదిష్టస్తథోధమః ॥౭॥ ఉపదేశః పరోనాథాద్భువి పట్టాభిషేకతః । తస్మాద్దీక్షాపట్టబద్ధో గురు రేవనసంశయః ॥౮॥

తా॥ ఈశ్వరోవాచ ! ఓపార్వతి పట్టబద్ధుండు శ్రేష్ఠుడౌచున్నాడు యుపదేశుండు వానికంటెనికృష్టుడౌచున్నాడు జగత్తులో పట్టాభిషిక్తునికంటెనుపదేశమునుత్కృష్టము గానేరదు నందువలనదీక్షాపట్టబద్ధుడయినవాడే గురువు సంశయములేదు - జీవనోపాధి

శ్లో॥ సదాలింగాంగిసంయోగః క్రియాజ్ఞానాదిసంయుతాః । రసాయనాదికరణంతథా వైక్రయవిక్రయమ్ ॥౧॥ వైద్యవైశ్యంచజ్యోతిష్యంచవ్యవహారాంకృషించవై ।చతుర్ణామపివర్ణానాం మేషధర్మస్సనాతనః ॥౨॥

తా॥ ఎల్లప్పుడు లింగాంగసామరస్యులైనక్రియాజ్ఞానాదిసహితులైన వారురసాయనమనగా ఔషధార్థము రసమాత్రికతామ్రాదులు

పక్వముచేయుడము- కొనడము, అమ్మడము- శైద్యము- వైశ్యవృత్తి ఋ
తిష్యాను,వ్యవహారము- వ్యవసాయమను నాలుగువర్ణములకిప్పు రా
నధర్మములు-

శ్లో॥ విరాగీకృతవాణిజ్యవ్యవహారేషుసర్వదా । ద్రవ్యాశయాహీనజా
తౌజాతిభ్రష్టకులేషుచ ॥౩॥అగృహీతాన్నపానాది దీక్షాకర్మసు
స్థితః ॥

తా॥ ఎల్లప్పుడును రాగములేనివాడై వర్తకము చేయుచు వ్యవ
హారములయందు ద్రవ్యాశచే జాతిహీన కులభ్రష్టకులము లందన్నపా
నాదులు తీసుకొనక దీక్షాచారములయందు నిష్ఠుడైయుండవలయు.

శ్లో॥ ఆఢ్యోవాథదరిద్రోవాస్వకాంశక్తిమవంచయన్ ॥౪॥ ద్రవ్యైర్న్యా
యార్జితైరేవభక్త్యాదేవం సమర్చయేత్ । భక్త్యావిత్తానుసా
రేణశివముద్దిశ్యయత్కృతం ॥౫॥అల్పేమహతివాసామ్యం ఫలమా
ఢ్యదరిద్రయోః । భక్త్యాప్రచోదితః కుర్యాదల్పవిత్తోపిమానవః
సర్వస్వమపియోదద్యాచ్ఛివభక్తివివర్జితః । సతేనఫలభాక్‌నస్యా
ద్భక్తిరేవాత్రకారణం ॥

తా॥ ధనికుడైనను అథవా బీదవాడైనను తనశక్తి వంచన చేయని
వాడై న్యాయముగ సంపాదించిన ద్రవ్యముల చేత భక్తితో చదుని పూజిం
చవలయును నేదైతేశివోద్దేశ్యము భక్తిచేత విత్తానుకూలముగా చేయబడు
నో యదికొంచమైనను గొప్పదియై ధనిక దరిద్రులకు ఫలముసమానము
మానవుండల్ప విత్తుండైననప్పటికి భక్తిచేత పూర్వప్రేరేపణ వలన
చేయవలయును నెవ్వడు శివభక్తి వర్జితుండై సమస్తము పంచిపెట్టిన
నప్పటికి వాడట్లుపంచిపెట్టుటచేత ఫలానుభవుడు గానేరడు అందుకు భక్తి
యేకారణము.

(భక్తివిషయం)

శ్లో॥ అహంకర్తాఽసమస్తస్య ధర్మాధర్మస్యకర్మణః । ఇత్యేనేనాభి
మానేనకర్మకాండోయముచ్యతే ॥౧॥ నాహంకర్తాస్యకర్మణోం
నైవసాక్షిస్వభావతః । ఇత్యేనేనాభిమానేన జ్ఞానకాండోయము

త్యతే ॥ ఽనకర్తాహంనసాక్షీచ శివఏవేతికర్మణి । ద్వంద్వాభిమా
నరాహిత్యాద్భక్తి కాండః ప్రయుచ్యతే ॥౩॥

తా॥ నేనుసమస్త ధర్మాధర్మ కర్మమునకు కర్తను నీయభిమాన
ము చేత వీడుకర్మ కాండుడని చెప్పబడుచున్నది నేనుకర్తనుగాను కర్మ
ము గాను స్వభావము వలన సాక్షిని గాననేయాయభిమానము చేతవీడు
జ్ఞానకాండు డని చెప్పబడుచున్నది నేనుకర్తనుగాను సాక్షియుగానుకర్మ
మునకు శివుడేకర్త పూర్వోక్తద్వంద్వాభిమానరాహిత్యమువలన భక్తికాం
డుడని చెప్పబడుచున్నది.

శ్లో॥ భక్తిః కర్మసదం సరోరుహదళం జ్ఞానం పదం భాక్తికం । తస్మా
దోఘనమేషు సంసృతిపయోబిందుస్తు తస్త్రమాత్ ॥౪॥ సాఫ
ల్యం విఫలత్వమాకృతిత యాప్రాప్తే మేణవాశంగతా । నామ్నా
ప్యే కశివాత్మకాంపరతరాంభక్తింశివాచక్ష్మహే ॥౫॥

తా॥ ముత్యమువిప్పకర్మస్థానము కమలపత్రము జ్ఞానస్థానము
కాగిననిను పముద్ర భక్తిస్థానములగుచు దకబిందువు వీనిసఫలవిఫల స్వ
రూపనాశనం బొందునోయట్లాగె సంసారముకర్మకాండియందు సఫ
లము జ్ఞానకాండయందు విఫలముభక్తికాండయందు స్వరూపనాశనమ
గునట్టియేకప్రసిద్ధియను శివాత్మకమగు పరతరంబైన భక్తినిగూర్చి..
చెప్పుదును.

శ్లో॥ రౌప్యం తామ్రమయోఘనం త్రితయమేవం సాత్వికంరాజసం ।
ప్రోక్తం తామసమేషు చత్రిషుపిలేపం సంశ్రితాపిస్వయం । ద
ర్యాప్తిస్ఫవసస్వనిర్మలత యాలోహత్రయాణ తద్యథా । స్వర్ణకం
షోడశవర్ణకా పూర్ణకామకరోద్భక్తిస్తథాత్రీన్గుణాన్ ॥౬॥

తా॥ ఎట్లాగుసిద్ధరసము వెండిరాగియినుప ముద్దలమూటియం
దుపొంది తననిర్మలత్వముతో తనవలెలోహత్రయమును షోడశవర్ణకాపూ
ర్ణకానువర్ణకాముగు చేయుచున్నదో యట్లాగభక్తిరాజసతామస సాత్వి
క త్రిగుణంబుల బొందితనరూపము చేయుచున్నది.

శ్లో॥ తపఃకర్మజపోధ్యానం జ్ఞానం చేత్యనుపూర్వకం । పంచధాశ

ధ్యతే సద్భిస్తదేవ భజనంపునః ॥౯॥

తా॥ తపము- కర్మము- జపము- ధ్యానము- జ్ఞానము- క్రియము లైదువిధములు నిగమాగమ వేత్తలచేత నడమే భజన మని చెప్పబడు చున్నది.

శ్లో॥ శివార్థే దేహసం శోషస్తపః కృచ్ఛ్రాదినో మతం । శివార్చాకర్మనిర్దేయం బాహ్యంయాగాది నోచ్యతే ॥౯॥ జపః పంచాక్షరాభ్యాసః ప్రణవాభ్యాసఏవవా । రుద్రాధ్యాయాది కాభ్యాసోన వేదాధ్యాయనాదికం ॥౧౦॥ ధ్యానంశివస్వ రూపాది చింతానాత్మాదిచింతనం । శివాగమార్థ విజ్ఞానంజ్ఞానం నాన్యార్థ వేదనం ॥౧౧॥ ఇతిపంచప్రకారోయం శివయజ్ఞః ప్రకీర్తితః । అనేన పంచయజ్ఞేనయః పూజయతిశంకరం । భక్త్యాపరమయాయుక్త స్సవైభక్త ఇతీరితః ॥౧౨॥

తా॥ లింగార్చనార్థము పూజోపకరణ సంపాద్యమందు శరీరముశోషించడమే- తపము- కాని కృచ్ఛ్రచాంద్రాయణాది దేహశోషణ మ్మాత్రముకాదు- లింగార్చనమే కర్మమని యేరుంగవలయును గాని బాహ్య యజ్ఞయాగాదులు చెప్పబడలేదు- పంచాక్షరాభ్యాసమైన ప్రణవాభ్యాసమైన రుద్రాధ్యాయాదికమే- జపము- కాని వేదాధ్యాయనాదికము కూడదు శివరూపాదిచింతనమే- ధ్యానము కాని- యాత్మాదిచింతనము కూడదు శివాగమార్థము తెలియుటె- జ్ఞానము- కాని ఇతరార్థము తెలియుట డు ఈ యైదుప్రకారములు శివపూజయని చెప్పబడినది యెవ్వడునుత్కృష్టభక్తితో కూడుకొన్నవాడై యీపంచవిధ పూజచే శంకరుని పూజించుచున్నాడో వాడె భక్తుండని చెప్పబడుచున్నది.

శ్లో॥ సాపునర్భిద్యతే త్రేధా మనోవాక్కాయసాధనైః । శివరూపాదిచింతాయా సాసేవామానసీస్మృతా ॥౧౩॥ జపాదివాచకీసేవా కర్మపూజాచకాయకీః

తా॥ అదిమరలమనో వాక్కాయ సాధనములచేత మూడువిధములు భేదింపబడుచున్నది శివస్వరూపాది చింతయుక్తసేవయదిమా

ననియును- శివమంత్రజపాది సేవయదివాచకియనియు లింగార్చన సేవయది కాయికియని తెలియాతగ్గది.

శ్లో॥ యేభజంతిమహాదేవం పరమాత్మానమవ్యయం । కర్మణామనసావాచా తే భక్తాఇతికీర్తితాః॥

తా॥ ఎవ్వరుపరమాత్ముండైన నాశనరహితుండగు మహాదేవుస్ని కాయముచేమనుస్సుచే వాక్కుచేభజించుచున్నారో వారుభక్తులనికీర్తింపబడుచున్నారు.

శ్లో॥ శ్రవణంకీర్తనంశంభోస్స్మరణం పాదసేవనం ॥౧౫॥ అర్చనంవందనం దాస్యంసఖ్యమాత్మనివేదనం । ఏవంనవవిధాభక్తిః ప్రోక్తందేవేనశంభునా ॥౧౬॥

తా॥ నిగమాగమధర్మములువినుట. శివునిమహిమలు చెప్పుట. స్మరించుట. పాదసేవచేయుట. పూజించుట. నమస్కరించు. దాస్యముచేయుట స్నేహించుట. ఆత్మనివేదించుట. నీతొమ్మిదివిధములు భక్తి శివునిచేత చెప్పబడినది.

శ్లో॥ కామంభక్తిరతౌకుర్యాత్క్రోధంచాధర్మకర్మణి। లోభంశివార్చనేకుర్యాన్మోహం భక్తజనేప్రియే ॥౧౭॥ మాత్సర్యంకరణేష్వేవం మదంమాయాపరాభవేత్ ॥

తా॥ ఓపార్వతి శివభక్తుండు భక్తిరతియందు కామమనాచారకార్యమందు క్రోధములింగార్చన యందులోభము భక్తజనులయందు మోహము నంతఃకరణ చతుష్టయమందు మాత్సర్యము మాయాప్రకృతియందుమదముంచవలయు.

శ్లో॥ అద్వైతంత్రిషులోకేషు నాద్వైతంగురుసన్నిధౌ ॥౧౮॥ దీర్ఘదండనమః కుర్యాన్నిర్లజ్జో గురుసన్నిధౌ । తస్మాత్సంకల్పశ్చప్రణమనస్సతతంగురుదేవయోః ॥౧౯॥ దండప్రణామయోః కుర్యాద్భక్త్యాశివపుతం వ్రజేత్॥

తా॥ అద్వైతము మూడులోకములయందుగానిగురుసన్నిధియందద్వైతముదలపవలదు గురుసన్నిధి నిర్లజ్జవలన దీర్ఘదండనమస్కా

రము చేయవలయు నట్లాగ నెవ్వడు భక్తిచేత నిరంతరము గురుజంగము లకు నమస్కారము సంకల్పించి దండప్రణామము చేయునో వాడు కైలా సము పొందును.

శ్లో॥ ప్రత్యుత్థానాభిగమనం వందనం ప్రియభాషణం ॥౨౦॥ ఆసనమన్న పానంచ ముక్తేస్సోపానసప్తకం॥

తా॥ జంగమను గూర్చి- లేవడము- ఎదురేగుట- వందనము చేయు ట- ప్రియవాక్యములాడుట- పీఠమిచ్చుట- అన్నమిడుట- జలమోసంగు నీ యేడు మోక్షమునకు సోపానములు.

[వీరశైవలక్షణం]

శ్లో॥ అష్టావరణః ప్రభావః పంచాచార ప్రవర్తనం। యోఽనిశం సదా దే వి మోక్షమాప్నోతి తచ్ఛృణు ॥౧॥

తా॥ ఓపార్వతీ ఎవ్వడష్టావరణము లస్వభావము పంచాచార ములవర్తనము నిరంతరము చేయుచున్నాడో [వాడు] ముక్తి బొందు చున్నాడునది వినుమూ.

శ్లో॥ భూతిరుద్రాక్షమంత్రాంచ గురులింగంతు జంగమః। పాదతీర్థః ప్రసాదంచాష్టావరణాః ప్రకీర్తితాః॥౨॥

తా॥ భస్మము. రుద్రాక్ష- మంత్రము- గురువు. లింగము. జంగ ము. పాదతీర్థము. ప్రసాదమున ష్టావరణములు చెప్పబడినవి.

శ్లో॥ సంసారదుఃఖతరణం సర్వమంగళదాయకం। ధారయామాసు మునయో భస్మ త్రైలోక్యపావనం ॥౩॥

తా॥ సంసారదుఃఖమును తరించునదియు సమస్త శుభములనిచ్చు దియు ముల్లోకముల పవిత్రము చేయునటువంటి భస్మమును ఋషీశ్వ రులు ధరియించుచున్నారు.

శ్లో॥ రుద్రాక్షంతు విరూపాక్షం భోగమోక్షప్రదాయకం। పరమా త్మస్వరూపం చ ధార్యం తే మునిపుంగవాః ॥౪॥

తా॥ రుద్రాక్ష శివనేత్ర సంబంధము భోగమోక్ష మిచ్చునటువం టి పరమాత్మ స్వరూపమును మునిసత్తములు ధరియించు చున్నారు.

శ్లో॥ ఓమిత్యేకాక్షరంబ్రహ్మతనుఃపంచాక్షరస్మృతః । ఓంకారాది యకారాంతంయఃపఠేత్సరమంపదం ॥౬॥

తా॥ ఓమనేయొక యక్షరము పరబ్రహ్మస్వరూపమైనచైతన్యమునకారాది యకారాంత పంచాక్షరములు శరీరమని తెలియదగు నెవ్వడు ఓంకారాది యకారాంతషడక్షరములు పఠించుచున్నాడో అదే మోక్షపదము.

శ్లో॥ గువర్ణం స్యాదంధకారం రువర్ణంతన్నివర్తకం । అంధకారనిరోధిత్వాద్గురురిత్యభిధీయతే ॥౮॥

తా॥ గుకారవర్ణము మాయంధకారము రుకారవర్ణము దానినివారించు సూర్యస్వరూపము (అందుచే) మాయంధకారనిరోధమువలన గురువని చెప్పబడుచున్నది.

శ్లో॥ లింగమధ్యేజగత్సర్వం త్రైలోక్యంసచరాచరం । లింగబాహ్యాత్పరం నాస్తి తల్లింగం బ్రహ్మఉచ్యతే ॥౯॥

తా॥ సమస్తజగచ్చరాచర త్రిలోకములు లింగమధ్యమందు కాక లింగబాహ్యమితర మేమిలేదు [అట్టి]లింగముబ్రహ్మమని చెప్పబడుచున్నది.

శ్లో॥ జకారంజననం నాస్తి గకారంగతివర్జితం । మకారంమరణం నాస్తిత్రివిధం జంగమాకృతిః ॥౩౦॥

తా॥జకారభావము పుట్టుకలేని దీగకారభావముగమనము లేని దీమకారభావము చావులేని దిత్రివిధస్వభావము జంగమస్వరూపము.

శ్లో॥ పాదోదకం పరబ్రహ్మపరం జ్యోతిస్వరూపకం। తృణాగ్రబిందుమాత్రేణజీవన్ముక్తిర్నసంశయః ॥౩౧॥

తా॥ పాదోదకము పరబ్రహ్మసంబంధము జ్యోతిర్మయస్థానసోమమండలాగ తామృతధారయు తృణాగ్రబిందుమాత్రముచేజీవన్ముక్తి గలుగునదియు సంశయములేదు.

శ్లో॥ చరప్రసాదసిక్థంచకోట్యంశంప్రాప్తవాన్భవేత్ ॥౧౧॥ఇదమాశ్చర్యమేవోక్తంశివసాయుజ్యమవ్యయం ॥౧౧॥

తా॥ ఎవ్వడుజంగమ ప్రసాదకణ మందు కోటిభాగము పొంద

బడిన వాడౌచున్నాడో యట్టియతఁడయమగు శివసాయుజ్యము చెప్పనా శ్చర్యమైనది.

(పంచాచారాః)

శ్లో॥ లింగాచారస్సదాచారశ్శివాచారస్తథైవచ। గణాచారఃభృత్యా చారఃపంచాచారాఃప్రకీర్తితాః॥

తా॥ లింగాచారము. సదాచారము. శివాచారము.గణాచారము భృత్యాచారము పంచాచారములని చెప్పబడినవి.

శ్లో॥ గురుణాదత్తలింగాద్వైనాస్తిదైవంమహీతలే। ఇతిభావానుసం ధానంలింగాచారస్సఉచ్యతే॥౧౩॥

తా॥ ఎవ్వఁడుగురువుచేత నివ్వబడినటువంటిలింగము (కంటె,భూ తలమందు దైవము లేదని నిశ్చయము బొంది యున్నాఁడో నదీలింగాచార మని చెప్పబడుచున్నది.

శ్లో॥ ధర్మాదార్జితద్రవ్యేణ తృప్తిశ్చకురుతేసదా। గురుజంగమలిం గానాంసదాచారఃప్రకీర్తితః॥౧౪॥

తా॥ ఎవ్వఁడు న్యాయమువలన సంపాదించిన ద్రవ్యముచేత గురు లింగజంగముల యొక్క తృప్తిసదాకాలము చేయుచున్నాఁడో [అదిస దాచారమనికీర్తింపబడినది.

శ్లో॥ శివఏకఃపరబ్రహ్మాసర్వలోకైకకారణః। అన్యథాశరణంనాస్తి శివాచారస్య లక్షణం॥౧౫॥

తా॥ సమస్తలోకైక కారణుఁడు పరబ్రహ్మయు శివుండు నను నొకఁడేకాక రెండవవాఁడు లేడనేభావమె శివాచారముయొక్క లక్షణము.

శ్లో॥ నశృణోతిసదాచారశ్శివ నిందాంసదాభువి। గణాచారోయ మాఖ్యాతశ్శివవ్రతపరాయణైః॥౧౬॥

తా॥ సదాచారుం డయినవాఁడు శివనింద నెప్పటికీ వినకుండయు న్నాఁడో [అది] గణాచారమని శివవ్రతపరాయణులచేత శ్లాఘింపబడినది

శ్లో॥ శివభక్తజనాస్సర్వేవరిష్ఠాఃపృథివీతలే। తేషాంభృత్యోహమిత్యే వద్భృత్యాచారసఉచ్యతే॥౧౭॥

తా॥ ఎవ్వడుభూతలమందు శివభక్తజనులు యావత్ శ్రేష్ఠులువారికి నేను భృత్యుడనని భావించుచున్నాడో అది భృత్యాచారమని చెప్పబడుచున్నది.

—✻ షట్స్థలప్రకరణంప్రారంభః ✻—

శ్లో॥ షట్స్థలాత్మకమేతచ్చ శ్రూయతాం సావధానతః॥౩॥ ప్రథమం గురులింగం స్యాత్తత ఆచారలింగకం॥౧॥ తతః ప్రసాదలింగం తు చరలింగమతఃపరం। శివలింగమథో జ్ఞేయం మహాలింగమతఃపరం॥౨॥ ఏవం షడ్విధలింగానాం స్వరూపం శృణు శాంకరి॥

తా॥ ఓపార్వతీ యీషట్స్థలస్వభావము సావధానముగా మొదలుగురులింగము- పిమ్మటాచారలింగము. ప్రసాదలింగము. చరలింగము. శివలింగము మహాలింగము నీప్రకారము షడ్విధలింగములయొక్క స్వరూపమువినుదువుగాక.

—✻ గురులింగస్థలం ✻—

శ్లో॥ దీక్షాశిక్షానుభావశ్చ గురులింగం త్రిధా భవేత్। కుండమంటపహోమాద్యైర్బాహ్యైరధ్వకలాదిభిః। మంత్రోపదేశసహితా క్రియాదీక్షేతిగీయతే॥ ౪॥ దీయతే లింగసంబంధః క్షీయతే కర్మసంచయః। దీయతే క్షీయతే యస్మాద్దీక్షేతి పరిగీయతే॥౫॥

తా॥ దీక్షా, శిక్షా. అనుభవమని గురులింగము మూడువిధము లౌచున్నది. కుండమంటపహోమాదులచేత షడధ్వకలాదులచేత మంత్రోపదేశసహితముక్రియాదీక్షయని చెప్పబడుచున్నది దీక్షయనగా దీయన్నమాత్రములింగసంబంధజ్ఞానము నివ్వబడుచున్నదో క్షీయన్నమాత్రము కర్మసంచయమునశించుచున్నదో యది దీక్షాలింగమని చెప్పబడుచున్నది.

శ్లో॥ గురులింగచరాఖ్యానాం లింగానామేకరూపకం। యజ్ఞానంబోధితం సద్భిస్సా శిక్షేతి నిగద్యతే॥౬॥

తా॥ ఎజ్ఞానముగురులింగ జంగములైనలింగములయొక్క స్వరూపమొక్కటె యనిబోధింపబడునో యదిపండితులచేత శిక్షాలింగమని చెప్పబడుచున్నది.

శ్లో॥ సంస్కారైః ప్రాక్తనైర్దేవి స్వకీయసుకృతార్జితైః। భక్తిశ్రద్ధార్చనాద్యైర్యద్దనుభావస్సఉచ్యతే ॥౭॥

తా॥ ఓపార్వతి యెవ్వడు ప్రాక్తన సంస్కారములచేత స్వకీయ పుణ్యార్జిత ములచేత భక్తిశ్రద్ధార్చనాదులచేత నుండియున్నాడో యతడను భవలింగమని చెప్పబడుచున్నది.

—* ఆచారలింగస్థలం *—

శ్లో॥ స్థలమాచారలింగస్యత్రివిధం శ్రూయతాంక్రమాత్। సదాచారస్తునియతోగణాచారస్తతఃపరం ॥౮॥

తా॥ ఓపార్వతి యాచార లింగము యొక్కస్థలము మూడువిధములుక్రమముగా వినుమీ సదాచారము నియతాచారము. గణాచారము నియు-

శ్లో॥ సజ్జనశ్శివభక్తశ్చ యేన మార్గేణ సర్వదా। తుష్టస్తోషయతే దేవిసదాచారస్సవైస్మృతః ॥౯॥

తా॥ ఓపార్వతి సజ్జనుడైన శివభక్తుడు నేమార్గముచేత నైన సదాకాలను తృప్తిబొంది సంతోషించ జేయుచున్నాడో వాడు సదాచారియనిదలపబడినది.

శ్లో॥ యస్తుస్వస్వీకృతాచార లోపేశపథయత్యహం। త్యజామ్యసూనీతి సవైనియతాచార ఈరితః ॥౧౦॥

తా॥ ఎవ్వడు తానుపరిగ్రహించి నటువంటి యాచార లోపము దు ప్రాణములు విడుతునని ప్రతిజ్ఞచేయుచున్నాడో వాడునియతాచారుడనిపలుకబడుచున్నది.

శ్లో॥ గురులింగాదివిషయాం తచ్ఛ్రాప్యందూషితంయది। శృతవాక్ శిక్షయామీతిగణాచారస్సహిస్మృతః ॥౧౧॥

తా॥ ఎవ్వడుగురులింగాది విషయదూషణ మాయెనేని యదివిని శిక్షించుచున్నానని యుద్యమించు చున్నాడో వాడు గణాచారియనితలపబడినది-

❁ ప్రసాదలింగ స్థలము. ❁

శ్లో॥ ప్రసాదలింగ త్రైవిధ్యమపిశృణువరాననే । శుద్ధసిద్ధః ప్రసిద్ధశ్చ భేదస్త్రైచ్చపాహమథోచ్యతే ॥౧౨॥

తా॥ ఓ పార్వతీ ప్రసాదలింగము మూడువిధము లైనను శుద్ధ.సిద్ధ.ప్రసిద్ధము వీనియొక్క భేదమనంతరము చెప్పబడుచున్నది.

శ్లో॥ అదౌగురువరాజ్ఞాత్వాత తస్యాత్యర్థాసభావతః । తద్భుక్తశేషభోగోయ స్సశుద్ధఃపరికీర్తితః ॥౧౩॥

తా॥ ఎవ్వడు మొదలుగురు వరునివల్ల తృప్తితెలిసిపిమ్మటభృత్యభావమువలన గురుభక్త శేషము భుజించునోవాడుశుద్ధ ప్రసాదియని కీర్తించబడినది.

శ్లో॥ జ్ఞాత్వాలింగత్రియం సమ్యక్ తత్తైక్యంచవరాననే । లింగార్పిత ప్రసాదోయం సిద్ధఇత్యాహురాస్తికాః ॥౧౪॥

తా॥ ఓ పార్వతి యిష్టలింగార్పితమైన ప్రసాదమఃఇష్టప్రాణభావలింగముల రూపురుచితృప్తిలైస్యైక్యము నెరిగిభుంజించుచున్నాడోయదియాస్తికులు సిద్ధప్రసాదమని చెప్పుచున్నారు.

శ్లో॥ గురులింగచరాణాంచాప్యభేదాద్భక్తిమానపి । యఃపరిత్యక్తవిషయః ప్రసిద్ధస్సఉదాహృతః ॥౧౫॥

తా॥ ఎవ్వడుగురులింగ జంగములయొక్క యభేదమువలన భక్తివంతుడైవిషయము పెకువిడిచి భుజించుచున్నాడో వాడుప్రసిద్ధప్రసాదియనియు దాహరింపబడినది.

— ❁ జంగమలింగస్థలం. ❁ —

శ్లో॥ చరలింగస్థల స్యాస్యస్వరూపంకథయామితే । స్వయంచరంపరం చేతిత్రైవిధ్యం సముపాగతం ॥౧౬॥

తా॥ ఓ పార్వతీయీజంగమ లింగముయొక్క స్థలస్వరూపమునీకు చెప్పుచున్నాను- స్వయము- చరము- పరమనిమూడు విధములరాబడినది.

శ్లో॥ లింగలాంఛనసంయుక్తం మహోచ్ఛ్వత్యవివర్జితం । కేవలానందరూపం యస్సస్వయంలింగమీరితం ॥౧౭॥

తా॥ ఎవ్వడు వెలుపలి కృత్యమువిడిచినవాఁడై యంతరంగలింగధ్యానములలోఁ గూడుకొనిన్ని కేవలానందరూపుఁడైయున్నాఁడో వాఁడుస్వయ లింగమని చెప్పబడుచున్నది.

శ్లో॥ స్వచ్ఛందచారీస్వాభిన్న లింగరూపోని రాకులః । లింగన్యస్తకలాశుద్ధిస్సచరం లింగముచ్యతే ॥౧౮॥

తా॥ ఎవఁడుస్వతంత్రముగా దిరుగుచునభిన్నలింగరూపుఁడై చరక లింగమందు కలాశుద్ధుఁడౌచున్నాఁడో అతఁడుచరలింగమని చెప్పఁడినది.

శ్లో॥ నిర్ద్వంద్వోవిహీనసదాస్థాణుగతాగత వివర్జితః। జ్యోతిర్లింగస్వరూపోయః పరలింగముదాహృతం ॥౧౯॥

తా॥ ఎవ్వఁడు సుఖదుఃఖములు రెండులేక నెప్పుడు మోటువనెసునాగమన వర్జితుఁడై జ్యోతిర్లింగరూపుఁడగుచున్నాఁడో అతఁడుపరలిగమనియు డాహరింపబడినది.

— ❋ లింగ స్థలం ❋ —

శ్లో॥ శివలింగస్వరూపం తేవక్ష్యామిశృణుపార్వతి । ఇష్టలింగంప్రాణలింగం భావలింగమితిత్రిధా ॥౨౦॥

తా॥ ఓపార్వతి శివలింగస్వరూపము నీకొఱకు చెప్పుచున్నాను వినుము- ఇష్టలింగము- ప్రాణలింగము- భావలింగమని మూఁడువిధములు

శ్లో॥ దీక్షాంవిధాయసగురు ర్నాయల్లింగం ప్రతిపాదితం । మంత్రోపదేశసహితమిష్టలింగముదాహృతం ॥౨౧॥

తా॥ ఏలింగము గురువుచేత దీక్షయుచేసి మంత్రోపదేశ సహితముబోధింపబడినదో యదిఇష్టలింగమనియు దాహరింపబడినది.

శ్లో॥ త్యక్త్వదేహేంద్రియగుణం శివార్పితనిజాంతరం । శివఏవమనోలీనం ప్రాణలింగంతదుచ్యతే ॥౨౨॥

తా॥ దేహేంద్రియగుణములవిసర్జించి తన యంతఃకరణమును వాపడాలను వేకశివుపటమునెదైస్థైర్యము చేయుచున్నాన్ని ప్రాణలింగమని చెప్పబడినది.

శ్లో॥ జాగ్రదాదిష్వవస్థాసు జ్యోతిర్లింగైక మానసం । అజ్ఞానవినివృత్తంతద్భావలింగం తదుచ్యతే ॥౨౩॥

తా॥ జాగ్రస్స్వప్నసుషుప్త్యవస్థలయందు జ్యోతిర్లింగైక మానసమైయజ్ఞానినివృత్తి గలుగునది యేభావలింగమని చెప్పబడినది.

— ❀. మహాలింగస్థలం. ❀ —

శ్లో॥ మహాలింగస్థలం చాపిత్రిధాభిన్నం శృణుప్రియే । పిండజంప్రథమంప్రోక్తమండజంచతతఃపరం ॥౨౪॥ బిందుర్వాకాశంతతో జ్ఞేయమేషాంలక్షణముచ్యతే॥

తా॥ ఓపార్వతి మహాలింగస్థలము మూడువిధములు వినుము- మొదలుపిండజము- అండజము- బింద్వాకాశము విటియొక్క లక్షణముచెప్పబడుచున్నది.

శ్లో॥ దేహోదేవాలయః ప్రోక్తోజీవోదేవస్సదాశివః ॥౨౫॥ ఇతినిశ్చితసద్భావఃపిండజంలింగముచ్యతే ॥

తా॥ దేహముదేవాలయము జీవుడు దేవుడైన సదాశివుడని నిశ్చయించి నటువంటి సద్భావమేపిండజ లింగమని చెప్పబడు చున్నది.

శ్లో॥ పీఠికాపృథివీలింగమాకాశం సృష్టికారణం ॥౨౬॥ నిస్సందేహమిదంజ్ఞానమండజం లింగమీరితం॥

తా॥ భూమియేపీఠము సృష్టికారణమైనాకాశమేలింగముసందేహములేదనె జ్ఞానమండజ లింగమని చెప్పబడుచున్నది.

శ్లో॥ ధ్యాత్వాత్మానమథాకాశేధ్యాత్వాకాశం తథాత్మని ॥౨౭॥ ఆత్మాకాశమయంలింగంబింద్వాకాశముదాహృతం॥

తా॥ ఆత్మయందు నాకాశమునుధ్యానించియాకాశమందాత్మని చింతుంచునదియే యాత్మాకాశమయు బింద్వాకాశలింగమని యుదాహరించబడినది.

— ❀ లింగాంగ లక్షణం ❀ —

శ్లో॥ లింగస్థలం శివస్సాక్షాజ్జీవోహ్యంగస్థలంభవేత్ । లింగాంగస్థలయోరైక్యం శివజీవైక్యమేవహి ॥౪॥

తా॥ శివుడులింగస్థము ప్రత్యక్షము జీవుడంగస్థల మాచున్నాడు లింగాంగ స్థలములయొక్క- ఏక్యమే శివజీవైక్యమని తెలియవలసినది.

శ్లో॥ లింగస్థలంత్రిధాజ్ఞేయం తద్భేదంవర్ణ్యతేక్రమాత్ । ప్రథమం భావలింగం తుద్వితీయం ప్రాణలింగకం ॥౨॥ తృతీయమిష్టలింగ స్యాదిత్యేతే త్రివిధస్మృతం॥

తా॥ శివస్వరూపమైన లింగస్థలము మూడువిధములని తెలియవలయునట్టి భేదముక్రమముగా వర్ణింపబడినది మొదటిది భావలింగము రెండవదీ ప్రాణలింగము మూడవదిష్టలింగ మాచున్నది యివిమూడువిధములు నేరుంగవలయు.

శ్లో॥ అంగస్థలం త్రిధాజ్ఞేయం తద్భేదం వర్ణ్యతేక్రమాత్ ॥౩॥ యోగాంగం ప్రథమం ప్రోక్తం భోగాంగం తుద్వితీయకం । త్యాగాంగంతుతృతీయం స్యాదిత్యేతేత్రివిధాస్మృతాః ॥౪॥

తా॥ జీవస్వరూపమైన- అంగస్థలము మూడువిధములని తెలియవలయునట్టి భేదమువరుసగా వర్ణింపబడినది మొదటిదియోగాంగము రెండవదిభోగాంగము మూడవది త్యాగాంగమాచున్నది యివిమూడు విధములు నెరుంగవలయు.

శ్లో॥ భావలింగం పరంతత్వం ప్రాణలింగం తుసూక్ష్మకం । ఇష్టలింగం భవేత్థూలమితితత్వవిదోవిదుః ॥౫॥

తా॥ భావలింగము- పర తత్వము అనగా కారణము) ప్రాణలింగము- సూక్ష్మము-ఇష్టలింగము స్థూలమాచున్నదని తత్వవేత్తలు నేరుంగుచున్నారు.

శ్లో॥ త్యాగాంగం విశ్వఏవస్యాద్భోగాంగం తైజసోభవేత్। యోగాంగంప్రాజ్ఞఏవస్యాదితితత్వవిదోవిదుః ॥౬॥

తా॥ త్యాగాంగము విశ్వుడాచున్నాడు- భోగాంగము తైజసుడగును యోగాంగము ప్రాజ్ఞుడాచున్నాడని తత్వవేత్తలు నెరుంగుచున్నారు.

శ్లో॥ యోగాం[illegible]త్మనో[illegible]గస్య కారణాంగమితీరితం । భోగాం

గమంతరం గత్వాసూత్మ్నాంగమితిసుస్మృతం ॥౧౦॥ త్యాగాం

గం బాహ్యకం గత్వాస్థూలాంగమితిలక్ష్యతే॥

తా॥ ఆత్మమదు[అనగా ఆత్మ] యోగాంగము నేనుషుప్తినిబొం

దికారణాంగమనిచెప్పబడినది భోగాంగమనేస్వప్నముబొందిసూత్మ్నాం

గమని చెప్పబడినది- త్యాగాంగమనేజాగ్రితను బొందిస్థూలాంగమనిల

క్షింపబడినది.

శ్లో॥ శరీరప్రాణజీవానాం త్రియాణాం భేదకంక్రమాత్॥౧౧॥బిందు

నాదకళాభేదం లింగత్రియముపాదిశత్॥

తా॥ శరీరప్రాణజీవము లైనటువంటి మూటియొక్క భేదము

క్రమముగా బిందునాదకళలభేదముక్షప్రాణ భావలింగత్రియమును

యుపదేశించెను-

శ్లో॥ ఇష్టలింగం తుబాహ్యాంగప్రాణలింగం తథాంతరే ॥౧౨॥ భా

వలింగం తథైవాత్మా ఆత్మాంగసుప్రతిష్ఠితం । విశ్వాజాగ్రదవ

స్థాయాం స్వప్నాఖ్యాయాం తుతైజసః॥౧౩॥ ప్రాజ్ఞోసుషుప్త్య

వస్థాయాంలింగత్రయముపాసతే॥

తా॥ ఇష్టలింగముబాహ్యమందు- ప్రాణలింగముహృదయమందు

భావలింగము ఆత్మయందు జాగ్రదవస్థయందు విశ్వుడనియు స్వప్నావ

స్థయందు తైజసుడనియుసుషుప్త్యవస్థయందుప్రాజ్ఞుడనియు పూర్వోక్త

లింగత్రియమును సేవించుచున్నాడు.

— ❀ షడావధానం ❀ —

శ్లో॥ అంగంచలింగంచ ముఖంచహస్తం భక్తిశ్చశక్తిశ్చతదర్పణంచ।

ప్రసాదిత్యష్టవిధస్థలానిప్రతి స్థలంషడ్విధసంజ్ఞికాని॥౧॥

తా॥ భక్తస్థలమాదైక్యస్థలమువరకు-ఆరుస్థలములు ప్రతిస్థల

మాదష్టవిధలక్షణము లెట్లంటె- అంగము-లింగము- ముఖము, హస్తము

భక్తి- శక్తి- అర్పణ- ప్రసాదమనియు.

శ్లో॥ పృస్వా(?)ంగలింగమాచారం నాసాస్యం చిత్తహస్తకం । దృఢభ

క్తిక్రియాశక్తిః స్యాత్ ద్రాపర్పణప్రసాదభాక్ ॥౨॥

తా॥ పృథివియంగము- ఆచారలింగము- ఘ్రాణముఖము- చిత్తహస్తము- దృఢభక్తి- క్రియాశక్తి- గంధార్పణము- భక్తప్రసాదుండు.

శ్లో॥ జలాంగం గురులింగంచ జిహ్వాస్యం బుద్ధిహస్తకం । నిష్ఠాభక్తి జ్ఞానశక్తి రసార్పణం ప్రసాదభాక్ ॥౩॥

తా॥ జలాంగము- గురులింగము- జిహ్వాముఖము- బుద్ధిహస్తము నిష్ఠాభక్తి- జ్ఞానశక్తి- రసార్పణము- మాహేశ్వరప్రసాది.

శ్లో॥ తేజాంగం శివలింగంచ నేత్రాస్యంనిరహంకృతం । సావధాన భక్తిరిచ్ఛాశక్తిరూప ప్రసాదభాక్ ॥౪॥

తా॥ తేజాంగము- శివలింగము- నేత్రముఖము- నిరహంకారహస్తము- సావధానభక్తి- ఇచ్ఛాశక్తి- రూపార్పణము ప్రసాదప్రసాది.

శ్లో॥ వాయ్వంగం చరలింగంచత్వగాస్యంసుమనఃకరం । భక్తిస్సానుభవాశక్తిరాదిస్పర్శ ప్రసాదభాక్ ॥౫॥

తా॥ వాయ్వాంగము- జంగమలింగము- త్వక్ ముఖము- సుమనహస్తము- అనుభవభక్తి- ఆదిశక్తి- స్పర్శార్పణము ప్రాణలింగిప్రసాది.

శ్లో॥ వ్యోమాంగంప్రసాదలింగంశ్రోత్రాస్యం జ్ఞానహస్తకం । ఆనందభక్తిశ్శక్తిస్తుపరా శబ్దఃప్రసాదభాక్ ॥౬॥

తా॥ ఆకాశాంగము, ప్రసాదలింగము, శ్రవణముఖము, జ్ఞానహస్తము, ఆనందభక్తి, పరాశక్తి, శబ్దార్పణము, శరణప్రసాది.

శ్లో॥ ఆత్మాంగంచమహాలింగంహృదాస్యంభావహస్తకం । భక్తిస్సమరసాశక్తిశ్చిత్తృప్తిశ్చప్రసాదభాక్ ॥౭॥

తా॥ ఆత్మాంగము- మహాలింగము- హృదయముఖము- సద్భావహస్తము- సమరసభక్తి- చిచ్ఛక్తి- తృప్త్యర్పణము- ఐక్యప్రసాది.

—— ॐషట్స్థలలక్షణంॐ——

శ్లో॥ భక్తోమాహేశ్వరశ్చైవ ప్రసాదీప్రాణలింగకః । శరణశ్శివ ఐక్యశ్చషట్స్థలంమమపార్వతి ॥౧॥

తా॥ ఓపార్వతి- భక్తుడు- మాహేశ్వరుడు- ప్రసాది- ప్రాణలిం

గుడు శరణుడు ఐక్యుడు నాయొక్క షట్స్థలములు ॥

శ్లో ॥ అథైషాంలక్షణంవక్ష్యే శృణుష్వసుసమాహితా । త్యక్త్వాభిమానందేహాదౌ భక్త ఇత్యుచ్యతేబుధైః ॥ ౨ ॥ తచ్చిత్తమచలంయస్యనవై మాహేశ్వరఃస్మృతః । చిత్తశుద్ధిభవేద్య స్యసప్రసాదీభవత్యసౌ ॥ 3 ॥ త్యక్త్వాజీవభ్రమశ్చాయం లింగాత్మాప్రాణలింగికః । శివంనిశ్చిత్యనిశ్చింత స్సానందశ్శరణోభవేత్ ॥ ౪ ॥ శివజీవోభయభ్రాంతి రహితశ్చైక్యముచ్యతే ॥

తా ॥ మొదలు వీరియొక్క లక్షణము చెప్పుచున్నాను మంచిగా ఏకాగ్రచిత్తముచే వినుము దేహాము మొదలైన దానియందు నభిమానము (అనగా నాదియనేమమకారము) విడిచినటువంటి వాన్ని భక్తుడని విద్వాంసులచేత చెప్పబడుచున్నది ఎవ్వనియొక్క చిత్తమచలము (అనగా దృఢతర) మానో వాడు మాహేశ్వరుడని తెలియవలయు ఎవ్వనియొక్క చిత్తశుద్ధి (అనగా శుద్ధాంతఃకరణ) యానో వాడు ప్రసాదియాచున్నాడు ఎవడు జీవాభిమానము విడిచి లింగాత్ముడౌనో ప్రాణలింగుండని తెలియవలయు ఎవ్వడు శివున్ని నిశ్చయించి (అనగాదృఢీకరించి) నిశ్చింతానందుడౌనో వాడు శరణుడౌను ఎవ్వడు శివుడుజీవుడనే జ్ఞప్తి రాహిత్యుడౌనో వాడైక్యుడని చెప్పబడుచున్నది ॥

శ్లో ॥ సదాచారశ్శివేభక్తి ర్లింగజంగమవైకధీః । లాంఛనే శరణేభక్తి ర్భక్తిస్థలమనుత్తమం ॥ ౧ ॥

తా ॥ సదాచారము శివునియందు భక్తి లింగజంగములం దేకభావము శివలాంఛనమందు భక్తిగలిగియుండుట భక్తస్థలముత్తమము ॥

శ్లో ॥ పరస్త్రీయంపరార్థంచ వర్జయన్ భావశుద్ధిమాన్ । లింగనిష్ఠానియుక్తాత్మా మాహేశ్వరమహాస్థలం ॥ ౨ ॥

తా ॥ పరస్త్రీని పరద్రవ్యమును వర్జించుచు పరిశుద్ధభావము గలవా

డై లింగనిష్ఠ యుక్తాత్ముండగు వాడు మాహేశ్వర మహాస్థలము॥
శ్లో॥ లింగార్పితపదార్థంచ సుభోగీలింగమోహితః। అన
ర్పితవివర్జీచ ప్రసాదీస్థలముచ్యతె ॥ ౩ ॥
తా॥ లింగమోహితుడై లింగార్పిత పదార్థమును భుజించుచు లిం
గానర్పిత పదార్థము విడిచిన వాడు ప్రసాదిస్థలమని చెప్పబడుచు
న్నది ॥
శ్లో॥ వాయుప్రాణగుణేలింగం లింగప్రాణసమాహితః। సుఖ
దుఃఖోభయంనాస్తి ప్రాణలింగీస్థలంభవేత్ ॥ ౪ ॥
తా॥ ప్రాణవాయువు గుణమందు లింగముభావించి లింగప్రాణస
మాహితుడై సుఖదుఃఖములు రెండులేని వాడే ప్రాణలింగ స్థలమా
ను ॥
శ్లో॥ పతిర్లింగంసతీచాహం హృదియుక్తస్స్వయంప్రభుః।
ప్రాపంచికసుఖంనాస్తి శరణస్థలముత్తమం ॥ ౫ ॥
తా॥ ఆత్మాంతర్యామియైన పరమాత్ముండు తానే లింగస్వరూప
నైన మగడు నేను భార్యనని లౌకిక సుఖము లేనటువంటివాడే శరణస్థ
ల ముత్తమము ॥
శ్లో॥ షడూర్మయశ్చషడ్భావా నాస్తిచాష్టవిధార్చనం। ని
ర్భావోనిజలింగైక్య శ్శిఖికర్పూరయోగవత్ ॥ ౬ ॥
తా॥ షడూర్ములు షడ్భావము లష్ట విధార్చనములు లేక భావహీ
న్యుడై శిఖికర్పూర సంయోగమువలే నిజలింగైక్యుడో వాడే నైక్య
స్థలము ॥

—) దేహీ దేహలక్షణం (—

శ్లో॥ సాధుసాధుత్వయావత్స యదుక్తంభవతాధునా। వక్ష్యే
హంలింగదేహిత్వం సమాహితమనాశ్శృణు ॥ ౧ ॥
తా॥ ఓయికుమారుడా నీచేత నిపుడు నేది పలుకబడినదో మంచిది
మంచిది లింగదేహిత్వము చెప్పుచున్నాను సావధాన మనస్సులో
వినుము ॥
శ్లో॥ జడోదేహఇతిప్రోక్తో జన్మస్థితిలయాత్మకః। జన్మాది

దుఃఖసంతప్తో జీవోదేహీతికథ్యతె ॥ ౨ ॥

తా॥ జన్మస్థితిల యాత్మకమై నటువంటి దేహముజడము (అనగా చైతన్యము లేనిది) దేహమని చెప్పబడినది జన్మము మొదలుకొని దుఃఖసంతప్తుడై నటువంటి జీవుడు దేహియని చెప్పబడుచున్నది ॥

శ్లో॥ ఆవృతోమాయయా జీవో తుషకంచుకవత్యథా। స్వస్వరూపంశివాంశత్వం నవేదశంభుమాయయా ॥ ౩ ॥ దేహేంద్రియాదిసంసారేమ మ్రాంత్యాచసంయుతః । అహమిత్యభిమానే నబద్ధోజీవస్స్వకర్మణా ॥ ౪ ॥ కర్మణాసంభవో దేహో జడోయంపాంచభౌతికః । పాంచభౌతికదేహేస్మిన్ బద్ధోజీవస్స్వకర్మణా ॥ ౫ ॥ దేహాభిమానసంబంద్ధో జీవో దేహీతికధ్యతే ॥

తా॥ జీవుడు, పొట్టుచేత విత్తులు, కుబుసముచేత సర్పము, నెట్లాగు కప్పబడినవో అట్లాగె మాయచేత కప్పబడిన వాడు శివాంశత్వమైన తనస్వరూపమును తెలియక దేహేంద్రియాది మొదలైనవ్యాపారమందు నాదియనే మిథ్యత్వము కూడుకొన్న వాడై నేననే యభిమానముచేత జీవుడు తనకర్మచే తానుకట్టబడి కర్మముచే పంచభూతాత్మక మగునీజడ దేహముగలిగి పంచభౌతిక దేహమందు నిజకర్మముచె బద్ధుడై దేహాభిమాన సంబంధుడైన జీవుండు దేహియని చెప్పబడుచున్నది ॥

శ్లో ॥ అత్యంతమలినో దేహో దేహీచాత్యంతనిర్మలః । ఉభయోరంతరంజ్ఞాత్వా కస్యశౌచంవిధీయతె ॥ ౬ ॥

తా॥ మిక్కిలి మలినమై నటువంటి దేహము మిక్కిలి నిర్మలమైన టువంటి దేహియు నుభయులయొక్క తారతమ్యమెరింగి దేనికిపరిశుద్ధము విధింప బడుచున్నది ॥

శ్లో ॥ జీవభావంపరిత్యక్తుం శివత్వంప్రాప్తుమిచ్ఛయా ॥ ౭ ॥ శ్రీగురోకృపయాలింగం ధృత్వా దేహీనిరంతరం । లింగదేహీ శివాత్మాయం లింగాచారీనలౌకికః ॥ ౮ ॥ తత్సర్వాంగంలింగమయం లింగేనసహాభుంజతె । లింగాంగీలింగసర్వాణి లింగాత్మాలింగమానసః ॥ ౯ ॥ లింగేంద్రియోలింగభోగీ లింగ

యోగీసకథ్యతే ॥

తా ॥ ఎవ్వడు దేహీ (అనగానాత్ముండు) జీవభావమిడిచి శివత్వము పొందుటకిచ్ఛచేత శ్రీగురువుయొక్క కృపతోనిరంతరము లింగముధ రించి లింగజీవుండు లింగాత్ముడు లింగాచారియైన నితడు లౌకికుడుకా డు అట్టిసర్వాంగ లింగమయుండు లింగముతోగూడి భుంజించువాడు లింగాంగుడు లింగప్రాణుండు లింగాత్ముడు లింగమానసుండు లింగే ద్రియుడు లింగభోగోపభోగియై నటువంటి వాడు లింగయోగియని చెప్పబడుచున్నది ॥

—(శివజీవసంబంధం)—

శ్లో ॥ అద్వైతినోవీరశైవా స్త్వహంబ్రహ్మేతినిశ్చితాః । ఆ రాధయంతివా తేత్వాం తూష్ణీంతిష్ఠంతివావిభో ॥ ౧ ॥ యథా నిస్సంశయంచే తస్తథాకురుమహేశ్వర । ఇతిపృష్టామహాదే వో జగాదవరవర్ణినీం ॥ ౨ ॥

తా ॥ ఓస్వామి యద్వైతులై నటువంటి వీరశైవులు, నేనెబ్రహ్మనని నిశ్చయించి నటువంటివారు, మిమ్ముల పూజించుచున్నారా, ఊరకు డియున్నారా, ఇట్లాటినాయొక్క మనోసంశయము నట్లాగెనిస్సం శయము చేయుమని యడగబడిన పార్వతినిగూర్చి శంకరుడుపలి కెను ॥

శ్లో ॥ వీరశైవక్రమంధర్మం శృణుకల్యాణిసాంప్రదం । యేనవి జ్ఞానమాత్రేణ శివజీవైక్యమాప్నుయాత్ ॥ ౩ ॥ భావాద్వై తంక్రియాద్వైతం వీరశైవేప్రశస్యతే । అద్వైతంభావయేచ్చి త్తెక్రియాయాం ద్వైతమాశ్రయేత్ ॥ ౪ ॥

తా ॥ ఓపార్వతియిపుడు వీరశైవధర్మమును క్రమముగాను వినుము ఎ వ్వనిచె (నీధర్మ) తెలిసిన మాత్రముతోనె శివజీవైక్యము పొందుచు న్నాడు వీరశైవమందు భావాద్వైతమున్ను క్రియాద్వైతమున్ను ప్ర శస్తమూచున్నది (గాని) మనస్సుయందద్వైతము భావించ వలసినది క్రియయందు (అనగా హరగురుచరా రాధనయందు) ద్వైతమా శ్రయించవలసినది.

శ్లో ॥ బాహ్యకర్మాణి సంత్యజ్యమ మార్చన విధీరితః । స
త్క్రియాస్సకలానిత్యం వీరశైవఃకరోత్యలం ॥ ౫ ॥ మయ్యే
వసకలంకర్మ సమర్ప్యదృఢభావతః । నాకాంక్షతిఫలంకిం
చి ద్వీరశైవోవిరాగవాన్ ॥ ౬ ॥

తా ॥ శాస్త్రవిధియు బాహ్యకర్మములు విడిచినాయొక్క పూజయు చెప్పుచున్నది (యల్లాగె) వీరశైవుడు సమస్తమైన సత్క్రియలు నిత్యము చేయుచున్నాడు అట్టివైరాగ్యవంతుడు దృఢభావమువలన సర్వకర్మములు నాయందే సమర్పించి కొంచమైన ఫలము కోరకున్నాడుచాలు ॥

శ్లో ॥ అంగలింగైక్యసంబంధా ద్వీరశైవోభవేన్నరః । జీవోం
గంలింగమీశస్స్యాత్త యోరైక్యంహిసంగతిః ॥ ౭ ॥

తా ॥ మానవుడంగ లింగైక్య సంబంధము వలన వీరశైవుడౌను జీవుడంగము శివుడులింగమౌను అంగలింగైక్యమె సంయోగము (అనగా సద్గతి) ॥

శ్లో ॥ యావద్భేదమతిస్తావ త్సంసారో నైవనశ్యతి । భేదబా
ధకమద్వైతం వీరశైవాఖ్యమంగనే ॥ ౮ ॥

తా ॥ ఓపార్వతి యంతమట్టుకు మనోభేదమో నంతవరకు సంసారము నశించదు భేదబాధకమైన శివాద్వైతమే వీరశైవమని తెలియదగు ॥

శ్లో ॥ శివఏవస్వయంలింగ మాత్మైవాంగస్థలంభవేత్ । త
యోశ్శివాత్మనోస్సమ్యగ్యోగస్సంయోగఏవహి ॥ ౯ ॥ ఆత్మా
యంకేవలంశుద్ధ శివస్యాంశస్సదామలః । నిత్యోనిరంజన
శ్శాంతస్తస్మాదాత్మస్వయంశివః ॥ ౧౦ ॥ సోయమాత్మాశి
వాంగస్యా చ్ఛివేనాంగికృతత్వతః । సర్వజ్ఞత్వాదిభేదైశ్చ
శివాంగమిదమిష్యతే ॥ ౧౧ ॥

తా ॥ శివుడేస్వయము లింగస్థలమౌను ఆత్మనేయంగస్థలమౌను ఆ శివాత్మలయొక్క పరస్పర కలవడమె యైక్యము (అనగాఏకత్వము) ఈయాత్మ కేవలశుద్ధుడు శివాంశుడు నిత్యనిర్మలుడు శాశ్వితుడు నిరం--

జనుడు శాంతుడు అందువలన స్వయము శివుడు శివునిచే తంగీకార ము వలన నీయాత్మ శివాంగమౌను సర్వజ్ఞత్వాది భేదములచేత నీ యాత్మశివాంగమౌచున్నది ॥

శ్లో ॥ యద్యల్లింగస్థలం సాక్షాచ్ఛివోభవతిశక్తితః । తత్తదం గస్థలంసాక్షా దాత్మాభవతిభక్తితః ॥ ౧౨ ॥

తా ॥ ఏదేదిలింగస్థలము (అనగా ఇష్టలింగాది మహా లింగాంతము) శక్తియుతముగా ప్రత్యక్షము శివుడౌచున్నాడు ఆయాయంగస్థలము (అనగా యోగాంగాది ఐక్యాంతము) భక్తియుతముగా ప్రత్యక్షము నాత్మయౌచున్నది ॥

శ్లో ॥ ఉపాస్యోపాసకౌపూజ్య పూజకౌ సాధ్యసాధకౌ । గురుశిష్యౌశివాత్మానౌ నిగద్యేతేమహాత్మభిః ॥ ౧౩ ॥

తా ॥ ఎట్లాగుపాస్యోపాసకులు పూజ్యపూజకులు సాధ్యసాధకులు గురుశిష్యులో అట్లాగె శివాత్మలని మహాత్ములచేత చెప్పబడుచున్నది॥

శ్లో ॥ సమ్యగ్యోగోహిసంయోగోభవేల్లింగాంగయోస్సదా । సంయోగమేవసాయుజ్య రూపాముక్తిర్నచాపరా ॥ ౨౪ ॥

తా ॥ నిరంతరము శివాత్మలైన లింగాంగముల యొక్క అన్యోన్య సంయోగమే ఐకత్వమౌను ఐకత్వమే సాయుజ్యము దానికంటెవేరె ముక్తి లేదు ॥

శ్లో ॥ గవాంసర్పిః శరీరస్థం నకరోత్యాత్మపోషణం । విక్రుతం కర్మరచితం పునస్తాంతాంతుభేషజం । ఏవమంతశ్శరీరస్థం స ర్పిః పత్పరమేశ్వరః । వినాచోపాసనం దేవోనకరోతిహితం నృణాం ॥ ౧౬ ॥

తా ॥ ఘృతము గోవులయొక్క శరీరమందున్నదై తనరక్షణ (అన గా తనస్వరూపము) చేసుకొనజాలదు కర్మయత్నము గానువికారమై నపాలు మళ్లిదాన్నిదాన్ని ప్రతికారము చేయగా ఘృతముసిద్ధించు నో అట్లాగెఘృతమువలె శరీరములో పలవున్న పరమేశ్వరుడు నుపా సనము వినా మానవులకు హితముచేయ కుండుచున్నాడు ॥

) షట్స్థల ప్రకరణము (

శ్లో ॥ శిష్యపుత్రఇతిప్రోక్త శ్శిష్యశిక్షత్వయోగతః । జిహ్వా లింగాన్మంత్రశుక్లం కర్ణయోనౌనిషిచ్యవై ॥ ౧ ॥ జాతఃపుత్రోమంత్రపుత్రః పితరంపూజయేద్గురుం । నిమజ్జయతిపుత్రం చ సంసారేజనకఃపితా ॥ ౨ ॥ సుతారయతిసంసారా ద్గురుర్వైసాధకఃపితా । ఉభయోరంతరంజ్ఞాత్వాపి తరంసంప్రపూజయేత్ ॥ 3 ॥

తా ॥ గురునికి శిక్షయోగము వలన శిష్యుండు పుత్రుండని చెప్పబడినది జిహ్వాశిశ్నము వలన మంత్రవీర్యము కర్ణయోనియందు విడిచినను పుట్టినపుత్రుండు మంత్రపుత్రుండు తండ్రియైన గురువును పూజించవలయును కన్నతండ్రి కొడుకును సంసారమందు ముంచుచున్నాడుసాధకుడైన తండ్రి సాంసారమునుండి తరింపజేయుచున్నాడు (కనక) ఉభయులయొక్క తారతమ్యము నెరింగి తండ్రినిపూజించ వలసినది॥

శ్లో ॥ యోగురుస్సశివఃప్రోక్తో యశ్శివస్సగురుస్మృతః । గురుర్వాశివఏవాథ విద్యాకారేణసంస్థితౌ ॥ ౪ ॥ యథాశివస్తథావిద్యా యథావిద్యాతథాగురుః । తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన తస్యాజ్ఞాంశిరసావహేత్ ॥ ౫ ॥

తా ॥ ఎవ్వడు గురువో వాడు శివుడని చెప్పబడినది యెవ్వడు శివుడో వాడు గురువని చెప్పబడినది గురువెకాని శివుడెకాని జ్ఞానాకారముచేనుండి యున్నారు ఎట్లశివుడో నట్లజ్ఞానము నెట్లజ్ఞానమో నట్లగురువు నందువల్ల సర్వప్రయత్నముచే గురువాజ్ఞను శిరసావహించ వలసినది ॥

శ్లో ॥ తస్మాద్గురుముఖాత్కర్మ జ్ఞానంచాపివిశేషతః । జ్ఞాత్వాకర్తవ్యమఖిలం భోగమోక్షవివృద్ధయె ॥ ౬ ॥

తా ॥ అందువలన గురుముఖము నుంచి క్రియయైన జ్ఞానమైనను విశేషముగా తెలిసి భోగమోక్ష వృద్ధికొరకు సమస్త కార్యములు చేయవలసినది ॥

సూ ॥ హృదబ్జమధ్యేయల్లింగం ధృత్వాజ్యోతిషింవిశంతి అత్యాశ్రమస్థాపరిణామ్యైవ నర్వేలింగాంగస్యా మోక్షమా

గ్నైష్ఠికనిష్ఠాః తే బ్రహ్మలోకేషుపరాంతకాలె శివప్రసాదాత్ప
రిముచ్యంతి సర్వేలింగాంగసామరస్యాచ శరీరేలింగధారణాత్
నియమేనైవధృత్వాతె ముక్తాసంసారబంధనాత్ ॥

తా ॥ అత్యాశ్రమస్థులైనటువంటివారు హృత్కమల మధ్యమందే ప్రాణలింగమో దాన్ని ధరించి జ్యోతిర్మయ లింగమందు పొందుచున్నారు సమస్త ప్రపంచ భ్రాంతులు విడుచుచున్నారు లింగాంగప్రకాశమో త్తమా గ్నైష్ఠికనైష్ఠికులు వారు పరాంత కాలమందు శివప్రసాదము వలస బ్రహ్మలోకములయందు విడుచుచున్నారు (అనగా సాయుజ్యము పొందుచున్నారు) నియమముచేత లింగముధరించి శరీరమందు లింగధారణ వలన లింగాంగ సామరస్యము వలన వారు సంసారబంధమునుంచి ముక్తులౌచున్నారు ॥

శ్లో ॥ అతఏవాశ్రమాచార రాహిత్యంవీరశైవకె । అత్యాశ్రమీయధర్మాశ్చబహవో భాంతిచాగమే ॥ ౧ ॥

తా ॥ గనుకనే వీరశైవమందు క్రమక్రమ సోపానారూఢ కాలనిబిత ఆశ్రమాచారము రాహిత్యమైనది అత్యాశ్రమ ధర్మములు (అనగా కర్మకాండి సత్కర్మకాండి అత్యాశ్రమి జ్ఞానకాండియని యాశ్రమములు) ననేకమాగమ మందు ప్రకాశించుచున్నవి ॥

శ్లో ॥ వర్ణాశ్రమాపరిత్యక్త్వా లింగత్రయవిమిశ్రితం । సర్వాంగలింగసాహిత్యమతి వర్ణాశ్రమంభవేత్ ॥ ౨ ॥

తా ॥ వర్ణాశ్రమములు విడిచి (అనగా వీరశైవ వీరసామాన్య విశేషనిరాభారములని యన్యోన్య సామరస్యానుకూల వర్ణవిభాగను స్థాపించియైక మతమందు వివర్ణ బాధకము విడిచి) గురు లింగ జంగమ లింగ త్రయముగూడి సర్వాంగ లింగ సాహిత్యమైనదే యతివర్ణాశ్రమమౌను ॥

శ్లో ॥ వీరశైవాచారసంఘో వీర్యవత్తరఉచ్యతె । అభేదంచపురస్కృత్యధర్మాస్తేషుచవర్ణతాః ॥ 3 ॥ గురుర్లింగంజంగమశ్చత్రితయంచైకమేవహి । తతఏవపదోదాభి షేచనంశివలింగకే ॥ ౪ ॥ గురవంత్యభేదదృష్ట్యాత భేదకృత్వాపమ

ళ్ను తే । మనోయస్యతుసంలగ్నం శివేచైవచరేగురౌ ॥ ౫ ॥ సవిజ్ఞానీచవేదాంత జ్ఞానిశృతవిభాగవాన్ । మైర్భేదదృష్ట్యామర్త్యత్వంగురోర్లింగస్యచాశ్మతా ॥ ౬ ॥ కల్పితాజ్ఞానతత్త్వాస్తే తత్వజ్ఞానపరాఙ్ముఖాః। గురోశ్చరస్యచాభేదం లింగస్యచతథాభిదాం ॥ ౭ ॥ యోజానాతిసఏవాసౌ నీలకంఠోభవేద్భుధః । అస్మత్ప్రమాణజాలం తుజాగర్తికీరణాగమే ॥ ౮ ॥

తా ॥ ఓయిపండితుడా వీరశైవాచార సమూహము దృఢోత్సాహము వలె బలీయమని చెప్పబడుచున్నది నిర్భేదమును ముందరనునిచి వాటియందు ధర్మముల వర్ణించబడినవి గురువు లింగము జంగముమునొక్కటేయని యట్లాగె నిర్భేదదృష్టిచేత శివలింగమందు పాదోదకాభిషేకమున్ను చేయుచున్నారు భేదముచేసినవాడు పాతకమొందుచున్నాడు ఎవనియొక్క మనస్సు గురువుయందు లింగమందు జంగమందు కట్టబడినదో వాడు జ్ఞానుండు వేదాంతజ్ఞానుండు వేదవిభాగుండు నెవ్వారిచేత భేదదృష్టితో గురువునకు మనుషత్వము లింగమునకు శిలత్వము కల్పించుచున్నారో వారుతత్వము తెలియనివారు తత్వజ్ఞాన పరాఙ్ముఖులు నెవ్వడు గురువునకు లింగమునకు జంగమునకభేదము నెరెంగుచున్నాడో వాడె శివుడౌను మనయీప్రమాణసమూహము కీరణాగమమందు మేలుకున్నది ॥

శ్లో ॥ లింగమూలేపదద్వంద్వం లింగాగ్రేమస్తకస్మృతః । లింగపార్శ్వేబాహుయుగ్మం వర్తులంమధ్యమీరితం ॥ ౧ ॥

తా ॥ లింగము మొదటియందు రెండుపాదములు లింగముచివర శిరస్సు లింగపార్శ్వమందు రెండుభుజములు వర్తులము నడుమని చెప్పబడినది ॥

శ్లో ॥ శిరస్థానంలలాటంచ కర్ణద్వయమనంతరం । అంసయుగ్మంచహృదయం నాభిరిత్యష్టమంభవేత్ ॥ ౧ ॥ అథవా మస్తకంబాహూ హృదయంనాభిరేవచ । పంచస్థానాన్యమూన్యేవ హ్యుభయాస్మతత్వవిదోజనాః ॥ ౨ ॥

తా ॥ భస్మధారణ స్థానములు శిరస్సు నొసలు రెండుచెవులు రెం డుభుజములు హృదయము నాభియిట్టి యెనమిది స్థానములౌను (అథ వా) శిరస్సు రెండుభుజములు హృదయమునాభియైదుస్థానము లు భస్మతత్వజ్ఞులైన జనులు పలుకుచున్నారు ॥

వృ ॥ ఆధారశ్చతురోదళోరుణ రుచిర్వాసాంతవర్ణాదయః।
స్వాధిష్ఠానమనేకవిద్యుతిని భంబాలాంతషట్పత్రకం ॥ ౧ ॥
రక్తాభంమణిపూరకందశదళండాద్యఃఫకారాంతకం। పత్రై
ర్ద్వాదశభిస్త్వనాహత పరంహైమంకఠారాంతకం ॥ ౨ ॥
మాత్రాభిస్స్వరషోడశైర్దళ యుతంజ్యోతిర్విశుద్ధాంబు
జం। హంక్షంద్వ్యక్షరసంయుతంద్విదళకంపద్మాభమాజ్ఞా
పరం ॥ 3 ॥ తస్మాదూర్ధ్వమధోముఖం వికసితంపత్రంసహస్రా
రకం। సత్యంసర్వగతంపరాత్పరతమం సూక్ష్మంశివం కేవలం ॥
౪ ॥ జ్ఞానానందమఖండమద్వయపదంషట్త్రింశత్త్వాధికం।
ఏతద్యోహృదయేప్రపశ్యతి సదా నైర్గుణ్యమంతస్థితం ॥ ౫ ॥
నిత్యంనిశ్చలమాదిమధ్యరహితం శ్రుత్వాసముక్తోభవేత్ ॥

తా ॥ ఎవ్వడు ఆధారచక్రము నాలుగుదళములు సాంధ్యరాగకాంతి (వశషస) వర్ణములు స్వాధిష్ఠచక్రమారుదళములు మెరుపుతీగెకాం తి (బభమయరల) మణిపూరక చక్రము పదిదళములు రక్తవర్ణ కాంతి(డఢణతథదధనపఫ) అనాహత చక్రము పన్నెండు పత్రములు సౌవర్ణకాంతి (కఖగఘఙచఛజఝఞటఠ) విశుద్ధచక్రము పదియా రుదళములు జ్యోతిర్మయకాంతి (అఆఇఈఉఊఋౠఌౡఎఏఐఓఔ అంఅః) ఆజ్ఞాయచక్రము రెండుదళములు పద్మకాంతి(హంక్షం) దా నికంటె నూర్ధ్వభాగమధోముఖమైవికసించి నటువంటిసహస్రారక మలమును కాలత్రయ భేదశూన్యమైన సమస్త వ్యాపకమైన పరము నకంటె పరతరమైన అణుస్వరూపమైన పరశివస్వరూపమైన శాశ్వ తమైన జ్ఞానానందమైన అఖండమైన రెండుగానిస్థలమైన షట్త్రింశ త్త్వాధికమైన నిర్గుణమైన అవ్యయమైన చలనరాహిత్యమైన నాది మధ్యరహితమైన [illegible] నటువంటి దీన్ని

నిత్యము చూచుచున్నాడో అథవా వినునో వాడు ముక్తుడౌను ॥
శ్లో ॥ క్షమాభిషేకసలిలం వివేకోవస్త్రముచ్యతే । సత్యమాభరణంప్రోక్తం వైరాగ్యంపుష్పమాలికా ॥ ౧ ॥ గంధస్సమతసంపత్తిరక్షతంనిరహంక్రియా । శ్రద్ధాధూపోమహాజ్ఞానం జగద్భాసిప్రదీపికా ॥ ౨ ॥ భ్రాంతిమూలంప్రపంచస్య నైవేద్యంచనివేదితం । మౌనంఘంటాపరిస్పందస్తాంబూలంవిషయార్పణం ॥ 3 ॥ విషయాభోగరాహిత్యం తత్రదక్షిణకల్పనా । బుద్ధేస్తదాత్మికా శక్తిర్నమస్కారక్రియామతా ॥ ౪ ॥
తా ॥ ప్రాణలింగార్చనము, ఓర్పేయభిషేకజలము, నిత్యానిత్యవస్తువివేకమేవస్త్రము, యథార్థమేభూషణము, ఇహ పరఫలవిరాగమే పుష్పమాలిక, ఏకాగ్రచిత్తమే గంధము, నిరహంకారమే యక్షతలు, విశ్వాసమే ధూపము, మహాజ్ఞానమేదీపము, అజ్ఞానమైన నహంకారవర్గంబుని వేదనమే నైవేద్యము,మౌనమే ఘంటానాదము,విషయాతిక్రమణమే తాంబూలము, విషయసౌఖ్యము జెందకుండడమే దక్షణము, బుద్ధియొక్క లింగ స్వరూపమేశక్తి, బుద్ధ్యాదివృత్తి లింగమందు లయమొందుటె నమస్కారము ॥
శ్లో॥శివభక్తిరతోయుస్తు నిత్యంసాయమతంద్రితః। శివశాస్త్రపురాణాని శ్రోతవ్యంతత్వదర్శిభిః ॥ ౧ ॥
తా ॥ ఎవ్వడు శివభక్త్యాసక్తుడైన వాడు నిత్యసాయంకాలమునసేయాలిస్యములేక శివశాస్త్ర పురాణములు శివతత్వాను భవులచేత వినవలసినది ॥
శ్లో ॥ కుమతీనామృషీణాంచ మాయవాదాన్వితానిచ । పురాణానిచరిత్రాణి గాథాసూత్రాణితానిచ ॥ ౧ ॥ త్యజత్వాంశైవసంస్కార యోగినాంరచితానితే । అహంబ్రవీమితాన్యాద్య తేషాం మంత్రార్థధారిణాం ॥ ౨ ॥ దధీచినాగౌతమేన దుర్వాసేనచముండినా । మృకండునాకుంభజేనగుహేనైవోపమన్యునా ॥ 3 ॥ వృషభేనచదుర్ధర్షచండినాభృంగిణాపిమె । శంఖపద్మాఖ్యశ్రేణీభ్యేణ రేణుకేనషడీక్షణా ॥ ౪ ॥

ధర్మగుప్తేనరాజ్ఞాచ మేఘనాథేననందినా । విడంబకేనధీరే ణ విరదేనమహాత్మనా ॥ ౫ ॥ కృతానియానిపుణ్యాని చరిత్రాణిదినేదినే । శృణుత్వంసర్వదా గౌరి తేషాంముక్తిప్రదాన్యపి ॥ ౬ ॥

తా ॥ ఓపార్వతి నీవుకుచ్చితులైన ఋషీశ్వరులయొక్క మాయవాక్యముల గూడినటువంటి పురాణములు చరిత్రములు గాథసూత్రములు వినువుము (అనగా వినకుము) నీకుశివసంస్కార యోగీశ్వరులయొక్క రచితమై నటువంటివి మొదలు మంత్రార్థ ధారులై నటువంటి వారిలో చెప్పుచున్నాను దధీచి గౌతమ దుర్వాస ముండి మృకుండు అగస్త్య షణ్ముఖ ఉపమన్యు వృషభ చండి భృంగి శంభమార వీరభద్ర రేణుక ధర్మగుప్త మేఘనాథ నందికేశ్వర విడంబ విరదాదులచేత చేయబడిన పుణ్యాస్పదములైన చరిత్రములు ముక్తిప్రదములై నటువంటి వాటిని సదాకాలము ప్రతినిత్యము నీవువినుము ॥

—(ఆచారకాండే దానప్రకరణం ప్రారంభః)—

శ్లో ॥ శివలింగేశివాచార్యే శివయోగినిభక్తిమాన్ । దానం కుర్యాద్యథాశక్తి స్తత్ప్రసాదయుతస్సదా ॥ ౧ ॥

తా ॥ శివప్రసాదయుతుండైన భక్తివంతుండు నెల్లపుడు లింగమందు, గురువందు జంగమమందు దానముచేయవలయును ॥

శ్లో ॥ దానంతుత్రివిధం ప్రోక్తంసోపాధినిరుపాధికం, సహజం చేతిసర్వేషాం సర్వతంత్రవిశారదైః ॥ ౨ ॥ ఫలాభిసంధిసంయుక్తం దానంయద్విహితంభవేత్ । తత్సోపాధికమాఖ్యాతం ముముక్షుభిరనాదృతం ॥ 3 ॥ ఫలాభిస్సంధినిర్ముక్తం ఈశ్వరార్పితకాంక్షితం । నిరుపాధికమాఖ్యాతం దానందానవిశారదైః ॥ ౪ ॥ అదాతృదాతృదేయానాం శివభావంవిచింత్య ।ఆత్మనోకర్తృభావంచ యద్దత్తంసహజంభవేత్ ॥ ౫ ॥

తా ॥ దానము సమస్తులకుసోపాధికము, నిరుపాధికము, సహజమని మూడువిధములు నిగమాగమసిద్ధాంతవెత్తలచేత చెప్పబడినది ఏదిఫలాభిసంధి గూడుకొన్న దానమై విహితమైను (గాని) మొక్షార్థుల

చేనంగీకరింప నిదియడిసోపాధికమని చెప్పబడినది యేదిఫలాభి సంధిలేకనీశ్వరార్పిత వాంఛగలదానమొ నిరుపాధికమని దానవిశారదులచేత చెప్పబడినది యేదితీసుకొనె యిచ్చెవారలలో శివభావమును స్మరించుచు తానుకర్తనుగాననే భావముగలదానమొసహాజదానమౌను ॥

శ్లో ॥ సహాజందానముత్కృష్టం సర్వదానోత్తమొత్తమం ।
శివజ్ఞానప్రదంపుంసాం జన్మరోగనివర్తకం ॥ ౬ ॥

తా ॥ సమస్తదానములలో నుత్తమొత్తమైనటువంటి సహాజదానము శ్రేష్ఠము మానవులకు శివజ్ఞానప్రదమున్ను జన్మరోగనివారకమున్ను (గనుక) సహాజదానము ముఖ్యము ॥

శ్లో ॥ శివాయశివభక్తాయ దీయతేయదికించన । భక్త్యాతదపి విఖ్యాతం సహాజందానముత్తమం ॥ ౭ ॥

తా ॥ భక్తిచేతస్థావర లింగముకొఱకు మాహేశ్వరునికొఱకు నేమైననేమి నివ్వబడుచున్నదొ అదినైననుత్తమమైన సహాజదానమని కీర్తింపబడినది ॥

శ్లో ॥ శివఏవపరంపాత్రం సర్వవిద్యానిధిర్గురుః ॥ తస్మైదర్త్తంతుయత్కించిత్త దనంతఫలంభవేత్ ॥ ౮ ॥

తా ॥ శివుడైనటువంటివాడు త్కృష్టమైనపాత్రుండును సమస్తవిద్యలకునిధియు గురువు నతనికొఱకు (అనగా తత్సంబంధగురు లింగజంగములకు) నెంతమాత్రమిచ్చిన నదీయనంతఫలమౌను ॥

శ్లో ॥ శివయోగీమహాపాత్రం సర్వేషాందానకర్మణి । తస్మాన్నాస్తిపరంకించి త్పాత్రంశాస్త్రవిశారద ॥ ౯ ॥ శివయోగిని సంతుష్టే తృప్తిర్భవతిశంకరః । తత్తృప్త్యాతన్మయం విశ్వాం తృప్తిమేతిచరాచరం ॥ ౧౦ ॥ తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన యేనకేనాపికర్మణా । తృప్తింకుర్యాత్సదాకాల మన్నాద్యైశ్శివయోగినః ॥ ౧౧ ॥

తా ॥ ఓయిశాస్త్రవిశారదుడా సమస్తులకు దానకార్యమందు జంగమము గొప్పపాత్రుండు (అనగాయోగ్యుండు) అతనికంటె వేరెకొం

చమైన పాత్రుండులేదు జంగమతృప్తియందు శివుడు తృప్తిబొందుచు న్నాడు శివతృప్తిచేత శివమయమైన జగచ్చరాచరము తృప్తిబొం దుచున్నది యందువలన సర్వప్రయత్నముచే నెకృత్యముచేనైన స దాకాల మన్నాదులచేత జంగమయొక్క తృప్తిని చేయవలసినది ॥

శ్లో ॥ దద్యాదన్నంమహాదేవ భక్తాయశివయోగినే । సర్వపా పవినిర్ముక్త శ్శివలోకేమహీయతే ॥ ౧౨ ॥

తా ॥ అశనమును శివభక్తుండైన జంగమ కొఱకు పెట్టవలయును సమస్తపాపములు విడువబడినవాడై శివలోకమందు పూజించబడు చున్నాడు ॥

శ్లో ॥ యావంత్యన్నసిక్థా నిదత్తానిచశివయోగినే । తావద్వ ర్షసహస్రాణి భవేచ్ఛివపురేసుఖీ ॥ ౧౩ ॥

తా ॥ ఎన్నియన్నకణములు జంగమకొఱకు నివ్వబడుచున్నవో అన్ని వెయ్యిల సంవత్సరములు శివలోకమందు సౌఖ్యము బొందును ॥

శ్లో ॥ అన్నంవాజలమాత్రం వాయద్దత్తంలింగధారిణె । తద న్నంమేరుసదృశం తజ్జలంసాగరోపమం ॥ ౧౪ ॥

తా ॥ అన్నంమైన నుదకమాత్రమైన నేదిలింగాంగునికొఱకు నివ్వ బడునో ఆయన్నము మెరువసమాన మాజలము సముద్రతుల్యము ॥

శ్లో ॥ వస్త్రంశీతాపనోదార్థం యొదద్యాచ్ఛివయోగినే । స సర్వభోగసంయుక్తం లభతెబ్రహ్మణఃపదం ॥ ౧౫ ॥

తా ॥ ఎవ్వడు శీతాపహరణార్థము జంగమకొఱకు వస్త్రము నిచ్చు నో వాడు సకలైశ్వర్యము గూడుకొన్న శివునియొక్క పదముబొం దుచున్నాడు ॥

శ్లో ॥ కాపాసతంతురచితాంశయ్యాంఖట్వాంచభక్తిమాన్ । యోదద్యాచ్ఛివభక్తాయ శర్వలోకమవాప్నుయాత్ ॥ ౧౬ ॥

తా ॥ ఎవ్వడు జంగమకొఱకు పత్తినూలు నేసిన పరుపును మంచము నిచ్చునో (వాడు) శివలోకము బొందును ॥

శ్లో ॥ ధనందద్యాద్యథాశక్తి యఃపుమాన్ శివయోగినే । సగ ణేశత్వమవాప్నో తిసర్వభోగసమన్వితం ॥ ౧౭ ॥

తా ॥ ఎపురుషుండు మాహేశ్వరుని కొఱకు శక్తి కొలది ధనమునిచ్చునో వాడు సమస్త సంపదలచే గూడుకొన్న ప్రమథగణేశత్వము పొందుచున్నాడు ॥

శ్లో ॥ ధనంధాన్యంగృహం క్షేత్రంవసనానిచభూరిశః। దద్యాద్భక్తాయధీరా యభక్తి యుక్తేనచేతసా ॥ ౧౮ ॥

తా ॥ భక్తితొ గూడిన బుద్ధిచేత పండితుడైన మాహేశ్వరుని కొఱకు ధనము ధాన్యము ఇల్లు భూమి వస్త్రములు చాలాచాల నివ్వవలయును ॥

శ్లో ॥ సకృత్ లింగార్చకేదత్తం సువర్ణమణుమాత్రకం ।
దేవైశ్చపూజ్యతెసమ్య గ్గణముఖ్యగణేశ్వరైః ॥ ౧౯ ॥

తా ॥ లింగార్చనునియం దణుమాత్రము బంగారుదానము నివ్వబడునో దేవతులచేత గణశ్రేష్ఠులైన గణేశ్వరులచేత పూజింప బడుచున్నాడు ॥

శ్లో ॥ పయస్వినీంసవత్సాంగాం సర్వాలంకారభూషితాం। యొదద్యాచ్ఛివభక్తాయ సగచ్ఛేచ్ఛివసన్నిధిం ॥ ౨౦ ॥

తా ॥ ఎవ్వడు మాహేశ్వరుని కొఱకు పాలుగలది లేగతో గూడిన సర్వాలంకారభూషితమైన యావును నిచ్చునో వాడు శివసామీప్యముపొందును ॥

శ్లో ॥ సర్వసస్యావృతాం భూమింభక్తాయశివయోగినే। యొదద్యాచ్ఛివసాయుజ్యం సయాత్యత్రనసంశయః ॥ ౨౧ ॥ దత్తాయాంభువిసంభూత బీజసంఖ్యాతవత్సరాన్। భూమిదశ్శాంభవేలోకే సర్వకామానవాప్నుయాత్ ॥ ౨౨ ॥

తా ॥ ఎవ్వడు శివభక్తుడైన జంగమకొఱకు సమస్తపంటలుగలభూమిని నిచ్చునో వాడు శివసాయుజ్యము పొందుచున్నాడు ఇందుసంశయములేదు ఇవ్వబడిన భూమియందు పుట్టిన విత్తులనెన్ని కవత్సరములను భూమినుండి శివలోకమందు సకలాభీష్టములను పొందును ॥

శ్లో ॥ దద్యాన్నవాసనంయస్తు శివభక్తాయసాదరం। సభక్తిభక్తిసంపన్నో సపద్వ్యాధిపోభవేత్ ॥ ౨౩ ॥

తా ॥ ఎవ్వడు మాహేశ్వరుని కొఱకాదరించి క్రొత్తాసనము నిచ్చునో ఆభక్తి సంపన్నుడైన భక్తుండు సప్తద్వీపములకు రాజౌను ॥

శ్లో ॥ ఛత్రంచోపానహౌయస్తు చామరంవ్యజనానిచ । దద్యాల్లింగార్చకస్యాసౌ రుద్రలోకమవాప్నుయాత్ ॥ ౨౪ ॥

తా ॥ ఎవ్వడు ఛత్రి, పాదరక్షలు, చామరము విసనకఱ్ఱలు లింగార్చకుండైన మాహేశ్వరునికి నిచ్చునో వీడు రుద్రలోకము పొందును ॥

శ్లో ॥ దద్యాత్పుష్పాణికర్పూర మిళితంయోనులేపనం । లింగార్చనరతాయాసౌ చంద్రలోకమవాప్నుయాత్ ॥ ౨౫ ॥

తా ॥ ఎవ్వడు లింగార్చనాసక్తుడైన మాహేశ్వరుని కొఱకు పుష్పములు కర్పూరము కలిపిన గంధలేపన చేయునో వీడు చంద్రలోకము పొందును ॥

శ్లో ॥ యొదద్యాద్భస్మరుద్రాక్షం వీరశైవస్యలింగినః । సయాతిరుద్రసారూప్యం కిమత్రనాస్తి సంశయః ॥ ౨౬ ॥

తా ॥ ఎవ్వడు వీరశైవుడైన లింగాంగికి భస్మరుద్రాక్షలు నిచ్చునో వాడు రుద్రసారూప్యము బొందుచున్నాడు నిక్కడేమి యుసంశయము లేదు ॥

శ్లో ॥ యొదద్యాచ్ఛివభక్తాయ సద్భక్త్యాకాష్ఠపాదుకె । సయాతిరుద్రసాలోక్యాం పునరావృత్తివర్జితం ॥ ౨౭ ॥

తా ॥ ఎవ్వడు సద్భక్తిచేత జంగమకొఱకు కట్టెపావకోళ్ల నిచ్చునో వాడు పునరావృత్తి (అగానపునర్జన్మము) లేనటువంటి రుద్రసాలోక్యము పొందుచున్నాడు ॥

శ్లో ॥ కారయిత్వాగృహం సమ్యక్ సర్వోపకరణాన్వితం । లింగాంగసంగినేదద్యాత్సవై శైవపదంవ్రజేత్ ॥ ౨౮ ॥

తా ॥ ఎవ్వడు గృహము బాగాగృహోపకరణ యుక్తము గట్టించి మాహేశ్వరునికొఱకు నిచ్చునో వాడు శివస్థానము జెందును ॥

శ్లో ॥ గృహిణేభక్తియుక్తాయ స్వాచారపరివృద్ధయె । కుటింబినే[illegible] ॥ ౨౯ ॥

ఆరామముక్తవిత్తినా ప్రయచ్ఛేద్భక్తిభావితః ॥

తా॥ భక్తిభావితుండై నవాడు గృహస్థుండైన మాహేశ్వరుని కొఱకాయ నాచారవృద్ధికొఱకై కుటుంబియైన నాగమాధ్యయనుని కొఱకై గృహములు మంచిభూములు తోటలు శాస్త్రోక్తవిధిచేత నివ్వవలయును ॥

శ్లో॥ విద్యాదానసమందానం నాస్తిలోకేషుసర్వదా ॥ ౩౦ ॥ విద్యయాప్రాణినాంముక్తిస్తస్మాత్తద్దానముత్తమం । ధ్యానానాముత్తమంయద్వచ్ఛివధ్యానంప్రకీర్తితం ॥ ౩౧ ॥ దానానాముత్తమంతద్వద్విద్యాదానముదీరితం । యొదద్యాచ్ఛివభక్తాయ విద్యాకోశంసుపుస్తకం ॥ ౩౨ ॥ సర్వకర్మవినిర్ముక్తః సపిబేజ్జననీస్తనా ॥

తా॥ విద్యాదానసమానము నెప్పటికి లోకములయందు దానములేదు విద్యచేతప్రాణులకు (అనగా మానవులకు) ముక్తిగలదందు వలన విద్యాదానము శ్రేష్ఠము నేయొ ధ్యానములలో శివధ్యానమును శ్రేష్ఠమని కీర్తింపబడినదో దానములలో విద్యాదానము శ్రేష్ఠమని చెప్పబడినది యెవ్వడు మాహేశ్వరునికొఱకు విద్యాధనమైన పుస్తకము నిచ్చునో వాడు సర్వకర్మవిముక్తుడై తల్లిస్తనములు చీకడు (జన్మవర్జితుడు) ॥

శ్లో॥ శైవశాస్త్రాణియోధీతే సఏవశివరూపధృత్ ॥ ౩౩ ॥ తస్యదేయంధనంధాన్యం నాన్యవిద్యావతోదదేత్ । శివశాస్త్రాధ్యయన వానధ్యాపయతియఃపుమాన్ ॥ ౩౪ ॥ పూజయేత్తంధనైర్ధాన్యైర్వస్త్రైర్భూషణైరపి ॥

తా। ఎవ్వడు శివశాస్త్రములు చదువుకొనుచిన్నాడో వాడే శివరూపముధరించినవాడు వానికి ధనము ధాన్యము నివ్వవలయు నితరవిద్యావంతునికి నివ్వవలదు ఏపురుషుండు శివశాస్త్రములు చదువుకొన్నవాడై చదివించుచున్న వాన్ని ధనములచేత ధాన్యములచేత వస్త్రములచేత భూషణములచేతనున్ను పూజించవలసినది ॥

శ్లో॥ జంగమానాంచ భక్తానాం కన్యాదానంకరోతియః

౩౫ ॥ [illegible] ॥

తా ॥ ఎవ్వడు జంగమ నామవాచ్యులైనటువంటి మాహేశ్వరులకు కన్యాదానము చేయుచున్నాడో (వాడు) వెయ్యిశివాలయ నిర్మాణ ఫలము కోటిసత్పాత్రదాన ఫలమును పొందును ॥

శ్లో ॥ మఠంకృత్వాసువిపులం విచిత్ర స్తంభ సంయుతం ॥౩౬॥ ప్రాంకణైర్భూతివిస్తారైః శోభితంశివయోగినాం । తత్రదక్ష ణాయభృత్యాంశ్చ యోగినాంపరిచారకాన్ ॥ ౩౭ ॥ నిధా యరాజసంస్థానం తత్రధర్మాదయఃపుమాన్ । కేదారంసస్య సంపన్నం విభజ్యస్థిరభక్తితః ॥ ౩౮ ॥ అశక్తస్స్వగృహే వాపి యోగినస్సేవయాన్స్వయం ॥ ౩౯ ॥ తోషయేద్భక్తిభా వేన ప్రతినిత్యమతంద్రితః ॥

తా ॥ భక్తిగలపురుషుండు శివయోగీశ్వరులకు సులక్షణవిభవవిస్తారమైనంగణములచేత శోభింపబడిన విచిత్ర స్తంభములతో గూడుకొన్న గొప్పమఠముకట్టించి యామఠరక్షణకొఱకు భృత్యుల జంగములకు పరిచారకులను అక్కడరాజసంస్థాన ధర్మములు మొదలైనవి యుంచి స్థిరతరభక్తివలన జీవద్పచనుడైన వాడు సస్యసంపన్నమైన మంచిభూమినివిభజించి తానునివ్వవలయు నిష్పించవలయును సమర్థుండుగాడేని తనగృహంబైన భక్తిభావముచేతనె ప్రతిబంధకము లేక నిత్యముతాను జంగముల సేవచే సంతోషింప చేయవలయును॥

—)(లింగావసాన ప్రకరణం ప్రారంభం)(—

శ్లో ॥ రోగేణపీడ్యతోదేవి జనస్యప్రాణసంశయె । లక్షణైరాత్మబుద్ధ్యాచ నిశ్చిత్యభిషజామృతిం ॥౧॥ విహాయలౌకికందృష్టిం దేహపుత్రధనాదిషు । భోగాశంచపరిత్యజ్య ధ్యాయేన్మామే కమీశ్వరం ॥ ౨ ॥

తా ॥ ఓపార్వతి జనునికి (అనగామానవునికి) రోగముచేత బాధితుండై దుర్లక్షణములచేత తనజ్ఞానముచేత వైద్యునిచేత మరణమునిశ్చయించి ప్రాణసంశయమందు లౌకికదృష్టినివిడిచి దేహపుత్రధనాదులయందు ప్రపంచసౌఖ్యకోరికను పరిత్యజించియీశ్వరుడైన నన్నొక్కనినే ధ్యానించవలసినది ॥

శ్లో॥ యదిదేహేబలంతస్య చోపవేష్టుంసుఖాసనే । పూర్వ
వస్త్రాదినంత్యజ్యధార యేచ్ఛుద్ధమంబరం ॥ 3॥ సమీపంమర
ణంతస్య భూమిసమ్మార్జనంచరేత్ । గోమయేనానులిప్యా
థరం గవల్లీంప్రకల్పయేత్ ॥ ౪ ॥ భస్మోద్ధూళితసర్వాంగోధృ
త రుద్రాక్షమాలికాం । భక్త్యాసంపూజయేల్లింగం పూర్వవ
త్ప్రయతశ్శివె ॥ ౫ ॥ మౌనధ్యానసమాయుక్తో నివిన్యస్వస్తి
కాసనే । హస్తావుత్సంగమాధాయ నాసాగ్రేన్యస్తవీక్షణః॥
౬ ॥ శృంగాటకెభృవోర్మధ్యేద్విదళాజ్ఞాంబుజోత్తమే । ధ్యా
యేన్మాంసంస్మరేన్నామ మనసావచసాదృఢం ॥ ౭ ॥
తా॥ ఓపార్వతీ యట్టివానికి సుఖాసనమందు ప్రవేశించుటకు దేహ
మందు బలము (లేని) యడవానికి మరణము సమీపమని పూర్వవస్త్ర
ములు తీసివేసి పరిశుద్ధవస్త్రముధరించ వలసినదిభూమిసమ్మార్జనము
చేయవలయు గోమయముచేనలికి తరువాత రంగవల్లిని కల్పించవలయు
భస్మోద్ధూళిత సర్వాంగుండై రుద్రాక్షమాలికధారుడై పూర్వము
వలె సంస్కృతుడై లింగమును పూజించవలయును మౌనధ్యానము
తో గూడినవాడై స్వస్తికాసనమందు కూరుచుండి హస్తములొడి
యందు నిచిచూపునా సికాగ్రమందుంచి కనుబొమలనడుమ ద్వి
దళాజ్ఞేయ కమలరంధ్రమందు మనస్సుచేత వాక్కుచేత దృఢము
గాను నన్నుగూర్చిధ్యానించ వలసినది నామముస్మరించ వలసిది॥
శ్లో॥ అంత్యకాలేప్రబుద్ధోయ సుహృదాభోధితోపివా।చరపా
దజలైస్స్నాప్యసచేలకమతంద్రితః ॥ ౮ ॥ బహూదకేనశు
ద్ధేన స్నాపయేల్లింగినస్తనుం । పంచాక్షరేణ మంత్రేణశత
రుద్రానువాకతః ॥ ౯ ॥ ఏవంబాహ్యార్చనం కృత్వాపంచ
బ్రహ్మాదిమంత్రకైః । శుద్ధవస్త్రాదలంకృత్వాచో పవిశ్యశుచి
స్థలె ॥ ౧౦ ॥
తా॥ అంత్యకాలమందు నెవ్వడెచ్చరిక గలవాడైనను స్నేహితునివ
ల్ల తెలిసినవాడైనను నాలిస్యముచేయక జంగమపాదోదకముల చేత
వస్త్రయుతముతడిపి చాలపరిశుద్ధోదకముతో పంచాక్షరిమంత్రముచే

త శతరుద్రానువాకము వలన నాలింగాంగిశరీరము స్నానముచేయ
చ వలయు పంచబ్రహ్మాది మంత్రములచేత పరిశుద్ధవస్త్రము వస్త్రము
కరించి యీప్రకారము బాహ్యార్చనచేసి విశుద్ధస్థలమందు (ఆస
గోమయవిలిప్యాది స్థలవస్త్రాసనమందు) పవళింపజేసి ॥

—(బీజన్యాసం)—

శ్లో॥సమలంకృత్యతం దేహంవిధివద్భస్మధారణం॥రుద్రాక్షరణ
కుర్యాత్స మంత్రవిధిపూర్వకం ॥ ౧ ॥ ఓంకారంవదనేదేవి వ
యకారభుజద్వయోః । శికారంనాభిమధ్యేచ నమకారపదద్వ
యోః ॥ ౨ ॥ అకారంవామభాగేచ ఉకారంవక్షసితథా।
మకారంపృష్ఠభాగేచ ఓకారందక్షిణేతథా ॥ ౩ ॥ హకారం
చశిఖాయాం తుకంఠేచబసవాక్షరం । అఉమేతిబాహ్యం
తేవామకక్షేషడక్షరీం ॥ ౪ ॥ ప్రసాదంసవ్యకక్షే చలికారు
బిందునాయుతం । గుదేచస్థాపయేద్దేవి గకారంబిందునాసహ
॥ ౫ ॥ స్థాపయేద్బ్రహ్మరంధ్రేచత త్తత్స్థానేయథావిధి ॥

తా॥ ఓపార్వతీ యట్టియవసాన దేహము విధిప్రకారము భస్మధార
ము రుద్రాక్షధారణము నలంకరించి సమంత్రవిధి పూర్వకముగా
చేయవలయును ఓపార్వతీ ఓంకారము ముఖమందు వకారము య
రము రెండుభుజములయందు శికారమునాభియందు నకారమకారము
రెండుపాదములయందు అకారమెడమభాగమందు ఉకారము వక్ష
లమందు మకారమువీపుయందు ఓంకారము దక్షిణభాగమందు హ
కారముశిఖాయందు బసవాక్షరములు కంఠమందు అఉమమెడయం
దు షడక్షరి యెడమచంకయందు ప్రసాదపంచాక్షరి కుడిచంకయందు
లికారముబిందుతో గూడిగుదయందు గకారముబిందుతోగూడి బ్ర
హ్మరంధ్రమునందు విధినతిక్రమించక నాయాయస్థానములయందు
స్థాపించవలయును ॥

శ్లో॥ పాదోదకప్రసాదైశ్చ లింగభోగోపభోగినః ॥ ౬ ॥ అ
పిహితస్సావధానేన స్వలింగేప్రాణఆహితః । దేహనిర్వాణస
మహేన్మరణాన్మహేశ్వరి ॥ ౭ ॥ సంపూజ్యేత్...ంజపేత్

ప్రయాణమరుతస్తథా। శుభమేవప్రకుర్వీత రోదనాదివివర్జితం ॥ ౮ ॥ భక్తశ్శిష్యోపిపుత్రో వాకుర్యాత్తదార్ధ్వదైహికం। అలంకుర్వీతతం దేహం వస్త్రైశ్చీనాంబరాదిభిః ॥ ౯ ॥ గంధైస్సుగంధసంయుక్తైః శుద్ధమాల్యైఃప్రసాదినః। ధూపదీపాదికందత్వా నైవేద్యంచార్పయేత్తతః ॥ ౧౦ ॥ సంపూజయేన్మృతం దేహంలింగినంలింగసత్రిపమె ॥

తా ॥ ఓపార్వతి యాత్రప్రాణావసానుండు పాదోదక ప్రసాదములచేత లింగార్పితమైనార్పితములు సావధానముచే నర్పితుండై తనలింగమందు ప్రాణముజేర్చిన వాడగుచు దేహము వెడలె సమయమంద నన్ను స్మరించునో నన్ను పొందుచున్నాడు నట్లాగె ప్రాణములు వెళ్లియెడ కర్ణమందు శివమంత్రము చెప్పవలసినవి యేడ్పులు మొదలైనవి విడిచిశుభోత్సనమే చేయవలయు భక్తుడైన శిష్యుడైన కొడుకైనను మాహేశ్వరారాధన దానము చేయవలయును ఆ దేహమును చీనాంబరాది వస్త్రములచేత సుగంధయుక్తమైన గంధములచేత పరిశుద్ధమైన పూలదండలచేత నలంకారము చేయవలయు నాప్రసాదికి ధూపదీపాదికములు నిచ్చి యనంతరము నైవేద్యమర్పించ వలయును ఓ పార్వతిపిమ్మట మృతదేహుండై నటువంటి లింగాంగి లింగము పూజించవలసినది ॥

—)(విమానలక్షణం)(—

శ్లో ॥ అథతద్వాహనార్థాయ విమానంకారయేద్దృఢం। చతుర్ద్వారసమాయుక్తం త్రయమేకంతువాశివె ॥ ౧ ॥ చతుష్పాదంచతుస్తంభ మున్నతంశిఖరాన్వితం। అలంకృతంసువస్త్రాద్యై యథావిభవవిస్తరం ॥ ౨ ॥ మాలికాభిసుగంధిభిర్దర్పణైర్మణిచామరైః। కేతుభిశ్చసుశోభనైరలంకుర్యాద్విమానకం ॥ 3 ॥తద్విమానంస్సశనైస్తౌ జపేత్పంచాక్షరీంశుభాం। అష్టోత్తరంసహస్రం వాశతమేకదశాపివా ॥ ౪ ॥ మూలెనోంవాచయత్తే నవిమానస్తోపయేచ్ఛనైః। యథాసమాథానివసేత్తథైవాస్వస్తికాసనే ॥ ౫ ॥ కరావు

త్సంగయోః క్షిప్త్వా బధ్నీయాద్రజ్జుభిర్దృఢం । చత్వారోలిం
గినోవృద్ధాః జ్ఞానభక్తితపోవ్రతైః ॥ ౬ ॥ వహేయుర్భుజశీ
ర్షేషు విమానం శవసంయుతం । వాచయేచ్ఛతరుద్రీయం శి
వాగమసుకీర్తనైః ॥ ౭ ॥ మంగళార్థాని వాద్యాని వాద
యన్నవటంప్రతి । ఆనీయుర్బహుభిర్జుష్టం లింగాంగసంగిభి
స్సహ ॥ ౮ ॥

తా ॥ ఓపార్వతి మరియు నాఐక్యుడెక్కుకొఱకు విమానము నాలు
గుద్వారములు గూడినదైన మూడైన నొక్కటైన గలదిగాను నా
లుగు పాదములును నాలుగు స్తంభములు శిఖరములగూడి పొడువు
గాను దృఢము చేయించవలయు నైశ్వర్యము కొలది మంచివస్త్రాదులచే
పరిమళముగల పుష్పహారముల చేత నద్దముల చేతస్ఫటిక చామరములచే
త మిక్కిలిరమ్యమగు టెక్కెముల చేత విమానము నలంకరించ వ
లసినది కర్తా (అనగా క్రియ చేయువాడు) నావిమానమును ముట్టుచు
మాంగళ్యమైన పంచాక్షరిని ప్రణవయుక్తముతో వెయ్యి న్నైనమి
దియైన నూరైన పదకొండుమారులైన జపించవలయు నైక్యునివిమా
నమందు కూర్చుండ పెట్టవలయు నెట్లాగు సమాధియందు కూర్చుం
డబడునో అట్లాగె స్వస్తికాసనమందు హస్తములు ముందరి భాగము
దోడిలో పెట్టి గట్టిగా త్రాళ్లచేత కట్టవలసినది లింగాంగులైన నలుగు
రు వృద్ధులు జ్ఞానభక్తి తపోవ్రతులైన వారిచేత భుజశీర్షముల
యందు నైక్యయుక్త విమానము నెత్తుకొవలయు (ముందర) శతరు
ద్రీయశివాగమ కీర్తనల చేత మంగళార్థములైన వాద్యములువా
యింపుచు లింగాంగుల చేగూడి యనేకజనులు కలిసి సమాధినిగూ
ర్చి తీసుకపొవలయును ॥

శ్లో ॥ దగ్ధస్యదహనంనాస్తి పక్వస్యపచనంకుతః । శివజ్ఞానా
గ్నిదగ్ధస్య పునర్దాహోనవిద్యతే॥ ౯ ॥ ప్రాణేనలింగసం
యుక్తః లింగేనప్రాణసంయుతః । ప్రాణస్తుత్యక్తకాలేచ దే
హోదహనవర్జితః ॥ ౧౦ ॥

తా ॥ కాలినవస్తువు [illegible] పక్వమైన వస్తువు

పచనమెక్కడనున్నది శివజ్ఞానాగ్ని దగ్ధమైన లింగశరీరమునకు దహనములేదు ప్రాణముచే లింగముకూడుకొన్నదై లింగముచే ప్రాణముగూడుకొన్నదై ప్రాణమువిడిచిన కాలమందు దేహముదహనవర్జితమని తెలియదగు ॥

—(సమాధినిర్ణయం)—

శ్లో ॥ గ్రామాత్ప్రాచీముదీచీం వాదిశంసమ్యగ్విచారయేత్ । పుణ్యదేశేనదీతీరే బహువృక్షేవనేపివా ॥ ౧ ॥ గిరావారామభూభాగే బిల్వమూలేపివామఠే । శివాలయేపినికటే జీర్ణగోష్ఠేచతుష్పథే ॥ ౨ ॥ సుకరంలభ్యతేయత్ర చాశ్రమేవతపస్వినః ॥

తా ॥ సమాధికిస్థలము గ్రామానకు తూర్పుదిక్కైన నుత్తరదిక్కైనను లెస్సదిగ్విచారము చేయవలయు పుణ్యప్రదేశమందైన (అనగాపవిత్రస్థలమందైన) నదీతీరమందైన అనేకవృక్షములుగల వనమందైన పర్వతముతోటగల భూమియందైన బిల్వవృక్షము క్రిందనైన మఠమందైన శివాలయ సమీపమందైన పాతపసులదొడ్డియందైన నాలుగుత్రోవలు గలసినస్థలమమందైన నెక్కడసులభము గలభించుచున్నదో అదేదైయెక్యునికి యాశ్రయమని తెలియవలయు ॥

శ్లో ॥ ఖాతయిత్వావటంభూమా శ్లక్ష్ణవ్యాయామవిస్తృతం ॥ ౩ రహితంశార్కరాగ్రావ కంటకాశుచిలోష్ఠకం । కీకసాదివిచార్యాథ పుణ్యావాపుణ్యయత్నతః ॥ ౪ ॥ మృతదేహప్రమాణేన గర్తాగాధంవిధియతే । నవవాసప్తపాదం వాగతప్రాణస్యదేహినః ॥ ౫ ॥ తన్మానమధికంవాచే ప్యతుర్యాయామసంక్షయం । చతురశ్రంపంచ పాదంవిస్తీర్ణంతుతథైవచ ॥ ౬ ॥ ఘాతంనవపదంప్రోక్తం సోపానంతుత్రయంకృతం ప్రథమస్యయథాదీర్ఘం సోపానస్యైకపాదకం ॥ ౭ ॥ కుర్యాద్దీర్ఘంద్వితీయస్య ద్విపాదమున్నతంతథా । తృతీయస్యయథాదీర్ఘంత్రిపాదంపరికల్పయేత్ ॥ ౮ ॥ తన్మధ్యేవేదికాంకృత్వాత్రిపాదంచతురశ్రకం । [illegible] లక్ష

క్షైః పరిశోభితం ॥ ౯ ॥ గర్తస్యాంతః పూర్వభాగే దక్షిణోత్తర
కేపివా। భిత్తౌ త్రికోణఘాతంచ త్రిపాదదీర్ఘ మాయతం ॥
౧౦॥ ప్రస్థద్వయంచ విస్తార్య త్రిపాదమున్నతం తథా। కవాటం
దీప మాలంచ గోమయేనానులేపనం ॥ ౧౧ ॥ రంగవల్ల్యాదివివి
ధై రలంకారం ప్రకల్పయేత్ । వేదికాయాం సమాధౌచ ప్ర
వేశ్య వాహనంత్యజేత్ ॥ ౧౨ ॥

తా ॥ పుణ్యవంతుడైన కర్త ప్రయత్నమువలన భూమియందు సన్నపుదారములు నిడివిగలబట్టలు కంబళి మొదలైనవి మొఱపి సకలు రాళ్ళు ముండ్లు మురికి పెడ్డలు ఎముకలాదులు లేకుండా విచారించి సమాధి చదరముగాను త్రవ్వించి మరియు మృతదేహ ప్రమాణముచే మృతదేహ్యునియొక్క తొమ్మిదిపాదములైన నేడుపాదములైన గుంతయొక్క లోతు విధింపబడుచున్నది దానికంటె యెక్కువైనను తక్కువైననాయెనేని కర్తాయువునశించును బొందచదరము (అనగానాలుగుప్రక్కలు) ఐదుపాదములు నదే వెడలుపు తొమ్మిదిపాదములలోతు చెప్పబడినది మూడుతంతెలు చేయదగును మొదటిమెట్టుకొక్కపాద వెళుము నంతెపొడు వొక్కపాదమెత్తు రెండోమెట్టుకు రెండుపాదములపొడువు రెండుపాదములెత్తు మూడోమెట్టుకు మూడుపాదములపొడువు మూడుపాదములెత్తు చేయవలసినది యాసమాధిమధ్యమందు చదరము మూడుపాదములు నొక్కపాదమెత్తున్న లక్షణములచే శోభించునటువంటి యరుగును చేసి సమాధిలోపల పూర్వభాగమైన దక్షిణభాగమైన నుత్తరభాగమైన గోడయందు (అనగాదరియందు) త్రికోణముగూడు మూడుపాదముల దీర్ఘమునంతయు నిడివి రెండుప్రస్థవిస్తీర్ణము మూడుపాదములనెత్తు చేసి యట్లాగె తలుపులు గోమయముచేత పూతయు రంగవల్లి మొదలుకొని దీపచయంబు వివిధంబులైన నలంకారములు చేయవలయు సమాధియందరుగున మృతుని ప్రవేశించి విమానముత్యజించ వలయు ॥

శ్లో ॥ స్వయం పద్మాసనంస్థిత్వా తత నుం సమ్యగర్చయేత్ ।
భస్మరుద్రాక్షకుసుమైశ్చందనాద్యైర్విలేపనైః ॥ ౧౩ ॥ ధూ

పదీపమహావాద్య నైవేద్యైర్విభవాన్వితం । ఫలపానీయతాం
బూలం దత్వావై మంత్రపూర్వకం ॥ ౧౪ ॥ యథాసంపూజ
యేల్లింగం తథైవపరమేశ్వరి । తస్మిన్కాలేమహాపుణ్యే గోభూ
మిరథవాజినః ॥ ౧౫ ॥ నరవాహాద్యనడ్వాహద్విరదాద్దా
సిదాసకాన్ । తపనీయానివస్త్రాణి గృహాణివస్తుజాతయః ॥
౧౬ ॥ భూషణానిచగ్రామాణి రత్నానిసర్వసంపదః । మహే
భ్యశ్చరలింగేభ్యో గురుభ్యశ్చరమేభ్యహి ॥ ౧౭ ॥ దద్యాత్స
ప్తసంతానం హియథావిభవవిస్తరం ॥

తా ॥ ఓపార్వతి కర్తయైనవాడు తానుపద్మాసనముగాను కూర్చుం
డి భస్మరుద్రాక్ష పుష్పములచేత గంధాది లేపనములచేత ధూపదీప
నైవేద్యము మహావాద్య మాంగళ్యసహితము మంత్రపూర్వకము ఫ
లపానియ్యతాంబూలమిచ్చి యటువలె లింగమును పూజించునో అటువ
లెనైన్యునిశరీరము లెస్సఘాజించవలయునట్టిపుణ్యకాలమందైశ్వర్యవి
స్తారము మతస్థులైన చరమూర్తులకొఱకు గురువులకొఱకు జంగము
లకొఱకు గోభూమి రథాశ్వములు పల్లకిమొదలైనవి వృషభముల
నేనుగల దాసిదాసకులను బంగారములు వస్త్రములు గృహములు వ
స్తుజాతములు సొమ్ములు గ్రామములు రత్నములు సర్వసంపదలు స
ప్తసంతానములు నివ్వవలయును ॥

—)*(సమాధిన్యాసం)*(—

శ్లో ॥ శిఖాయాంలింగముద్రాంకం త్రికోణేబిలమందిరే । చ
తుర్దిక్షుక్రమాద్దే విస్థాపయేద్విధివద్యథా ॥ ౧ ॥ ఓంహ్రాం
హ్రీంహ్రూంహ్రైంనమః శివాయేతిప్రసాదంమనుః । తస్య
వక్త్రేచతల్లింగం తద్దేహగతమేవహి । నిక్షిపేద్వాతాంబూలే
ననిఖనేద్దృఢతరంతత్ । భూమౌప్రతిష్ఠితంలింగం పునర్నో
త్పాట్యతేయథా ॥ 3 ॥ దేహేప్రతిష్ఠితంలింగం మంతెనో
త్పాట్యతేతథా ॥

తా ॥ ఓపార్వతి త్రికోణగుహ మందిరమందు మీదిభాగము శిఖాయం
దు లింగముద్రాంకము నేవిధి యోనావిధి ప్రకారము క్రమముగా నా

లుగుదిక్కులయందు (హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం నమశ్శివాయ) అని ప్రసాద పంచాక్షరిమంత్రము స్థాపించవలయు నైక్యునిశరీరము పొంది యున్న నాలింగము నైక్యునియొక్క వదనమందె పెట్టవలయు నథవా తాంబూలము చేతగట్టితరముగాను వక్త్రమందే నిమిడించవలసినది యెట్లాగు భూమియందు ప్రతిష్ఠించిన లింగము తిరిగిపీకివెయ్యబడదో అట్లాగె దేహమందు ప్రతిష్ఠించిన లింగమునంత్యమందు దేహమునుండి వదిలించకూడదు ॥

—:※ స్థాపనం ※:—

శ్లో ॥ తచ్ఛవంవిష్టరోద్ధృత్య అలంకారయుతంహితం ॥ ౪ ॥ గృహాంతరె ప్రతిష్ఠాప్య పద్మాసనసమన్వితం । పంచలోహైశ్చరత్నైశ్చ నిశాచూర్ణైశ్చభస్మనా ॥ ౫ ॥ సైంధవేనసమాపూర్యలవణేనతతశ్శివె । గంధద్రవ్యేణకంఠాంతం పూరయిత్వాతతోపరి ॥ ౬ ॥ గురుమాహేశ్వరాచార్యా మహద్భిస్స్పర్శపావనైః । భస్మాదిబిల్వపత్రైర్వా రత్నగంధాష్టవస్తుభిః ౭ ॥ శేషాంగంముఖమాచ్ఛాద్య యత్నతఃపరిపూరయేత్ । సంఘట్యపద్మాఖ్యంసుదృఢం శేషమాపూరయేన్మృదా ॥ ౮ ॥ సదేహఃపూతిగంధస్స్యాత్తే నవంశక్షుయోభవేత్ । భూమ్యాసమ్మితమాపూర్యకుర్యాదుపరి వేదికాం ॥ ౯ ॥ పౌరుషేణప్రమాణేన తదర్థార్థమథాపివా । గర్త ద్విగుణమానేనపరితః పృథివీతలే ॥ ౧౦ ॥ చతురశ్రాంవర్తులాం వామేఖలాత్రితయాన్వితాం । శ్లక్ష్ణంకుర్యాల్లేపనాద్యై రలంకుర్యాత్సుధాదిభిః ॥ ౧౧ ॥ వితానైర్పుష్పమాలాద్యై రలంకుర్యాత్తథోపరి । తోరణంపరితోబధ్వా పతాకాద్యైస్సుశోభితైః ॥ ౧౨ ॥ యోగురుంమృతభావేన తద్దినంయస్యచోచ్యతే । శుద్ధసిద్ధప్రసిద్ధంచనాస్తినాస్తివరాననే ॥ ౧౩ ॥ త్రిదినాం తేచకుర్యాద్వై మధ్యేలింగంతుమృణ్మయం । తల్లింగంప్రేతలింగస్యాన్న పూజానచవందనం ॥ ౧౪ ॥ లింగంతత్కాలికం దేవి దీక్షాం తెపునరస్యతః । సిద్ధింగతస్యపుణ్యస్య అధికారంచధారయేత్ ॥౧౫॥

వేదేతుపరికుర్వీత వృషభంలింగమేవవా।గురుజంగమపూజాం చ వారంప్రతిసమాచరేత్ ॥ ౧౬ ॥ వేదికారాధనంకృత్వా మోక్షదీపంప్రకల్పయేత్ । పంచమ్యాంవాతథైవాపి సప్తమ్యాంపుణ్యవాసరే ॥ ౧౭ ॥ భూరిదానంమహాదానం సర్వయత్నేనకారయేత్ ॥

తా ॥ ఓపార్వతి ఆలింగాంగము (అనగామృతదేహము) నరుగునుండి దింపి యలంకారసహితము పద్మాసనయుక్తముగాను త్రికోణగృహమందు కూర్చుండబెట్టి పంచలోహములచేత రత్నములచేత పసుపుపొడులచేత భస్మముచేత సైంధవముచేత నిండానింపి తరవాత నుప్పుచే గంధద్రవ్యముతో కంఠము వరకునింపించి పిమ్మటపైన గురుమాహేశ్వరాచార్య మహాత్ములచే పవిత్రస్పర్శనమై నటువంటిభస్మము మొదలు బిల్వపత్రములచే రత్నాష్టగంధములచే యత్నముగా శేషాంగము ముఖముమూసి గూడునింపవలయు పాదములచేత మిక్కిలిగట్టిగానుత్రొక్కి మన్నుచే శేషము నింపవలయు నాదేహము దుర్గంధమాయెనేని దానిచేకర్తయొక్క వంశక్షీణమౌను భూమితోసమానము నింపి మీదనరుగును పురుషప్రమాణమెత్తైన దానిసగమైన సగమునసగమైన చేయవలయును భూమియందు సమాధి రెండింతల ప్రమాణముచే నంతట వెళుము చరమైన గుండ్రగైనను మూడుతడంచలతో గూడకొంచమలుకు పూతలచేత సున్నము మొదలైనవాటిచేత నలంకారము చేయవలయు దానిమీదంతట తోరణముగట్టిపుష్పమాలాదిసముదాములచేత మనోహరములై నపతాకాదులచేత నలంకరించవలసినది ఓపార్వతి యెన్వడాదినము గురువునుమృతభావముచేత నెవ్వనికేని చెప్పుచున్నాడో వానికి శుద్ధసిద్ధప్రసిద్ధ ప్రసాదత్రయములేదు లేదు మూడవదివసాంతము సమాధిమధ్యమందు మృణ్మయలింగమును చేయవలయు నాలింగము ప్రేతలింగమౌను పూజకూడదు నమస్కారము కూడదు ఓపార్వతి ఆసమయమందె లింగభావము దీక్షాంతము మల్లియితరభావము నైన్యుడైన పుణ్యునియొక్క యధికారము విచారించవలయు వేదికయందు వృషభమునైన లింగమునైన చేయవలయు (అధికారుడాయెనేని) ప్రతి దినమును గురుజంగమ పూజ

చేయవలసినది వేదికారాధనము చేసి మోక్షదీపము కల్పించవలయు నైదవనాడైన నట్లొగేడవనాడైన ప్రయత్నముగానన్నప్రదానాది. భూరి దానము చేయవలసినది ॥

—)"(ఇష్టలింగప్రతిపాదనము)"(—

బాహ్యాంతరసమానేన పురుషేణాప్యథోఫలం । వైలక్షణ్యా బహిశ్చాంతః ఫలనాశాయకల్ప్యతే ॥ ౧ ॥ అంగుష్ఠమాత్రః పురుషో హృదయాకాశశోభితః।లింగాకృతిర్జ్యోతిరేవ శివస త్యాదిలక్షణః ॥ ౨ ॥ బహిర్ధృతంలింగమపి సామ్యమత్రతదే తయోః । బహిరంతర్లింగధృతె ర్లింగధారణమంతరా ॥ 3 ॥ నైవసంఘటతేపుంసాం తస్మాల్లింగంహృదంబుజే । బ హిరింద్రియయోగ్యంచ బాహ్యలింగముదాహృతం॥ ౪॥అం తరేంద్రియయోగ్యంచ హ్యాంతరలింగముచ్యతే ॥

తా ॥ మరియుపురుషునిచేతనైతె బాహ్యాంతరము(అనగానిష్టలింగము ప్రాణలింగము)సమానముతో(నుపాసించుట)సాఫల్యము వెలపలలో పల లక్షణశూన్యము(చేయుట)ఫలనాశముకొఱకు కల్పించబడుచున్న ది పురుషుండంగుష్ఠమాత్రుండు హృదయాకాశశోభితుండు లింగాకా రతయు జోతిర్మయమదే సచ్చిదానందలక్షణుడైన శివుడు వెలుపలధ రించునిష్టలింగమైనను లోపలి యాప్రాణలింగము రెంటికిసమానత్వ ము బహిరంతర లింగధారణమునకు నంతరలింగధారణము మానవు లకు ఘటించదు నందువలన హృత్కమలమందు బహిరింద్రియయో గ్యమైన బహిర్లింగము నుదహరించబడినది యంతరింద్రియయో గ్యమైన నంతర్లింగమును చెప్పబడినది ॥

ఇతి శ్రీమత్పరశివ వామదేవా ననోద్భవ దారుకాచార్య శాఖాసం జనిత సిద్ధలింగాహ్వ యాచార్య కరకంజాత భృంగిగోత్రోత్పన్న గుదెపెట్లవంశ వారధి సుధాకరాయమాన వీరపాఖ్య తనూభ వాగ్రజ సిద్ధరామాభిధమద్భ్రాత్రను మత్యామయా మడివా ళాఖ్యేనసంయోజిత కృతనిఖిలధర్మానుకూలాయాం వీర శైవాచార ప్రదీపకాయాం ద్వితీయాచార కాండం

—(*సమాప్తం*)—

శ్రీమన్మరుళాచార్యాయనమః

—(*) అపరాధ కాండ ప్రారంభః (*)—

—(భవిసంస్పర్శనం)—

శ్లో॥ శివభక్తోమహాతేజా శ్శివభక్తిపరాఙ్ముఖాన్ । నస్పృశే న్నైనవిక్షేత తైస్సహావసేత్క్వచిత్ ॥ ౧ ॥

తా॥ శివభక్తుండు గొప్పప్రతాపుండైనవాడు శివభక్తినిగూర్చిన ముఖముద్రింపువారలను (అనగా శివభక్తేతరుల) నెక్కడనైనను ముట్టకూడదు చూడకూడదు వారితోగూడివసించగూడదు॥

శ్లో॥ కదాచిదపిలింగాంగీ లింగశూన్యాన్న సంస్పృశేత్ । ప్రమాదాద్యదివాస్పృశ్య భస్మస్నానంసమాచరేత్ ॥ ౨ ॥

తా॥ లింగాంగియైనవాడు నెపుడైనను లింగములేనటువంటివారలను ముట్టవలదు తప్పితమువల్ల ముట్టెనేని భస్మస్నానము చేయవలయు॥

శ్లో॥ భవిసంస్పర్శనాదేవ అశుచిర్లింగసంగినః । భవేత్తదన్యతోనాస్తి లింగదేహీసదాశుచిః ॥ 3 ॥ తస్మాత్కర్మజడస్నానం నకార్యం లింగదేహినా । దేహసౌఖ్యకరంనిత్యం లింగాంబుస్నానమాచరేత్ ॥ ౪ ॥

తా॥ లింగాంగులకు భవిసంస్పర్శవలననే యశుచిగలుగుచున్నది దానికంటెయితరమువలనలేదు లింగదేహిసదాపరిశుద్ధము అందువలన లింగాంగితో (కేవలము) కర్మసంబంధమైన జలస్నానముచేయకూడదు అనుదినము దేహసౌఖ్యము పరిశుద్ధత్వము గలగజేయు లింగోదకస్నానము చేయవలయును ॥

శ్లో॥ లింగాంగినోభవిస్పృష్టం కదాచిదపియద్భవేత్ । విభూత్యాలింగాంబునావా సమ్యక్స్నానం సమాచరేత్ ॥ ౫ ॥

బాహ్యామాలిన్యరాహిత్యం దేహసౌఖ్యకరంసదా । ఆత్మనో
నిర్మలార్థంచ లింగాంబుస్నానమాచరేత్ ॥ ౬ ॥

తా ॥ లింగాంగి కెప్పుడేనియు భవిస్పర్శము గలిగెనేనియుభస్మము చేనైన లింగోదకముచేనైన మంచిగాస్నానము చేయవలయు నెల్లపుడు వెలపలిమలిన రాహిత్యమైశరీర సౌఖ్యమును గూర్చి న్ని యాత్మయొక్క నైర్మల్యతకైన్ని లింగోదకస్నానము చేయవలయును ॥

శ్లో ॥ భవీనామాసనేయానే సంపర్కేసహభోజనే । సంచ
రంతిమహాఘోరె నరకేకాలమక్షయం ॥ ౭ ॥

తా ॥ ఎవ్వరుభవులయొక్క ఆసననడుపుసంపర్కసహభోజనము యందు కలసిచరించుచున్నారో వారుమహా భయంకరమైన నరకమంద క్షీణకాలముందురు ॥

శ్లో ॥ భవబంధనమస్యాస్తి భవినామః ప్రవర్తతె । తద్భవి
స్యాచ్ఛరీరంచ శుక్లశోణితసంయుతం ॥ ౮ ॥ భక్తానాం భవి
సంయోగేనభుంజీయాత్కదాచన । తథాపిభుంజీయాద్దే విప్ర
సాదత్రయనాశనం ॥ ౯ ॥

తా ॥ ఓపార్వతిభవియనగా వీనికి జననమరణ బంధమున్నది(కనుక) భవియని పేరువర్తించుచున్నది యాభవిశరీరమున్ను రేతరక్తములగూడుకొన్నదౌను మంత్రాంగులైనభక్తులకు భవిసంయోగమందు నెప్పటికి భుజించతగదు అట్లాగెభుజించెనేని శుద్ధసిద్ధప్రసిద్ధ ప్రసాదత్రయమునశించును ॥

శ్లో ॥ మద్యపానీమాంసభక్షీ అన్యదేవస్యపూజకః । అలిం
గీపరవాదీచపంచైతెభవినస్స్మృతాః ॥ ౧౦ ॥

తా ॥ కల్లుద్రాగువాడు మాంసముభక్షించువాడు అన్యదేవతకుపూజచేయువాడు లింగములేనివాడు పరవాదముచేయువాడు వీరైదుగురు భవులని చెలపబడుదురు ॥

—)*(గురునిరాకరణం)*(—

శ్లో ॥ పూర్వంగురుం పరిత్యజ్య యోన్యంగురుముపాసతె ।

సోపునర్భవఇతిజ్ఞేయ స్సర్వకర్మసుగర్హితః ॥ ౧ ॥

తా ॥ ఎవడుపూర్వగురువునువిడిచి యితరగురువును సేవించుచున్నా డో వాడు మారుమనువుకు పుట్టినవాడని సర్వకర్మములయందు నింద్యుడని తెలియవలయు ॥

శ్లో ॥ గురోరవజ్ఞయామృత్యుర్మంత్రావజ్ఞాదరిద్రతా। గురుమంత్రపరిత్యాగి రౌరవం నరకంవ్రజేత్ ॥ ౨ ॥ ఉపదేశంవినాలింగంప్రపూజయతియోనరః। నరకేపచ్యతేదేవి ఉపదేశమవశ్యకం ॥ 3 ॥

తా ॥ ఓపార్వతీ గురువుయొక్క తిరస్కారముచేతమృత్యువుమంత్ర తిరస్కారము చేదారిద్రము గురుమంత్రము విడిచినవాడు రౌరవ నరకము బొందును యెమానవుం డుపదేశము వినాలింగమును పూజించుచున్నాడో (వాడు) నరకమందుడుకు చున్నాడు ఉపదేశ మవశ్యకమైనది యనగాపొందవలసినది ॥

శ్లో ॥ భ్రాతృపుత్రకళత్రేషు గోత్రమిత్రాగ్రజేష్వపి। గురుభావనమిత్యాద్యం గురుభక్తేస్తులక్షణం ॥ ౪ ॥ హితమేవచరేన్నిత్యంమనోవాక్కాయకర్మభిః। గురుణామహితం క్వాపి మనసాపినచింతయేత్ ॥ ౫ ॥

తా ॥ అన్న దమ్ములు పుత్ర కళత్ర గోత్ర మిత్ర జేష్ఠులందరియందు గురుభావనమిట్టిదని మొదలుగలిగియుండడమే గురుభక్తియొక్క లక్షణముఎప్పటికిమనో వాక్కాయములచేత (వారి) ఇష్టముగా నే చరించ వలసినది - ఎక్కడనైన గురువుల యొక్క యనిష్టము మనసుచే దలంచకూడదు ॥

శ్లో ॥ గజాందోళరథాశ్వేషు నవసేద్గురుసన్నిధౌ। పాదుకాసనశయ్యాసు గురూణాం నవసేత్క్వచిత్ ॥ ౬ ॥ ప్రమాదాద్యదివాగత్వా ప్రత్యవాయోమహాన్భవేత్। పాదుకాసనశయ్యాసు గురుణాయస్సమంవిశేత్ ॥ ౭ ॥ ప్రాయశ్చిత్తంనవిద్యేత ప్రత్యవాయోమహాన్భవేత్ ॥

తా ॥ గురుసన్నిధి యందు శిష్యుండేనుగపల్లకి రథాశ్వముల యందు

నెక్కకూడదు గురువులయొక్క పావకోళ్లపీఠపరవుల యందెక్క
డైన కూచుండవలదు ప్రమాదమువలనవసించేనేని గొప్పప్రత్య
వాయము గలుగుచున్నది యెవ్వడుపాదుకాసన శయ్యలయందు
గురువుతోసమానము వశించుచున్నాడో ప్రాయశ్చిత్తములేని
గొప్పప్రత్యవాయము గలుగుచున్నది ॥

శ్లో ॥ గురుసన్నిహితేయస్తు పూజయేదన్యమగ్రతః ॥ ౮ ॥ స
పాపీనరకంయాతి యావచ్చంద్రదివాకరా ॥

తా ॥ ఎవడుగురువు సమీపమందుండగా ఆయనముందర నితరుణ్ని
పూజించుచున్నాడో అపాపి చంద్రసూర్యులుండుపరకు నరకము
బొందుచున్నాడు ॥

—) (లింగపూజానిరాసనం) (—

శ్లో ॥ అనారాధ్యమహాదేవం భుంజీయాన్నకదాచన । అసం
పూజ్యనభుంజీతశివ మాప్రాణసంచరాత్ ॥ ౧ ॥

తా ॥ ఎప్పటికిమహాదేవుడైన లింగమునుపూజించక భుజించకూడదు
దేహమందుప్రాణ సంచారముగలుగువరకు లింగమునుపూజించ
క భుజించకూడదు ॥

శ్లో ॥ నపూజయిత్వా ఈశానం యోహిభుక్తే నరాధమః । పా
పానామన్నరూపాణాం తస్యభోజనముచ్యతే ॥ ౨ ॥

తా ॥ ఎనరాధముడు లింగమును పూచేయక భుజించుచున్నాడోవా
నికి నన్న స్వరూపములైన పాపములయొక్క భోజనమని చెప్పబడు
చున్నది ॥

శ్లో ॥ వరంప్రాణ పరిత్యాగశ్ఛే దనంశిరసోపివా । నత్వన
భ్యర్చ్యభుంజీ యాద్వీరశైవస్త్రిలోచనం ॥ 3 ॥

తా ॥ వీరశైవుడైనవాడు ప్రాణము విడుచుతరినైనా నప్పటుకిశిరచ్ఛే
దనమాచున్నప్పటికిన్ని శ్రేష్ఠమైన శివున్ని యర్చించక భుజించ
కూడదు ॥

శ్లో ॥ యోజాతునార్చయేల్లింగం నస్మరేన్నచకీర్తయేత్ ।
క్షిం తేన జాతమాత్రేణ ... ॥ ౪ ॥

తా॥ ఎవడునొకానొకప్పుడైన లింగమునుపూజించడో స్మరించడో కీర్తించడో వాడు పుట్టిన మాత్రముచే నిశ్చయముగా భూభార మౌచున్నాడు ॥

శ్లో॥ యస్తులింగార్చనం త్యక్త్వాభుఙ్క్తేవిట్క్రిమికీటభుక్ నరోనరకగామీస్యా త్సర్వలోకబహిష్కృతః ॥ ౫ ॥

తా॥ ఎవ్వడులింగార్చనము విడిచిభుజించుచున్నాడో వాడుపురీషము పురుగులభుజించిన వాడగు ఆనరుండు,నరకగామియౌను సమస్తలోకములలో బహిష్కృతుడు ॥

శ్లో॥ నపూజయేద్యశ్శాఠ్యే నకాముకో విషయాతురః । కర్మ జ్ఞానోభయభ్రష్టో నిమగ్నోదుఃఖసాగరే ॥ ౬ ॥ రౌరవేనర కేఘోరేవసేదాచంద్రతారకం ॥

తా॥ ఎవడులింగమును కపటభేదముచేత కాముకుడై స్త్రీయాసక్తుడై పూజించకున్నాడో క్రియాజ్ఞానోభయ భ్రష్టుండై దుఃఖవారధి యందుమునుగుచున్న వాడగుచు చంద్రతారలుండు దనకభయంకరరౌరవ నరకమందు వసించును ॥

శ్లో॥ నాస్తిలింగార్చనం యస్తు మ్లేచ్ఛయోనిషుజాయతే॥ ౭ ॥ లింగార్చనరతోయాతి రుద్రత్వంగణముఖ్యతాం ॥

తా॥ ఎవడులింగార్చన నాస్తికుడో (వాడు) నీచయోనులయందు పుట్టుచున్నాడు లింగార్చనాసక్తుండైనవాడు ప్రమథగణముఖ్యమైన రుద్రత్వముపొందుచున్నాడు ॥

శ్లో॥ సతీసుతాశ్చభృత్యాశ్చ దాసీగోపస్తథైవచ ॥ ౮ ॥ స ర్వేలింగార్చకాశ్శ్రేష్ఠాః అన్యేచాండాలవద్గృహాం ॥

తా॥ భార్యపుత్రులు భృత్యులట్లాగె దాసిగోపాలకులందరు లింగార్చకులుశ్రేష్ఠులు అట్లగాకేని చాండాల గృహమువలే ॥

శ్లో॥ పూజాలోపంనకర్తవ్యం సూతకేమృతకేపివా ॥ ౯ ॥ జలబుద్బుదవద్దేహం తస్మాల్లింగంసదార్చయేత్ ॥

తా॥ ప్రసవసూతకమందేకాని మరణసూతకమందేకాని లింగార్చనలోపము చేయవలదు దేహము నీరుబుగ్గవతు అందువలన సదాకాల

ము లింగమునర్చించ వలయును ॥

—) జంగమనిరాకరణం (—

శ్లో ॥ కదాపినావమన్యేత శివయోగినమాగతం । అవమానా ద్భవేత్తస్యదుర్గతిశ్చనసంశయః ॥ ౧ ॥

తా॥ ఎప్పటికైనను (తనయింటికి) వచ్చినటువంటి జంగమను అవమానించకూడదు అవమానమువలన వానికిదుర్గతిగలుగుచున్నది సంశయములేదు ॥

శ్లో ॥ మాహేశ్వరాయస్యగృహే నకుర్యుర్లింగార్చనం ప్రాణశివైక్యభాజః । భుంజీయురన్నంనతుతస్యజన్మవ్యర్థం పశూనామివజీవితంతత్ ॥ ౨ ॥

తా ॥ ఎవనియొక్క మందిరమున శివైక్యప్రాణులైన మాహేశ్వరులు లింగార్చనమున్ను చేయరో ఇంటివారు భుజించునది యన్నముకాదు వానియొక్క జన్మము వ్యర్థము పశువుల యొక్క బ్రతుకువలెయదీ ॥

శ్లో ॥ వినామాహేశ్వరైర్యోయస్తుభుఙ్క్తే షడానన । సపాపవానభుంభుఙ్క్తే సశ్రీకంఠాపరాధభుక్ ॥

తా ॥ ఓయిషణ్ముఖుడా ఎవ్వడు మాహేశ్వరులతో వినాగానొక్కడే భుజించుచున్నాడో ఆపాపవంతుండు కష్టమనుభవించుచున్నాడు శివాపరాధభుక్తుండు ॥

శ్లో ॥ భక్ష్యభోజ్యరసాన్నాది భుఙ్క్తే జంగమవర్జితః । అసాక్షీజంగమంకృత్వా నరకానేవమాచరేత్ ॥ ౪ ॥

తా ॥ ఎవడుజంగమ వర్జితుడై భక్ష్యభోజ్యరసాన్నాదుల భుజించుచున్నాడో జంగమను సాక్షిచేయక నరకములనుబొందును ॥

శ్లో ॥ వివాహేషుప్రతిష్ఠేషుగణ సంకులపర్వణీ । జంగమేనవినాభుఙ్క్తే ప్రసాదం నిష్ఫలంభవేత్ ॥ ౫ ॥

తా ॥ వివాహముల యందు ప్రతిష్ఠలయందు భక్తమాహేశ్వర సమాగమ పర్వణియందు జంగమతోవినా భుజించుచున్నాడో ప్రసాదము నిష్ఫలమౌచున్నది ॥

శ్లో ॥ ప్రసాదమిష్టసంయుక్తం యోభుఙ్క్తే జంగమంవినా । గు
రుద్రోహీశివద్రోహీ భక్తద్రోహీనసంశయః ॥ ౬ ॥

తా ॥ ఎవడుజంగమ వినాయిష్టముతో గూడినప్రసాదమును భుజించుచున్నాడో (వాడు) గురుద్రోహి లింగద్రోహి జంగమద్రోహి సంశయములేదు ॥

శ్లో ॥ భూరుద్రాణాంజంగమానాం విశుద్ధంముక్తిదాయకం ।
ప్రసాదంమంత్రపూతంచ త్యక్త్వామంత్రబహిష్కృతం ॥ ౭ ॥
ప్రకృతాన్నంఘృతదధీభక్ష్యభోజ్యసమన్వితం । షడ్రసా
పూపసంయుక్త మదంతీధరణీతలె । ౮ ॥ ఏతేయమాలయం
గత్వా యమకింకరవేష్టితాః । దాసవత్ప్రేతరాజస్య వ్రజం
త్యాశువరాననే ॥ ౯ ॥

తా ॥ ఓపార్వతీ భూలోకమందునెవ్వరు భూరుద్రులైనటువంటి జంగములయొక్క నిర్మలమైన కైవల్యమిచ్చు నటువంటి మంత్రపూతముగు ప్రసాదము విడిచి మంత్రవిహీనమైన ప్రకృతిసంబంధమగు నన్నము నెయ్యి పెరుగు భక్ష్యభోజ్యముల గూడిన షడ్రసోపేతములగు పిండివంటల గూడుక భుజించుచున్నారో వారె యమకింకరవేష్టితులై యమధర్మరాజు దాసులవలే ప్రసిద్ధము యమాలయము జేరుచున్నారు॥

—(ప్రాదోదకప్రసాదవర్జనం)—

శ్లో ॥ చరపాదోదకం నిత్యంనివేద్యశివపూజనే । గురూచ్ఛి
ష్టఃప్రసాదంచ భుంజీయాద్భక్తినమ్రధీః ॥ ౧ ॥ స్వజాత్యా
శ్రమధర్మం యస్త్యక్త్వాశ్రుత్యోదితంనరః । అన్యజాత్యుచి
తాచారం యచ్చరేత్పతితోభవేత్ ॥ ౨ ॥

తా ॥ భక్తినమ్రత్వముగలవివేకుండు ననుదినము లింగార్చనయందు జంగమపాదోదకము నివేదించి జంగమోచ్ఛిష్టమైన ప్రసాదము భుజించవలయును ఏమనుజుండు శ్రుత్యోదితమగు తమజాత్యాశ్రమ ధర్మము విడిచి యన్యజాత్యుచితాచారము నడుచుచున్నాడో వాడు కులభ్రష్టుండౌచున్నాడు ॥

శ్లో ॥ నపాత [illegible] । భవేద్య

దివాగంధాద్యైః పునస్సంపూజయేత్సుధీః ॥ 3 ॥
తా ॥ బుద్ధికుశలుండైన భక్తుండుజంగమ పాదాభిషేకజలము యొక్కబిందువు క్రిందపడవేయవలదు అథవా పడెనేనిమల్లి గంధపుష్పాదులచేత పూజించవలయును ॥

శ్లో ॥ ప్రసాదపాత్రమధ్యస్థం ప్రక్షాళ్యాంబువరాననె । యెవిక్షిప్యమహాగర్వాః తోయాంసికరవేష్టితం ॥ ౪ ॥ తేయాంతిరౌరవంఘోరే కల్పాంతేపిభయంకరం ॥
తా ॥ ఓపార్వతీ ప్రసాదపాత్ర మధ్యమందున్న ప్రక్షాళోదకము నెవ్వరతిశయగర్విష్ఠులై చేతికంటియున్న జలములఁజల్లుదురో వారు బ్రహ్మకల్పాంతము భయంకరమైన రౌరవఘోరమందు చేరుచున్నారు

శ్లో ॥ శంభోఃపాదోదకం పీత్వాపశ్చాదశుచిశంకయా ॥ ౫ ॥ యశ్చాచమతిమోహేనతం విద్యాద్బ్రహ్మఘాతకం ॥
తా ॥ ఎవడులింగముయొక్క పాదోదకము పుచ్చుకొని యశుచిశంకతో తరునాతసజ్జానముచే తాచమనము చేయుచున్నాడో వాన్ని బ్రహ్మఘాతకుని గాను తెలియవలయును ॥

శ్లో ॥ అణుమాత్రంప్రసాదాన్నం త్యక్త్వాభుక్త్వాచకిల్బిషం ॥ ౬ ॥ సపాపీనరకం యాతితద్గృహం శ్వపచాలయం ॥
తా ॥ ఎవడణుమాత్రము ప్రసాదాన్నమును విడిచిభుజించునో పాతకము నాపాపిష్టుండు నరకముబొందును ఆగృహముశ్వపచాలయము॥

—(*) శివలాంఛనాదిరాహిత్యం (*)—

శ్లో ॥ వినాభస్మత్రిపుండ్రేణ వినారుద్రాక్షధారణం । పూజతోపిమహాదేవో నతస్యఫలదోభవేత్ ॥ ౧ ॥
తా ॥ శివుడు భస్మత్రిపుండ్రముతో వినారుద్రాక్షధారణము వినాపూజింపబడునుగాని యాపూజకునికి ఫలప్రదుడుకానేరడు ॥

శ్లో ॥ వేదస్యాధ్యయనే శూద్రోనాధికారీయథాభవేత్ । త్రిపుండ్రేనవినాభక్తోనాధి కారీశివార్చనే ॥ ౨ ॥
తా ॥ శూద్రుండు వేదాధ్యయనమందు నెట్లధికారములేనివాడౌచున్నాడో అట్లాగే శివభక్తుండు శివార్చనయందు త్రిపుండ్రముచే వినా

యధికారుడు కాడు ॥

శ్లో॥ యోనరోవిపరీతస్స్యా ద్భస్మరుద్రాక్షధారణే । ద్వేషో వాజాయతేవత్సతం విద్యాజ్జారసంభవం ॥ 3 ॥

తా॥ ఓయికుమారుడా యెపురుషుండు భస్మరుద్రాక్ష ధారణయందు విపరీతుడానో లేక ద్వేషియాచున్నాడో వాన్ని జారసంభవుగాను తెలియవలయును ॥

శ్లో॥ ఏకహస్తేనపుండ్రం స్యాదధోముఖవిలేపనం । శ్వాన యోనిశతంగత్వా రౌరవంనరకంవ్రజేత్ ॥ ౪ ॥

తా॥ఒకచెయ్యిచేత పుండ్రనుక్రిందికి ముఖమొంచి భస్మము ధరించునో నూరుమాసలు కుక్కయోనిజన్మించి రౌరవనరకమును బొందును ॥

శ్లో॥ నధారయేత్కరే మూర్ధ్నికంఠే చజపమాలికాం। జపకాలేజపంకృత్వా సదాశుద్ధస్థలేక్షిపేత్ ॥ ౫ ॥

తా॥ జపమాలను హస్తమందు శిరమందు కంఠమందు ధరించవలదు జపకాలమందు జపముచేసి సదాకాలము పరిశుద్ధ స్థలమం దుంచవలసినది (అనగా లింగార్చన పెట్టెయం దుంచవలసినది ॥

శ్లో॥ ఇత్థంవిదిత్వాయత్నేన జపంకుర్యాద్విచక్షణః । సహస్రంవాతదర్ధంవా తదర్ధంవాశతాష్టకం ॥ ౬ ॥ జపేద్యస్తుసదామంత్రం సర్వపాపైఃప్రముక్తయె । నయాతిజపమాత్రేణశివలోకమథాక్షయం ॥ ౭ ॥ సంఖ్యాహీనంకృతం యేన ఫలసిద్ధిర్నజాయతే। సంఖ్యాహీనంకృతం సర్వంరాక్షసేభ్యస్సమర్పితం ॥ ౮ ॥

తా॥ ఈప్రకారము వీరశైవాచార నిపుణుడైనవాడు తెలిసిప్రయత్నముచే వెయ్యియైన ఐదునూరులైన రెండువందల యాభైయైన నూట యనమిదియైన జపముచేయవలయు నెవ్వడు సమస్తపాపముల చే విడుటకై నిత్యము శివమంత్రమును జపించునో జపమాత్రముచే వాడు నాశరహితమైన శివలోకమును పొందుచున్నాడు నెవ్వనిచేత జపము సంఖ్య తక్కువచేయబడునో ఫలసిద్ధి గలగనేరదు సంఖ్యతక్కు—

వ జేసినయావజ్జపము రాక్షసులవల్ల హరింపబడును ॥

శ్లో ॥ సమంత్రకంతుశూద్రోయః పూజయేద్యదిశంకరం । నారకీస్యాన్నసందేహోమమ పంచాక్షరీంవినా ॥ ౯ ॥

తా ॥ శూద్రుండెవ్వడు నాయొక్క పంచాక్షరీమంత్రము వినాసమంత్రకము శివున్ని పూజించునో వాడు నిస్సందేహము నరకభాద్యుడౌచున్నాడు ॥

శ్లో ॥ యస్యాంగేనాస్తి రుద్రాక్ష ఏకోపిబహుపుణ్యదః । తస్యజన్మనిరర్థంస్యాత్త్రిపుంఢ్రరహితంయథా ॥ ౧౦ ॥ రుద్రాక్షాణాంసహస్రం హిముముక్షుర్ధారయేత్సదా । తదభావేశతంవాపిదశచైకమథాపివా ॥ ౧౧ ॥

తా ॥ ఎవనియొక్క శరీరమందు మిక్కిలి పుణ్యమునిచ్చునటువంటి యొక్కటైన రుద్రాక్షములేదో వానియొక్క జన్మము త్రిపుండ్రరహితునివలే నిరర్థకమౌను మోక్షార్థియైన వాడు నెప్పుడు వెయ్యి రుద్రాక్షములు ధరించవలయును (ఆట్లగాదేని) నూరైన పదియైన నొకటైన ధరించవలయును ॥

శ్లో ॥ ధాత్రీఫలప్రమాణం యచ్ఛ్రేష్ఠమేతదుదాహృతం । బదరీఫలమాత్రంచ మధ్యమంప్రోచ్యతేబుధైః ॥ ౧౨ ॥ అధమంచణకాకారం ప్రక్రియైషామయోదితా ॥

తా ॥ రుద్రాక్షలు ఏదియుసిరికాయ ప్రమాణమో యది శ్రేష్ఠమని యుదాహరింపబడినది రేగుకాయ ప్రమాణము మధ్యమమని విద్వాంసులతో చెప్పబడుచున్నది సెనగవిత్తుల ప్రమాణమ ధమమని నాచేత దీనియధికారము చెప్పబడినది ॥

—(*) అనర్హాపత్రపుష్పాణి (*)—

శ్లో ॥ ధూపదీపోపహారాదేర భావేపిద్విజోత్తమ । సాంగంబిల్వదలై రేవ భవిష్యతిశివార్చనం ॥ ౧ ॥ బిల్వపత్రార్థమన్యంతు భవత్యేవనసర్వథా । శూద్రానీతైః క్రయక్రీతైః బిల్వపత్రైర్నమార్చనం ॥ ౨ ॥ యఃకరోతిసమూఢాత్మా రౌరవం నరకంవ్రజేత్ ॥

తా॥ ఓయిద్విజోత్తముడా ధూపదీపోపహారముల యొక్క యభావ మందైనను బిల్వదళములచేత లింగార్చనము సాంగముకాగలదు బిల్వపత్రము ప్రతిరెండవది సర్వథాకానేరదు ఎవ్వడు శూద్రులు తెచ్చినటువంటి యమ్మఁదగినది కొని తెచ్చినటువంటి బిల్వపత్రములచేత నా యొక్క పూజచేయుచున్నాడో ఆమూఢాత్ముండు రౌరవనరకము బొందును॥

శ్లో॥ కేతకీమపవిద్ధాని శీర్ణపర్యుషితానిచ। స్వయంపతితపుష్పాణిత్యజేదుపహతానిచ। ఉగ్రగంధాన్యగంధానిశూద్రానీతానివర్జయేత్ ॥ ౪ ॥ తథాఎరండపత్రైశ్చవాసోభిః కుత్సితాత్మభిః । ఆనీతేనార్చయేచ్ఛంభుం ప్రమాదాదపి దోషకృత్ ॥ ౫ ॥

తా॥ మొగిలిపుష్పమును కుచ్చబడిన పువ్వులు శిథిలమైనవి రాత్రిగడిచినవి రాలినటువంటివి కొట్టబడినపుష్పములు విషువవలయు నధికగంధము గల నిర్గంధము గల శూద్రులు తెచ్చినవి విషువవలయునట్లాగె యామిదపాకులచే బట్టలచే నీచులచే తెచ్చినటువంటి పుష్పములు లింగమునుగూర్చి యర్పించవలదు ప్రమాదము వల్లైనప్పటికి దోషముచేసినవాడౌను॥

(అనర్పితం)

శ్లో॥ పత్రపుష్పం ఫలం తోయం అన్నపానాదిశౌషధం। లింగార్పితం వినాభుక్త్వా సద్యోభవతి కిల్బిషీ ॥ ౧ ॥

తా॥ పత్రము పుష్పము ఫలము జలము అన్నపానము మొదలగు ఔషధమును లింగార్పితముచేయక భుజించుచున్నాడో అప్పుడె పాపియౌచున్నాడు॥

శ్లో॥ అనర్పితానిద్రవ్యాణి వర్జయేద్భక్తిమాన్నరః । అభక్షితానిద్రవ్యాణి భుంజీయాద్యదిమానవః ॥ ౨ ॥ కుర్యాత్ప్రాణపరిత్యాగం పుత్రాదీన్నవిచారయేత్ ॥

తా॥ భక్తివంతుడైన పురుషుండు లింగానర్పిత పదార్థములు వర్జించవలయు నెమానవుండు భక్షిత పదార్థములు భుజించేనేని పు

త్రాదుల విచారించక ప్రాణత్యాగము చేయవలయును ॥

శ్లో ॥ అప్యాపదిదురంతా యామన్య దేవార్పితంసుధీః ॥ 3 ॥
నభుంజీయాత్ప్రమాదేనభుక్త్వాసఃపతితో భవేత్ ॥

తా ॥ వివేక బుద్ధిశాలియైన వాడు దురంతమైనా పదయందైన నితరదేవార్పితమైన పదార్థము భుజించకూడదు ప్రమాదమువలన భుజించుచున్నాడో వాడు పతితుడౌచున్నాడు ॥

శ్లో ॥ పాత్రస్థం శివభుక్తంహి భుంజీయాత్తదతంద్రితః ॥ ౪ ॥
భాండస్థంన భుంజీయాద్యదిభుక్త్వాచసపాపభుక్ ॥

తా ॥ స్థాలియం దున్నటువంటి లింగార్పితమైన ప్రసాగమును తొందరలేక భుజించవలయును భాండమందున్న పదార్థము భుజించకూడదు భుజించినట్లైతె వాడుపాతకభుక్తుండు ॥

—(అన్యదేవార్చనం)—

శ్లో ॥ లింగార్చనైకశరణోఽన్య దేవస్య పూజయేత్ । నరకే నరకంగత్వాకుష్ఠిచాంగీచజాయతె ॥ ౧ ॥

తా ॥ ఏమాహేశ్వరుడు కేవలలింగార్చకుండై యితర దేవతయొక్క పూజచేయుచున్నాడో (అతడు) నరకమందు నరకముబొంది కుష్ఠశరీరియై పుట్టుచున్నాడు ॥

శ్లో ॥ ఇష్టలింగంపరిత్యజ్యఅన్యదై వముపాస్యతె । ప్రసాదం నిష్ఫలంచైవ రౌరవం నరకంవ్రజేత్ ॥ ౨ ॥

తా ॥ ఇష్టలింగమును విడిచిపెట్టి యన్య దేవతను సేవించుచున్నాడో ప్రసాదనిష్ఫలమున్ను రౌరవ నరకముబొందును ॥

శ్లో ॥ శివాచారస్యసంపన్నోన్య దైవస్యప్రసాదభుక్ । నప్రసాదీనచాచారీసర్వభక్షీచకాకవత్ ॥ 3 ॥

తా ॥ శివాచారముయొక్క ప్రపన్నుడై యన్య దేవతయొక్క ప్రసాదముభక్షించునో (వాడు) ప్రసాదికాడు ఆచారుడుకాడు సర్వము భక్షించు కాకివలే ॥

శ్లో ॥ యోలింగనిష్ఠసన్నోమహీ అన్యదైవనమస్కృతః । తస్య నరకంప్రసిద్ధం స్యాత్తస్యసంభాషణంనహి ॥ ౪ ॥

తా ॥ ఎవ్వడు ఇష్టలింగ నిష్ఠ మోహితుడై రెండవ దేవునికి నమస్కారముచేయునో వానికి నరకము ప్రసిద్ధమౌను వానియొక్క సంభాషణముకూడదు ॥

శ్లో ॥ శివార్చనపరోభూత్వా అన్యదైవంక్వచిత్స్మరేత్ ।
అష్టవింశతికోట్యాంచ నరకేకాలమక్షయం ॥ ౫ ॥

తా ॥ లింగార్చన పరుడైయుండి యొకప్పుడన్యదేవతను స్మరించుచున్నాడో (వాడు) ఇరువది యెనిమిది కోట్ల నరకమం దక్షయకాలముండును ॥

శ్లో ॥ శివమేవపరిత్యజ్య అన్యదైవముపాసతే । తృషితోజాహ్నవీతీరె కూపంఖనతిదుర్మతిః ॥ ౬ ॥

తా ॥ శివుడైన లింగమూర్తిని విడిచి యన్యదేవతను సేవించుచున్నాడో దాహముగొన్నవాడై జాహ్నవితీరమందు బావిత్రవ్వుచున్నవానివలె దుర్మతియని తెలియవలయు ॥

శ్లో ॥ అన్యదైవనమస్కార మన్యదైవస్యపూజనం । అన్యదైవజపంస్తోత్రం నరకేకాలమక్షయం ॥ ౭ ॥

తా ॥ అన్య దేవతనుగూర్చి నమస్కార మన్యదేవతయొక్క పూజ యన్యదేవత జపము స్తోత్ర మక్షయకాలము నరకమందుండుటకు కారణము ॥

—(యాత్రాచరణం జ్ఞానకాండ)—

శ్లో ॥ పృథివ్యాంయాని తీర్థానియానిపుణ్యానితానిచ । వసంతిశివలింగేచతాని సర్వాణినారద ॥ ౧ ॥

తా ॥ ఓయినారదుడా భూమియందేవి తీర్థము లేవిపుణ్యములు (గలవో) యవియన్నియు శివలింగమునందుండియున్నవి ॥

శ్లో ॥ ప్రాణలింగంపరిత్యజ్య అన్యలింగముపాసతే । యోనరోనరకంయాతి యావదాచంద్రతారకం ॥ ౨ ॥

తా ॥ ఎవ్వడుప్రాణలింగము (అనగా ఇష్టలింగమును) విడిచి స్థావర లింగమును పూజించుచున్నాడో (ఆపురుషుండు) చంద్రతారలుండు వరకు నరకముబొందుచున్నాడు ॥

శ్లో ॥ ఇష్టలింగమవిశ్వాసం తీర్థలింగంచవిశ్వసేత్ । శ్వాన యోనిశతంగత్వా చండాలగృహమావిశేత్ ॥ ౩ ॥

తా ॥ ఇష్టలింగమును నమ్మక పుణ్యక్షేత్రస్థావర లింగమును నమ్మిక చేయుచున్నాడో(వాడు)కుక్కయోనియందు నూరుమారులు జన్మించి చాండాలగృహము ప్రవేశించును ॥

శ్లో ॥ ఇష్టలింగమవిశ్వాసంగ్రామ లింగంతుపూజయేత్ । శ్వానయోనిశతం గత్వాచాండాలగృహమాచరేత్ ॥ ౪ ॥

తా ॥ ఎవ్వడిష్టలింగమును విశ్వాసముజేయక గ్రామలింగమును పూజించునో(వాడు)కుక్కయోనియందు నూరువరుసల పుట్టిచాండాల గృహముచేరును ॥

శ్లో ॥ సదాశివైకనిష్ఠానాం వీరశైవాధ్వవర్తినాం । నహిస్థావరలింగానాం నిర్మాల్యముపయోజయేత్ ॥ ౫ ॥

తా ॥ ఎల్లప్పుడు లింగైకనిష్ఠులై నటువంటి వీరశైవమార్గ ప్రవర్తులగు వారికి స్థావరలింగములయొక్క నిర్మాల్యము(అనగా పత్రపుష్ప జలగంధాక్షతోపహారము)లుపయోగించతగదు ॥

శ్లో ॥ వీరశైవస్యభక్తానాం త్రివిధంపూజయేత్సదా । భుక్తిదంముక్తిదంచైవ శివాచారపథంభవేత్ ॥ ౬ ॥

తా ॥ వీరశైవముయొక్క భక్తులైనటువంటివారికి భుక్తినిచ్చునటువంటి ముక్తినిచ్చునటువంటి యిష్టప్రాణభావత్రివిధలింగములను సదా పూజించవలయునిదే శివాచారపథమౌను ॥

శ్లో ॥ వీరశైవసుభక్తానాం గురులింగచరస్యచ । పూజనంసతతంభక్త్యాన్యలింగంతు వివర్జితం ॥

తా ॥ వీరశైవ సద్భక్తుల కెల్లపుడు గురులింగ జంగమ యొక్క పూజభక్తితో(చేయుటదక్క)ఇతర లింగమును వర్జింపబడినది ॥

శ్లో ॥ నతేషాంవిద్యతేతీర్థం నయజ్ఞంనవ్రతాన్యపి । నయోగకరణాపేక్షః నవాగపరిశోధనం ॥ ౮ ॥

తా ॥ అట్టివీరశైవులకు గంగాదిస్నానములేదు యజ్ఞములేదు వ్రతములులెవు యోగకరణాపేక్షలేదు వాగపరిశోధనములేదు ॥

—)*(ఉపవాసఃజ్ఞానకాండ)*(—

శ్లో ॥ ఉపవాసం జపం హోమం శ్రాద్ధంచ పితృతర్పణం ।
ప్రాకృతాచారసంబంధం శివభక్తోవివర్జయేత్ ॥ ౧ ॥

తా ॥ శివభక్తుండు ప్రాకృతాచార సంబంధమై నటువంటి యుపవాసము రుద్రేతర వేదపాఠము విశ్వదేవప్రీత్యర్థకర్మము మృతమైనతిథికర్మముపితృదేవతర్పణము విడిచిపెట్ట వలయును ॥

శ్లో ॥ సోమవారేవ్యతీపాతే పంచపర్వప్రవర్తనే । ఏకభుక్తోపవాసేన నరకేకాలమక్షయం ॥ ౨ ॥

తా ॥ సోమవారమందు వ్యతిపాత యోగమందు పంచపర్వ ప్రవర్తనమందు (అనగా) చతుర్దశి అష్టమి పున్నమ అమవాస్య రవిసంక్రమి పంచపర్వముల యందేక భుక్తోపవాసము చేయుటచే నరకమందక్షయకాల ముండవలయును ॥

శ్లో ॥ సోమేభౌమేపూర్ణిమాయాంసంక్రాంతిశివరాత్రయోః ।
శివభక్తోనిరాహారీ లింగద్రోహీతికథ్యతే ॥ ౩ ॥

తా ॥ శివభక్తుండు సోమవారము మంగళవారము పున్నమ సంక్రాంతి శివరాత్రులయందు నిరాహారియయ్యెనేని లింగద్రోహియని చెప్పబడుచున్నది ॥

శ్లో ॥ ప్రాణలింగప్రసాదీస్యా న్నోపవాసాదికంచరేత్ ।
మోహాద్యదాచరేత్తస్యప్రత్య వాయోమహాన్భవేత్ ॥ ౪ ॥

తా ॥ ప్రాణలింగ ప్రసాదియైన వాడుపవాసము మొదలైనవి చేయకూడ దజ్ఞానమువల నెప్పుడుచేయునో వానికి గొప్పప్రత్య వాయముగలుగును ॥

—(పరద్రవ్యాపహరణం)—

శ్లో ॥ శివద్రవ్యంగురుద్రవ్యం యతిద్రవ్యంతథైవచ । అపేక్షం నరకంచైవ భక్షితంచకులక్షయం ॥ ౧ ॥

తా ॥ స్థావరలింగ సంబంధ మైనద్రవ్యము గురుద్రవ్యము విరక్తిద్రవ్యమున్ను కోరుట నరకము, భక్షించునేని వంశక్షయము ॥

శ్లో ॥ పరద్రవ్యంతృణంచైవ యోగృహ్ణాంతినరాధమాః । కృ

తపుణ్యం విఫలంస్యాజ్జా యం తేహీనయోనిషు ॥ ౨ ॥

తా ॥ ఎవరాధములు పరద్రవ్యమై నటువంటి తృణమైనను తీసుకొను చున్నారో (వారుచేసిన) పుణ్యమునిష్ఫలమై నీచయోనులయందు పుట్టుచున్నారు ॥

శ్లో ॥ క్షేత్రం విత్తం ధనం ధాన్యం జంగమస్యాహరేద్యది। అధఃపతేద్వీరశైవస్సా మాన్యశైవఏవవా ॥ ౩ ॥ ఉభయోరపితుల్యస్స్యాద్ధర్మశ్శైవపురోదితః । అవిశుద్ధానికుర్వీత విశుద్ధానితుజంగమే ॥ ౪ ॥ సామాన్యశైవధర్మాణాం ప్రమదాద్ద్రోహమాగతే। ఆగమేనర్ణితాదివ్యే నిష్కృతిర్జంగమార్చనాత్ ॥ ౫ ॥ వీరశైవీయధర్మాణాం ద్రోహేనాస్త్యేవనిష్కృతిః । సామాన్యానాం తథాన్యేషామేష ధర్మస్సనాతనః ॥ ౬ ॥

తా ॥ వీరశైవుడైన సామాన్యశైవుడైనను జంగమయొక్క భూమిధనము పశుధనము ధాన్యము హరించునేనియు పూర్వోదితశివధర్మమువల్లను భయులకుసమానమాను (కనక) నరకమునపడును జంగమమందు విశుద్ధముల విశుద్ధములు చేయునా సామాన్యశైవ ధర్మ్మలకు పొరపాటువలన ద్రోహముగలిగిన యడ దివ్యాగమమందు చెప్పిన ప్రకారము జంగమార్చనవలన ప్రాయశ్చిత్తమౌచున్నది వీరశైవ ధర్మ్మలకు ద్రోహమందు ప్రాయశ్చిత్తములేనె లేదు యిది సామాన్యశైవుల కితరులకు సనాతన ధర్మము ॥

—) పరస్త్రీవాంఛాః (—

శ్లో ॥ దాసీకన్యాచత్యక్తస్త్రీ విధవాచపరాంగనా । గణికావనితాషణ్ణాం సంగమంచవివర్జయేత్ ॥ ౧ ॥

తా ॥ దాసికన్యా మగడువిడిచినస్త్రీ విధవా సువాసిని భోగస్త్రీ మోహించుధాన్ని ఈయారుగురియొక్క సంపర్కము విడువలయునది సామాన్య ధర్మము ॥

శ్లో ॥ ఏకపత్నీవ్రతంచైవ శివాచారపథంభవేత్ । అన్యస్త్రీదృగ్విలాసంచ ద్వేష్యం మహాదోషశ్చ సదా ॥ ౨ ॥

శాపుశావర్జయే న్నే త్రె నేత్రశుద్ధిరిహోచ్యతె ॥
తా ॥ ఏకపత్నీవ్రతమే శివాచారపద్ధతి యగుచున్నది యెల్లకాలము పరస్త్రీ దృగ్విలాసమున్ను మహేశ్వరునియందు ద్వేషమున్ను కెం ఱకంచూపులు విడువవలయు నిదీనేత్రశుద్ధియని చెప్పబడుచున్నది ॥
శ్లో ॥ పరదారాన్నపశ్యేచ్చ మనసాచకదాచన ॥ ౩ ॥ దర్శ నంస్పర్శనంచైవ పరస్త్రీణాంచవర్జయేత్ ॥
తా ॥ ఎప్పుడైన మనసుచేత పరభార్యలను చూడవలదు పరస్త్రీల యొక్క దర్శనమున్ను స్పర్శనమున్ను వర్జించ వలసినది ॥
శ్లో ॥ పరయోనిపతన్బిందు జన్మకోటిషుసూకరః ॥ ౪ ॥ సర్వ హానిఃతపోహానిః భ్రూణహత్యాందినేదినే ॥
తా ॥ పరస్త్రీయోని యందు వీర్యబిందువు పడునేని సమస్తపుణ్యవి ఘ్నము తపోహాని దినదినము భ్రూణహత్యయు కోటిజన్మములయం దు పందిగాను పుట్టును ॥
శ్లో ॥ పరనారీకుచాగ్రాహ్య చుంబనాలింగనంరతిం ॥ ౫ ॥ యః కరోతిసపాపాత్మా రౌరవంనరకంవ్రజేత్ ॥
తా ॥ ఎవ్వడు పరస్త్రీ కుచములు బట్టుకాలింగన రతినిచేయుచున్నాడో ఆదురాత్ముడు రౌరవనరకమును బొందును ॥

—(*) అలింగిసాంగత్యం (*)—

శ్లో ॥ లింగధారణసద్భక్తో లింగబాహ్యసతీసుతాః । ఆలిం గనంచుంబనాదీ కుర్యాచ్చేన్నరకంవ్రజేత్ ॥ ౧ ॥
తా ॥ లింగధారుడైన సద్భక్తుండు లింగబాహ్యులైన సతీసుతుల ను కౌంగలించి చుంబనాదులును చేయుచున్నాడో (వాడు) నరక ముబొందును ॥
శ్లో ॥ లింగేనసహదేహీచ లింగబాహ్యసతీయుతః । శ్వాన యోనిశతంగత్వా చాండాలగృహమాచరేత్ ॥ ౨ ॥
తా ॥ లింగముతో గూడుకొన్న శరీరుండు(అనగా లింగాంగుడు)లింగ ములేనిసతిగూడి యున్నాడో (వాడు) నూరుమారులు కుక్కయోని యందుజన్మించి చాండాలగృహము చేరును ॥

శ్లో ॥ లింగినాంసదనేపీత్వా భుంజీయాద్భక్తిసంయుతః । త్రి
లింగీనాంద్విజాదీనాం వర్జయేచ్చగృహాణిచ ॥ 3 ॥
తా ॥ లింగధారులయొక్క మందిరమందు భక్తియుతముగా అన్న
పానము పుచ్చుకొని భుజించవలయును లింగము లేనటువంటి ద్విజుల
యొక్క గృహములను వర్జించవలసినది ॥
శ్లో ॥ సలింగీభవిభాండాని పాకయత్నంవివర్జయేత్ । అభో
జనపదార్థంచ నార్పితంచమమప్రియె ॥ ४ ॥
తా ॥ ఓపార్వతి లింగవంతుడు భవిభాండముల వంటయత్నము వ
ర్జించవలయు నభక్షపదార్థ మర్పించ వలదు ॥
శ్లో ॥ సద్భక్తోభక్తసంయోగేనభుంజీయాత్కదాచన । తథా
పిభుంజీయాద్దేవి ప్రసాదత్రయనాశనం ॥ ౫ ॥
తా ॥ ఓపార్వతీ క్రియాచార సంపన్నుడైన సద్భక్తుండు క్రియాచా
రవిహీనులైన భక్తసం యోగమందు నొకానొకప్పుడు భుజించవల
దు తథాపి భుజించునేని ప్రసాదత్రయ నాశనము ॥

—(*) అన్యాచారం (*)—

శ్లో ॥ యద్గృహేష్వన్యదేవోస్తి తద్గృహాణిపరిత్యజేత్ । యే
చదేవార్చకామర్త్యాః స్సదాశివబహిష్కృతాః ॥ ౧ ॥ తే
షాంగృహేష్వభుంజీత ఎతద్వాక్యప్రమాణతః । యత్రచా
చారనిందాస్తైకదాచిత్తత్రనవ్రజేత్ ॥ ౨ ॥
తా ॥ ఎగృహములయం దితరదేవు డుండియున్నాడో ఆగృహముల
ను వర్జించవలయు నేమానవులు దేవపూజారులో వారు సదాలిం
గబహిష్కృతులునీ వాక్యప్రమాణమువలన వారియొక్క గృహము
లయందు భుజించ కూడదు ఎక్కడా చారనింద గలదో అక్కడెప్ప
టికి పాతగను ॥
శ్లో ॥ స్వమార్గాచారవిముఖై స్సహావాసంపరిత్యజేత్ ॥
యద్గృహేషుభవిప్రాప్తి స్తద్గృహాణిపరిత్యజేత్ ॥ 3 ॥
తా ॥ తమమార్గాచార విముఖుల చేత సహవాసము విడువవలయు
నేగృహములయందు భవిగలిగి యున్నాడో ఆగృహములను విడువ

టసినది ॥

శ్లో ॥ ఉత్తమాంగతిమాశ్రిత్యన నీచాంవృత్తిమాశ్రయేత్ ।
ఆరూఢపతితోజ్ఞేయ స్సర్వకర్మబహిష్కృతః ॥ ౪ ॥

తా ॥ శ్రేష్ఠమైన స్థితిననుసరించి నీచమైనవృత్తి నాశ్రయించ కూడదు పైకెక్కి క్రిందపడినవాడు సర్వకార్యములయందు బహిష్కృతుడని తెలియవలయు ॥

—(శివాచారనిందా)—

శ్లో ॥ శివనిందాకరందృష్ట్వా ఘాతయేదథవాశపేత్ । స్థానం
వాతత్పరిత్యజ్య గచ్ఛేద్యద్యక్షమోభవేత్ ॥ ౧ ॥

తా ॥ శివనింద చేసెవాన్ని చూచిచంపవలసినది యథవా శపించవలసినది యసమర్థుండౌనేని యాస్థలమైన విడిచిపోనలయును ॥

శ్లో ॥ యత్రస్థావరలింగానామపాయఃపరివర్తతే । అథవాశివభ
క్తానాం శివలాంఛనధారిణాం ॥ ౨ ॥ తత్రప్రాణాన్విహాయా
పి పరిహారంసమాచరేత్ । శివార్థంముక్తజీవశ్చేచ్ఛివసా
యుజ్యమాప్నుయాత్ ॥ ౩ ॥

తా ॥ ఎక్కడస్థావర లింగములకు అథవా నవవిధభక్తిగల శివభక్తులకు శిలాంఛన ధారులకు (అనగా) గజాజినమేకంథా గంగయేకమండలము బ్రహ్మకపాలమేభిక్షపాత్ర విష్ణుకంకాళమే దండాగ్రము మన్మథదహనమే భస్మఘుటిక ఈపంచముద్ర ధారులైన మాహేశ్వరులకు నష్టము గలుగుచున్నదో అక్కడ పార్వతిదేవి ప్రతిజ్ఞవహించి ప్రాణములు విడిచినైన పరిహరించ వలసినది శివునికొఱకుజీవము విడుచునేని శివసాయుజ్యము పొందును ॥

శ్లో ॥ శివపంచాక్షరీమంత్రం భస్మరుద్రాక్షనిందతి । శ్వాన
యోనిశతంగత్వా చాండాలగృహమాచరేత్ ॥ ౪ ॥

తా ॥ ఎవ్వాడు శివపంచాక్షరి మంత్రమును భస్మరుద్రాక్షను నిందించుచున్నాడో (వాడు) కుక్కయోనియందు నూరుమార్లు జన్మించి చాండాలగృహము చేరును ॥

శ్లో ॥ లింగజంగమతీర్థంచ ప్రసాదంభస్మదూషణం । శ్రే

ల్పాంతం కోటిజన్మాని భ్రమతిశ్వానయోనిషు ॥ ౫ ॥

తా ॥ ఎవ్వడు లింగజంగమ తీర్థమును ప్రసాదము భస్మము దూషించుచున్నాడో (వాడు) కల్పాంతము కోటిజన్మములు శునకయోనుల యందు పుట్టుచున్నాడు ॥

శ్లో ॥ అపహాస్యతియోమూఢః నిందతేచశివార్చనం । జన్మజన్మార్జితం పుణ్యంభస్మీభవతితత్‌క్షణం ॥ ౬ ॥

తా ॥ ఏమూఢుండు లింగార్చనము గూర్చి యపహసించుచున్నాడో నిందించుచున్నాడో (వాని) జన్మజన్మార్జిత పుణ్యమాక్షణము భస్మమాచున్నది ॥

శ్లో ॥ లింగభక్తేసకృద్ద్వేష్టి సకృల్లింగస్యదూషణం । యుగకోటిక్రిమిన్భుక్త్వా జాయతేక్రిమిజన్మనీ ॥ ౭ ॥

తా ॥ ఎవ్వడు లింగభక్తుని యందొకపారి ద్వేషము చేయుచున్నాడొకపారి లింగముయొక్క దూషణచేయుచున్నాడో (వాడు) కోటియుగములు క్రిములభుజించి క్రిమిజన్మమందు పుట్టుచున్నాడు ॥

శ్లో ॥ శివాచారంశివేభక్తిం లింగజంగమపూజనం । యోనిందతిదురాచారీ రౌరవం నరకం వ్రజేత్ ॥ ౮ ॥

తా ॥ ఎవ్వడు శివాచారమును శివభక్తిని లింగజంగమపూజను నిందించుచున్నాడో ఆదురాచారుండు రౌరవనరకము నొందును ॥

శ్లో ॥ జంగమస్యప్రసాదాన్న ముచ్ఛిష్టమితియోవదేత్ । శ్వానయోనిశతంగత్వా చండాలగృహమాచరేత్ ॥ ౯ ॥

తా ॥ ఎవ్వడు జంగమయొక్క ప్రసాదాన్నము నుచ్ఛిష్టమని పలుకునో (వాడు) కుక్కయోని యందు నూరుమారులు పుట్టి చాండాలగృహము చేరును ॥

శ్లో ॥ వీరశైవవ్రతాచారీ సాక్షాత్సర్వేశ్వరోభవేత్ । తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన తన్నిందావర్జయేత్సుధీః ॥ ౧౦ ॥

తా ॥ వీరశైవాచారుండు ప్రత్యక్షము వలన సర్వేశ్వరుం డాచున్నందువలన బుద్ధివంతుడైన వాడు సకలప్రయత్నముచే వానినింద విడువవలయును ॥

) అలింగ్యవలోకనం (

శ్లో ॥ అభక్తదర్శనేసద్యః పదార్థాంపరివర్జయేత్ । అభక్తస్పర్శనంచైవ వర్జయేత్తత్పదార్థకం ॥ ౧ ॥

టీ ॥ భవిదర్శనమందు అర్చనార్పణ పదార్థమప్పుడె విడిచిపెట్టవలయు స్పర్శమాయెనేనియు పదార్థము నువర్జించవలసినది

శ్లో ॥ యశ్శివాచారసంపన్నో అన్యాచారేణమిశ్రితః । నప్రసాదీనచాచారీ సర్వభక్షీచకాకవత్ ॥ ౨ ॥

టీ ॥ ఎవ్వడు శివాచార సంపన్నుడై యితరాచారముతో కలిసియున్నాడో (వాడు) ప్రసాదియుకాడు అచారవంతుడుకాడు సకలము భక్షించు కాకివలెయని తెలియవలయు ॥

శ్లో ॥ దుర్జనంచదురాచారిం దుర్ముఖంచాప్యదీక్షితం । ప్రమాదాద్దర్శనంకృత్వాసా పూజానిష్ఫలాభవేత్ ॥ 3 ॥

టీ ॥ లింగార్చనయెడ దుర్జనుని దురాచారిని దుష్టవాక్యుని లింగ సంస్కారములేన్ని వాని పొరపాటువల్ల దర్శనము చేసెనేని పూజనిష్ఫల మాచున్నది ॥

శ్లో ॥ అంత్యజంపుష్పిణీంమాంస భక్షిణంమద్యపానినం । కుంభకంగోళకంచైవ అసతీంనైవదర్శయేత్ ॥ ౪ ॥

టీ ॥ చాండాలున్ని రజస్వాతకిని మాంసభక్షిని కల్లుద్రాగువాన్ని జారునికి పుట్టినవాన్ని విధవకు పుట్టినవాన్ని వ్యభిచారిని దర్శించకూడదు ॥

—) (అన్యలాంఛనధారణం) (—

శ్లో ॥ శివలాంఛనసంయుక్తో అన్యచిహ్నాంచధారయేత్ । తద్దోషేణచభక్తస్య రౌరవంనరకంవ్రజేత్ ॥ ౧ ॥

టీ ॥ శివలాంఛనము గూడుకొన్నవాడై యితర లాంఛనమును ధరించునో ఆదోషముచే భక్తునికి రౌరవనరకము బొందనగును ॥

శ్లో ॥ అన్యలాంఛనసంయుక్తైస్సంభాషీసహవాసవా । మద్ద్రోహీస్నేహసంపన్నో అంతద్రోహీతికథ్యతె ॥ ౨ ॥ బహిద్ద్రోహీసవిజ్ఞేయః అన్యలాంఛనసంయుతః । కల్పాంతేస

విముచ్యేతనాం తద్రోహీవిముచ్యతే ॥ 3 ॥

తా ॥ అన్యలాంఛన యుక్తులైనవారితో (అనగా స్వమతద్వేషమతచిహ్నములుగలవారితో) ప్రియగోష్ఠిచేయుచు సహవాసముచేయుచు స్నేహ సంపన్నుడైనవాడు నాయొక్క ద్రోహీ యంతద్రోహీ యని చెప్పబడుచున్నది యన్యలాంఛన యుతుడగువాడు బహిద్రోహి యని తెలియవలయు కల్పాంతమందు బహిద్రోహి విముక్తుడౌను అంతద్రోహివిముక్తుండు కానేరడు ॥

—(ప్రాణిహింసా)—

శ్లో ॥ వీరశైవమతంప్రాప్య యః కుర్యాత్ప్రాణహింసకం । క
ర్మణామనసావాచా సనస్రౌరవమాచిరం ॥ ౧ ॥

తా ॥ ఎవ్వడు వీరశైవ మతనుబొంది కర్మతో మనసుతో వాక్కుతో ప్రాణహింసచేయునో (అనగా ప్రాణపీడనము చేయునో) వాడు బహుకాలము రౌరవమందు వసించును ॥

శ్లో ॥ యఃకుర్యాద్వీరశైవస్థః పీడనంప్రాణినాంభువి । సజీవ
న్నేవచండాలో మృతోనరకమశ్నుతె ॥ ౨ ॥

తా ॥ ఎవ్వడు వీరశైవమతస్థుడై భూమియందు మనుష్యాది జంతువులకు పీడనము (అనగా బాధకరము) చేయునో వాడు జీవితమందు చండాలుడు మృతుడై నరకము బొందును ॥

శ్లో ॥ మశకాన్మత్కుణాన్యూకాన్ దంశాదీన్ప్రాణినస్సదా ।
ఆత్మోపమ్యేనరక్షంతి మానవాయెదయాళవః ॥ 3 ॥ క్రిమికీటపతం
గాంశ్చ తథాదేవివనస్పతీన్ । ననాశయేద్బుధోజీవాన్ పర
మార్థమితిస్మరన్ ॥ ౪ ॥

తా ॥ఓపార్వతీ యెమానవులు దయావంతులైన వారలెల్లవును దోమలను నల్లులను చిలకలను అడివీగెలు మొదలైనప్రాణులను తమాత్మతుల్యముగా రక్షించుచున్నారు అట్లాగె వీరశైవాచార విద్వాంసుడైన వాడు జీవములగూర్చిన పరమార్థమని స్మరించుచు బుద్ధిమంతుడు పురుగు మిడుతలను వృక్షములను నాశనముచేయ వలదు।

—(లోకనింద)—

శ్లో॥ సదాకాలేశివేభక్తిర్లింగజంగమయోరపి। ఏకపత్నీవ్రతంచైవ మమమాహేశ్వరంవ్రతం॥ ౧ ॥

తా॥ సదాకాలమందు శివునియందు లింగజంగముల యందుభక్తియేకపత్నీ వ్రతము నాయొక్క మాహేశ్వరుని వ్రతము॥

శ్లో॥ ఏకలింగాశ్రితంశీలం ద్వితీయోనావమన్యతే। పరిచ్ఛేదకరంశీలం మమమాహేశ్వరంవ్రతం॥ ౨ ॥

తా॥ లింగాశ్రయమైన శీలమొకటియె కాక రెండవది మన్నించకుండియున్నాడో (అదే) ప్రత్యేకించిన శీలము నాయొక్క మాహేశ్వరుని వ్రతము॥

శ్లో॥ శివనిందాగురునిందా భక్తనిందాభవేద్యది। అవిచారణేనహం తన్యంవీరమాహేశ్వరంవ్రతం॥ 3 ॥

తా॥ శివనింద గురునింద భక్తనింద గలిగెనేని విచారరాహిత్యముగా వధించవసినదే వీరమాహేశ్వరుని వ్రతము॥

శ్లో॥ శివచిహ్నంవృషభంచ హంతియోహిదురాత్మవాన్। హంతవ్యాస్తస్య హస్తేనవీరమాహేశ్వరంవ్రతం॥ ౪ ॥

తా॥ ఎదురాత్ముండు శివలాంఛనముగల యెద్దును చంపుచున్నాడో (వాన్ని) తనహస్తముచేత వధించవలసినది వీరమాహేశ్వరుని వ్రతము॥

శ్లో॥ మన్నియమంమయాప్రోక్తం మమమాహేశ్వరంవ్రతం। మత్కృతంతత్పరిత్యజ్య స్వేచ్ఛయావర్తతెయది॥ ౫॥ సమూఢోనరకేఘోరే వసేదాబ్రహ్మకల్పకం॥

తా॥ నాయొక్కని యామకము నాతోచెప్పబడి నటువంటి నాయొక్క మాహేశ్వరుని వ్రతమునెవ్వడు నావల్లచేయబడిన దదివిడిచి తన యిచ్ఛచే నడుచుచుండెనేని ఆమూఖుండు బ్రహ్మకల్పము వరకు ఘోరనరకమందు వసించును॥

శ్లో॥ వ్రతాచారంతుభక్తానాం మత్ప్రియంలోకపూజితం॥ ౬ అవ్రతంచమహాదేవి సలింగీభవినానమః॥

తా॥ శివపార్వతి భక్తులయొక్క వ్రతచర్య నాకుప్రియము లోకపూ

జ్యము వ్రతహీనుడు లింగవంతుడైనను భవితోసమానుడు ॥

—(అనాచారం)—

శ్లో ॥ సదాచారంప్రవక్ష్యామి సమ్యజ్ఞానస్యసాధనం । తస్మా దాచారహీనస్య తత్ జ్ఞానంనిష్ఫలంభవేత్ ॥ ౧ ॥

తా ॥ సదాచారమును చెప్పుచున్నాను లెస్సజ్ఞానమునకు సాధనమై నటువంటిదీ అందువల్లనే యాచారహీనుని యొక్క జ్ఞానము నిష్ఫలమాచున్నది ॥

శ్లో ॥ అస్నాత్వా వైవిషంభుక్త్వా త్వజప్త్వాపూయశోణితం । అనభ్యర్చ్యకిమింభుక్త్వా హ్యదత్వావిష్టిమశ్నుతే ॥ ౨ ॥

తా ॥ స్నానముచేయడేని విషము భుజించుచున్నాడు జపముచేయడేని చీమునెత్తురు త్రాగుచున్నాడు పూజచేయడేని పురువుల భుజించుచున్నాడు అతిథికిపెట్టడేని(అనగాజంగమకు పెట్టడేని) నరకము జెందుచున్నాడు ॥

శ్లో ॥ స్నాత్వాద్వివారం శివమర్చయిష్య । న్భుంజీతనోచే న్నరకంప్రయాతి ॥ ౧ ॥

తా ॥ రాత్రిపవలు రెండుమాలుగా స్నానముచేసి లింగమునర్చించుచు భుజించవలయు (చేయడేని) నరకమును పొందుచున్నాడు ॥

—) (అవిధిలింగధారణా) (—

శ్లో ॥ ఉత్తమాంగేగళేకక్షే సర్వదాధారయేచ్ఛివం । మూత్రాద్యుత్సర్జనేయానే భోజనేపిసదాశుచిః ॥ ౧ ॥ నాభేరధో లింగధారీ పాపిచైవసయుజ్యతే । నాభ్యూర్ధ్వే లింగధారీచ సౌభాగ్యంజ్ఞానవర్ధనం ॥ ౨ ॥

తా ॥ లింగమూర్తినెల్లప్పుడు శిరమందు కంఠమందు చంకయందు ధరించవలసినది మూత్రాది విసర్జనమందు పోవడమందు భోజనముచేకాని సదాపరిశుద్ధము నెవడు నాభికి దిగువ లింగము ధరించియున్నాడో వాడు పాపాత్ముండు నాభిపైన లింగము ధరించిన వాడు భాగ్యమున్ను జ్ఞానవృద్ధియును బొందును ॥

శ్లో ॥ కణ్ఠస్థలే నెరలింగం [illegible] కనిష్ఠా

నామికాగ్రాభ్యాం శివలింగంచగోముఖం ॥ ౩ ॥ అంగుష్ఠాగ్రే ణచైవం హిసంస్పృశేదర్చనావిధౌ ॥

తా॥ లింగార్చన కాలమందు కరస్థలాగతమైన లింగము గోముఖము నెడమ భాగముజేసి కనిష్ఠానామిక రెండంగుళములచేత పెన్రువ్రేలు కొనచేత గోముఖమును పట్టవలయును ॥

శ్లో॥ గోముఖంవామభాగస్య పూజాసిద్ధిర్భవిష్యతి ॥ ౪ ॥ దక్షిణేశైవసూత్రంచ ధారయేన్నరకంవ్రజేత్ ॥

తా॥ గోముఖము నెడమభాగమునకు (చేయుట) లింగార్చన సిద్ధియయ్యెని దక్షిణ భాగమందిడునేని నరకము బొందును ॥

నమస్కారనిరూపణం

శ్లో॥ భక్తదేహంమమాంగంచ భక్తప్రాణంమమైవచ । తస్మాద్భక్తనమస్కారం మన్నమస్కారముచ్యతే ॥ ౧ ॥ సర్వేషాముపచారాణాం నమస్కారమభీష్టదం । యోవినన్యోపచారాశ్చ కృత్వాతేనిష్ఫలంభవేత్ ॥ ౨ ॥

తా॥ జంగమదేహమే నాయొక్కదేహము జంగమప్రాణమే నాయొక్కప్రాణము నందువలన జంగమ నమస్కారము నాయొక్కనమస్కారమని చెప్పబడుచున్నది సమస్తోపచారములలో నమస్కారమభీష్టమిచ్చు నటువంటిది యెవ్వడు నమస్కారమువినా ఇతరోపచారములు చేసినప్పటికవినిష్ఫలములౌను ॥

శ్లో॥ దీర్ఘదండం దేశికస్య పాణిస్పర్శంచలింగకం । జంగమస్యశిరస్పర్శం త్రివిధంభక్తికారణం ॥ ౩ ॥

తా॥ గురునకు దీర్ఘదండము లింగమునుగూర్చి పాణిస్పర్శనము జంగమునకు దీర్ఘదండము శిరస్పర్శము మూడువిధములు భక్తికికారణము ॥

శ్లో॥ మాతాపితృనమస్కారం మధ్యమంపరికీర్తితం । ఇతరేషాం నమస్కార మధమాధమముచ్యతే ॥ ౪ ॥

తా॥ తల్లిదండ్రులకు (చేయబడు) నమస్కారము మధ్యమమని చెప్పబడినది యితరులకు (అనగా అన్యమతస్థులకు చేయబడు) నమస్కా

మథమాధమమని చెప్పబడుచున్నది ॥

శ్లో ॥ లింగధారణసద్భక్తో లింగహీననృపద్విజాన్ । సేవారంభ నమస్కారం కుర్యాచ్చేన్నరకంవ్రజేత్ ॥

తా ॥ లింగధారుడైన సద్భక్తుండు లింగవిహీనులైన రాజులబ్రాహ్మణులగూర్చి సేవాముదలు కొని నమస్కారముచేయునేని నరకముబొందును ॥

—(జంతురక్షణం)—

శ్లో ॥ మార్జాలశ్వానకుల శిఖండిశుకమేషకాన్ । న పోషయేత్సదాచారీ శీలవాన్ క్షితిమండలె ॥ ౧ ॥

తా ॥ సదాచారిస్మైన శీలవంతుడు భూమియందు పిల్లి కుక్క ముంగి చిలుక నెమలి మేకలను నడుపవలదు ॥

—)లోకాచారం నిరాభారపక్షం(—

శ్లో ॥ అంగన్యాసఃకరంన్యా సం వేదపాఠోపవాసకం । స్నానంశ్రాద్ధశ్చయజ్ఞశ్చ అగ్నిహోత్రసురార్చనం ॥ ౧ ॥ శిఖా యజ్ఞోపవీతశ్చ శుద్ధిపంచకమేవచ । వైదికాచారతంత్రంస్యాచ్ఛివభక్తోవివర్జయేత్ ॥ ౨ ॥

తా ॥ శివభక్తుండు కర్మకాండోక్తవిధమైన అంగన్యాసము కరంన్యాసము రుద్రేతర వేదపాఠము ఉపవాసము గంగాదిస్నానము శ్రాద్ధము యజ్ఞము నిత్యాగ్నిహోత్రము విశ్వదేవార్చనము అర్ధశిఖా కేవలతంతు యజ్ఞోపవీతము పంచశుద్ధులు అనగా స్థలశుద్ధి దేహశుద్ధి ద్రవ్యశుద్ధి మంత్రశుద్ధి లింగశుద్ధులను త్యజించ వలయును ॥

శ్లో ॥ అగ్నిహోత్రశ్చమేధాశ్చ యజ్ఞాశ్చబహుదక్షిణాః । శివలింగార్చనాకోపవ తస్మాదేతాన్ పరిత్యజేత్ ॥ 3 ॥

తా ॥ శివలింగార్చకుండైనవాడు అందువల్ల డగ్నిహోత్రము యజ్ఞభేదము యాగములు బహుదక్షిణములు వీటినిత్యజించవలయును ॥

శ్లో ॥ వీరశైవస్యభక్తానాం శిరోముండనముత్తమం । శిరఃకేశసమాపూర్ణా మథవర్తనమాచరేత్ ॥ ౪ ॥

తా ॥ వీరశైవము యొక్క భక్తులకు (సంపూర్ణ) శిరోముండనము

క్షేమము తలవెంట్రుకలు నిండావుండు యెడ నదేవృత్తి నడవ వల యును ॥

శ్లో ॥ అర్ధముండీభవేద్యస్య పూర్వపుణ్యంవినశ్యతి। ఇహం నాస్తిపరం నాస్తినాస్తినాస్తివరాననే ॥ ౫ ॥

తా ॥ ఓపార్వతి యెవ్వనియొక్క శిరము సగము కొరగబడుచున్న దో (వాని) పూర్వార్జిత పుణ్యము నిశించుచున్నది ఇహములేదు పరములేదు లేనెలేదు ॥

శ్లో ॥ దుస్సంగంచదురుక్తంచ దుశ్శీలందుర్గుణంతథా । దుర్నీతిందుశ్చరిత్రంచ వర్జయేద్వీరభక్తిమార్గ ॥ ౬ ॥

తా ॥ వీరశైవభక్తుండు దుస్సాంగత్యమున్ను దుర్వాక్యమున్ను దుశ్శీలమున్ను దుర్గుణమున్ను అట్లాగె యన్యాయమున్ను దుష్ప్రవర్తనమున్ను విసర్జించవలయును ॥

శ్లో ॥ పరదారపరద్వేషం పరార్థంకాంక్షయాశ్రయం । సంకల్పంచవికల్పంచ వర్జయేద్వీరభక్తిమార్గ ॥ ౭ ॥

తా ॥ వీరశైవభక్తుండు పరస్త్రీ పరద్వేషమును పరద్రవ్యమును కాంక్షచేననుసరించుటయును ఇచ్ఛయును నిరిచ్ఛయున్ను వర్జించవలసినది ॥

శ్లో ॥ అనృతంఅస్థిరంవాక్యం వంచనంపఙ్క్తిభేదనం । ఉదాసీనంనిర్దయత్వం షడ్విధంభవిమిశ్రితం ॥ ౮ ॥

తా ॥ అబద్ధము నిలకడలేనిమాట మోసపుచ్చుట పంక్తిభేదము అపకారోపకార శూన్యము నీయారుభవిమిశ్రములు విడువతగ్గవి ॥

—(*) శ్రాద్ధం (*)—

శ్లో ॥ గురుదీక్షాపరిప్రాప్తశ్శివలింగాంగయోగతః । ద్విరేఫకీటన్యాయేనశివైక్యంప్రాప్తవాన్ద్విజః ॥ ౧ ॥ లింగాంగసంగినిమృతేసంప్రాప్తేద్వాదశేహని । సాపిండ్యాన్నైవకర్తవ్యాప్రేతత్వాభావతోమునే ॥ ౨ ॥

తా ॥ ఓయిమునీశ్వరుడా ద్విజుండు (అనగా దీక్షితుండు) గురుదీక్షపొంది భ్రమరకీట న్యాయముచే లింగాంగసామరస్యమువలన శివై

క్యముజెందియున్నాడో అట్టిలింగాంగసంగి మృతమందు పన్నెండో దివసమందు ప్రేతత్వము లేదనేభావము వలనా పిండకర్మ చేయవలదు ॥

శ్లో ॥ దీక్షాత్రయప్రకారేణ గురుణాదీక్షితోయథా ॥ తథైక్యస్యచభక్తస్యసా పిండ్యాకింప్రయోజనం ॥ ౩ ॥

తా ॥ ఏట్లాగు గురువుచేత వేధాక్రియామాంత్రిక దీక్షాత్రయప్రకారముతో దీక్షితుడై అట్లాగె లింగైక్యమైనటువంటి భక్తునికియాపిండకర్మమేమి ప్రయోజనము ॥

శ్లో ॥ తద్దినందినదోషేణ తద్దినందుర్దినంతథా । తదన్నం మాంసతస్తుల్యం తద్గృహంశ్వపచాంగణం ॥ ౪ ॥

తా ॥ తద్దినము (అనగా మరణమైనదినము) దినదోషముచే యాదినము దుర్దినము (అనగా దుష్టదినము) అలాగెయా అన్నముమాంసతుల్యము నాయిల్లుశ్వపచాంగణము ॥

—(లింగవికలం)—

శ్లో ॥ స్వేష్టలింగవియోగేచ జలాదౌపతనేపిచ । అష్టోత్తరశతంజప్త్వాప్రాణ లింగంచధారయేత్ ॥ ౧ ॥

తా ॥ తనయిష్ట లింగము వియోగమై జలాదులయందు పడినయడ నూటఎనమిది మారులు శివమంత్రము జపించి ప్రాణలింగము ధరించవలయును ॥

శ్లో ॥ అష్టబంధవిశీర్ణేతు పునర్బంధంచకారయేత్ । మధ్యే నష్టేప్రమాదేన దేహం త్యక్త్వాశివంవ్రజేత్ ॥ ౨ ॥

తా ॥ అష్టబంధశిథిలమందు మళ్లియష్టబంధము చేయించవలయును ప్రమాదముచే లింగమధ్యమందు నశించిన దేహము విడిచిశివుని బొందదగును ॥

శ్లో ॥ లాక్షాసర్జరసస్నిక్థం కురవిందంచగుగ్గుళం । గైరికంగుడంతైలంచ అష్టబంధమితిస్మృతం ॥ ౩ ॥ అనేనచదృఢీకుర్యాల్లింగంపీఠేసుసంస్థితం ॥

తా ॥ లక్క [illegible] మైనము గుగ్గిలి

ంజలు గుగ్గుళము కావితాయి బెల్లము నూనె యష్టబంధమని తెలియవ
లయు దీనిచేత పీఠమందు లింగమును నిలిపి గట్టిగా చేయవలయును ॥

శ్లో ॥ శిరసిగోముఖంచైవ వృత్తమధ్యేచపీఠయోః ॥ ౪ ॥ ష
డశచ్ఛిద్రభాగస్యాత్తల్లింగంనచధారయేత్ । తల్లింగంచప
రిత్యజ్య పునర్లింగంతుధారయేత్ ॥ ౫ ॥ తద్దేహంసూకరం
జన్మ రౌరవం నరకంవ్రజేత్ ॥

తా ॥ లింగముయొక్క శిరమందు గోముఖమున్ను గోళాకారమధ్య
పీఠములయందునా రుఛిద్రభాగము లాయేనేని యాలింగము ధరించ
గూడదు ఆలింగము విడిచిపెట్టి మళ్లి లింగము ధరించునా ఆ దేహ
ము పందిజన్మమై రౌరవనరకము బొందును ॥

శ్లో ॥ పతితేప్రాణలింగేయో ప్రాణార్థత్తెనరాధమః ॥ ౬ ॥
సచండాలఇతిజ్ఞేయ స్సర్వకర్మబహిష్కృతః ॥

తా ॥ ఎవ్వడు ప్రాణలింగము పడిపోవుచుండగా ఆ నరాధముండు
ప్రాణములనుంచి యున్నాడో వాడు చాండాలుడని తెలియవలయు
సర్వకార్యముల యందు బహిష్కారుడు ॥

శ్లో ॥ పతితేప్రాణలింగేయః ప్రాయశ్చిత్తంనవిద్యతె । ప్రాణ
త్యాగాత్పరంతస్మాత్సావధానేనధారయేత్ ॥ ౭ ॥

తా ॥ ఎవ్వడు ప్రాణలింగము (అనగా ఇష్టలింగము) పోవుచున్నదో
ప్రాణత్యాగముకంటె యితరమైన ప్రాయశ్చిత్తములేదు కాబట్టిసావ
ధానముతో ధరించవలయును ॥

శ్లో ॥ భక్తస్యలింగదేహస్య తద్దేహంలింగవర్జితం ॥ ౮ ॥
శస్త్రోదకసమాధింశ్చ పాశమేవవివర్జయేత్ । వీరమాహే
శ్వరా మధ్యేలింగేప్రాణంసమర్పయేత్ ॥ ౯ ॥

తా ॥ లింగదేహుడైనటువంటి శివభక్తునికి యా దేహము లింగవిహీ
నమాయేనని శస్త్రోదకసమాధి పాశములవిడువ వలయు (అనగా శస్త్ర
యోగము కూపమందుపడుట సమాధినివసించుట ఉరివేసుకోవడము
విడువవలయు (సత్తాయుండెనేని) వీరమాహేశ్వరుల మధ్యమందున్నలిం
గమందు ప్రాణము సమర్పించవలయును ॥

—(*) వీరశైవసామాన్యధర్మం (*)—

శ్లో ॥ ప్రమాదాదిష్టలింగంతు చోరాద్యపహృతంభవేత్ ।
తదాత్వఘోరమంత్రంచ లక్షంజప్త్వాతతః శుచి ॥ ౯ ॥ తత
శ్చతుర్భిరాచార్యై ర్యుక్తైనగురుణాతథా । దత్తలింగ
గళేధృత్వాపునరష్టోత్తరంశతం ॥ ౧౦ ॥ జప్త్వాతుశైవగాయ
త్రీం శుచిర్భూత్వాతతఃపరం । హస్తమస్తకసంయోగాద్గు
రుణాభస్మధారణః ॥ ౧౧ ॥ శివ మంత్రోపదేశేన లింగాంగీ
చభవేత్తతః । భవిస్త్రీసంగరహితః కంఠవక్షస్థలాదిషు ॥ ౧౨ ॥
లింగంబధ్వా త్రికాలేషు జపస్నానపరాయణః ॥

తా ॥ అజాగ్రతవలన నిష్టలింగము దొంగలు మొదలగు వారివలన పహరింపబడునో అపుడు అఘోరమంత్రమును లక్షజపముచేసి శుచియై పిమ్మట నలుగు రాచార్యులతో గూడుకొన్నటువంటి గురువుచేతనివ్వబడిన లింగము కంఠమందు ధరించి యట్లాగె మల్లి నూటయెనమిది మారులు శివగాయత్రిని జపించి పరిశుద్ధుండై తరువాత గురువుతో హస్తమస్తకసంయోగమువలన భస్మధారణుండై శివమంత్రోప దేశముచేత లింగాంగుడగుచు తదుపరి భవిస్త్రీసంసర్గ వర్జితుండై కంఠవక్షస్థలాదులయందు లింగముధరించి త్రికాలములయందు జపస్నానపరాయణుడై యుండవలయును ॥

—(శాస్త్రోల్లంఘనం)—

శ్లో ॥ వర్ణాశ్రమసదాచారా శ్శివేనకథితాఃపురా । ఏతాను
ల్లంఘ్యవర్తంతే శివస్యాజ్ఞాపలాపినః ॥ ౧ ॥ రాజాజ్ఞాభంగ
కృన్మర్త్యాణాం యథాదండోభవేద్ధ్రువం । శివాజ్ఞాభంగకృ
న్మర్త్యాణాం దండోహినరకస్తథా ॥ ౨ ॥ సాంబేనశంభునాజ్ఞ
ప్తం ధర్మంత్యక్త్వార్చయేచ్ఛివం । యస్తస్మైకుప్యతిశివః
స్వాజ్ఞాభంగనిమిత్తతః ॥ 3 ॥ చోదనాలక్షణంధర్మం శివేనా
జ్ఞప్తమత్యజన్ । శంకరంపూజయేద్యస్తు తస్మైసాంబఃప్రసీ
దతి ॥ ౪ ॥

తా ॥ పూర్వము వర్ణాశ్రమ సదాచారాములు శివునిచేత చెప్పబ

ష్టినవి వీటినెవ్వరుల్లంఘించి నడుచుచున్నారో అట్టిశివుని యొక్కాజ్ఞ దాచి నటువంటివారికి రాజాజ్ఞభంగముచేసిన నరులకెట్లాగు నిశ్చయముగాను దండనమౌనో అట్లాగె శివాజ్ఞభంగముచేసిన మానవులకు నిశ్చయముగా నరకదండనమౌచున్నది యెవ్వడు శివునిచేత తెలుపబడిన ధర్మము విడిచి శివున్ని పూజించునో శివుడుతనాజ్ఞభంగ హేతువవలన వాని కొఱకు కోపించుచున్నాడు శివునిచేతప్రేరేపించబడి (అనగా శాస్త్రద్వార) ధర్మలక్షణమున్నాజ్ఞాపించబడినదో (అది) విడువక నెవ్వడు శివున్ని పూజించునో వానికొఱకు శివుడు ప్రసన్నుడౌచున్నాడు ॥

శ్లో ॥ శివోక్తజాతిమర్యాదాం యోతీత్యభువివర్తతే । స చండాలఇతిజ్ఞేయ స్సర్వకర్మబహిష్కృతః ॥ ౫ ॥

తా ॥ ఎవ్వడు శివునిచేత చెప్పబడిన జాతినడతన తిక్రమించి భూలోకమందుండియున్నాడో వాడు చాండాలుడని సర్వకర్మములయందు బహిష్కారుడని తెలియ వలయును ॥

శ్లో ॥ శక్తోయస్థాపితుంధర్మముపేక్షాంకురుతెనరః । సోసిపత్రవనంనామ నరకంప్రతిపద్యతె ॥ ౬ ॥

తా ॥ ఎవ్వడు శివాచార ధర్మము నిలుపుటకు సమర్థుండై యుపేక్షచేయుచున్నాడో ఆ నరుండసి పత్రవనమనే నరకమునుగూర్చి పొందుచున్నాడు ॥

—) గంధధారణం (—

శ్లో ॥ చందనాద్యుపరిప్రాజ్ఞో ధారయేద్భస్మవైదికం । లౌకికం చందనాద్యంతు భస్మోపరినధారయేత్ ॥ ౧ ॥

తా ॥ నేర్పరియైన శివభక్తుండు గంధము మొదలగు బొట్టుమీద వైదికమైన భస్మము ధరించ వలయు లౌకిక సంబంధమగు గంధము మొదలైనవి భస్మమీద ధరించ వలదు ॥

శ్లో ॥ భస్మోపరిగంధచిహ్నం ధారయేన్మానుషాధమః । సపవశౌరవం ఘోరం ప్రయాతినరకార్ణవం ॥ ౨ ॥

తా ॥ ఎమానుషాధముండు భస్మముమీద పరిమళ లాంఛనము ధ

రించుచున్నాడో (వాడు) ఘోరమైన రౌరవ నరకాబ్ధిని పొందుచున్నాడు ॥

—(భక్త్యభావం)—

శ్లో ॥ సర్వాచారవిహీనోపి సర్వధ్యానవివర్జితః । భక్తిలేశయుతస్కంద మత్ప్రియస్సగణాధికః ॥ ౧ ॥

తా ॥ ఓయి షణ్ముఖుడా సకలాచారవిహీనుడై నప్పటికిని సమగ్రము శివధ్యానవర్జితుడై నప్పటికి లేశమాత్రము భక్తియుతుడాయేనేని నాకుప్రియుండు భక్తగణాధికుండు ॥

శ్లో ॥ భక్తిహీనస్యకర్మాణి వృథాపూజాజపాదికం । ధృతమంగళసూత్రాపి విధవానసువాసినీ ॥ ౨ ॥

తా ॥ భక్తిహీనునియొక్క పూజాజపాది సత్కార్యములు నిరర్థకము (ఎట్లంటె) విధవా మంగళసూత్రము ధరించినప్పటికి ముత్తైదువకాదు ॥

శ్లో ॥ భక్తిహీనస్యమర్త్యస్య సమస్తానిష్ఫలాక్రియాః । నతస్యపరలోకోస్తి మృతశ్వాచభవిష్యతి ॥ 3 ॥

తా ॥ భక్తిలేనటువంటి మానవునియొక్క సమస్తమైన క్రియలు (అనగాశివారాధనచేష్టలు) నిష్ఫలములు వానికి పుణ్యలోకములేదు మృతమొంది శునకమయ్యీని ॥

శ్లో ॥ జీవితంశివభక్తానాం సమంపంచదినానిచ । అజకల్పసహస్రాణి భక్తిహీనస్యశాంకరి ॥ ౪ ॥

తా ॥ ఓపార్వతి శివభక్తులయొక్క యైదుదినముల బ్రతుకుతోసమానము భక్తిహీనునియొక్క బ్రహ్మకల్ప సహస్రముల బ్రతుకుకాదు ॥

—)*(నిషేధపాత్రోపకరణం)*(—

శ్లో ॥ సంపాద్యపూజయేల్లింగం యథావిభవవిస్తరం । సువర్ణపాత్రంయత్నేన కుసుమాదిదళానిచ ॥ ౧ ॥ సౌవర్ణాన్యేవసంపాద్య పూజనీయశ్శివస్స్వయం । రాజతంవాదరిద్రశ్చే త్తామ్రపాత్రంహికల్పయేత్ ॥ ౨ ॥ విరక్తోనారికేళేనపాత్రేణైవయజేత్స్వయం। సౌవర్ణపాత్రపూజాపినతస్యాస్సదృ

శీభవేత్ ॥ ౩ ॥ బైల్వనిర్మితపాత్రంతు సర్వేషాముత్తమొత్తమం । బైల్వనిర్మితపాత్రస్య నిష్కృతిశ్శివరూపతః ॥ ౪ ॥ తత్పాత్రసదృశంలోకె నాస్తినాస్తి మహీతలె । సౌవర్ణపాత్రమథవాబిల్వపత్రసమన్వితం ॥ ౫ ॥ పాత్రేషుబైల్వశ్లాఘ్యం స్యాద్బైల్వంపత్రేషుచోత్తమం ॥

తా॥ ఐశ్వర్యము కొలది విస్తారముగాను బంగారుపాత్రను ప్రయత్నము చేపుష్పాదిపత్రములు సంపాదించి లింగమును పూజించ వలయును శివుస్వయము పూజనీయుండు బంగారునైన వెండినైన సంపాదించి దరిద్రుడా యెనేని రాగిపాత్రను కల్పించవలయు విరక్తుండు నారికేళపాత్రచే స్వయము పూజించ వలయును బంగారుపాత్ర పూజనైనప్పటి బిల్వపాత్రకు సమానము కానేరదు బిల్వనిర్మిత పాత్రయు సమస్తులకుత్తమొత్తమము బిల్వనిర్మిత పాత్రయు శివసంబంధము వల్ల ప్రాయశ్చిత్త స్వరూపమైనది ఆ పాత్రసమానము భూలోకమందు లేనేలేదు అథవా సువర్ణ పాత్రమైన బిల్వపత్రి కూడుకొన్నదైన పాత్రలయందు బిల్వపాత్రస్తోత్ర నియ్యమాను పత్రములయందుత్తమము బిల్వమేస్తోత్రనీయ్యము ॥

శ్లో॥ హైమంచరాజతంకాం స్యామృణ్మయంపైత్తలంతథా ॥ వేణ్వాదీనిసుపాత్రాణి విశేషంచవరాణిచ । ఏకస్యభోజనంచోక్తం కాంస్యపాత్రేసులక్షణే ॥ ౭ ॥ భిన్నేనిషిద్ధేచభవనే నభోక్తవ్యంకదాచన ॥

తా॥ బంగారు వెండి కంచు మట్టి వెదురు మొదలగు విశేషమైన శ్రేష్ఠపాత్రలున్ను సులక్షణముగల కంచుపాత్రయందొక్కనికే భోజనము చెప్పబడినది భిన్నమైన పాత్రయందు నిషిద్ధమైన పాత్రయందు ఆను యందెప్పుడేనియు భుజించతగదు ॥

శ్లో॥ అర్ఘ్యాదీనాంనయొగ్యాని భిన్నపాత్రాణిజాతుచిత్ ॥ అభిన్నానివిశుద్ధాని పాత్రేతైవభవంతిహి ॥

తా॥ భిన్నపాత్రలు యుక్తా నొకప్పుడైనను అర్ఘ్యము మొదలగువాటికి యొగ్యములు కావు భిన్నములు కానివి పరిశుద్ధమైనట్టు

వంటి పాత్రలచేత యోగ్యమౌచున్నవి ॥

శ్లో ॥ తామ్రస్ఫటికశంఖేషు సువర్ణాంకలధౌతయోః ॥ ౯ ॥
నవిద్యతేభిన్న దోషః పాత్రేష్వన్యేషువిద్యతే ॥

తా ॥ రాగిస్ఫటిక శంఖములయందు బంగారు వెండియందు భిన్న దోషము లేదు ఇతరమైన నటువంటి పాత్రల యందు దోషముంటూ వున్నది ॥.

శ్లో ॥ దారుమృత్పాత్రయోరస్తి స్పృష్టదోషోన్యజాతిభిః ॥ ౧౦ ॥
శంఖస్వర్ణాదిపాత్రాణాం స్పృష్టదోషోనవిద్యతే ॥

తా ॥ కఱ్ఱపాత మంటిపాత్రల కన్యజాతులచేత నంటుదోష ముంటూ వున్నది శంఖుస్వర్ణాది పాత్రలకంటు దోషములేదు ॥

శ్లో ॥ గండూష పాదశౌచానియః కుర్యాత్కాంస్యభాజనే ౧౧ ॥ షణ్మాసంభువినిక్షిప్యదశక్షారేణశుధ్యతి ॥

తా ॥ ఎవ్వడు కంచు స్థాలియందు నోరుపుక్కలించుట పాద ప్రక్షాళనము చేయుచున్నాడో ఆస్థాలి భూమి యందారు నెలలు పాతి పది మారులు భస్మశుద్ధిచే శుద్ధమౌచున్నది ॥

శ్లో ॥ క్షీరంలవణసమ్మిశ్రం తర్జిన్యాదంతధావనం ॥ ౧౨ ॥
నారికేళపయఃకాంస్యే తామ్రేమేగవ్యంసురాసమం । గృహీత్వా జలపాత్రంతు విణ్మూత్రంయదిసంత్యజేత్ ॥ ౧3 ॥

తా ॥ పాలువుప్పు కలుపుట, తర్జని వ్రేలుతో (అనగా రెండవ వ్రేలుతో) పండ్లుతోముట, కంచుపాత్రయందు నారికేళోదకము పోయుట, రాగిపాత్రయందు గోక్షీరదధిసర్పి గోమూత్ర గోమయములు పోయుట, కల్లుతోసమము ఉదకము పుచ్చుకొనె చెంబును మలమూత్రముగూర్చి తీసుకొనబడునేని యాపాత్రను విడువవలయును ॥

శ్లో ॥ వామపార్శ్వేజలం స్థాప్యనభుంజీయాత్కదాచన । అభోజ్యంతద్భవేదన్నం తత్తోయంచసురాసమం ॥ ౧౪ ॥ జలపానాభిలాషశ్చే ద్భోజనేవామపాణినా । తత్పాత్రంచసమాదాయ మణిబంధేస్వదక్షిణే ॥ ౧౫ ॥ స్థాపయిత్వాపిబేత్తోయమేక హస్తేనభక్తిమాన్ । కదాచిన్నపిబేత్తోయం శైవశాస్త్రానుసా

రతః ॥ ౧౮ ॥

తా ॥ ఎడమ పార్శ్వమందు జలపాత్రనుంచి యెప్పుడైనను భుజించ కూడదు (అథవా భుజించునేని) ఆ యన్నమ భక్ష్యపదార్థమాలాను ఆ జలము సురాసమము నపర్ణాణయం దుదకాభిలాష యాయనేని యెడమచేతితో 'నుదకపాత్ర తీకొని కుడిచేతి మణికట్టుననుంచి జలముపుచ్చుకొన వలసినది శివశాస్త్రాను సారముగా శివభక్తివంతుండును నొకా నొకప్పుడు ఏకహస్తముచే నుదకము పుచ్చుకొనవలదు ॥

—(❋ అనర్హజంగమాచారం ❋)—

శ్లో ॥ నిర్మత్సరోనిర్వికారో సర్వసంగవివర్జితః । ధ్యానయుక్తోభస్మనిష్ఠో విముక్తోవిషయభ్రమః ॥ ౧ ॥ సదాశాంత్యాదియుక్తస్స న్నాత్మస్థాత్మానమీక్ష్యతి । సోయంజంగమవిఖ్యాతోమమదేహాత్మతాంగతః ॥ ౨ ॥

తా ॥ పరులయందు ద్వేషములేనివాడు, తిరస్కారగుణము లేనివాడు లౌకికధర్మమునకు దూరమైనవాడు, శివధ్యాన పరుడైనవాడు, భస్మనైష్ఠికము గలవాడు విషయభ్రమ విడిచినవాడు యావత్కాలము శాంత్యాది గుణములతో గూడుకొన్నవాడై తనయందున్నాత్మను చూచుచున్నాడో వాడే జంగమ మని చెప్పబడినవాడు నాయొక్క దేహాత్మను బొందువాడు ॥

శ్లో ॥ అక్రోధంసత్యవచనము భయేంద్రియనిగ్రహం । సర్వభూతదయాశాంతిః క్షమాషట్శీలముచ్యతె ॥ 3 ॥

తా ॥ కోపములేకుండుట, నిజముపలుకుట, బహిరంతరేంద్రియముల తిరస్కరించుట, సకలప్రాణుల యందు దయయుండుట కామక్రోధాది షడ్వర్గము లేకుండుట ఓర్పుగలగి యుండుట, యీయారుషట్శీలములని చెప్పనవుచున్నది ॥

శ్లో ॥ ఉత్తమంవనవాసంచ మఠవాసంతుమధ్యమం । కనిష్ఠంభక్తగేహం హీనివాసంశివయోగినాం ॥ ౪ ॥

తా ॥ శివయోగీశ్వరులకు గ్రామసమీపతోట యందుండు టుత్తమము గ్రామ మఠమందుండుట మధ్యమము భక్తులయిండ్లనుండుట కని

ష్ఠము ॥

శ్లో ॥ కృషాలోకుత్సితవాణిజ్యోసేవకోనృత్యగాయకః । పిశు
నోయాచకోమూర్ఖో । పాపంచోనచజంగమః ॥ ౫ ॥

తా ॥ ఇతరుల పీడించువాడు జాత్యాచార నిందితుండు వ్యాపారము చేయువాడు పరులసేవ చేయువాడు ఆటపాటలాడువాడు కొండెము చెప్పువాడు సర్వత్రయాచకము చేయువాడు వివేకములేనివాడు గాకికుండు జంగమముకాడు ॥

శ్లో ॥ గురుకల్పితభిక్షాన్న మకల్పితంసమాగతం । ద్వయో
ర్హీనంయోభుజ్క్తే సపాపీజంగమాధమః ॥ ౬ ॥

తా ॥ ఎవ్వడు గురువు కల్పించబడిన భిక్షాన్నమును కల్పించబడక నకస్మాత్తు రాబడిన భిక్షాన్నము రెంటియొక్క విహీనము భుజించుచున్నాడో వాడు పాపియు జంగమాధముడు ॥

శ్లో ॥ క్రియాజ్ఞానవిహీనస్య జంగమాంఘ్రిజలంజడం । తత్ప్ర
సాదంతదుచ్ఛిష్టం నసేవ్యంతన్ముముక్షుభిః ॥ ౭ ॥

తా ॥ క్రియాజ్ఞాన విహీనుడైన నటువంటి జంగముయొక్క పాదోదకమునీరు ఆ ప్రసాద మెంగిలియట్టిది మోక్షార్థులచేత సేవింపతగదు ॥

—) దీక్షావిహీనం (—

శ్లో ॥ అదీక్షితైరనాచారైర మంత్రజ్ఞైరవైదికైః । దూషితై
స్సమయభ్రష్టైర్నకార్యంశివపూజనం ॥ ౧ ॥

తా ॥ దీక్షారహితులచే, తాచారవిహీనులచేత, శివమంత్రము తెలియనివారిచేత, వేదోక్తము తెలియనివారిచేత, దూషితులైన వారిచేత, మతభ్రష్టులచేత, శివార్చనము (అనగా స్థావర లింగార్చనము ఇష్టలింగార్చనము) చేయతగదు ॥

శ్లో ॥ యథామృగపతిందృష్ట్వామహాభీతోవనేగజః । అదీక్షి
తార్చనేలింగం తథాభీతోమహేశ్వరి ॥ ౨ ॥

తా ॥ ఓపార్వతీ యెట్లా గేనుగు వనమందు సింహమునుచూచి మిక్కిలి భయమొందునో అట్లాగ లింగమూర్తి దీక్షాగానివాని పూజయందు భయమొందును ॥

శ్లో ॥ నాత్రాశ్రమకృతఃకశ్చి దుత్కర్షోవిద్యతేనృణాం ।
పరాందీక్షాంవినాశైవీం బంధత్రయవిమోచనం ॥ 3 ॥

తా ॥ ఇచట బంధత్రయ విమోచనమై నటువంటి శ్రేష్ఠమైన శివదీక్షనువినా మానవుల కేకానొకాశ్రమము బొందినప్పటికి యతిశయముకాదు ॥

—(*) సామాన్యస్త్రీధర్మం (*)—

శ్లో ॥ స్త్రీణాంచభర్తృశుశ్రూషా ధర్మోనాన్యోమహేశ్వరి ।
యానారీభర్తృశుశ్రూషాం విహాయవ్రతతత్పరా ॥ ౧ ॥ సా
నారీనరకంయాతి ఇత్యాజ్ఞాచమయాకృతా ॥

తా ॥ ఓపార్వతీ యాడివాండ్లకు మగనియొక్క సేవయేధర్మము రెండవదిలేదు ఎస్త్రీ మగనిసేవవిడిచి వ్రతాసక్తిపడునో ఆస్త్రీనరకము బొందుచున్నది యిట్లు నాచేతాజ్ఞాపించ బడినది ॥

శ్లో ॥ నాధికారస్స్వతోనార్యాః శివసంస్కారకర్మణి ॥ ౨ ॥
నియోగాద్భర్తురేవ యదిభక్తమహేశ్వరే । తథైవభ
ర్తృహీనాయాః పుత్రాదెరభ్యనుజ్ఞయా ॥ 3 ॥ అధికారో
భవత్యేవ కన్యాయాఃపితురాజ్ఞయా ॥

తా ॥ స్త్రీలుదీక్షోపదేశము పొందుటయందు స్వతాధికారములేనివారలు (అనగా అస్వతంత్రులు) మగడుండేనేనియు వానియాజ్ఞవలన అలాగె మగడులేనిదానికి పుత్రాదులాజ్ఞచేత భక్తమాహేశ్వరులయం దధికారము బొందుచున్నది యట్లాగె కన్యకు తండ్రియాజ్ఞచేత పొందవచ్చును ॥

శ్లో ॥ వీరశైవమతస్థాయాః పతిరేవపరశ్శివః ॥ ౪ ॥ మృతేభ
ర్తరిసాసాధ్వీ తస్యానుమ్రియతేతుయా । యదిపుత్రవతీసా
చేన్నమ్రియతేతదాసతీ ॥ ౫ ॥ సానారీపూజయేల్లింగం శివచిం
తపరాయణా । అభ్యాగతానాంభక్తానా మన్నాద్యైఃపరితో
షయేత్ ॥ ౬ ॥ త్రికాలంభస్మనాస్నానం కౌసుంభాంబర
ధారణం । క్షమాదయాసదా మౌనమసంస్కృతశిరోరుహా
౭ ॥ శివపంచాక్షరీజాప్యం పత్యుఃథాశ్రవణంముదా । బంధు

వర్గేషువాత్సల్యం భూతిరుద్రాక్షధారణం ॥ ౮ ॥ శివక్షే
త్రానుగమనం శివభక్తిపరావశేత్ । భూశయ్యానక్తభోజీచ
ఏకహారిజితేంద్రియా ॥ ౯ ॥ పతిమన్యంనగంతవ్యః గతాచేన్న
రకంవ్రజేత్ ॥

తా ॥ వీరశైవమతస్థురాలు యొక్క మగడు శివైక్యుడైనా మగడు
మృతిజెందిన పతివ్రత మగనివెంట మృతమొంద బహుచున్నది యే
స్త్రీపుత్రవతి యైనేనియు మృతమొందకూడదు అపుడాపతివ్రత
లింగమును పూజించవలయు శివధ్యానపరయై యభ్యాగతులైన మా
హేశ్వరుల కన్నాదులచేత సంతోషింపజేయవలయు త్రికాలములభ
స్మముచే స్నానముచేసి యర్రవస్త్రము ధరించి యోర్పుదయ గలిగి
యెల్లపుడు మౌనముగా తలవెంట్రుకలు బాగుపరచక శివపంచాక్షరి
జపించుచు సంతోషముచె శివకథలువినుచు బంధువర్గములయందు
విశ్వాసము భస్మరుద్రాక్షలు ధరించి శివక్షేత్రముల గూర్చి సేవి
చుచు శివభక్తపరయై యుండవలయు భూశయ్యయై యేకభుక్తము
రాత్రిభుజించుచు జితేంద్రియయై రెండవమగన్ని పొందవలదు (అ
థవాపొందెనేని) నరకము బొందును ॥

—(దుష్టస్పర్శ)—

శ్లో ॥ చండాలఃపతితోరోగి పాపియర్కదేవలోంత్యజః । గణి
కానూతికోదక్యా వ్రతభ్రష్టశ్చకుక్కురః ॥ ౧ ॥ ఓతుఃక్రో
డఃఖరఃకాక షండోవాభక్షభక్షకః । స్వాధ్యాయవిక్రయీ
త్యేతెన స్పృశేదత్రనిందితాః ॥ ౨ ॥

తా ॥ మాలవాడు కులభ్రష్టు రోగిష్టి పాపిష్టి కూలికిపూజచేయువా
డు పంచముడు భోగస్త్రీ బాలెంత రజస్వలా వ్రతభ్రష్టు కుక్క పిల్లి
పంది గాడిదె కాకి నపుంసకుడు అభక్షభక్షకుడు వేదమునమ్మువాడు
వీరిచటనిందితులు ముట్టకూడదు ॥

శ్లో ॥ రక్తంమూత్రఃపురీషంచ ఉచ్ఛిష్టాద్యపవిత్రకం । స్పృష్ట
మాత్రేణకర్తవ్యం స్నానంభూత్యాసమాచరేత్ ॥ 3 ॥

తా ॥ రక్తమూత్రము అమేధ్యము ఎంగిలి మొదలైన నపవిత్రములు

ముట్టినమాత్రముచే స్నానము చేయవలసినది భస్మముతోగూడ చేయ వయును ॥

శ్లో ॥ అజీర్ణేభ్యుదితేవాం తేశ్మశ్రుకర్మణిమైధునే । దుస్వ ప్నేదుర్జనస్పర్శే స్నానమేవవిధీయతే ॥ ౪ ॥

తా ॥ అజీర్ణమందు సూర్యోదయము నిద్రించుటయందు వమనమందు క్షౌరకర్మయందు స్త్రీసంగమయందు దుస్వప్నమందు దుర్జను నిస్పర్శయందు స్నానమే విధింపబడినది ॥

—) శీలలక్షణం (—

శ్లో ॥ అన్యదేవాలయంభవ్యం వేశ్యాగేహంమలీమసం । కా రాగృహంరోగవాసం రాజద్వారంచవర్జయేత్ ॥ ౧ ॥

తా ॥ ఇతరదేవాలయముసొగసైన భోగస్త్రీగృహము మురికిస్థలము చరశాల, రోగస్థలము రాజద్వారముల గూర్చి పోయేదిమానుకొ వలెను ॥

శ్లో ॥ ఔదుంబరంచవార్తాక మేలాబలకులాదికం । కాళింగం శిగ్రుద్రవ్యంచ భూచక్రమగ్నిశాఖిని ॥ ౨ ॥ అన్యానిక్రిమియు క్తాని సర్వాణిచవివర్జయేత్ ॥

తా ॥ మేడికాయలు వంకాయలు పెద్దయాలకులు ఉలువలు మొద లైనవి పుచ్చకాయలు కూరద్రవ్యమును భూచక్రము గడ్డ రేగుకాయ లు పురుగులతో గూడిన నితర పదార్థములు యావత్తువర్జింప వలయును ॥

శ్లో ॥ మాతరఃపితరశ్చైవభ్రాతరోబాంధవాస్తథా ॥ 3 ॥ శివ సంస్కారహీనాశ్చేత్పాకం గోమాంసవిట్సమం ॥

తా ॥ తల్లులుతండ్రులు అన్నదమ్ములు బాంధవులు శివసంస్కారహీ నులైరేని (అనగా దీక్షోపదేశవిహీనులైరేని) యట్టిపాకము గో మాంసపురీషతుల్యము ॥

శ్లో ॥ అసంస్కారికృతంపాకం కుర్యాచ్ఛంభోర్నివేదనం । స్వయమేవతుభుంజీయాద్రౌరవంనరకంవ్రజేత్ ॥ ౪ ॥

తా ॥ సంస్కారహీనుడు చేయబడినపాకము లింగమునకు నివేదన

చేయునో తానున్ను భుజించునో కారవనరకము బొందును ॥

శ్లో ॥ భవినాపాహృతంపుష్ప మన్యైశ్చాహృతతండులః ॥ ౫ ॥
అన్యవస్త్రంచగంధంచ శివార్థంనైవసంగ్రహేత్ ॥

తా ॥ లింగార్థము భవిచేత తెచ్చిన పుష్పములు తదితరులచేత తె చ్చినబియ్యమునితర వస్త్రమున్ను గంధమున్ను తీసుకొనకూడదు॥

—(*) ఉదకలక్షణం (*)—

శ్లో ॥ నసూర్యకిరణస్పృష్ట ముదకంచశివార్చనే । యోగ్యం తథానయేద్రాత్రౌ చోదయాత్పూర్వతోరవేః ॥ ౧ ॥ శుద్ధవ స్త్రేణసంశోధ్య వస్త్రాదావృతభాండకైః । అథవానవనిమ్నేషు త త్తత్కాలేస్వపాణినా ॥ ౨ ॥ నదీరోధేషుపుణ్యేషు గృహీ తవ్యంజలంశివె ॥

తా ॥ ఓపార్వతీ యాదిత్యకిరణ స్పృష్టముగా నటువంటి యుదకము లింగార్చనయందు యోగ్యము (కనక) సూర్యోదయముకంటె పూర్వ మురాత్రియందు పరిశుద్ధవస్త్రముచే శోదించి వస్త్రముల వల్ల గప్పిన బిందెలచేత తీసుకపోవలయును(అట్లగాక)ఆయాయకాలమందు నూత నబిలములయందు పవిత్రమైన నదిదరులయందు తనచేతనే జలముతీ సుకొలసినది ॥

శ్లో ॥ అల్పకూపోదకంచాథ మేఘధారాజలంతథా ॥ ౩ ॥ పీ తశేషజలంచాపి మార్గతోయంపురాతనం । చర్మపాత్ర జలంచైవ వస్త్రతోయంచగర్హితం ॥ ౪ ॥ భవిభాండజలం వర్జం సత్రతోయంచవర్జితం । అన్యపాణిజలంత్యాజ్యం పల్వలేనయుతంజలం ॥ ౫ ॥ వర్జయేచ్ఛీలవాన్నిత్యం సద్భ క్తోపర్వతాత్మజే ॥

తా ॥ ఓపార్వతీ శీలవంతుడైన సద్భక్తుండు చిన్నబావినీరున్ను మ రియువర్షధారనీరు జనులుత్రాగగా మిగిలిననీరున్ను పూర్వమునుండి త్రోవయందు న్నుదకమున్ను చర్మపాత్రోదకము వస్త్రమున తెచ్చిన జలము భవిభాండజలమున్ను సత్రోదకముని తరచేతిజలమున్ను మ డుగునీరును వర్జించవలయును॥

శ్లో ॥ వాపీకూపతటాకేషు మాన్యస్యైశ్శిల్పతేయది। అస్థిచర్మాని

నిర్మక్తైశ్చిరకాలంవసేద్యది । ఉద్ధరేదుదకంసర్వం పంచపిం డాన్మృదస్తథా ॥ ౭ ॥ ప్రక్షిపేత్పంచగవ్యంతు తతశ్శుద్ధిమ వాప్నుయాత్ ॥

తా ॥ కొనేరు బావి చెరువులయందు సమస్తజనులచే ముట్టబడేనేని ము ముకచర్మములచేత లేని వైబహుకాలము నుండేనేనియు నట్టియు ఉకముయావత్తు తీసివేసిపంచమృత్తిక పిండములు పిమ్మట పంచగవ్య ములు వేయవలయు శుద్ధియగును ॥

శ్లో ॥ శ్వభిశ్చకాకచండాలై ర్దూషితేషువిశోధనం ॥ ౮ ॥ ఘ టానాంశతముధృత్య పంచగవ్యాంక్షిపేత్తతః ॥

తా ॥ కుక్కలచేత కాకీచాండాలులచేత దూష్యములై నటువంటి వాటియందు పరిశుద్ధినూరు కడవలయొక్క యుదకము వెత్తిపోసి త రువాత పంచగవ్యము వేయవలయును ॥

శ్లో ఉపానచ్ఛేష్మవిణ్మూత్రం స్త్రీరజోమృతమేవచ ॥ ౯ ॥ ఏ భిర్విదూషితంకూపం ఘటానాంషష్ఠిముద్ధరేత్ ॥

తా ॥ చెప్పులు తెమడ మలము మూత్రము ముట్టురక్తము పీనగమొ దలగు వీటిచేదూషితమైన బావిని యరువై కడవలయొక్క నీరుతీసి వేయవలయు పరిశుద్ధమౌను ॥

—)(నిమిత్తం)(—

శ్లో ॥ సాముద్రికంజోతిషంచ శకునంస్వప్నభైషజం । ఫలా ఫలంద్వయంనాస్తి శివభక్తేనవర్జయేత్ ॥ ౧ ॥

తా ॥ శివభక్తునిచేత ఫలనిష్ఫలము రెండులేనటువంటి సాముద్రికము జ్యోతిష్యము శకునము స్వప్నము వైద్యము విడువవలయును ॥

శ్లో ॥ తిథివారంచలగ్నాని యెభక్తాశ్చరంతితే । సార్వకా లంమహాఘోరం వ్రజేయుర్నరకధృవం ॥ ౨ ॥

తా ॥ ఎవ్వరు శివప్రతిభాష నిశ్చితాత్ములైన భక్తులు తిథివారలగ్న ముల నాచరించుచున్నారో వారు సర్వకాల మధికభయమైన నరక ము నిశ్చయముగా బొందుదురు ॥

—) వ్రతత్యాగం. (—

శ్లో ॥ వ్రతభ్రష్టముఖం దృష్ట్వా ఆసనే శయనే తథా । సపంక్తౌ భోజనం కుర్యాద్రౌరవం నరకం వ్రజేత్ ॥ ౧ ॥

తా ॥ ఎవ్వడు వ్రతభ్రష్టుని ముఖముచూచి (అనగా సంభాషించి) యాసనమందు శయ్యయందు వట్లాగె సపంక్తియందు భోజనము చేయునో (వాడు) రౌరవనరకము బొందును ॥

శ్లో ॥ స్థావరం భిన్నదోషేణ వ్రతభ్రష్టేన జంగమం । ఉభయో భిన్నభావాచ్చ న చ వందన సత్క్రియా ॥ ౨ ॥

తా ॥ భిన్నదోషముచే స్థావరలింగమును వ్రతభ్రష్టత్వముచే జంగమను అధికార భిన్నమువలన నుభయులకు వందనము కూడదర్చన కూడదు ॥

—(ఆసనప్రకారం)—

శ్లో ॥ స్వస్తికం గోముఖం పద్మ మర్ధచంద్రాభిధానకం । చతుః ప్రకారముదితం పూజకస్యాసనం శుభం ॥ ౧ ॥

తా ॥ స్వస్తికము గోముఖము పద్మము అర్ధచంద్రాసన మీనాలుగు ప్రకారము లాసనము పూజకునికి శుభమని చెప్పబడినది ॥

శ్లో ॥ సదా పూర్వముఖః పూజాం కుర్యాల్లింగస్య శాంకరి । ఆయుశ్శ్రియం యశోవీర్యం పూజావృద్ధిం యదిచ్ఛతి ॥ ౨ ॥ దక్షిణాభిముఖః కుర్యాన్మరణాదిషు సుందరి । కామార్థీ పశ్చిముఖో జ్ఞానార్థీ స్యాదుదఙ్ముఖః ॥ ౩ ॥ వహ్నినా వ్యాధిపీడా చ నైఋత్యాం ద్వేషముద్భవం । వాయువ్యాం కర్షణం చైవ ఈశాన్యే మోక్షసంపదః ॥ ౪ ॥ ప్రాతర్మధ్యాహ్నయోః పూర్వముఖః పూజాం సమాచరేత్ । రాత్రావుదఙ్ముఖః కుర్యాద్విధి రేషా మమార్చనే ॥ ౫ ॥

తా ॥ ఓపార్వతీ సదాపూర్వముఖముగాను లింగము యొక్క పూజనుచేయునో ఆయువు సంపద కీర్తి శక్తి పూజవృద్ధి యేదిగోరుచున్నాడో అదిసిద్ధించును మరణాదులయందు దక్షిణాభి ముఖము చేయవలయును కామ్యార్థి పశ్చిమ ముఖము చేయవలయు జ్ఞానార్థియుత్తరముఖము చేయవలయును అగ్నిదిశ వ్యాధిపీడలు నైఋతి ద్వేష సంభవము

వాయువ్యమా కర్షణమున్ను ఈశాన్యము మోక్షలక్ష్మి ప్రాతర్మ ధ్యాహ్నముల యందు పూర్వముఖము పూజచేయ వలయును రాత్రి యందు త్తరముఖము చేయవలయు నాయొక్క పూజయందిటువం టి విధియని తెలియ వలయును ॥

—)*(అతిథ్యనాదరణం)*(—

శ్లో ॥ శివభక్తమతిక్రమ్య యశ్చాన్యస్మైప్రదీయతే । నిష్ఫ లంతద్భవేద్దానం నరకంప్రతిపద్యతే ॥ ౧ ॥

తా ॥ ఎవ్వడు మాహేశ్వరుని యతిక్రమించి యితరునికొరకు దాన ము నిచ్చుచున్నాడో ఆదానము నిష్ఫలమౌను (వాడు) నరకమును బొందుచున్నాడు ॥

శ్లో ॥ శివయోగీగృహేయస్య భిక్షాంగృహ్ణాతిభక్తితః । సద్య స్తారయతేతస్య సప్తసప్తచసప్తచ ॥ ౨ ॥

తా ॥ శివయోగి (అనగాజంగమము) నెవనియొక్క గృహమందు భక్తివలన భిక్షముతీసుకొను చున్నాడో వాని యిరువైయొక్క తర ములవారిని యప్పుడేతరింప చేయుచున్నాడు ॥

శ్లో ॥ అతిథిర్యస్యభగ్నాశో గృహాత్ప్రతినివర్తతే । సతస్మై కిల్బిషందత్వా పుణ్యమాదాయగచ్ఛతి ॥ 3 ॥

తా ॥ అతిథియెవనియొక్క గృహముగూర్చి ఆశభగ్నుడై యుంచు యున్నాడో అయన వాని కొఱకు పాపమునిచ్చి పుణ్యము తీసుకొని పోవుచున్నాడు ॥

శ్లో ॥ నిత్యజంగమపూజాయాం సమయాగతజంగమం । తమ పిశ్రద్ధయాభక్త్యా పూజయేత్స్వగురుంయథా ॥ ४ ॥ నేమజం గమపూజాయాం సమయాగతజంగమం । తమపిశ్రద్ధయాభ క్త్యా పూజయేల్లింగభావతః ॥ ౫ ॥

తా ॥ నిత్య జంగమపూజయొక్క సమయమందు రాబడిన జంగమను తమగురువువలె మన్నించి శ్రద్ధచే భక్తిచేనతని పూజించ వలసినది జంగమనేమ పూజయొక్క సమయమందు రాబడిన జంగమను లిం గభావముగా మన్నించి భక్తితో శ్రద్ధతోనతన్ని పూజించవలయును॥

శ్లో ॥ ప్రాణలింగాంగసంబంధి పాదప్రక్షాళితంజలం । లింగాంగ సంగరహితః పిబేచ్చేత్త స్యపుణ్యదం ॥ ౬ ॥ లింగాంగసంగీచే న్మర్త్యః పిబేదనవధానతః । అన్యాంఘ్రిక్షాళితం పాదానర కంప్రతిపద్యతే ॥ ౭ ॥

తా ॥ ప్రాణ లింగాంగియొక్క పాదాభిషేకోదకము లింగవిహీనుం డు పుచ్చుకొననేని పుణ్యముగలుగును లింగాంగిస్థైన మానవుండు యేమరియైన పుచ్చుకొనవలయు ఇతరుని పాదాభిషేక జలముగ్రహిం చునేని నరకమును బొందుచున్నాడు ॥

శ్లో ॥ పుష్పమూర్ధ్వముఖంయోజ్యం పత్రంయోజ్యాత్వధో ముఖం । ఫలంతుసమ్ముఖంయోజ్యం యథోత్పన్నంతథార్ప యేత్ ॥ ౧ ॥

తా ॥ లింగమూర్తికి పుష్పమూర్ధ్వ ముఖము పత్రియధోముఖము ఫలమే దురుముఖము నెటువలె పుట్టినవో నటువలె ధరించవలసినది ॥

ఇతి శ్రీమత్పరశివ వామదేవా ననోద్భవ దారుకాచార్య శాఖా సంజనిత సిద్ధలింగాహ్వ యాచార్య కరకంజాత భృంగిగో త్రోత్పన్న గుదెపెల్లవంశవారధి సుధాకరాయమాన వీ రపాఖ్య తనూభవాగ్రజ సిద్ధరామాభిధ మద్భ్రాతృతను మత్యామయా మడివాళాఖ్యేన సంయోజిత కృత నిఖిలధర్మానుకూలాయాం వీరశైవాచార ప్ర దీపకాయాం తృతీయాపరాధ కాండం

—(సమాప్తం)—

